

Informationssamfundet Danmark

It-status 2006

Information Society Denmark
ICT Status 2006

IT- og Telestyrelsen
Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

**DANMARKS
STATISTIK**

Informationssamfundet Danmark It-status 2006

Udgivet af:

Danmarks Statistik
IT- og Telestyrelsen

December 2006

Oplag: 800

Danmarks Statistiks trykkeri, København

Trykt udgave:

ISBN 87-501-1576-6

ISSN 1602-0235

Net udgave:

ISBN 87-501-1577-4

ISSN 1602-0243

Pris: 335,00 kr. inkl. 25% moms

Publikationen er også tilgængelig fra:

www.dst.dk/it

Adresser:

Danmarks Statistik Sejrøgade 11 2100 København Ø	IT- og Telestyrelsen Holsteinsgade 63 2100 København Ø
--	--

Tlf. 39 17 39 17 Fax 39 17 39 99	Tlf. 35 45 00 00 Fax 35 45 00 10
-------------------------------------	-------------------------------------

e-post: dst@dst.dk www.dst.dk	e-post: itst@itst.dk www.itst.dk
--	--

Signaturforklaring

$\begin{matrix} 0 \\ 0,0 \end{matrix} \}$ Mindre end $\frac{1}{2}$ af den anvendte enhed
. Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
. . Oplysning for usikker til at angives
. . . Oplysning foreligger ikke
- Nul

Symbols

$\begin{matrix} 0 \\ 0,0 \end{matrix} \}$ Less than half the final digit shown
. Not applicable
. . Available information not conclusive
. . . Data not available
- Nil

© Danmarks Statistik & IT- og Telestyrelsen. 2006

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til – inden for aftalens rammer – at kopiere fra publikationen.

Potentialet i informationsfundet skal udnyttes

Regeringen arbejder målrettet for at fastholde Danmarks position blandt verdens rigeste og mest konkurrencedygtige lande. Også når vores børn bliver voksne, skal Danmark være blandt de lande i verden, hvor det er bedst at bo, leve og arbejde.

To væsentlige forudsætninger for at fastholde og styrke dansk konkurrencekraft er øget produktivitet og styrket innovation. En tredjedel af stigningen i arbejdsproduktiviteten i Danmark siden år 2000 skyldes informations- og kommunikationsteknologi, IKT. Anvendelsen af IKT bidrager til innovation og øget effektivitet i både den private og den offentlige sektor.

Derfor er det centralt at kunne følge udbredelsen og anvendelsen af IKT for blandt andet at afdække uudnyttede potentialer ved digitaliseringen. Det fremgår eksempelvis af denne publikation, at et stort flertal af internetbrugerne søger informationer om offentlige myndigheder via internettet; men også at myndighedernes digitale blanketter kun bruges i nogen eller ringe grad.

Vi vurderer løbende effekten af gennemførte IKT-initiativer og behovet for nye initiativer. I den sammenhæng er pålidelige statistiske oplysninger en central del af beslutningsgrundlaget og "Informationssamfundet Danmark" derfor et nyttigt redskab.

Temaet i 2006-udgaven er regionalisering med fokus på de nye regioner på danmarkskortet. Hver region fortæller sin egen historie, som varierer alt efter om fokus er på brug af it, uddannelse, beskæftigelse eller arbejdsløshed.

Videnskabsminister Helge Sander (V)
December 2006

Forord

Brug for sammenhængende viden om informationssamfundet

At tegne et statistisk billede af informationssamfundet er en opgave, der er præget af områdets dynamik. Den teknologiske udvikling og de konvergerende produkter og tjenester skaber nye muligheder, men også løbende udfordringer for it-politikken og den statistiske belysning af informationssamfundet.

Danmarks Statistik og Videnskabsministeriet har i en årrække samarbejdet om at dokumentere det danske informationssamfund. Der er nu skabt et solidt grundlag for politiske beslutninger gennem internationale sammenligninger og ved at følge udviklingen i alle dele af samfundslivet.

Informationssamfundet Danmark udkommer nu i den sjette udgave og er en af de få publikationer, der samler de fleste relevante oplysninger i én statistisk udgivelse. Publikationen tegner således et bredt og dækkende statistisk billede af centrale aspekter af informationssamfundet. Årets tema er regionalisering, og inden for hvert af publikationens temaer tegnes en profil af det lokale informationssamfund.

Præsentation af væsentlige data, der supplerer hinanden, muliggør, at udviklingen belyses på en mere nuanceret måde på tværs af områder og sektorer. Det fremgår fx af kapitel 2, at Danmark har den højeste udbredelse af bredbånd i verden. Men er danskerne også de bedste til at bruge internet og dermed høste gevinsterne ved it-anvendelse? Ved at præsentere oplysninger fra både udbuds- og efterspørgselssiden i sammenhæng kan dette og andre spørgsmål belyses nuanceret, og give det bedst mulige grundlag for politiske beslutninger.

Publikationen er fremstillet i samarbejde mellem IT- og Telestyrelsen og Danmarks Statistik. Den er udarbejdet af en projektgruppe i Danmarks Statistiks kontor for Serviceerhverv under ledelse af kontorchef Jens Thomasen. Projektgruppens øvrige medlemmer er specialkonsulent Martin Lundø, fuldmægtig Troels Burchall Henningsen, fuldmægtig Henrik Lyng Hansen og afdelingsleder Thomas Andresen. IT- og Telestyrelsen har bidraget med kommentarer og supplerende talmateriale til publikationen, koordineret af fuldmægtig Agnes Tassy.

Udarbejdelsen af publikationen er afsluttet november 2006.

God læselyst.

Jørgen Abild Andersen
Direktør
IT- og Telestyrelsen

Jan Plovsing
Rigsstatistiker
Danmarks Statistik

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	9
2. It-infrastruktur	
2.1 Introduktion	21
2.2 Tilgængelighed	22
2.3 Udbredelse af adgangsveje generelt	23
2.4 Priser på telefoni og bredbånd	28
2.5 Telesektorens investeringer	28
2.6 Internationalt perspektiv	29
2.7 Bilagstabeller	33
3. Befolkningens brug af it	
3.1 Introduktion	35
3.2 Befolkningens it-produkter	35
3.3 Befolkningens adgang til pc og internettet	37
3.4 Befolkningens brug af internettet	38
3.5 Befolkningens formål med brug af internettet	40
3.6 Internationalt perspektiv	46
3.7 Bilagstabeller	49
4. Virksomhedernes brug af it	
4.1 Introduktion	53
4.2 Netværk og barrierer for it	54
4.3 Anvendelse af internet og hjemmesider	56
4.4 Medarbejdere og kompetencer	57
4.5 Elektronisk handel	63
4.6 Brug af it-systemer i forretningsprocesser	68
4.7 Automatiseret dataudveksling med omverdenen	70
4.8 Regional it-anvendelse i virksomhederne	72
4.9 Internationalt perspektiv	74
4.10 Bilagstabeller	76
5. Den offentlige sektors brug af it	
5.1 Introduktion	79
5.2 Digitale serviceydelser	80
5.3 Digitaliserede blanketter	81
5.4 Virksomhedernes digitale kontakt med offentlige myndigheder	82
5.5 Borgernes digitale kontakt med offentlige myndigheder	86
5.6 Ekstern kommunikation	89
5.7 Elektronisk sags- og dokumenthåndtering (ESDH)	91
5.8 Open source-software	94
5.9 Elektronisk indkøb, attestation og betaling	95
5.10 Barrierer for it og digital forvaltning	96
5.11 Forventede it-udgifter og anvendelsesområder	99
5.12 It-styring og -strategi	100
5.13 Effekt af digitaliseringsprojekter	105
5.14 Udlægning af it-funktioner	106
5.15 Internationalt perspektiv	106
5.16 Bilagstabeller	108

6. It-sikkerhed	
6.1 Introduktion	111
6.2 Digital signatur	111
6.3 It-sikkerhed i virksomhederne	112
6.4 It-sikkerhed i den offentlige sektor	114
6.5 It-sikkerhed i befolkningen	117
6.6 Internationalt perspektiv	118
7. It-kompetencer	
7.1 Introduktion	121
7.2 Befolkningens computer- og internetkompetencer	121
7.3 It i uddannelsessystemet	124
7.4 It-arbejdsmarkedet	126
7.5 It-uddannelserne	129
7.6 Mangel på it-kvalifikationer	131
7.7 Internationalt perspektiv	133
7.8 Bilagstabeller	135
8. It-erhvervene	
8.1 Introduktion	141
8.2 Strukturudviklingen i it-erhvervene	142
8.3 Økonomisk udvikling	143
8.4 It-varer: Produktion og handel	149
8.5 Forskning og Udvikling	151
8.6 Internationalt perspektiv	153
8.7 Bilagstabeller	156
9. It og produktivitet	
9.1 Introduktion	159
9.2 Samfundets investeringer i it	159
9.3 Effekt af virksomhedernes it-anvendelse	161
9.4 It-udgifter og it-investeringer i virksomhederne	165
9.5 Den offentlige sektors it-udgifter 2005	167
9.6 Internationalt perspektiv	169
9.7 Bilagstabeller	171
10. Kilder og metoder	
Oversigt over kilder i publikationen	173
Kilder fra Danmarks Statistik	174
Øvrige kilder	191

1. Indledning

Danmark er blevet et informationssamfund

Danmark kan i dag med god ret betegnes som et informationssamfund. Digital behandling af information har fået en central placering i alle dele af samfundet, muliggjort ved nye teknologier og standarder.

Status over udviklingen

Denne bog sætter fokus på de mange forskellige aspekter af vores ændrede informationsvaner. Det er dog værd at bemærke, at udviklingen er foregået inden for en kort årrække, og i det følgende afsnit gøres derfor status med udgangspunkt i udvalgte indikatorer.

Publikationens indhold

Den mere systematiske gennemgang af informationssamfundet findes i de enkelte kapitler. Publikationens opbygning er beskrevet kort i afsnit 1.2.

1.1 Status over informationssamfundet

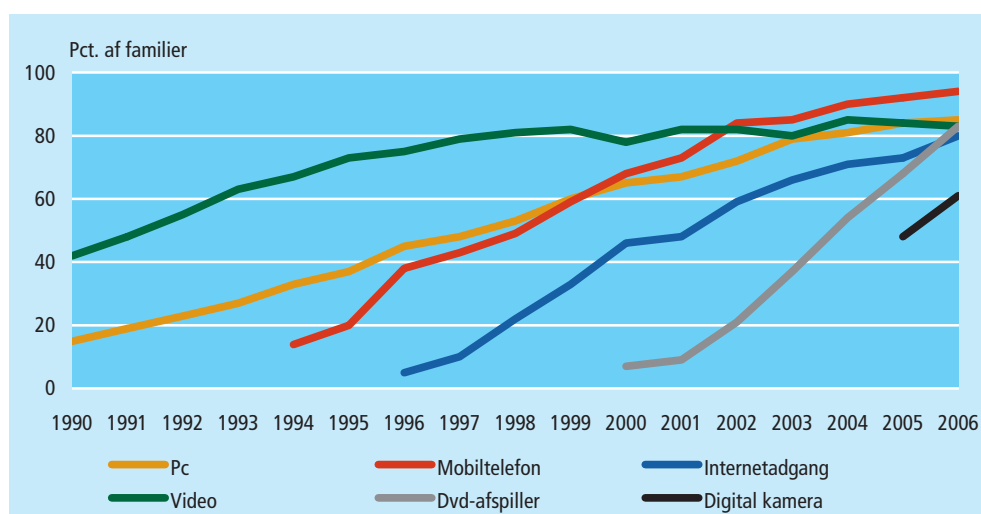
Begyndelsen

Den elektroniske computer gjorde sit indtog i forskningsmiljøet og enkelte danske virksomheder i 1950'erne og vandt langsomt stigende udbredelse fra 1960'erne, særligt i brancher med stort behov for databehandling, som fx banker og forsikringselskaber. Fra midten af 1970'erne begyndte computere og databehandling at have en synlig indflydelse på samfundsøkonomien.

Computere bliver hvermandseje

Den personlige computer i form af pc'en, blev introduceret i 1981, men det var først i 1990'erne, at disse computere for alvor gjorde deres indtog i private hjem i takt med, at priserne på udstyret faldt. I 1990 havde under hver femte familie en computer, og først i 2004 havde mere end 80 pct. pc i hjemmet (figur 1.1).

Figur 1.1 Ny teknologi i familierne

Kilde: Varige forbrugsgoder.

Anm.: Pc forstås bredt som en personlig computer (stationær eller bærbar).

Internet fik bredere udbredelse i slutningen af 1990'erne

Pc'ens stigende udbredelse betød, at befolkningen fik mulighed for tekstbehandling, beregninger og underholdning i form af computerspil, mens internetanvendelse først har fået bredere udbredelse fra slutningen af 1990'erne.

Hastig vækst - uden foreløbigt mætningspunkt

I Danmark havde 5 pct. af familierne internetadgang i 1996; et tal der hastigt er steget til 80 pct. i 2006. Væksten i dag er ikke så hurtig som tidligere, men et mætningspunkt synes ikke at være nået endnu. Selv om udviklingen er gået hurtigt, er det værd at nævne, at internettet, som vi kender det i dag - dvs. med grafiske elementer på hjemmesiderne - faktisk var tilgængeligt fra 1993 i en mere simpel udgave.

Også kraftig stigning i mobiltelefoni, video- og dvd-afspillere

Blandt andre teknologier og forbrugsgoder, der har haft en hastig udvikling i perioden, kan nævnes video- og dvd-afspillere samt mobiltelefoner. Næsten alle familier har i dag mindst én mobiltelefon, og der er hermed tale om den mest udbredte teknologiform. Ved udgangen af 1. halvår 2006 var der 5,6 mio. mobilabonnementer, inklusive taletidskort¹, og antallet overgår dermed antallet af indbyggere i Danmark.

Konvergerende teknologi

Digitalt kamera er et eksempel på en teknologi, som skaber en nyt formål med pc-anvendelsen. 61 pct. af familierne havde et digitalt kamera i 2006 mod 48 pct. i 2005. Den teknologiske udvikling betyder, at visse produkter nærmer sig hinanden i funktionsmåde, fx kan mobiltelefoner og computere på nogle områder erstatte eller supplere hinanden i dag.

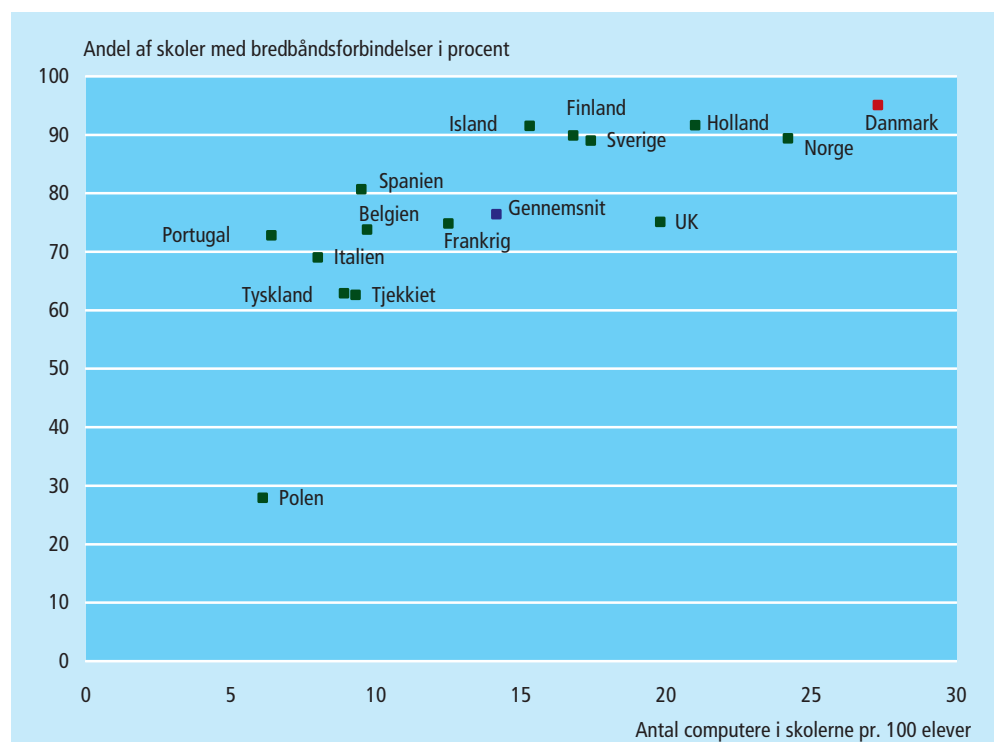
It i uddannelsessektoren

Den stigende udbredelse af it i hjemmene har uden tvivl betydet meget for udviklingen af befolkningens it-kompetencer. It har også fået betydning i uddannelsessektoren, dels som redskab i undervisningen, dels i form af undervisning i it-færdigheder med senere relevans for arbejdsmarkedet.

Danske folkeskoler godt placeret internationalt

En europæisk undersøgelse af brug af computere og internet i grundskolen viser, at Danmark er i top i forhold til både antallet af computere pr. elev og andel af skoler med bredbånd. Således har Danmark 27 computere pr. 100 elever og 95 bredbåndsforbindelser pr. 100 skoler, hvilket er de højeste andele blandt de undersøgte europæiske lande (figur 1.2).

Figur 1.2 Computere og bredbåndsforbindelser i grundskolen. 2006

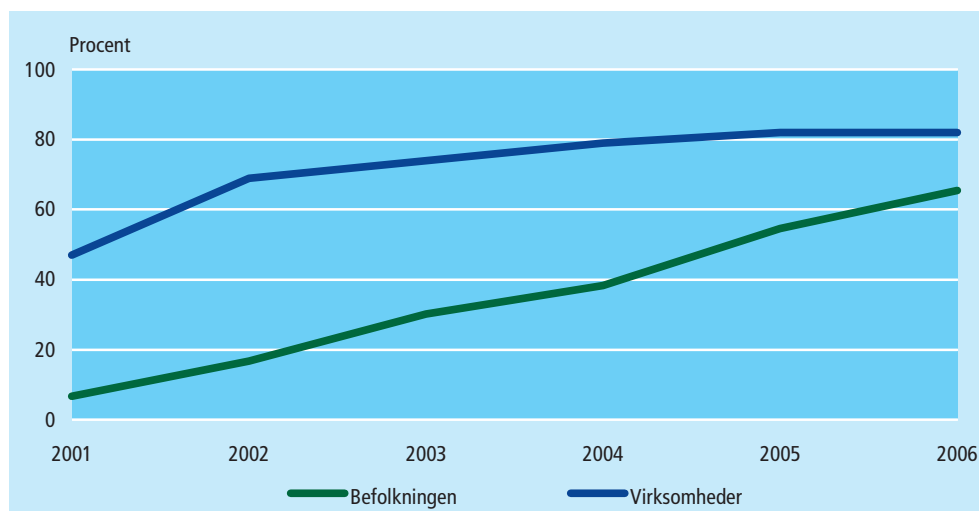
Kilde: EU-kommissionen: "Benchmarking Access and Use of ICT in European Schools 2006".

Stort flertal af befolkningen og virksomhederne har bredbånd

En kraftig stigning i bredbåndsforbindelser har dannet grundlag for en mere intensiv internetanvendelse hos såvel befolkningen som i virksomhederne; dog på et tidligere tidspunkt i virksomhederne. 82 pct. af virksomhederne og 65 pct. af befolkningen havde i 2006 bredbåndsforbindelse (figur 1.3). Hvor internetopkobling i begyndelsen var synonymt med opkobling med analogt modem, er ADSL o.l. i dag den mest udbredte adgangsvej hos befolkningen og i virksomhederne.

¹ Kilde: IT- og Telestyrelsens Telestatistik for 1. halvår 2006.

Figur 1.3 Bredbåndsforbindelse hos befolkningen og i virksomhederne

Anm.: For befolkningen forstås bredbånd som ADSL o.l. eller anden fastnet-forbindelse (fx kabelmodem). For virksomheder forstås bredbånd som ADSL o.l. eller anden kabelbaseret internetforbindelse.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet og Virksomhedernes brug af it.

Flere hurtige forbindelser

Samtidig med, at antallet af bredbåndsbrugere stiger, øges kapaciteten på forbindelserne. Således er antallet af DSL-forbindelser med en downstream-kapacitet på over 1 Mbit/s steget fra 8 pct. af abonnenterne i medio 2003 til 42 pct. medio 2006².

Elektronisk handel og kortbetalinger

Elektronisk handel

Internettet har skabt nye muligheder for elektronisk handel mellem virksomheder og borgere eller mellem virksomheder indbyrdes. Det gælder markedsføring via internettet samt elektronisk håndtering af en række transaktioner knyttet til handelen. Endelig har den stigende udbredelse af bredbånd muliggjort handel med digitalt indhold, fx i form af film og musik.

Danmark ligger internationalt højt placeret mht. virksomhedernes internetkøb ...

Danmark ligger placeret pænt over gennemsnittet af en række EU-lande, hvad angår borgernes og virksomhedernes køb via internettet (figur 1.4), idet 64 pct. havde købt via internettet i løbet af 2004³, kun overgået af Finland og Sverige.

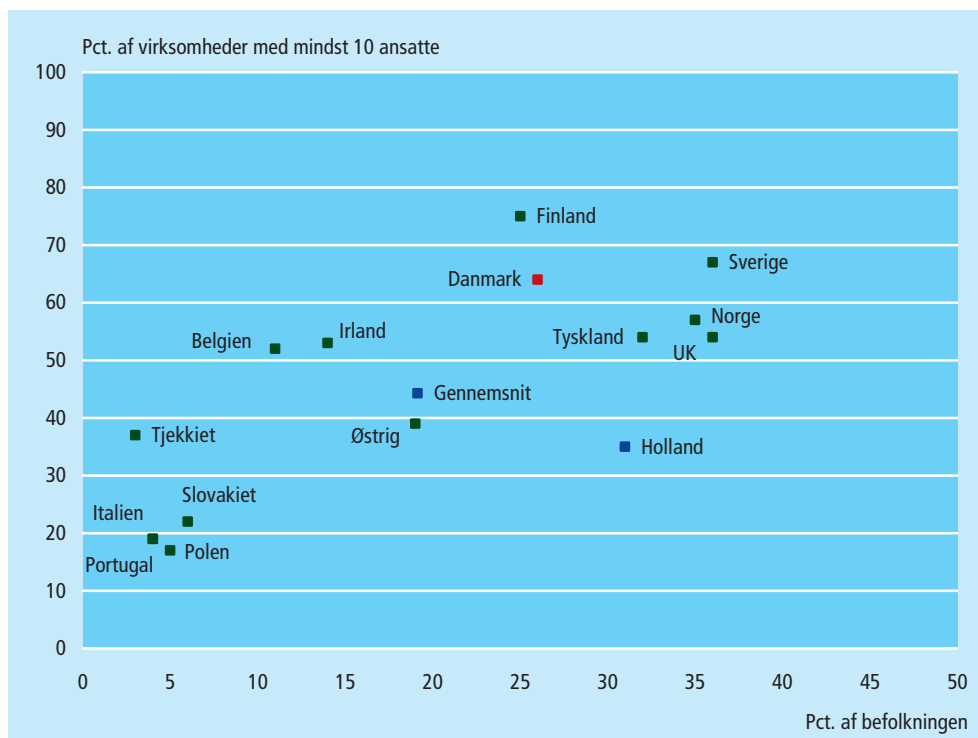
... og borgernes

Også hvad angår borgernes køb via internettet ligger Danmark med 26 pct. noget over gennemsnittet af de udvalgte EU-lande på 19 pct. i 2005. Der er dog flere lande, der ligger højere placeret end Danmark mht. borgernes internetkøb, nemlig UK, Sverige, Norge, Tyskland og Holland.

² Kilde: IT- og Telestyrelsens Telestatistik for 1. halvår 2006, oktober 2006.

³ Inkl. køb via traditionel e-mail.

Figur 1.4 Virksomheder og borgere i EU, der har købt via internettet. 2005

Anm.: Virksomhedernes internetkøb vedrører året 2004, borgernes vedrører de seneste 3 måneder (i forhold til undersøgelsestidspunktet 1. kvartal 2005). Figuren viser 15 udvalgte EU-lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de 10 bedst placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande udover Norden.

Kilde: Eurostat, oktober 2006 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat/>).

Køb via internettet

I 2006 havde 31 pct. af den danske befolkning købt via internettet og det samme havde 59 pct. af virksomhederne⁴. Tendensen har været tydeligt stigende de seneste år, og det samme gælder virksomhedernes salg via internettet.

Internetsalg på ca. 1/10 af virksomhedernes omsætning

Danske virksomheders salg via internet udgjorde skønsmæssigt 172 mia. kr. i 2005, hvilket svarer til ca. 11 pct. af deres samlede omsætning⁵. Internetsalg indebærer altid en elektronisk ordremodtagelse, men ikke nødvendigvis elektronisk betaling.

1/10 af virksomhedernes internetsalg er til private forbrugere

Det er ikke muligt at give præcise tal i kr., for hvor meget danske familier køber for via internettet, men nogle tal kan indkredse niveauet. Virksomhederne angiver således, at ca. 1/10 af internetsalget er til private forbrugere, inkl. udenlandske kunder. Det skal nævnes, at tal over virksomhedernes e-handel er forbundet med en del statistisk usikkerhed.

Kort-betalinger i danske internetforretninger via PBS på 7,9 mia. kr. i 2005

Værdien af kort-betalinger i danske internetforretninger, formidlet af PBS, var 7,9 mia. kr. i 2005. Dette tal omfatter ikke alle former for internetkøb, men dækker formentlig en væsentlig del. Til sammenligning var danskernes private forbrug, ekskl. boligudgifter, på 558 mia. kr. i 2005⁶. Udviklingen i elektroniske betalinger beskrives nærmere i det følgende.

Kortbetalinger i danske internetforretninger firedoblet fra 2003 ...

Antallet af kortbetalinger, som er afregnet via PBS, er mere end firedoblet fra 1. kvartal 2003 til 3. kvartal 2006, hvor de udgjorde 6,5 millioner transaktioner (figur 1.5). Kortbetalingerne i danske internetforretninger kan betragtes som en indikator på udviklingen i internethandelen.

⁴ Virksomhedernes internet-køb er i 2006 eksklusive køb via traditionel e-mail.

⁵ Blandt virksomheder med mindst 10 ansatte. Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it. Udover internettet har virksomhederne e-handel via andre netværk, således at det samlede elektroniske salg udgjorde 277 mia. kr. i 2005, svarende til ca. 17 pct. af den samlede omsætning.

⁶ Boligudgifter: Boligbenyttelse samt elektricitet og brændsel. Kilde: Danmarks Statistik, Nationalregnskabet 2005.

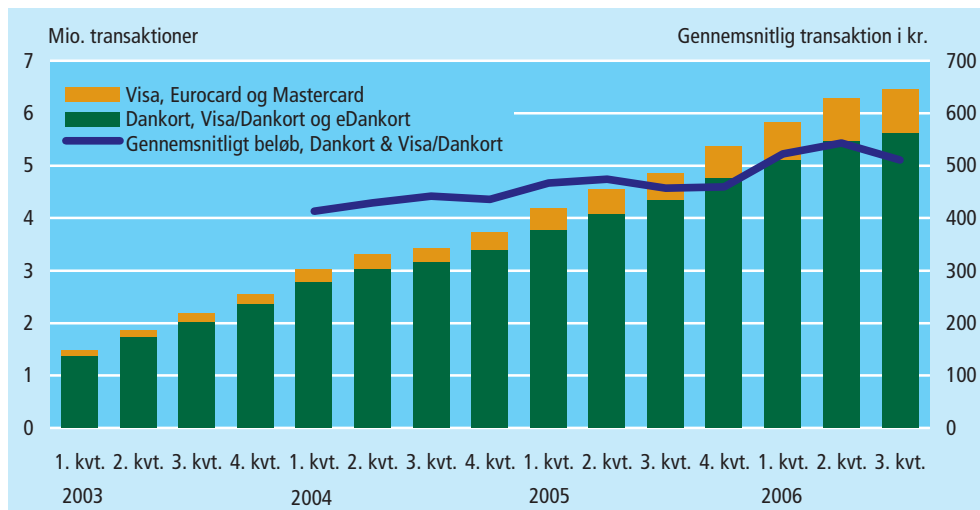
... og stigning i de beløb, der handles for

Samtidig er der en stigende tendens i det gennemsnitlige beløb, der handles for - fra 430 kr. i 2004 til 526 kr. i 2006 (1.-3. kvartal), dog med et fald det seneste kvartal i perioden. Det er især Dankort og Visa/Dankort, der anvendes, men andre kort har en stigende andel af transaktionerne i perioden.

Internetomsætningen omtrent fordoblet fra 2004-2006

Det samlede beløb for disse kortbetalinger udgjorde 7,9 mia. kr. i 2005 og 8,5 mia. kr. alene i de første tre kvartaler af 2006. Beløbet vil, med uændret stigning, ligge på mere end 11 mia. kr. for hele 2006. Det er en markant stigning i forhold til 2004, hvor det samlede beløb for betalingerne var 5,3 mia. kr.

Figur 1.5 Kort-betalinger i danske internetforretninger, via PBS

Kilde: PBS, 2006

Salg jævnt fordelt på årets kvartaler

Den generelle stigning i hele perioden gør det svært at vurdere, om der er en særlig sæson for betalingerne. De enkelte kvartaler afviger imidlertid ikke meget indbyrdes, hvad angår stigning i antal transaktioner, hvilket indikerer et ensartet salg gennem kalenderåret. En undtagelse er 3. kvartal, som i hele perioden synes at ligge lidt lavere end de øvrige kvartaler.

Hvilke internet-betalinger er omfattet i figuren?

Tallene omfatter on-line elektroniske betalingstransaktioner i danske internetforretninger, som afregnes via PBS - herunder køb fra udlandet. Dette vedrører bl.a. al on-line betaling med Dankort og Visa/Dankort. Betalinger gennemført med Dankort eller Visa/Dankort udgjorde 87 pct. af de samlede transaktioner 3. kvartal 2006. Transaktioner fra eDankort, som er medregnet under Dankort og Visa/Dankort, udgjorde omkring 2 promille af samtlige transaktioner i 3. kvartal 2006.

Følgende transaktioner er ikke omfattet: Visa, Eurocard og Mastercard-transaktioner, som ikke afregnes af PBS, American Express-kort, konto til konto-overførsler (fx via internetbank), betaling via giro samt andre former for betaling, der ikke er on-line.

It på arbejdspladsen

Internet - en moden teknologi i virksomhederne

Internettet har allerede i en del år kunnet betragtes som en dominerende kommunikationskanal i det danske erhvervsliv. Stort set alle virksomheder med mindst 10 ansatte har internetadgang i 2006, men allerede seks år tidligere i 1999, havde hele 78 pct. internetadgang (figur 1.6). Andelen af virksomheder med hjemmeside ligger noget lavere og synes også at have nået et mætningspunkt, selv om forskellen til andelen med internetadgang er indsnævret lidt.

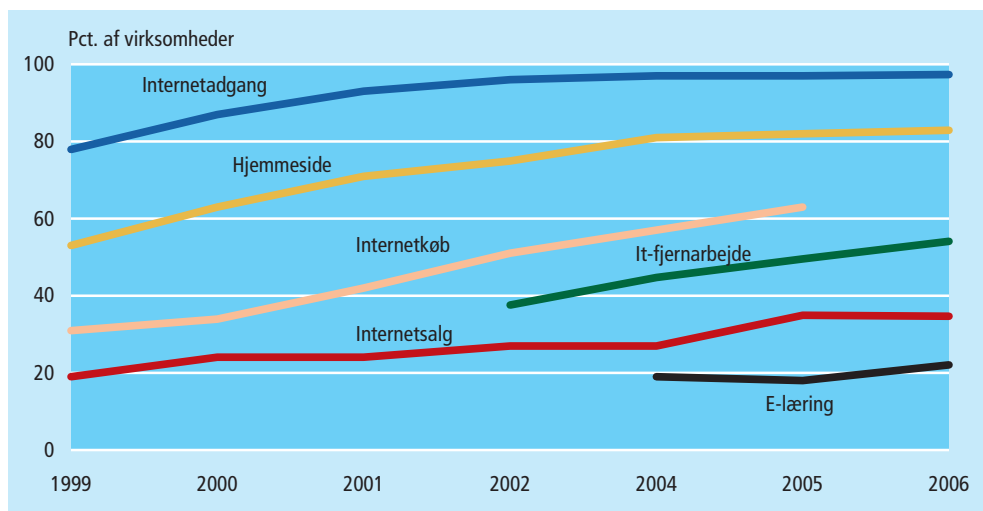
Køb via internettet mere udbredt end salg

Virksomheder med internetkøb udgør omkring 60 pct. af virksomhederne og er omtrent fordoblet i perioden. Salg via internet er en del mindre udbredt og dækkede lidt over 1/3 af virksomhederne i 2006. Der er tale om en stigende tendens, især inden for de seneste 2 år.

Typisk flere kunder pr. udbyder

Der er således flere købere end sælgere blandt virksomhederne. Det typiske billede er derfor, at den enkelte udbyder på internettet har et større antal kunder sammenlignet med den enkelte købers antal af leverandører. Det omvendte forhold kan dog være tilfældet i udvalgte brancher.

Figur 1.6 **Udviklingen i virksomhedernes brug af it**

Anm.: Tællingerne fra 1999-2002 blev gennemført i slutningen af året og 2004-2006 i begyndelsen af året.

59 pct. af virksomhederne havde købt via internettet i 2006, men med en lidt snævrere definition, hvor køb via traditionel e-mail ikke længere er inkluderet. Alle definitioner kan ses i kapitel 4 Virksomhedernes brug af it

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Markant stigning i it-fjernarbejde

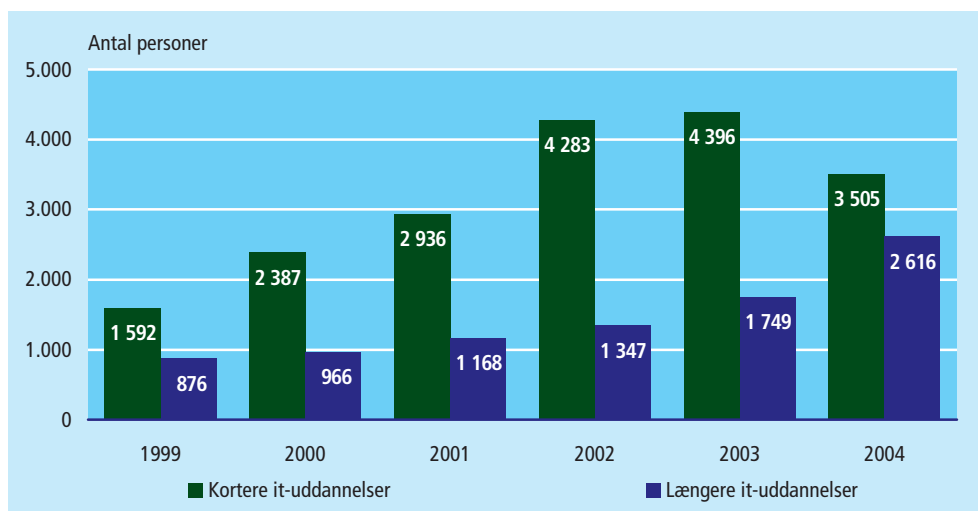
It-fjernarbejde er steget markant fra 38 pct. af virksomhederne i 2002 til 54 pct. i 2006. It-fjernarbejde vil sige, at ansatte regelmæssigt arbejder hjemme eller andre steder uden for virksomheden og derfra har adgang til virksomhedens it-systemer (fx e-post-system).

Ingen væsentlig stigning i e-læring

På trods af den store udbredelse af it- og internetanvendelse i hjem og på arbejdspladser, er det endnu kun hver femte virksomhed, der anvender e-læring, og der har ikke været nogen væsentlig stigning fra 2004 til 2006. E-læring vil sige uddannelse, hvor indlæringen sker ved brug af interaktiv software eller netværk (fx cd-rom eller internet).

Skift fra korte til lange it-uddannelser

Befolkningens generelle it-kompetencer tillæres i stort omfang i hjemligt regi, i grundskolen og ved uformel oplæring på arbejdspladsen. Men også antallet af personer med en højere it-uddannelse er steget. Samtidig har uddannelsessystemet ændret sig fra primært at uddanne personer med kort it-uddannelse til i højere grad at udbyde de længere it-uddannelser (figur 1.7).

Figur 1.7 Afsluttede korte¹ og længerevarende² it-uddannelser

Anm.: ¹Korte it-uddannelser består af erhvervsfaglige it-uddannelser og korte videregående it-uddannelser. ²Længerevarende it-uddannelser består af mellemlange videregående it-uddannelser, it-bacheloruddannelser og lange videregående it-uddannelser.

Kilde: Integrerede elevregister (INTE), Danmarks Statistik, 1999-2004.

Digitalisering af den offentlige sektor

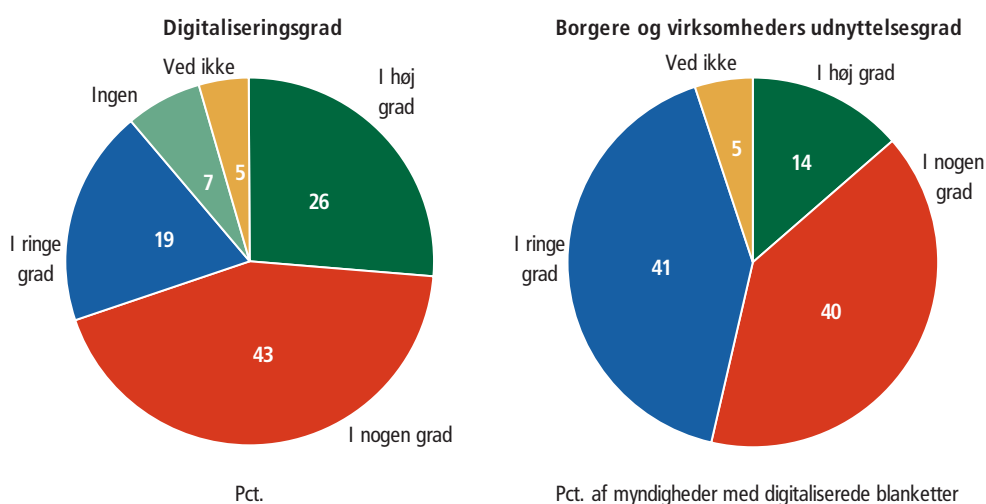
Fokus på digital service i den offentlige sektor

Ligesom virksomhederne bruger internettet til at komme i kontakt med kunder, har det offentlige i de senere år arbejdet på at digitalisere de borgerrettede ydelser, fx i form af elektroniske blanketter. I nogle tilfælde er udviklingen ikke slået helt så kraftigt igennem for borgernes vedkommende.

Digitaliserede blanketter bruges i ringe grad ifølge 4 ud af 10 myndigheder

Ifølge myndighederne er den typiske vurdering, at blanketterne 'i nogen grad' er digitaliserede, hvilket 43 pct. svarer ja til, mens 26 pct. svarer 'i høj grad' (figur 1.8). Ifølge myndighederne med digitaliserede blanketter ligger borgernes og virksomhedernes udnyttelsesgrad knapt så højt: Hos 40 pct. udnyttes blanketterne 'i nogen grad' men kun i 'høj grad' hos 14 pct. 41 pct. mener, at blanketterne kun udnyttes i 'i ringe grad'.

Figur 1.8 Offentlige myndigheders digitaliserede blanketter. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

E-faktura fra virksomheder til offentlige myndigheder

Digitalisering kan betragtes som en service for den offentlige sektors brugere. Effektivisering er et andet formål, fx ved digitalisering af transaktioner med stort volumen, eller hvor data til en række andre processer fødes. Modtagelse af elektroniske fakturaer er ét af de områder, hvor den digitale kommunikation har taget fart.

De fleste fakturerer via Læs Ind-bureau

55 pct. af virksomheder med mindst 10 ansatte har i 2006 fremsendt elektronisk faktura til offentlige myndigheder inden for de seneste 3 måneder. Elektronisk fakturering er i dag en betingelse i forbindelse med salg til offentlige myndigheder. Kæden af transaktioner fra virksomhed til myndighed er dog ikke fuldt digitaliseret endnu, da de fleste virksomheder sender de elektroniske fakturaer via Læs Ind-bureauer⁷.

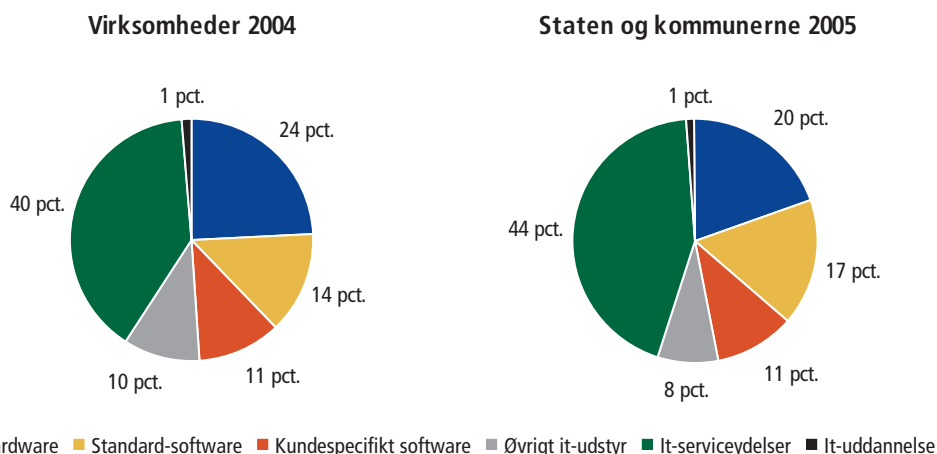
It-udgifter og it-erhvervene*Stor del af it-udgifter afholdes af private virksomheder*

For at være en del af it-samfundet kræves penge, både til anskaffelse af it-udstyr, netværk samt til service og uddannelse. Virksomhederne havde sammenlagt it-udgifter for knap 28 mia. kr. i 2004, og staten og kommunerne havde, lavt sat, udgifter for ca. 5,6 mia. kr. i 2005.

4 ud af 10 udgiftskroner bruges til it-serviceydelser

Fordelingen af udgifterne er nogenlunde ensartet i virksomhederne og den offentlige sektor. Omkring 4 ud af 10 kroner anvendes til it-serviceydelser, mens hardware er den næststørste udgiftspost hos såvel virksomheder som myndigheder (figur 1.9). Herefter kommer udgifter til standardsoftware, dog med større vægt hos myndighederne, der til gengæld bruger mindre på hardware end virksomhederne.

Figur 1.9 **Fordelingen af it-udgifter**

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

It-udgifter svarer til 28.000 kr. pr. ansat

Virksomhedernes it-udgifter pr. fuldtidsansat lå i alle branchegrupper på ca. 28.000 kr. i 2004. Finansiering og forretningsservice mv. ligger i spidsen blandt alle brancher med ca. 50.000 kr. i gennemsnit, og virksomheder med mindst 100 ansatte ligger også over gennemsnittet med it-udgifter på 38.000 kr. pr. fuldtidsansat.

It-erhvervene

Efterspørgslen i samfundet efter gradvist mere avancerede it-løsninger opfyldes i betydeligt omfang af virksomheder, der har specialiseret sig i at producere og levere it-varer og -serviceydelser. Disse virksomheder betegnes "it-erhvervene" og kan opdeles i dels it-industri, dels it-serviceerhverv, med tre undergrupper: it-engroshandel, telekommunikation og it-konsulentvirksomhed.

⁷ 62 pct. af virksomhederne, der har fremsendt e-faktura.

It-erhvervenes betydning for samfundet

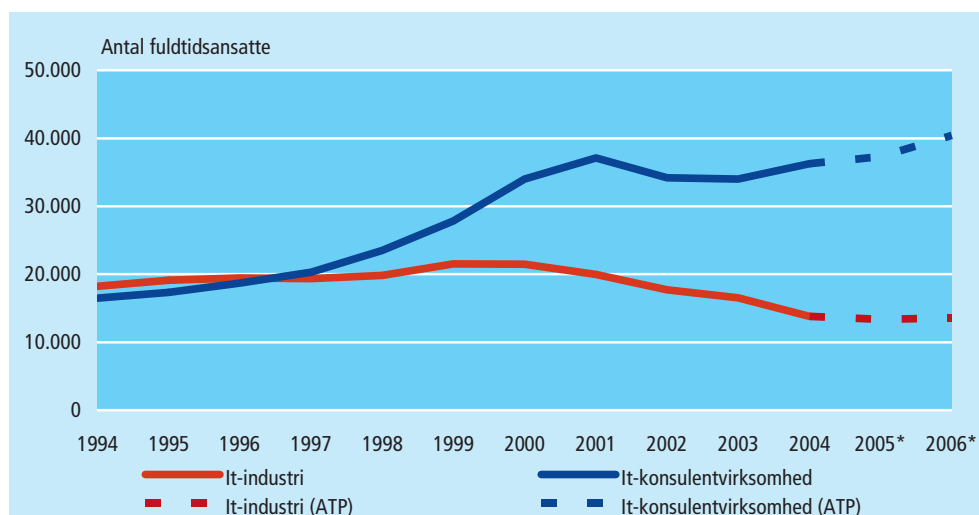
It-erhvervene har væsentlig samfundsøkonomisk betydning i sig selv, da 7 pct. af beskæftigelsen i de private byerhverv er placeret hér⁸. Betydningen er dog større, når man ser på it-erhvervenes andel af værditilvæksten i private byerhverv, som er på 10 pct. eller på andelen af ansatte med lang videregående uddannelse, som er hele 17 pct.

It-konsulenterne har haft mere fremgang end it-industrien

It-erhvervene havde i perioden fra 1994 til 2001 en meget stor vækst, der klart oversteg det øvrige erhvervslivs. Væksten har dog været ulige fordelt mellem it-erhvervenes underbrancher, da it-industriens beskæftigelse faldt med 24 pct. mens it-konsulentvirksomhedernes beskæftigelse steg med 120 pct. (figur 1.10). 2005 og 2006⁹ indikerer en stigning i it-erhvervenes beskæftigelse, hvor it-konsulentvirksomhederne i 2006 har højere beskæftigelse end nogensinde før.

Figur 1.10

Beskæftigelsen i it-industrien og it-konsulentvirksomheder

Anm.: Tal for 2005 og 1. og 2. kvartal 2006 er baseret på ATP-statistikken, som har et lidt andet talgrundlag.

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistik (1994-1998), Generel Firmastatistik (1999-2004) og ATP-statistikken (2005-2006).

Asiatisk konkurrence på it-varer

Udviklingen i it-industrien skyldes sandsynligvis den konkurrencesituation, som it-industrien har været udsat for fra udlandet. It-varer bliver i stigende grad produceret i Asien til stadigt lavere priser, evt. i form af outsourcing fra andre lande.

Avanceret it-anvendelse skaber efterspørgsel efter it-serviceydelser

It-konsulentvirksomheder har derimod leveret ydelser, som er drevet af den danske efterspørgsel efter it-serviceydelser. I takt med den mere avancerede it-anvendelse i virksomhederne er behovet for kundespecifik software og rådgivning steget.

Hvad er informationssamfundet?

Hvad er informations-samfundet?

De foregående afsnit har givet en række eksempler på den påvirkning, it har haft på det danske samfund, men uden at give en definition af, hvad informationssamfundet er. Selv om der ikke findes en enkel eller udtømmende forklaring, er det alligevel muligt at finde en praktisk forståelse af begrebet.

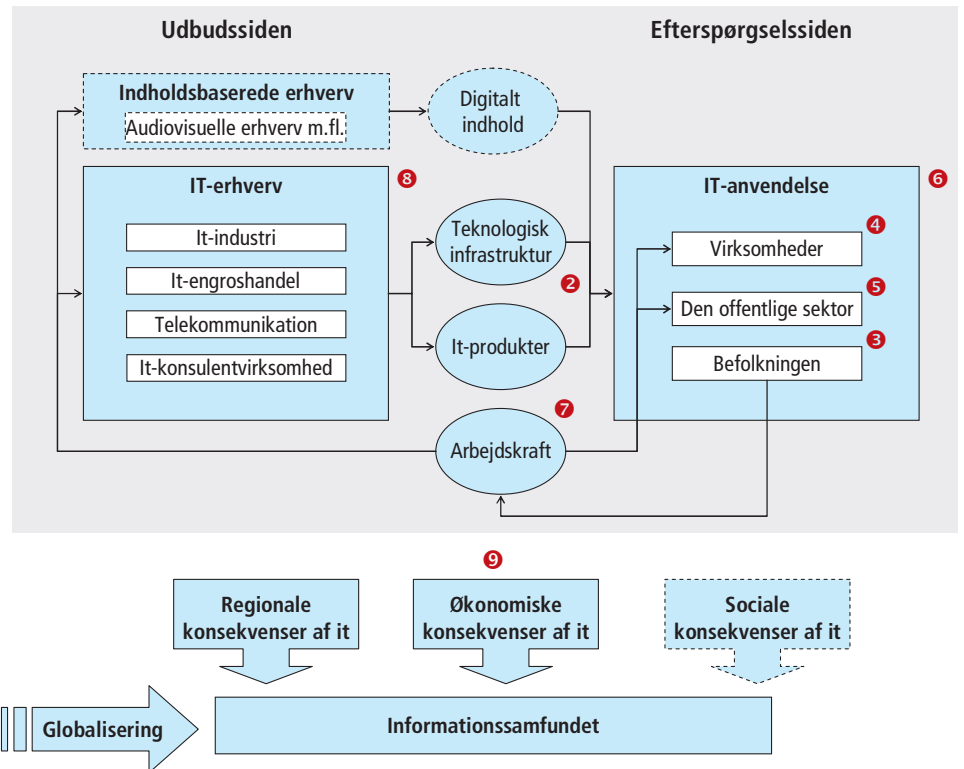
Rammen for statistik om informations-samfundet

En måde at gøre det på er at sætte de enkelte statistikker og begreber ind i en indholdsmæssig ramme. På denne måde fastholdes sammenlignelighed over tid og sammenhængen mellem de forskellige områder. En sådan ramme er vist i figur 1.11.

⁸ Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik, 2004.

⁹ Tal for 2005 og 2006 er baseret på ATP-statistik. Tal frem til 2004 er baseret på Firmastatistikken.

Figur 1.11 Den indholdsmæssige ramme for statistik om informationssamfundet

Anm. Numrene i figuren refererer til de kapitler, der primært behandler området.

De stiplede linier angiver områder, hvor det statistiske grundlag er udbygget i mindre eller i ringe grad. Det gælder fx de indholdsproducerende erhverv, som er blandt leverandørerne af indhold til alle digitale medier. Denne sektor er ikke medtaget i denne publikation.

Fra produktion til anvendelse

En grundlæggende sontring i figuren foretages mellem *udbudssiden*, dvs. de erhverv, der producerer it-varer og serviceydelser, og *efterspørgselssiden*, der anvender produkterne, dvs. i hjemmene og på arbejdspladserne. Bindeleddet mellem produktion og anvendelse eksisterer dels i form af selve teknologien, men også i form af arbejdskraften og dens it-kompetencer.

Modellens optræden i de enkelte kapitler

De enkelte elementer i modellen er afspejlet direkte i flere af publikationens kapitler - se kapitelnumre i figuren.

1.2 Publikationens opbygning

Informationssamfundet Danmark består af følgende kapitler:

1. Indledning
2. It-infrastruktur
3. Befolkningens brug af it
4. Virksomhedernes brug af it
5. Den offentlige sektors brug af it
6. It-sikkerhed
7. It-kompetencer
8. It-erhvervene
9. It og produktivitet
10. Kilder og metoder

<i>Tema: Regionalisering</i>	Årets tema er regionalisering, og inden for hvert af publikationens temaer tegnes en profil af det lokale informationssamfund, alt efter om fokus er på brug af it, uddannelse, beskæftigelse eller arbejdsløshed. Opdelingen baserer sig på de fem nye regioner som indføres pr. 1/1 2007, og i et enkelt tilfælde på de nye kommuner. Se oversigt over regionaliserede figurer i tabel 1.1, nedenfor.
<i>Talgrundlaget</i>	Indholdet baserer sig i videst muligt omfang på Danmarks Statistiks undersøgelser og registre. Kapitel 2 "It-infrastruktur" baserer sig primært på bidrag fra IT- og Telestyrelsen. Publikationen søger at give en bred dækning af informationssamfundet, og der er i alle tilfælde anvendt den senest tilgængelige statistik ved redaktionens slutning.
<i>Kapitlernes opbygning</i>	Kapitlerne bygger i grundtræk på den samme struktur. Først indledes med en introduktion til kapitlet med eksempler på indholdet. Herefter følger den uddybende beskrivelse af de enkelte delområder. I afsnittet "Internationalt perspektiv" sammenlignes Danmark med andre relevante lande på enkelte centrale indikatorer. Endelig sluttet hvert kapitel af med et antal bilagstabeller.
<i>Kilder og metoder</i>	Under hver figur og tabel er kilden til tallene angivet. De fleste af kilderne er beskrevet mere uddybende i kapitel 10: "Kilder og metoder".

Tabel 1.1 Oversigt over regionaliserede figurer i publikationen

Figur nr.	Figur titel
3.8	Private formål med brug af internettet, regionalt fordelt. 2006
3.12	Alsidighed i køb af varer og tjenester via internettet, regionalt fordelt. 2006
3.14	Køb på fremmedsprogede hjemmesider, regionalt fordelt. 2006
4.21	Virksomhedernes it-anvendelse, regionalt fordelt. 2006
4.22	Virksomhedernes brug af it-fjernarbejde og e-læring, regionalt fordelt. 2006
4.23	Bredbånd og netværk i virksomhederne, regionalt fordelt. 2006
5.6	Virksomhedernes digitale kommunikation med offentlige myndigheder, regionalt fordelt. 2006
5.10	Borgernes kontakt med offentlige myndigheder via internettet, regionalt fordelt. 2006
7.2	Antal computerkompetencer, regionalt fordelt. 2006
7.3	Antal internetkompetencer, regionalt fordelt. 2006
7.8	Region Nordjylland og Midtjyllands it-arbejdsmarked. 2005
7.9	Region Syddanmark og Sjællands it-arbejdsmarked. 2005
7.10	Region Hovedstadens it-arbejdsmarked. 2005
7.12	Ledighedsfrekvens for it-uddannede, regionalt fordelt. 2005
7.16	Kommunalt fordelt beskæftigelse for it-uddannede. 2005
8.4	It-erhvervenes andel af omsætningen i private byerhverv, regionalt fordelt. 2004
8.9	It-erhvervenes andel af beskæftigelsen i de private byerhverv, regionalt fordelt. 2004
8.12	Lønsum pr. fuldtidsansat, regionalt fordelt. 2004

2. It-infrastruktur

2.1 Introduktion

Informationssamfundets infrastruktur er en af de væsentligste forudsætninger for befolkningens og virksomhedernes mulighed for at bruge de ny it-muligheder. En velfungerende it-infrastruktur sikrer sund konkurrence og understøtter dermed innovation og et balanceret forhold mellem pris og kvalitet.

<i>Adgangsveje til internettet</i>	Den danske it-infrastruktur belyses i dette kapitel ved hjælp af en beskrivelse af de fysiske net, som giver danskerne adgang til internet og internetbaserede tjenester. Ved adgangsvejene til internet forstås en række teknologiske løsninger, som kan være enten faste eller trådløse forbindelser. Internetopkoblingernes hastighed varierer betydeligt. Betegnelsen ”bredbånd” anvendes generelt som en fælles betegnelse for hurtige internetforbindelser, dvs. hurtigere end det traditionelle analoge telefonmodem og ISDN. En nærmere definition af de forskellige typer adgangsveje fremgår af tekstboksen nedenfor.
<i>Tilgængelighed og udbredelse</i>	Tilgængelighed og udbredelse er to væsentlige parametre i forbindelse med beskrivelsen af it-infrastruktur. Tilgængelighed dækker over, om husstande og virksomheder har mulighed for at få en bredbåndsforbindelse til internet. Udbredelse er antallet af bredbåndsabonnementer til enten husstande eller virksomheder i Danmark. Der er altså ikke tale om antallet af brugere, eller om hvem der kan få adgangen, men i stedet hvor mange forbindelser der er etableret.
<i>Priser og brug</i>	Prisniveauet er en anden afgørende faktor for, hvor meget og hvordan it-infrastrukturen faktisk bruges. Den faktiske brug afviger fra udbredelsen ved, at der fx kan være flere brugere pr. husstand. En forbindelse kan bruges til fx informationsøgning, underholdning, netbank, e-post eller noget helt andet.

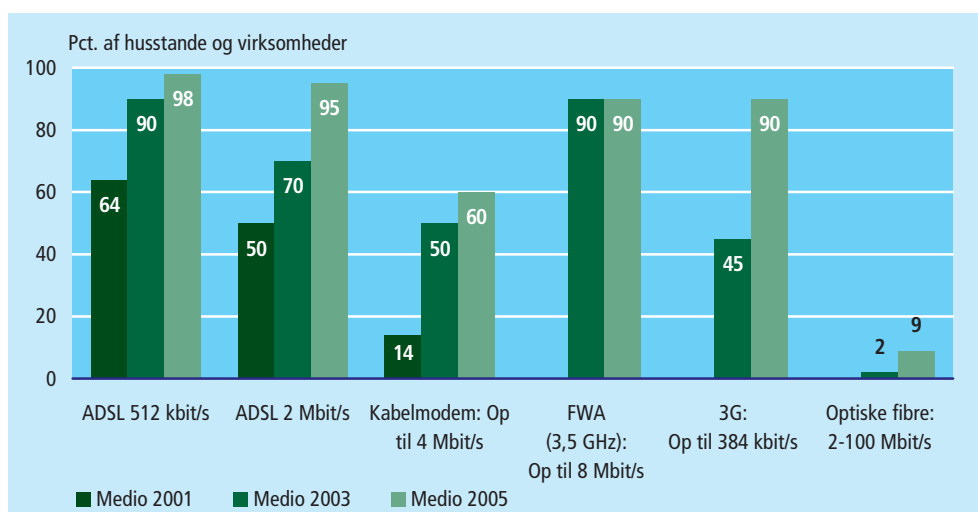
Definitioner

- **Analogt modem:** Adgang via traditionel telefonlinie med en hastighed op til 56 kbit/s.
- **ISDN:** Betegnelse for en tjeneste, der giver mulighed for at bruge den traditionelle telefonlinje til en dataforbindelse med en hastighed op til 128 kbit/s.
- **xDSL** er betegnelsen for en digital adgangsteknologi, der giver mulighed for at bruge den traditionelle telefonforbindelse til datatransmission med høj hastighed. **ADSL** er den mest udbredte variant af xDSL-teknologien, og udbydes i dag med hastigheder op til 20 Mbit/s (ADSL2+).
- **Kabelmodem** er en enhed, der ved tilkobling til kabel-tv net eller fællesantenneanlæg gør det muligt at sende og modtage datasignaler, der fremføres i antenneanlægget ved siden af radio- og tv-programmer. Kabelmodem udbydes med hastigheder op til 4 Mbit/s (overvejende private husstande).
- **FWA/WiMAX** (Fixed Wireless Access) er et radiobaseret system, der udgør et alternativ til kabelbaserede løsninger. FWA udbydes i forskellige frekvensbånd. I 3,5 GHz-båndet og i 10 GHz-båndet udbydes der hastigheder op til 4 Mbit/s. Tjenesterne retter sig fortrinsvis mod mindre virksomheder. I 26 GHz-båndet udbydes der typisk hastigheder op til 34 Mbit/s. Tjenesterne i det høje frekvensbånd retter sig primært mod større virksomheder, boligforeninger og teleudbydere. WiMAX er et standardiseret FWA system, der er certificeret af et internationalt forum af virksomheder, som arbejder med trådløse kommunikationssystemer- og standarder inden for FWA. Flere danske FWA-udbydere har i 2005 lanceret tjenester baseret på WiMAX.
- **WiFi** (Wireless Fidelity) er navnet på udstyr til trådløst lokalnet baseret på standarderne under IEEE 802.11 og som er certificeret af organisationen WiFi Alliance. WiFi udstyr fra forskellige fabrikanter kan fungere sammen i samme net. WiFi benytter det tilladelsesfrie frekvensbånd ved 2,4 GHz.
- **Optiske fibre** anvendes i stigende omfang som adgangsvej til større virksomheder og boligforeninger. Den kapacitet, der kan opnås med en optisk fiber, er stort set ubegrænset og forventes at kunne dække virksomheders og husstandes behov i mange år fremover. Inden for de seneste år har flere elforsyningsselskaber i forbindelse med nedgravning af el-nettet samtidigt nedlagt optiske fibre, og til disse fibre forbindes nu virksomheder og husstande i stigende udstrækning med individuelle optiske fibre. Optiske fiberforbindelser til private husstande udbydes i dag med hastigheder fra typisk 2-10 Mbit/s og op til 100 Mbit/s.

- **Bolignet.** Husstande i boligforeninger og kollegier kan via et internt lokalnet (LAN) deles om en fælles internetforbindelse, fx optisk fiber, FWA eller ADSL. Lokalnettet kan være såvel kabelbaseret som trådløst. Den enkelte husstand opnår typisk en hastighed, der svarer til et ADSL- eller kabelmodemabonnement og op til 2-10 Mbit/s.
- **Hotspots.** Et hotspot giver trådløs bredbåndsadgang fra offentligt tilgængelige steder, som fx cafeer, restauranter, hoteller, biblioteker, offentlige pladser og tankstationer. Hastigheden i et hotspot er afhængig af dels kapaciteten i den bagvedliggende internetforbindelse, dels antallet af samtidige brugere. Hastigheden er typisk op til 2 Mbit/s.
- **Mobile adgangsveje.** GPRS er en mobildatatjeneste, som muliggør pakkekoblet datatransmission i anden generations (2G) mobilnettet eller GSM-nettet med en maksimal hastighed på 57 kbit/s. EDGE muliggør dataforbindelser, der er tre gange hurtigere end GPRS inden for samme multislottklasse. UMTS (3G) mobildatatjenester giver i dag en maksimal hastighed på op til 384 kbit/s.
- **Digitale sendenet.** Et digitalt jordbaseret tv-sendenet begyndte landsdækkende udsending i april 2006. Det nye digitale sendenet kan understøtte muligheden for at modtage mobil-tv.
- **Bredbånd.** Betegnelsen "bredbånd" anvendes i denne publikation som en fælles betegnelse for internetforbindelser med en hastighed på mindst 144 kbit/s, dvs. hurtigere end analogt telefonmodem og ISDN. EU-kommissionen bruger denne hastighedsgrænse i statistikker, mens OECD har lagt grænsen ved 256 kbit/s.

2.2. Tilgængelighed

Figur 2.1 Bredbåndsdækning (i pct.). 2001-2005

Kilde: IT- og Telestyrelsens bredbåndskortlægning, oktober 2005.

Den danske bredbåndsinfrastruktur er under konstant udbygning. Dels får større dele af landet adgang til bredbåndstilslutninger, og dels kommer der flere udbydere og teknologier på markedet.

98 pct. har adgang til ADSL

Over 98 pct. af samtlige danske husstande havde adgang til den mest udbredte bredbåndsforbindelse (ADSL) i 2005. Det betyder, at der er knapt 50.000 husstande i Danmark uden mulighed for ADSL.

100 pct. bredbåndsdækning - alle skal have adgang til internettet

I efteråret 2006 blev det drøftet politisk, hvordan det kan sikres, at alle vil kunne købe en bredbåndsforbindelse i Danmark. Det kan f.eks. ske ved at stille krav til dækning af områder, der i dag ikke har mulighed for en bredbåndsforbindelse, når staten udbyder brugsretten til trådløst bredbånd. Blandt andet derfor gennemfører IT- og Telestyrelsen i efteråret 2006 en kortlægning af, hvor i landet der ikke er bredbånd. En række andre bredbåndsfremmende initiativer er igangsat i løbet af 2006.

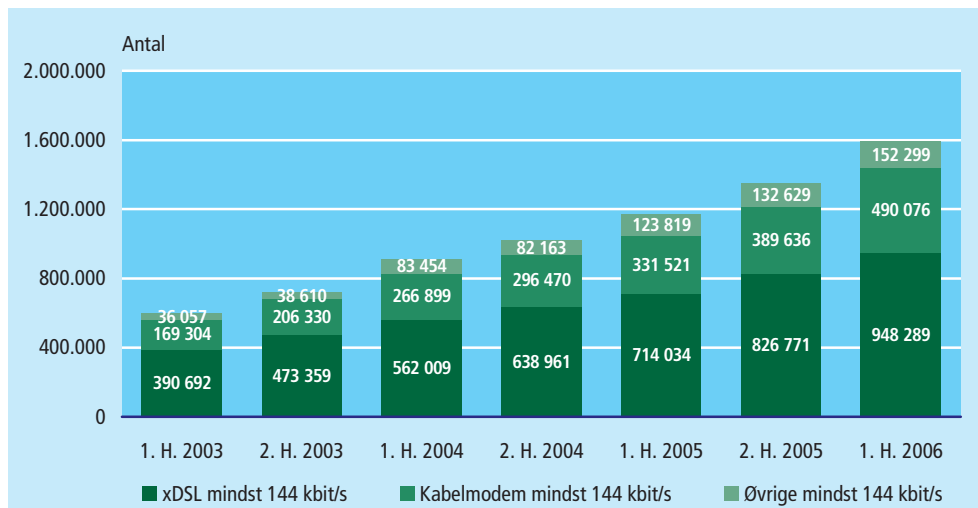
Alle skal have mulighed for at deltage i vidensamfundet

En total bredbåndsdækning vil sikre, at alle borgere og virksomheder får mulighed for at få en højhastighedsforbindelse. Det vil have betydning for bl.a. det offentlige muligheder for at udbyde innovative, digitale tjenester. Endvidere vil alle borgere

have adgang til det bredbåndsindhold, som udbydes på markedet og herved have bedre muligheder for deltagelse i vidensamfundet.

2.3. Udbredelse af adgangsveje generelt

Figur 2.2 Udbredelse af bredbånd 2003-2006

Anm.: Tallene omfatter bredbåndsabonnementer med en hastighed på mindst 144 kbit/s. Kategorien 'Øvrige' omfatter blandt andet Fibre-to-the-home, WiFi, WiMAX, Powerline Communications og LAN-tilslutninger (bolignet-tilslutninger). Data for bolignet-tilslutninger er ikke opdateret siden medio 2005.

Kilde: IT- og Telestyrelsens halvårsstatistik for 1. halvår 2006.

29 bredbånds-
abonnementer pr.
100 indbyggere

Antallet af bredbåndsabonnementer er steget med 240.000 fra slutningen af 2005 til nu næsten 1,6 mio. i juni 2006. Det svarer til 29 bredbåndsabonnementer pr. 100 indbyggere. Den betydelige vækst skyldes til dels opgraderinger af især kabelmodems, som var for langsomme til at tælle med i bredbåndsstatistikken. Totredjedele af væksten skyldes dog helt nye forbindelser.

Tabel 2.1 Udbredelse af bredbånd i forhold til indbyggere og husstande/virksomheder

	2003	2004	2005	2006
	antal			
Bredbåndstilslutninger pr. 100 indbyggere	11	17	22	29
Bredbåndstilslutninger pr. 100 husstande og virksomheder	22	36	46*	61*
Bredbåndstilslutninger i alt	596 053	912 362	1 169 374	1 590 664

*Anm. Oplysninger om antal indbyggere og husstande er opdateret med data for hvert år. Arbejdssteder i de respektive år er baseret på oplysninger for 2003 og 2004. Data for 2005 og 2006 er derfor estimerede.

Kilde: Danmark Statistik og IT- og Telestyrelsen (for antal bredbåndstilslutninger i alt).

Elselskaberne - nye spillere
på bredbånds-markedet,
som udfordrer de
traditionelle teleselskaber

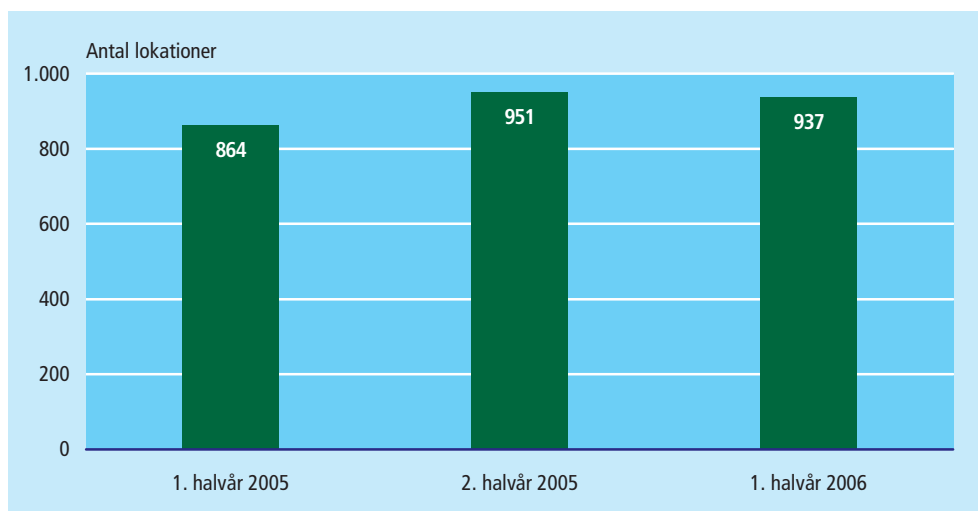
I de seneste år har elselskaberne igangsat en omfattende udrulning af fiberbaserede bredbåndsnet. Antallet af fibertilslutninger stiger stadig. IT- og Telestyrelsens seneste halvårsstatistik viser, at der ved udgangen af første halvår 2006 var 19.600 fibertilslutninger, overvejende baseret på elselskabernes bredbåndsaktiviteter.

Trådløse bredbånds-
løsninger vinder også frem

Trådløse bredbånds løsninger som FWA og WiMAX vinder også frem. Antallet af trådløse bredbåndsabonnementer¹ var ifølge IT- og Telestyrelsens telestatistik ca. 19.000 ved udgangen af juni 2006. Hertil kommer knap 1000 kommercielle trådløse hotspots, der giver bredbåndsadgang i caféer, biblioteker, på offentlige pladser, tankstationer, campingpladser, mv.

¹ WLL, WiFi og WiMAX.

Figur 2.3 Hotspots

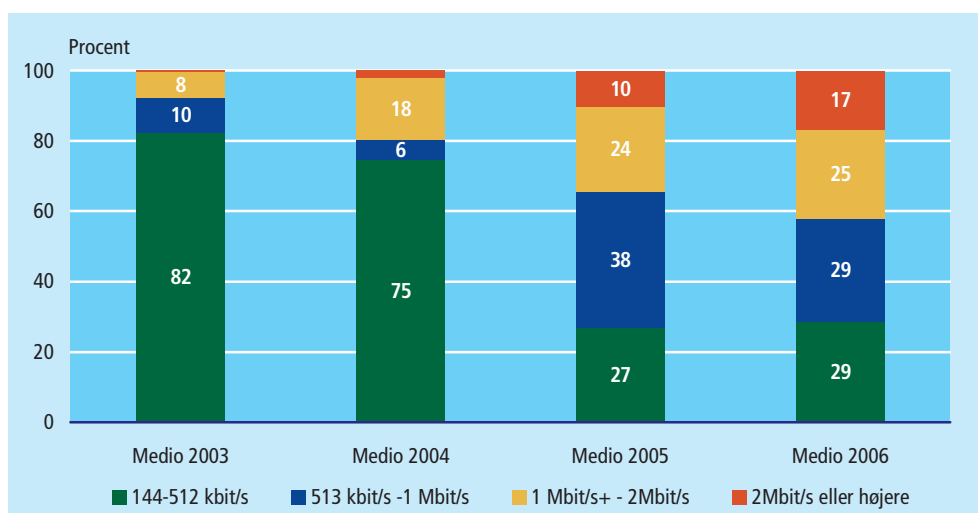

Kilde: IT- og Telestyrelsens Telestatistik for 1. halvår 2006, oktober 2006.

Større bredbåndsforbindelser

Kapaciteten på DSL-forbindelserne begyndte for alvor at stige i 1. halvår 2005, og i 1. halvår 2006 er der fortsat kommet flere højhastighedsforbindelser. Dog er der også i 1. halvår 2006 set en stor tilgang af abonnenter på 512 kbit/s eller derunder. 42 pct. af DSL-forbindelserne havde ved udgangen af 1. halvår 2006 en downstreamkapacitet over 1 Mbit/s. Ved udgangen af 1. halvår 2005 havde kun 34 pct. af DSL-forbindelserne en tilsvarende hastighed.

Figur 2.4 Udbredelse af bredbåndshastigheder for ADSL

Kilde: IT- og Telestyrelsens Telestatistik for 1. halvår 2006, oktober 2006.

Flere mobilabonnenter end indbyggere i Danmark

Antallet af mobilabonnenter var ved udgangen af 2005 for første gang højere end antallet af indbyggere i Danmark. Ved udgangen af 1. halvår 2006 var der 5,6 mio. mobilabonnenter, inklusive taletidskort. Det svarer til 103 mobilabonnenter pr. 100 indbyggere. I forhold til udgangen af 2. halvår 2005 er der således sket en stigning på 3 pct. i antallet af mobilabonnenter og taletidskort.

Tabel 2.2 Mobilabonnementer i Danmark

	2 H 2003	1 H 2004	2 H 2004	1 H 2005	2 H 2005*	1 H 2006
	antal					
GSM-abonnementer	4 763 675	4 817 855	5 042 238	5 094 038	...	5 430 950
3G-abonnementer	3 425	50 359	124 674	116 803	...	194 321
Abonnementer i alt	4 767 100	4 868 214	5 166 912	5 210 841	5 449 209	5 625 271
Abonnementer pr. 100 indbyggere	88,3	90,1	95,5	96,2	100,4	103,5

Anm: *Det har ikke været muligt at opdele det samlede antal mobilabonnementer på GSM- og 3G-abonnementer i slutningen af 2005.

Kilde: IT- og Telestyrelsens Telestatistik for 1. halvår 2006.

Stigende konkurrence på 3G-markedet

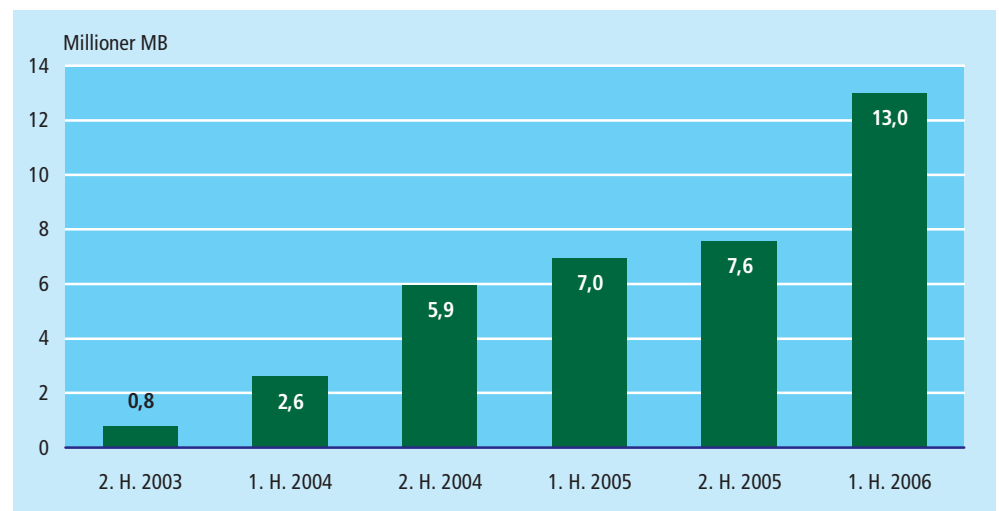
3,5 pct. af samtlige abonnementer gælder tredjegenérations mobiltelefoni (3G). Der er nu 194.000 abonnementer, der kan udnytte den større båndbredde til forskellige mere avancerede tjenester end de traditionelle taletjenester og SMS'er.

Selskabet 3 var den første udbyder på det danske marked af 3G fra slutningen af 2003. Af de øvrige udbydere med tilladelse til at udbyde 3G på det danske marked, TDC, Telia og Sonofon, begyndte TDC i efteråret 2005 at udbyde 3G-tjenester, efterfulgt af en række tjenesteudbydere, der bruger TDC's net.

Øget mobildataoverførsel

Men også brugen af det traditionelle 2G-net er blevet mere avanceret. I takt med, at flere og flere mobilabonnementer kan bruges til dataoverførsel, stiger mængden af overførte data til eller fra telefonikunder, der anvender 2G-nettet.

Figur 2.5 Dataoverførsel på 2G og 3G net. 2. halvår 2003 - 1. halvår 2006

Anm.: Up- eller download GPRS og UMTS - antal MB.

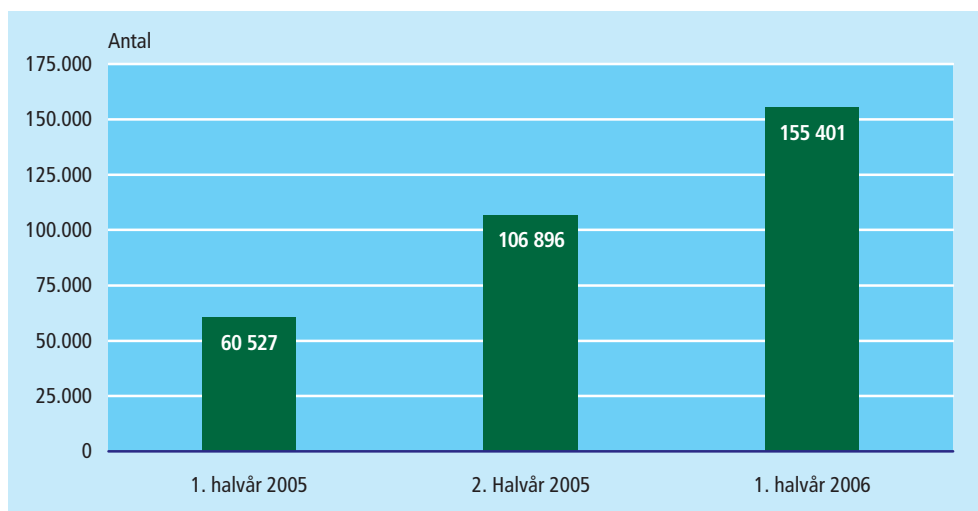
Kilde: IT- og Telestyrelsens Telestatistik for 1. halvår 2006.

IP-telefoni er i vækst

Et stigende antal virksomheder og private brugere har inden for de seneste par år skiftet til IP-telefoni. IT- og Telestyrelsens seneste tal viser, at antallet af IP-telefoni abonnementer hos de danske teleselskaber var 155.000 medio 2006. De fleste danske IP-telefoni kunder bruger udenlandske udbydere som fx Skype og Google Talk. Derfor er brugen af IP-telefoni meget større, end det nævnte tal indikerer. En undersøgelse fra Institut for Konjunktur-Analyse² viser, at 725.000 husstande bruger internet, når de skal tale i telefon med andre.

² <http://www.ifka.dk/artikler/skype-effekten.html>

Figur 2.6 IP-telefoni abonnementer hos danske udbydere i alt

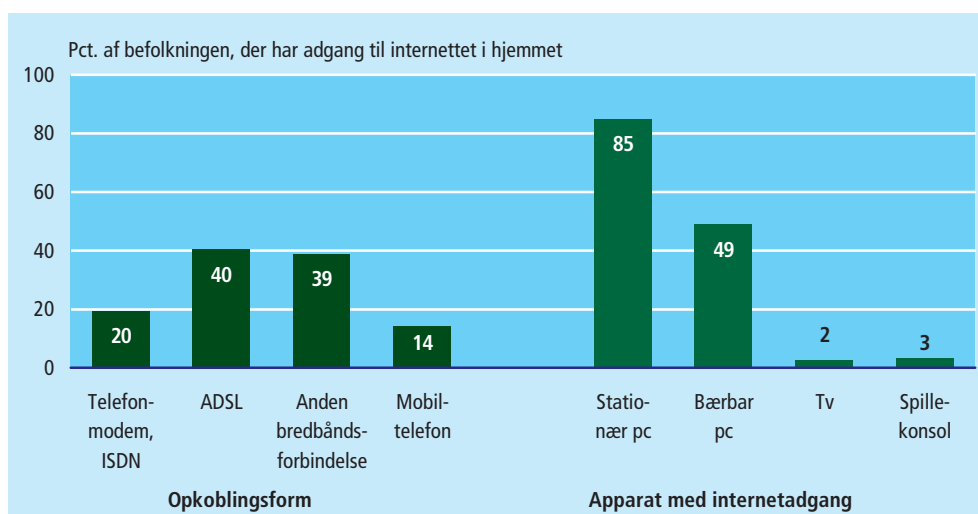
Kilde: IT- og Telestyrelsens telestatistik for 1. halvår 2006.

Udbredelse af adgangsveje i befolkningen

Otte ud af ti har bredbånd

I 2006 har 40 pct. af dem med adgang til internettet i hjemmet adgang via ADSL. Tilsvarende har 39 pct. adgang via anden bredbåndsforbindelse (dvs. kabelmodem, bredbåndsforbindelse via bolignet mv.). Andelen med telefonmodem eller ISDN er forsat faldende med 20 pct. i 2006. I 2005 havde 31 pct. adgang via telefonmodem eller ISDN, og i 2004 var det 41 pct.

Figur 2.7 Befolkningens adgangsveje til internettet i hjemmet. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Stationær pc mest almindelig adgangsvej

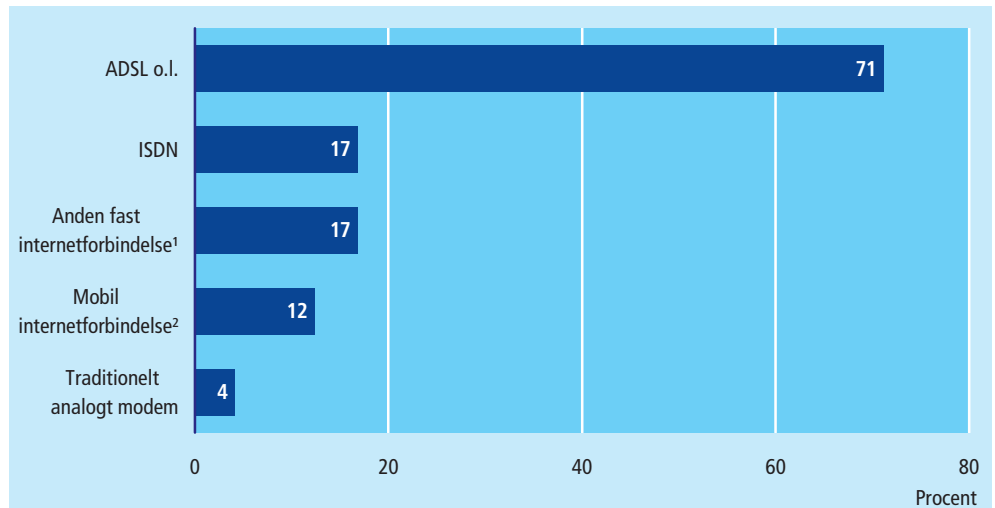
85 pct. af dem med adgang til internet i hjemmet har adgang fra en stationær pc, mens 49 pct. har adgang fra en bærbar pc. Adgang til internettet fra tv og spillekonsol er på henholdsvis 2 pct. og 3 pct. Da nogle har adgang til internettet fra flere forskellige apparater i deres hjem, giver tallene tilsammen mere end 100 pct.

Udbredelse af adgangsveje i virksomhederne

Kun 1 ud af 25 virksomheder bruger traditionelt modem

Det store flertal af virksomhederne - 71 pct. - anvender ADSL o.l. som adgangsvej til internettet (figur 2.8). En del færre, 17 pct., benytter sig af ISDN og lige så mange af anden fast internetforbindelse. 12 pct. har mobil internetforbindelse og endelig benytter 4 pct. af virksomhederne sig af et traditionelt analogt modem til opkoblingen.

Figur 2.8 Virksomhedernes adgangsveje til internettet. 2006

Anm.: Summen af adgangsvejene overstiger 100 pct., da nogle virksomheder anvender flere adgangsveje.

¹ Fx kabelmodem, fast kredsløb og FWA.

² Fx GSM/GPRS, 3G/UMTS m.m.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

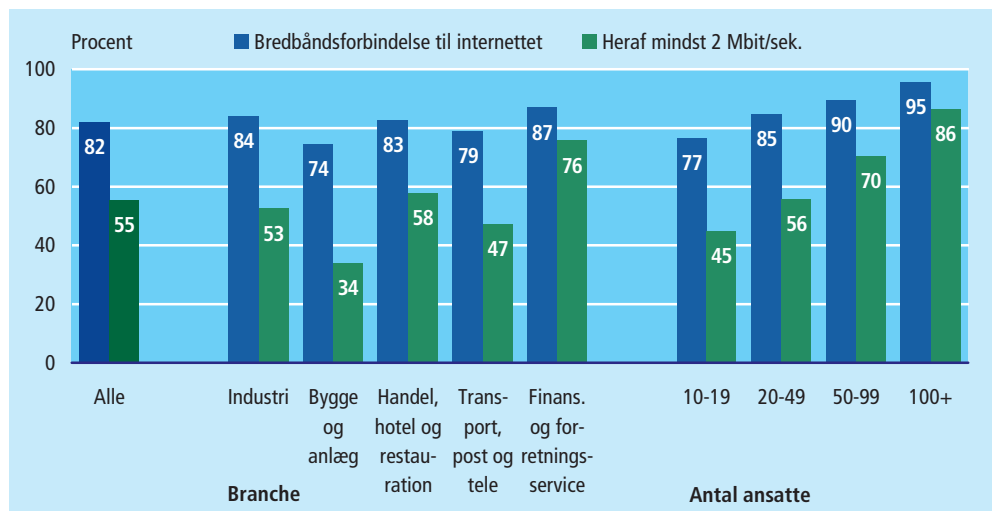
Bredbånd hos 8 ud af 10 virksomheder

I alt 82 pct. af virksomhederne har en bredbåndsforbindelse, forstået som adgangsveje, der er hurtigere end ISDN, et tal der er nogenlunde uforandret siden 2004, hvor andelen var 79 pct.

Ikke store forskelle mellem brancher og størrelsesgrupper

Bredbånd er lidt mere udbredt hos de største virksomheder, men også hos de mindste virksomheder med 10-19 ansatte findes bredbånd hos et stort flertal. Heller ikke i forhold til branchegrupper er der nogen markante forskelle.

Figur 2.9 Virksomheder med bredbåndsforbindelse¹ til internettet. 2006

¹ Ved bredbåndsforbindelse forstås ADSL o.l. eller anden kabelbaseret internetforbindelse (dvs. adgangsveje, der er hurtigere end ISDN). Kapaciteten refererer til modtagehastigheden på virksomhedens hurtigste internetforbindelse. 8 pct. af virksomhederne med bredbåndsforbindelse kunne ikke angive kapaciteten.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Mere end hver anden virksomhed har hurtigt bredbånd

55 pct. af virksomhederne har en bredbåndsforbindelse med en modtagekapacitet på mindst 2 Mbit/s (figur 2.9), hvilket svarer til 2 ud af 3 virksomheder med bredbåndsforbindelse. Udbredelsen er højest i Finansiering og Forretningservice, hvor 76 pct. af virksomhederne har en kapacitet på mindst 2 Mbit/s, svarende til 9 ud af 10 med bredbåndsforbindelse.

Næsten alle store virksomheder har hurtigt bredbånd

De hurtige bredbåndsforbindelser er mest udbredte i de største virksomheder. Fx har 86 pct. af virksomhederne med mindst 100 ansatte en bredbåndskapacitet på mindst 2 Mbit/s, hvilket svarer til 9 ud af 10 virksomheder med bredbånd. Blandt virksomheder med 10-19 ansatte har lidt under hver anden en hurtig bredbåndsforbindelse.

Hurtig ADSL bidrager til udbredelsen

Hvor de hurtige internetforbindelse tidligere var synonyme med andre former for fast internetforbindelse, er det også hurtige ADSL-forbindelser, der bidrager til den store udbredelse i dag.

2.4 Priser på telefoni og bredbånd

Priserne falder fortsat

Priserne på teletjenester er som følge af den stigende konkurrence faldet markant siden 1998. Priserne for fastnettelefoni viser det mindste fald på 15 pct. Priser på mobiltelefoni, dial-up tilslutning til internet og ADSL-forbindelser er faldet med mere end 50 pct. Det mest markante prisfald har været på ADSL, hvor priserne, afhængig af hastighed, er faldet med 67 pct. og 60 pct. siden 1998. Elselskabernes omfattende udrulning af fiberbaserede bredbåndstilslutninger er med til at øge konkurrencen på bredbåndsmarkedet og dermed presse priserne til et stadig lavere niveau.

Tabel 2.3 Priser, billigste tilbud. Oktober måned

	Pris pr. kvartal			Pris pr. måned		
	Fastnettelefon 900 minutter	Mobiltelefon 270 minutter	450 minutter	Internet 600 minutter	ADSL 512/128 2048/512 kbit/s	
	kr.					
1998	637	477	574	194	-	-
1999	648	477	574	83	-	-
2000	555	399	540	46	599	995
2001	560	357	514	80	395	849
2002	570	345	514	83	430	785
2003	560	244	340	83	430	750
2004	557	236	333	74	340	530
2005	543	230	276	54	269	459
2006	543	220	276	83	198	399
	pct.					
Ændring 99-06 (løbende priser)	-15	-54	-52	-57	-67	-60
Ændring 99-06 (faste priser)	-29	-61	-60	-64	-71	-65

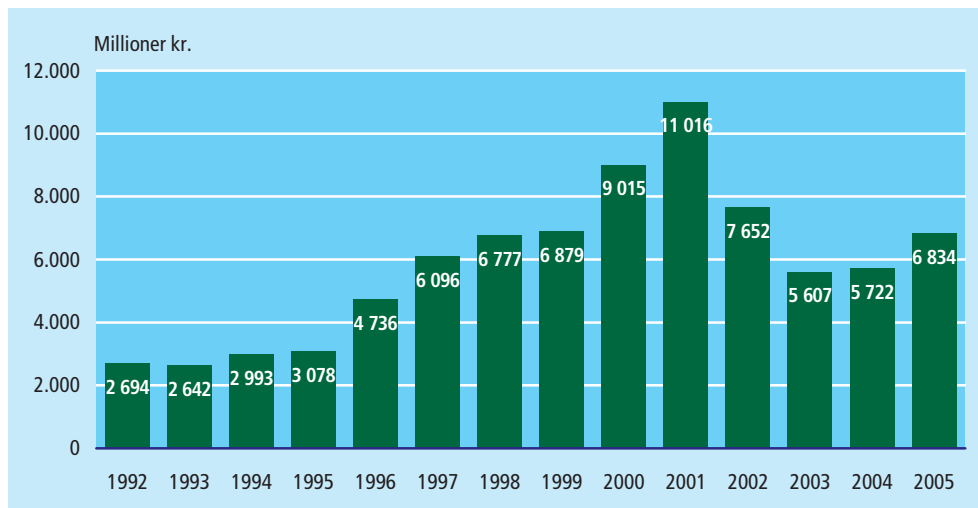
Anm.: Baseret på priser pr. 1. oktober. ADSL-priserne for 2000 og 2001 er dog baseret på priser pr. 1. juli.
Kilde: "Hallo, hallo, ved du hvad det koster?" - november 2006, IT- og Telestyrelsen

2.5 Telesektorens investeringer

Større stigning i investeringerne på 19 pct. i 2005

De årlige investeringer i telesektoren er overvejende steget, siden liberaliseringen blev påbegyndt i 1995 - nemlig fra 3,1 mia. kr. i 1995 til 6,8 mia. kr. i 2005. Investeringerne i telesektoren er øget hvert år i perioden fra 1996 til 2001. I 2002 og 2003 er der tale om et fald i investeringerne i forhold til det rekordhøje niveau i 2001, hvor investeringerne udgjorde knap 11 mia. kr. I 2004 blev faldet i investeringerne afløst af en mindre stigning, og i 2005 er der, for første gang siden 2001, en større stigning i investeringerne på 19 pct.

Figur 2.10 Telesektorens investeringer i Danmark

Anm. Investeringer er opgjort eksklusiv betaling for UMTS-tilladelser til 3G mobiltelefoni.

Kilde: IT- og Telestyrelsens Teleårbog 2005.

Elselskaberne investerede mere end 1 mia. kr. i 2005

En stor del af forklaringen på stigningen skal findes i elselskabernes fiberudrulning. Elselskaberne investerede mere end 1 mia. kr. i 2005 (mod 46 mio. kr. i 2004,) hvilket svarer til 15 pct. af de samlede investeringer i 2005. De øvrige teleselskaber øgede investeringerne med godt 130 mio. kr. Elselskaberne trækker således størstedelen af investeringsvæksten i 2005.

Danske teleinvesteringer følger udviklingen i OECD-lande

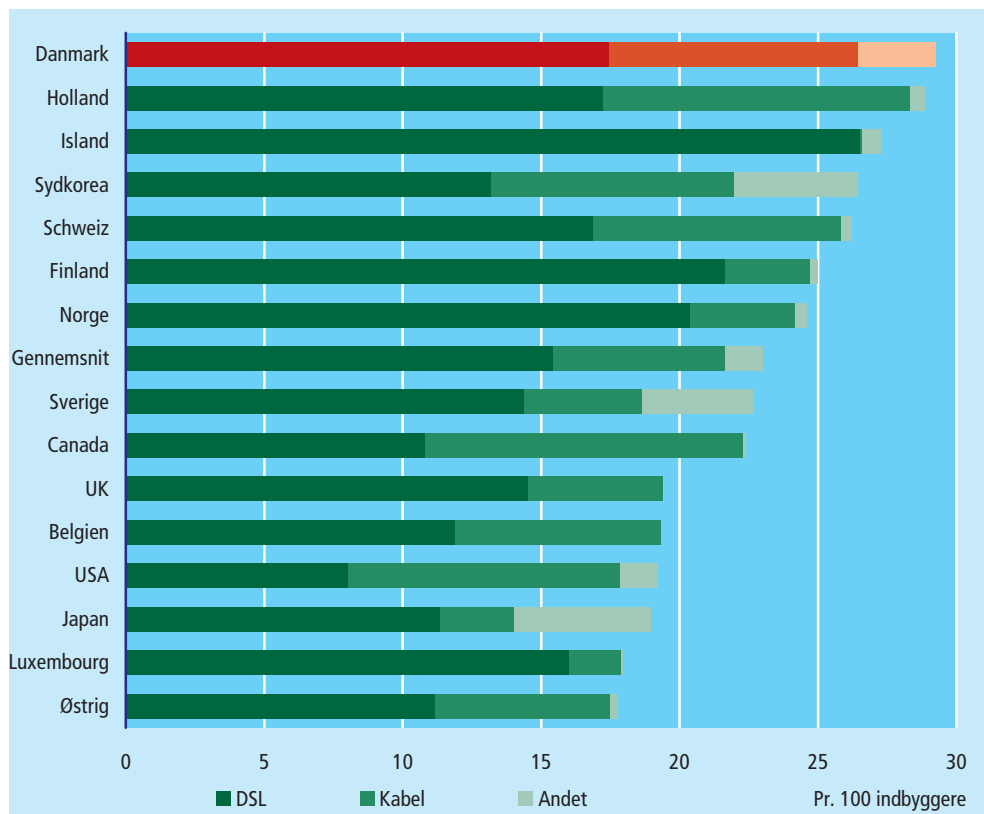
Udviklingen i investeringer i den danske telesektor følger til en vis grad udviklingen i de øvrige OECD-lande. Faldet i investeringerne i Danmark i 2002 og 2003 var således en udløber af et globalt fænomen, som dog indtraf i Danmark med et års forsinkelse.

2.6 Internationalt perspektiv

Danmark har højeste udbredelse af bredbånd i verden

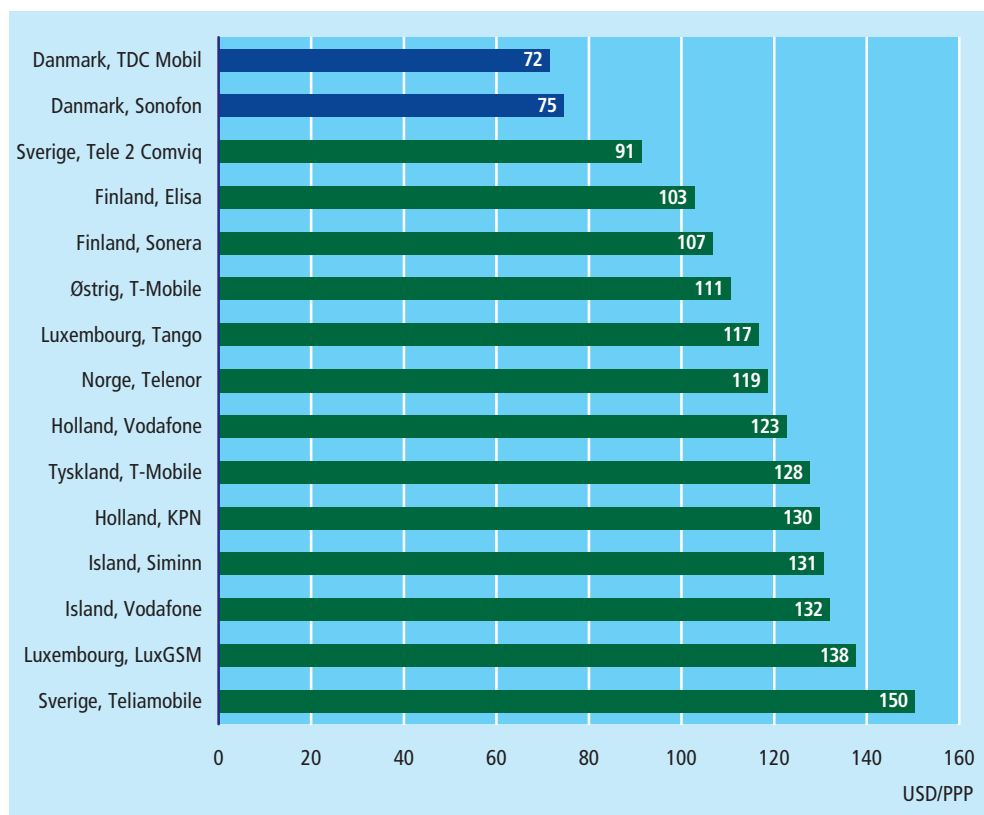
OECD har netop offentliggjort en ny bredbåndsstatistik, som viser, at Danmark er det land i verden, der har flest bredbåndsabonnementer pr. 100 indbyggere. Et halvt år tidligere var bredbåndsudbredelsen større i både Island, Holland og Sydkorea. Den danske bredbånds-penetration på 29,3 placerer Danmark noget over Holland, som har en penetration på 28,8. Den gennemsnitlige bredbånds-penetration er 15,5 i OECD, mens den er 16,5 i de "gamle" EU-lande (EU15).

Figur 2.11 Udbredelse af bredbåndsforbindelser pr. 100 indbyggere - top 15. juni 2006

Kilde: "OECD Broadband Statistics", juni 2006.

Figur 2.12 Priser på mobiltelefoni. August 2006 - lavt forbrug - billigste top 15

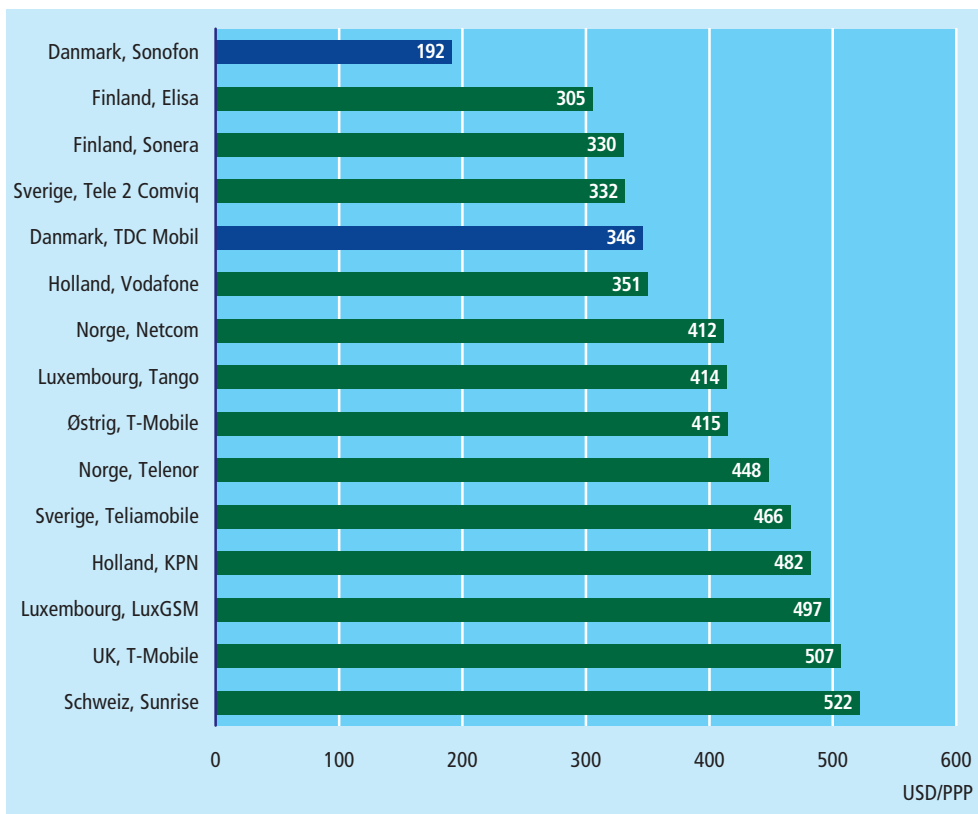
Anm. Lavt forbrug er defineret som 300 minutter og 360 SMS'er pr. måned. Sammenligningen omfatter faste og variable udgifter. Undersøgelsen omfatter såvel forudbetalte abonnemeter som efterbetalte abonnemeter. Priserne er korrigeret for forskelle i købekraft landene imellem, baseret på OECD's seneste opgørelse af købekraftpariteter (Purchasing Power Parities - PPP).

Kilde: OECD/Teligen, august 2006.

Lave mobilpriser i Danmark

Figur 2.12 og 2.13 viser, at Danmark har nogle af de laveste priser på mobiltelefoni. Det gælder både abonnenter med et lavt forbrug og abonnenter med et højt forbrug.

Figur 2.13 Priser på mobiltelefoni. August 2006 - højt forbrug - billigste top 15

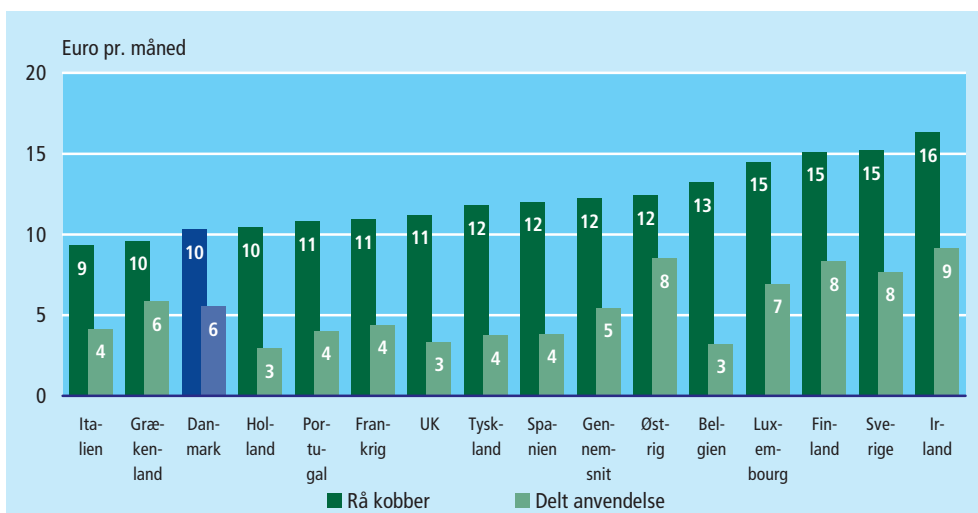
Anm. Højt forbrug er defineret som 1800 minutter og 504 SMS'er pr. måned. Sammenligningen omfatter faste og variable udgifter. Undersøgelsen omfatter såvel forudbetalte abonnenter som efterbetalte abonnenter. Priserne er korrigeret for forskelle i købekraft landene imellem, baseret på OECD's seneste opgørelse af købekraftpariteter (Purchasing Power Parities - PPP).

Kilde: OECD/Teligen, oktober 2006.

Den danske rå kobber-pris er en af de laveste i EU

Det fremgår af figur 2.14, at den danske rå kobber-pris er en af de laveste i EU i 2005. Ved rå kobberpris forstås den pris, som nye udbydere betaler til det tidligere monopolselskab (i Danmarks tilfælde TDC) for at kunne benytte den sidste del af kobberforbindelsen ud til abonnenterne. Nye selskaber bruger typisk den sidste del af forbindelsen til at levere bredbåndstjenester til slutbrugerne.

Figur 2.14 Engrospriser, rå kobber og delt anvendelse. 1. oktober 2005

Anm. Etableringsomkostninger er fordelt på 36 måneder.

Kilde: EU-kommissionens 11. implementeringsrapport, februar 2006.

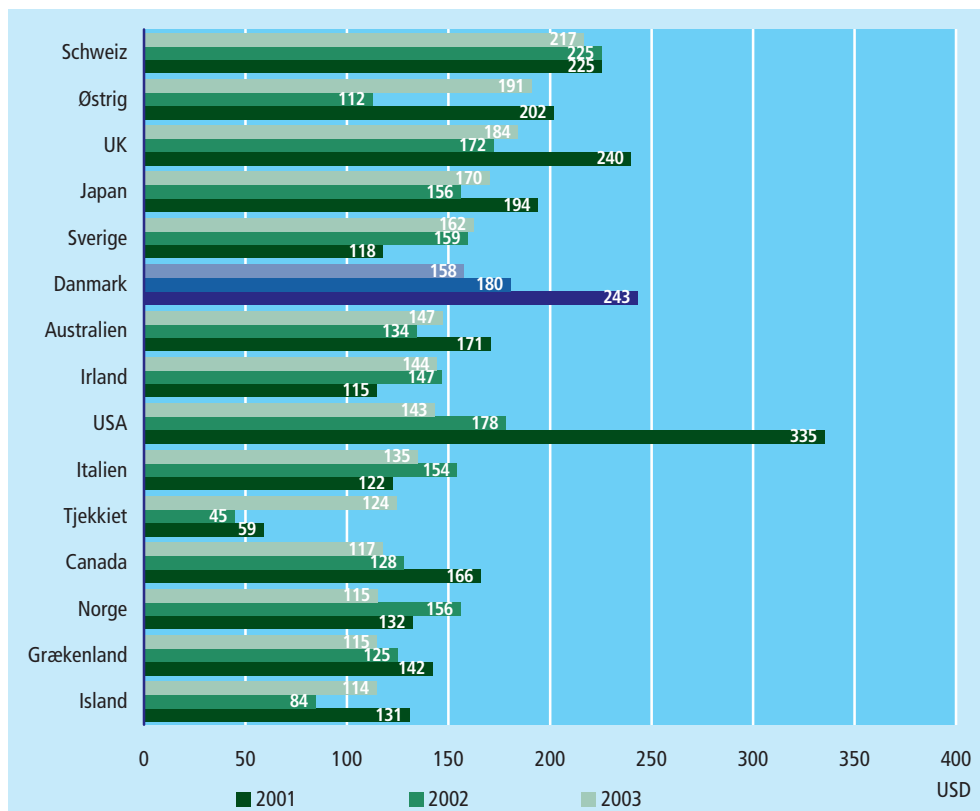
Prisen på delt anvendelse er derimod i den høje ende

Prisen på delt anvendelse er derimod i den høje ende i Europa. Delt anvendelse betyder, at den nye udbyder bruger en del af kobberforbindelsen til at levere en ADSL-forbindelse, mens TDC bruger en anden del af kobberforbindelsen til at levere traditionel telefoni.

Højt investeringsniveau i Danmark

Figur 2.15 viser, at Danmark er blandt de OECD-lande, hvor der investeres mest i telesektoren målt pr. indbygger. Endvidere fremgår det af figuren, at de fleste OECD-lande har oplevet et markant fald i investeringerne siden det rekordhøje investeringsniveau i 2001. I 2004 blev faldet i investeringerne afløst af en mindre stigning i Danmark, og IT- og Telestyrelsens Teleårbog dokumenterede i 2005, for første gang siden 2001, en større stigning i investeringerne på 19 pct.

Figur 2.15 Teleinvesteringer pr. indbygger i OECD-landene

Kilde: OECD Communications Outlook 2005.

2.7 Bilagstabeller

Tabel 2.4 Bredbånd og anden opkobling i hjemmet. 2006

	Bredbånd			Modem via normal telefonlinie eller ISDN
	ADSL	Anden bredbånds- forbindelse	UMTS (3. generations mobiltelefoni)	
	pct. af dem med internet i hjemmet			
I alt	40	39	8	20
Køn				
Mænd	45	37	10	17
Kvinder	36	41	5	22
Alder				
16-19 år	44	43	17	10
20-39 år	41	41	7	17
40-59 år	43	36	7	20
60-74 år	30	40	5	28
Uddannelse				
Grundskole	36	42	12	19
Gymnasial og erhvervsfaglig uddannelse	39	39	7	21
Videregående uddannelse	46	35	5	18
Uoplyst	48	30	12	19
Beskæftigelse				
Studerende	42	45	9	11
Arbejder	33	42	9	23
Funktionær	51	32	6	17
Selvstændig	46	36	7	18
Uden for erhverv	30	40	8	27
Landsdel				
Øst for Storebælt	45	38	6	17
Vest for Storebælt	37	40	10	21

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tabel 2.5 Virksomhedernes adgangsveje til internettet. 2006

	Alle virksom- heder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restau- ration	Transport, post og tele	Finans. og for- retnings- service	10-19	20-49	50-99	100+
	pct.									
ADSL o.l.	71	74	68	72	70	68	70	73	73	64
ISDN	17	17	23	17	18	11	19	16	14	11
Anden fast internetforbindelse	17	15	10	16	14	29	9	15	26	55
Mobil internetforbindelse	12	11	10	12	10	20	9	13	18	27
Traditionelt analogt modem	4	4	6	5	3	3	5	3	4	5

Anm.: Summen af adgangsvejene overstiger 100 pct., da nogle virksomheder anvender flere adgangsveje. Traditionelt analogt modem: Adgang via traditionel telefonlinie, hastighed op til 56 kbit/s. ISDN: Betegnelse for en tjeneste, der giver mulighed for at bruge den traditionelle telefonlinie til en dataforbindelse med en hastighed på op til 128 kbit/s.

ADSL o.l.: Modem-teknologier baseret på de traditionelle telefonlinier, men med højere kapacitet. Anden fast internetforbindelse: Fx kabelmodem, fast kredsløb og FWA. Mobil internetforbindelse: Fx GSM/GPRS, 3G/UMTS m.m.
Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

3. Befolkningens brug af it

3.1 Introduktion

<i>Kapitlets opbygning</i>	Dette kapitel omhandler befolkningens brug af it, herunder befolkningens it-produkter i hjemmet, adgang til og brug af internettet samt private formål med brug af internettet. I hovedtræk kan der tegnes følgende billede:
<i>Befolkningens it-produkter</i>	77 pct. af befolkningen har en stationær pc, 46 pct. har en bærbar pc, 10 pct. har en håndholdt computer, og 95 pct. har adgang til mobiltelefon i hjemmet.
<i>Adgang til pc og internettet</i>	88 pct. af befolkningen har adgang til pc i deres hjem, og 83 pct. har adgang til internettet.
<i>Befolkningens brug af internettet</i>	76 pct. af befolkningen har benyttet internettet i hjemmet i den seneste måned. De fleste benytter nettet fra hjemmet og arbejdsplads/uddannelsessted uanset beskæftigelsesgruppe.
<i>Formål med brug af internettet</i>	Inden for den sidste måned anvender brugerne i gennemsnit internettet til ni private formål. Den største andel for mere end 11 private formål findes i Region Hovedstaden med 30 pct.

To ud af tre af dem, som har brugt internettet inden for den sidste måned, har prøvet at e-handle. Rejseprodukter, andre underholdningsformål samt tøj, sports- og fritidsudstyr er de mest foretrukne varer og tjenester ved handel over internettet.

Danskere, der har e-handlet inden for de sidste 12 måneder, har i gennemsnit handlet over tre varer eller tjenester via internettet.

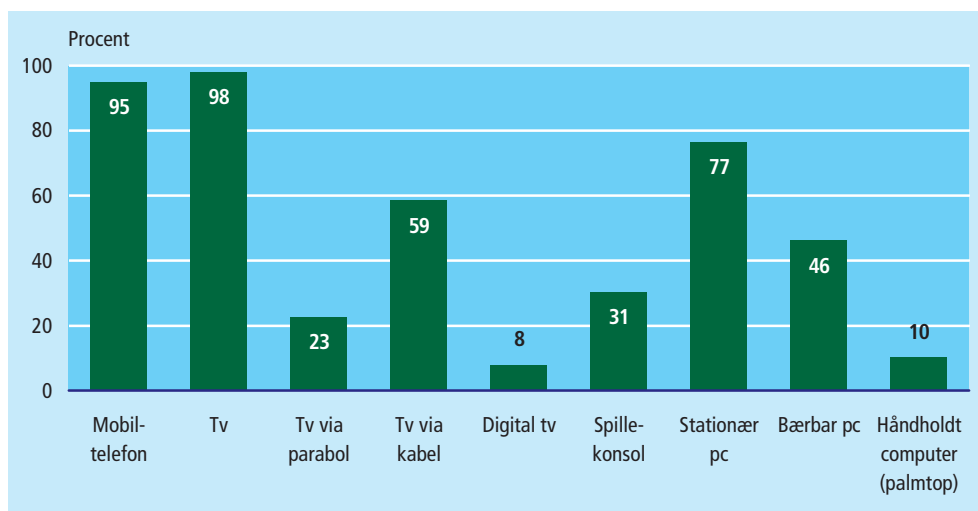
Næsten fire ud af ti af dem, der har e-handlet i den sidste måned, har handlet via fremmedsprogede hjemmesider på internettet. Andelen for Region Hovedstaden er 45 pct., mens Region Nordjylland ligger lavest med 28 pct.

<i>Internationale tal</i>	Befolkningens brug af internetbank er mest udbredt i de nordiske lande og i Holland. Danmark ligger lavest i denne gruppe af lande med en andel på 49 pct.
---------------------------	--

Betragtes køb via internettet inden for de sidste tre måneder, ligger Danmark med en andel på 26 pct. på en syvendeplads blandt EU-landene. De nordiske lande er sammen med Holland, Tyskland og UK i front med befolkningens e-handel.

3.2 Befolkningens it-produkter

<i>Befolkningens it-produkter</i>	Befolkningen har adgang til en lang række forskellige it-produkter, som de enten selv ejer, eller som de har adgang til i deres hjem. Figur 3.1 viser udbredelsen af udvalgte it-produkter.
<i>Næste hver anden har adgang til bærbar pc</i>	Tv, mobiltelefon og stationær pc er i 2006 ret udbredt hos befolkningen med så høje andele som henholdsvis 98 pct., 95 pct. og 77 pct. Der er 46 pct., som har adgang til bærbar pc, mens 31 pct. har adgang til en spillekonsol i hjemmet. 10 pct. har adgang til en håndholdt computer. Med undtagelse af håndholdt computer er der ikke den store forskel imellem kønnene, hvad angår adgang til it-produkter, jf. bilagstabel 3.3.

Figur 3.1 **Befolkningens it-produkter. 2006**

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Udbredelse af it-produkter over tid

Udviklingen i udbredelsen af udvalgte it-produkter kan ses af tabel 3.1. I modsætning til figur 3.1, hvor adgangen er opgjort i pct. af befolkningen, er tallene i tabellen opgjort på familier. Tallene viser dog samme tendens.¹

Mobiltelefon og cd-afspiller mest almindeligt

For de produkter, hvor der er tal for flere år, har der været en markant stigning i udbredelsen. Næsten alle familier har en mobiltelefon (93,5 pct.) og/eller en cd-afspiller (94,2 pct.) i 2006. Fra 2000 til 2006 er andelen af familier med pc/hjemme-computer steget med 31 pct. I samme periode er andelen af familier med mobiltelefon steget med 38 pct.

Seks ud af ti familier har nu digitalkamera

Dvd-afspillere har haft en meget hurtig udbredelse, således havde 82,9 pct. af familierne dvd-afspiller i 2006 mod 67,8 pct. i 2005 og 53,6 pct. i 2004. Digitalkamera er også populært blandt familierne med en andel på 61 pct. i 2006, hvilket er en stigning på 75 pct. i forhold til 2004.

Tabel 3.1 **It-produkter i hjemmet**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	pct. af familier						
Pc/hjemmecomputer	64,7	66,9	72,5	78,8	81,1	83,8	85,0
Mobiltelefon	67,6	73,0	84,4	84,6	90,5	92,3	93,5
Cd-afspiller	83,9	89,1	91,7	91,3	92,0	92,7	94,2
Dvd-afspiller	6,5	9,4	21,2	37,1	53,6	67,8	82,9
Dvd-optager	5,4	7,6	13,1
Video	77,8	82,4	81,8	80,5	85,0	83,9	82,7
Videokamera	20,3	22,5	21,5	23,7	23,0	24,4	32,2
Digitalt videokamera	10,2	11,7	17,8
Digitalkamera	34,9	48,1	61,0
Telefonsvarer	41,7	46,6	46,3	48,3	48,2	46,7	50,5
Cd-rom	53,0	59,4	61,5	68,6	72,5	79,9	77,9
Fladskærms-tv	19,4
MP3-afspiller	39,6
MP4-afspiller	2,9
DAB-radio	13,7
GPS-navigation	14,6

Kilde: Danmarks Statistik, Varige forbrugsgoder.

¹ Når der her i kapitlet tales om befolkningen, er der tale om befolkningen i alderen 16-74 år, således som befolkningen er opgjort i Det Centrale Personregister (CPR). En familie defineres som én eller flere personer i alderen 16-74 år, der bor i samme bolig og er i familie med hinanden (herunder også samlevende par) samt disses børn, idet der dog kun kan være ét ægtepar eller samlevende par i familien. Pr. 1. januar 2006 er der i alt 5.427.459 personer i Danmark, hvoraf 3.964.013 er i alderen 16-74 år. Der er i alt 2.916.979 familier. Se afsnit 10.1 for en mere uddybende forklaring.

Antal SMS-beskeder stiger fortsat

Stigningen i antallet af SMS-beskeder har ligeledes været særdeles mærkbar, som det ses af tabel 3.2. Befolkningen sendte næsten seks gange så mange SMS-beskeder i 1. halvår 2006 i forhold til 1. halvår 2002.

Tabel 3.2 Antal sendte SMS- og MMS-beskeder

	2002		2003		2004		2005		2006
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår
	— mio. beskeder —								
Antal sendte SMS	871	1 141	1 517	2 472	2 981	3 570	3 951	4 468	4 901
	— 1.000 beskeder —								
Antal sendte MMS	-	-	498	2 262	4 234	8 232	12 258	11 954	12 891

Kilde: IT- og Telestyrelsen, 2006.

Næsten 13 mio. MMS-beskeder i 1. halvår 2006

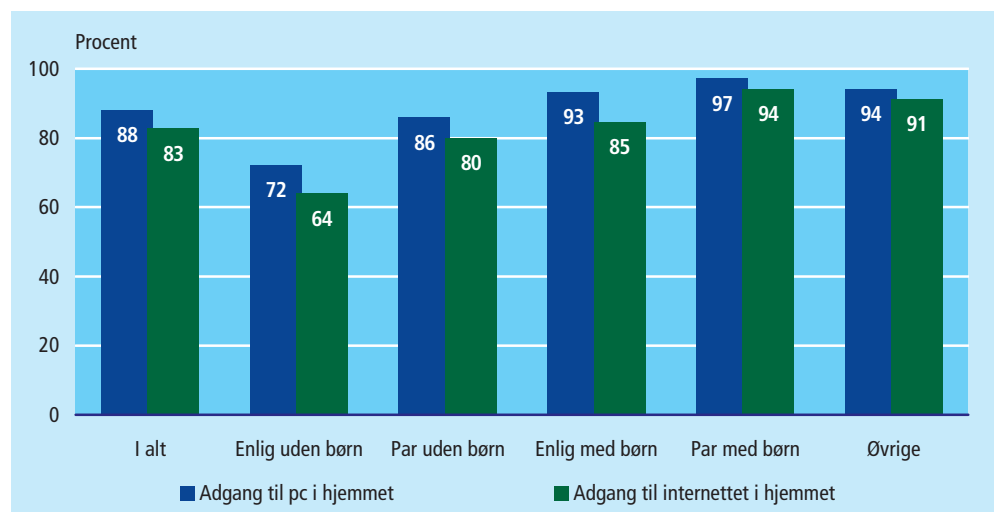
Antal sendte billedbeskeder (MMS-beskeder) via mobiltelefonen ligger på næsten 13 mio. beskeder i 1. halvår 2006. Efter eksplosive stigninger i de første år har antallet af beskeder nu stabiliseret sig, jf. tabel 3.2.

3.3 Befolkningens adgang til pc og internettet

88 pct. af befolkningen har adgang til pc hjemme

88 pct. af befolkningen har i 2006 adgang til en pc i hjemmet. Det er fortsat dem, der lever i familier med børn og dem, som lever i parforhold, der i størst omfang har adgang til pc i hjemmet. Således har 97 pct. af dem, der lever i parforhold med børn adgang til pc i hjemmet, hvorimod enlige uden børn har en andel på 72 pct.

Figur 3.2 Befolkningens adgang til pc og internettet i hjemmet. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

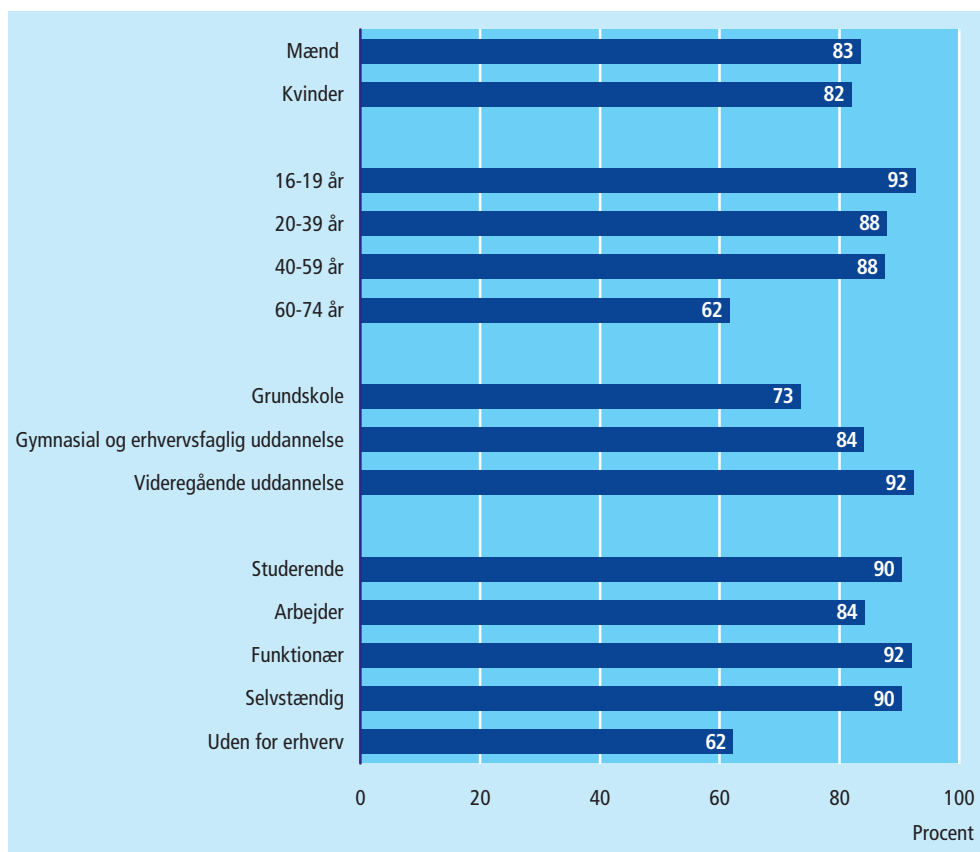
Mere end otte ud af ti har adgang til internettet hjemme

83 pct. af befolkningen har i 2006 adgang til internettet i hjemmet mod 79 pct. i 2005 og 75 pct. i 2004. De, som lever i familier med parforhold og børn, har den højeste andel med 94 pct. I lighed med udbredelsen af pc er andelen af befolkningen, som har internet i hjemmet, højere blandt par uden børn end blandt enlige uden børn og højere blandt par med børn end blandt enlige med børn.

Næsten to ud af tre over 60 år har internetadgang i hjemmet

Adgang til internettet i hjemmet er langt højere for aldersgrupperne under 60 år end for aldersgruppen 60 til 74 år. I 2006 har 93 pct. af de 16-19-årige adgang til internettet i hjemmet, mens den tilsvarende andel er på 62 pct. for personer over 60 år. I 2005 havde halvdelen (52 pct.) af personer over 60 år adgang til internettet i hjemmet.

Figur 3.3 Befolkningens adgang til internettet fra hjemmet. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Ni ud af ti med en videregående uddannelse har adgang til internettet i hjemmet

92 pct. af befolkningen med en videregående uddannelse har adgang til internettet i hjemmet. Personer med en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse ligger lavere med 84 pct. Af personer med grundskole som højst fuldførte uddannelse har 73 pct. adgang til internettet fra hjemmet.

Ni ud af ti funktionærer har adgang til internettet i hjemmet

92 pct. af funktionærene har adgang til internettet i hjemmet. Den tilsvarende andel for studerende og selvstændige ligger på 90 pct. For arbejdere er andelen på 84 pct. I gruppen uden for erhverv er der 62 pct., som har adgang til internettet i hjemmet. I forhold til 2005 er der tale om en stigning for alle beskæftigelsesgrupper.

3.4 Befolkningens brug af internettet

Hvorfra internettet bruges

I forrige afsnit blev befolkningens adgang til internettet i hjemmet belyst. Dette afsnit omhandler, hvor og hvor meget befolkningen bruger internettet.

76 pct. på nettet i hjemmet i den seneste måned

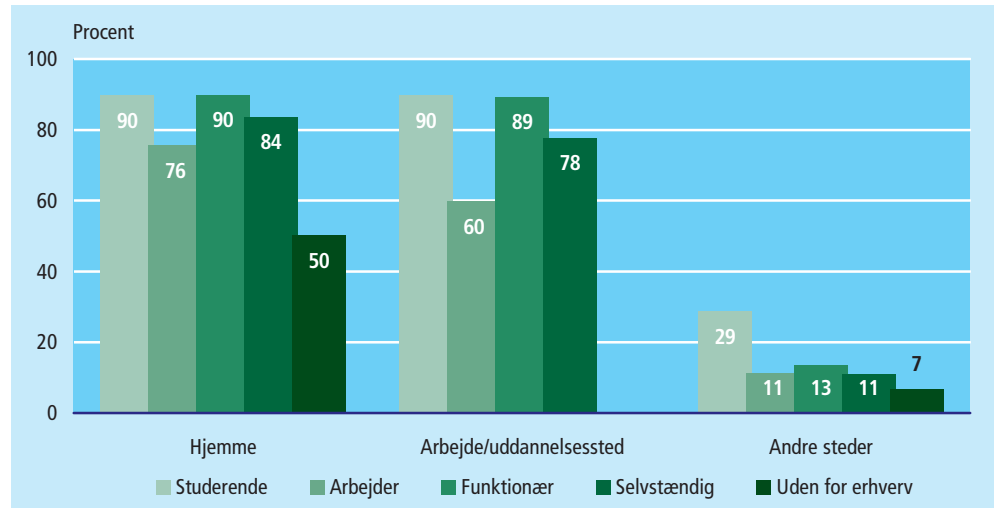
I 2006 har 76 pct. af befolkningen brugt internettet i hjemmet i den seneste måned. 47 pct. af befolkningen har brugt internettet på arbejdet i den seneste måned, mens 13 pct. af befolkningen har brugt internettet på deres uddannelsessted i den seneste måned. Befolkningens brug af internettet andre steder ligger også på 13 pct.². Der er samtidig 19 pct., som kun har brugt internettet i deres hjem i den seneste måned og 3 pct., som kun har brugt det på deres arbejde.

² Andre steder kan være biblioteker, posthuse, offentlige kontorer, internet-cafeer, frivillige organisationer, familie og venner og lignende.

Seks ud af ti arbejdere har brugt internettet på arbejdet i den seneste måned

90 pct. af de studerende har brugt internettet hjemme i den seneste måned, 90 pct. på deres uddannelsessted/arbejdsplads og 29 pct. fra andre steder. Funktionærerne har ligeledes høje andele med 90 pct., der har benyttet internettet fra deres hjem og 89 pct. fra deres arbejde. Blandt arbejdere er der henholdsvis 76 pct. og 60 pct., der har brugt internettet i henholdsvis hjemmet og på arbejdet i den seneste måned.

Figur 3.4 Steder hvorfra befolkningen har brugt internettet i den seneste måned. 2006

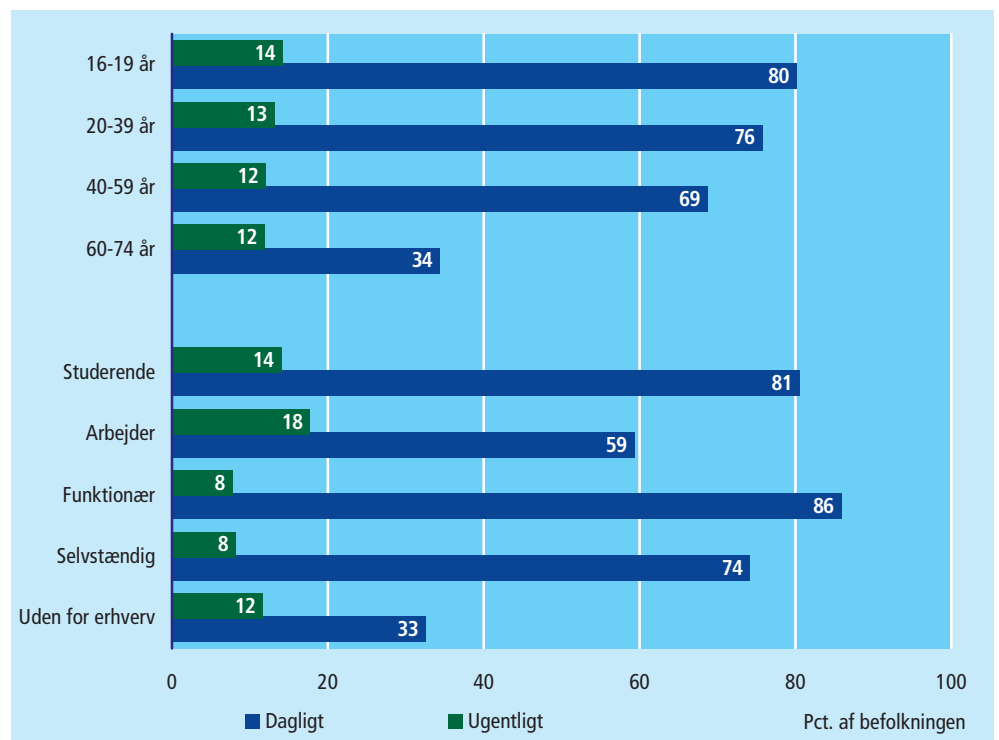

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

De 16-19-årige hyppigst på nettet

Figur 3.5 nedenfor viser hyppigheden i brugen af internettet uanset sted, fordelt på forskellige befolkningsgrupper. Betragtes de forskellige aldersgrupper, er det fortsat de 16-19-årige, som i størst omfang benytter internettet. Således benytter 94 pct. af de 16-19-årige internettet dagligt eller ugentligt, mens det gælder 89 pct. af de 20-39-årige og 81 pct. af de 40-59-årige. Det er de 16-19-årige, der har den højeste andel, hvad enten der betragtes daglige eller ugentlige internetbrugere.

Figur 3.5 Hyppighed i befolkningens brug af internettet. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

86 pct. af funktionærerne er på nettet dagligt

Ses der på beskæftigelsesgrupperne, er 95 pct. af de studerende på internettet ugentligt og 81 pct. dagligt. Funktionærerne og de selvstændige benytter ligeledes hyppigt internettet. Her er henholdsvis 94 pct. og 82 pct. på nettet ugentligt og henholdsvis 86 pct. og 74 pct. dagligt. Der er 77 pct. af arbejderne, som bruger internettet ugentligt. 44 pct. af dem uden for erhverv er på nettet ugentligt.

3.5 Befolkningens formål med brug af internettet³

Informationssøgning er stadigvæk det mest udbredte

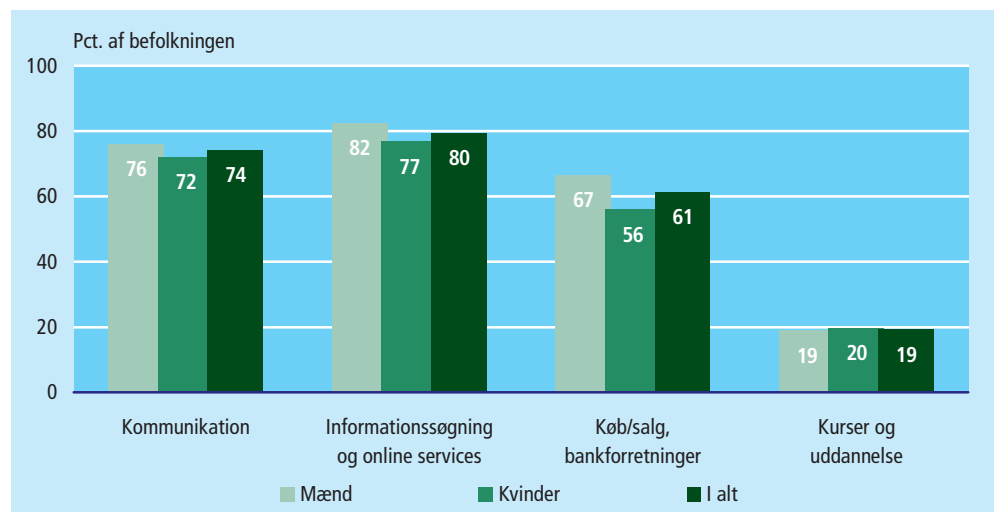
De private formål, som flest benytter internettet til i 2006, er fortsat relateret til informationssøgning og online services samt til kommunikation. Med undtagelse af formålene søgning efter job eller sende jobansøgninger, kurser og uddannelse samt helbredsmæssig information har kvinderne lavere andele end mændene ved private formål med brug af internettet.

46 pct. bruger nettet til at læse gratis aviser/tidsskrifter

80 pct. af befolkningen har inden for den seneste måned benyttet internettet til at søge information og benytte online services. I denne gruppe er det særligt informationssøgning om varer og tjenester (68 pct.) og søgning af adresser eller telefonnumre (66 pct.), som nettet er blevet brugt til. Brug af internettet til at læse gratis aviser/tidsskrifter og brug relateret til rejser/overnatninger nævnes også hyppigt (46 pct. og 44 pct.). Se bilagstabel 3.6 for detaljerede data omkring de enkelte grupper.

Figur 3.6

Private formål som internettet er brugt til inden for den sidste måned. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tre ud af fire benytter nettet til at sende og modtage e-mails

74 pct. har benyttet internettet den seneste måned med det formål at kommunikere. 74 pct. benytter internettet til at sende og modtage e-mails, hvorimod blot 17 pct. benytter internettet til at deltage i diskussionsgrupper eller chatte.

Hver tredje køber/bestiller varer på internettet

61 pct. benytter internettet med det formål at købe/sælge varer eller tjenester eller ordne bankforretninger. 56 pct. benytter internettet til at ordne bankforretninger og 31 pct. til at købe eller bestille varer eller tjenester.

En ud af fem bruger internettet til kurser og uddannelse

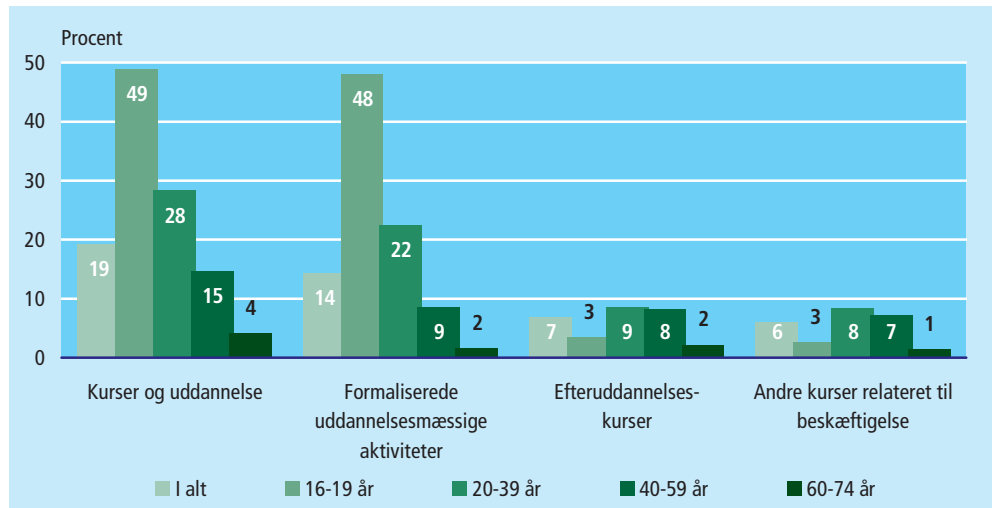
19 pct. benytter internettet til kurser og uddannelse. Heraf benytter 14 pct. internettet til formaliserede uddannelsesmæssige aktiviteter, mens 7 pct. benytter internettet til efteruddannelseskurser.

Lille forskel på mænd og kvinders andele på kurser og uddannelse

Der er kun en lille forskel på andelen af mænd og kvinder, der har brugt internettet til formål relateret til kurser og uddannelse. Der er derimod store forskelle mellem aldersgrupperne, som det også kan ses af nedenstående figur 3.7.

³ Formålene er ændret i forhold til tidligere undersøgelser pga. ønsket om at afspejle ændringer hos internetbrugere. Derfor kan data vedrørende formål ikke direkte sammenlignes bagud i tid.

Figur 3.7 Privat brug af internettet til kurser og uddannelse. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Brug af nettet til kurser og uddannelse er mest udbredt blandt unge

Andelen, der benytter internettet til formål relateret til kurser og uddannelse, er størst blandt de 16-19-årige (49 pct.) De 20-39-årige har også en høj andel (28 pct.) Der er henholdsvis 15 pct. af de 40-59-årige og 4 pct. af de 60-74-årige, som har benyttet internettet til kurser og uddannelse.

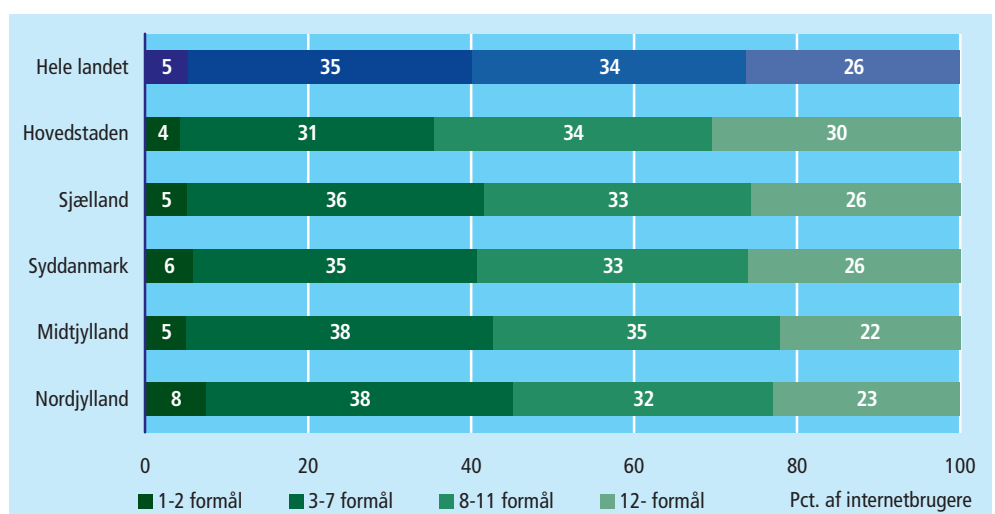
Typen af kursus og uddannelse afhænger af alderen

Det er særligt de 16-19-årige (48 pct.) og de 20-39-årige (22 pct.), som bruger internettet til formaliserede uddannelsesmæssige aktiviteter. 9 pct. af de 20-39-årige og 8 pct. af de 40-59-årige benytter internettet til efteruddannelseskurser, mens det kun gælder 2 pct. af de 60-74-årige. Der er 8 pct. af de 20-39-årige, som har benyttet internettet til andre kurser relateret til beskæftigelse.

Alsidighed i brug af internettet

Betragtes private formål med brug af internettet inden for den seneste måned under ét, er det muligt at se på alsidigheden af befolkningens brug af internet. Alsidigheden måles ved at beregne, hvor mange af 22 forskellige private formål personerne i undersøgelsen har anvendt internettet til inden for den seneste måned. I Figur 3.8 er fordelingen af antallet af private formål i hele landet og i regionerne opgjort for de internetbrugere, der er på nettet mindst én gang om måneden.

Figur 3.8 Private formål med brug af internettet, regionalt fordelt. 2006

Anm.: Formålene svarer til de i bilagstabel 3.6 angivne plus 3 formål relateret til kontakt med offentlige myndigheder. Resultater på regionalt niveau er forbundet med større stikprøveusikkerhed end resultater for hele landet.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

42 Befolkningens brug af it

Begrænset brug af internettet: 1 eller 2 formål

Det ses af figuren, at det er ret få internetbrugere, som anvender internettet til kun 1 eller 2 private formål om måneden. På landsplan er der tale om 5 pct. af alle internetbrugere, mens fordelingen i regionerne ligger mellem 4 pct. og 8 pct. Den største andel for begrænset internetbrug findes i Region Nordjylland (8 pct.).

I gennemsnit 9 formål med brug af internettet

De fleste internetbrugere anvender internettet til mellem 3 og 11 formål om måneden. Gennemsnittet for hele landet ligger på 9 formål. Der er en nogenlunde ligelig fordeling mellem personer, som anvender internettet til henholdsvis 3 til 7 og 8 til 11 formål. Det er dog kun i Region Hovedstaden, at der er en tendens til, at der er flere brugere med 8 til 11 formål end brugere med 3 til 7 formål, jf. figuren.

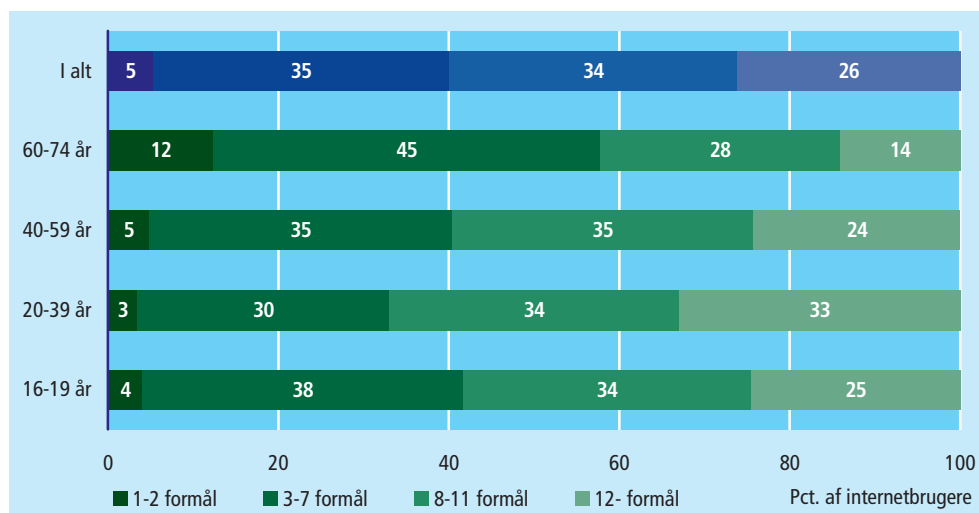
Multibrugere af internettet: 11 formål eller mere

Hver fjerde danske internetbruger i den seneste måned har brugt nettet til mere end halvdelen af de 22 formål. I Region Hovedstaden er andelen oppe på 30 pct. Region Midtjylland og Region Nordjylland har de laveste andele, hvor henholdsvis 22 pct. og 23 pct. har benyttet internettet til mere end 11 formål.

De 20-39-årige er de mest avancerede brugere af internettet

Ved sammenligning af de forskellige aldersgrupper og deres antal af private formål med internettet, fremgår det, at de 20-39-årige er de mest avancerede internetbrugere (figur 3.9). Således anvender hver tredje bruger mellem 20 og 39 år internettet til mere end 11 formål om måneden. Det tilsvarende tal for de 60-74-årige er nede på 14 pct. svarende til hver syvende bruger i denne aldersgruppe.

Figur 3.9 Aldersfordeling af antal private formål med brug af internettet. 2006

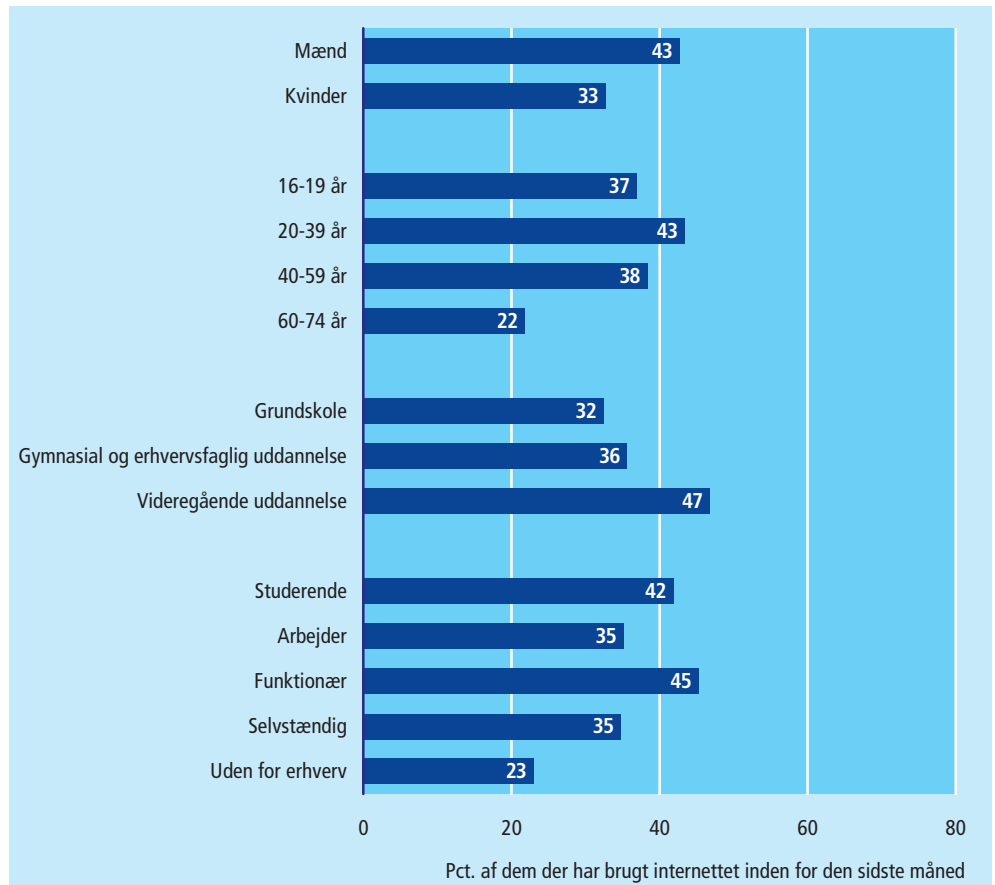

Anm.: Formålene svarer til de i bilagstabel 3.6 angivne plus 3 formål relateret til kontakt med offentlige myndigheder.
Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Befolkningens e-handel

Fire ud af ti har e-handlet i den sidste måned

I 2006 har 38 pct. af dem, som har benyttet internettet inden for den sidste måned, købt eller bestilt varer eller tjenester via internettet. Dertil kommer, at 28 pct. af dem, som har benyttet internettet inden for den sidste måned, ikke har e-handlet inden for den sidste måned, men har e-handlet tidligere. Samlet set er det således 66 pct. af dem, som har benyttet internettet inden for den sidste måned, som har e-handlet.

Figur 3.10 **Befolkningens køb af varer eller tjenester via internettet i sidste måned. 2006**

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

En ud af tre kvinder e-handlede i sidste måned

Der er stadigvæk flere mænd end kvinder, som handler via internettet. I 2006 er det 43 pct. af de mænd, som har brugt internettet, der har e-handlet inden for den sidste måned, mens det gælder 33 pct. af kvinderne.

En ud af fem 60-74-årige har e-handlet i sidste måned

De 20-39-årige udgør den største andel af internetbrugere, som har e-handlet mindst en gang inden for den sidste måned (43 pct.). I alt er der 75 pct. af de 20-39-årige, som har prøvet at e-handle. Hos de 16-19-årige og 40-59-årige internetbrugere er det henholdsvis 37 pct. og 38 pct., der har e-handlet inden for den sidste måned, og henholdsvis 64 pct. og 67 pct., som har prøvet at e-handle i alt. Derimod har kun 22 pct. af de 60-74-årige internetbrugere e-handlet mindst en gang den sidste måned. 40 pct. af denne aldersgruppe har prøvet at e-handle.

Fem ud af ti med videregående uddannelse har e-handlet i sidste måned

Andelen, der har e-handlet, stiger med længden af uddannelsen. Det er således fortsat gruppen af internetbrugere med en videregående uddannelse, der handler mest via internettet. I 2006 har således 47 pct. af denne uddannelsesgruppe e-handlet mindst en gang sidste måned, og 76 pct. har prøvet at e-handle. Til sammenligning har 32 pct. af internetbrugerne med grundskole som højest fuldførte uddannelse e-handlet sidste måned, og 58 pct. har prøvet at e-handle.

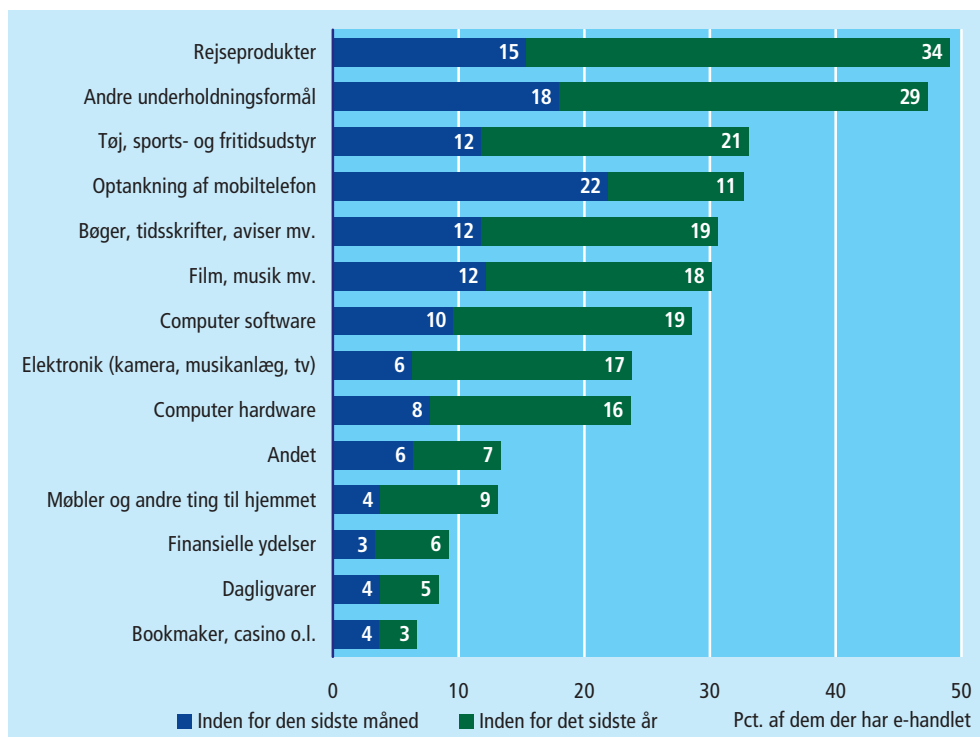
Tre ud af fire funktionærer e-handler

42 pct. af de studerende, der bruger internettet, har e-handlet mindst en gang i løbet af den sidste måned i 2006. Andelen af funktionærer, som har e-handlet sidste måned, er med 45 pct. ligeledes høj. Hos de studerende og funktionærer, som har brugt internettet inden for den sidste måned, er der hhv. 70 pct. og 74 pct., som har prøvet at e-handle. Blandt de arbejdere og selvstændige, som har brugt internettet, er der 35 pct., der har e-handlet den sidste måned, og henholdsvis 64 pct. og 65 pct. som har prøvet at e-handle.

*Rejseprodukter
mest populært*

De tre produkter, som de fleste har handlet via internettet i 2006, er rejseprodukter, andre underholdningsformål og tøj, sports- og fritidsudstyr. Når der ses på, hvilke ting der er blevet handlet via internettet, er det kun den del af befolkningen, som har e-handlet inden for den sidste måned eller det sidste år, der betragtes (figur 3.11).

Figur 3.11 Varer og tjenester befolkningen har handlet via internettet. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

*En ud af tre
e-handler tøj,
sports- og fritidsudstyr*

Den type varer og tjenester, som flest har købt via internettet, er rejseprodukter såsom hotelreservation, flybilletter, andre billetter, leje af bil etc. Således har 49 pct. e-handlet disse varer og tjenester. Andre underholdningsformål, såsom billetter til teater, koncerter, biografer og sport, ligger tilsvarende højt med 47 pct. Der er 33 pct., som har e-handlet tøj, sports- og fritidsudstyr.

*Hver tredje tanker
mobilen op på nettet*

Det er blevet meget populært at tanke mobiltelefonen op på internettet. Denne mulighed benytter 33 pct. af befolkningen i 2006.

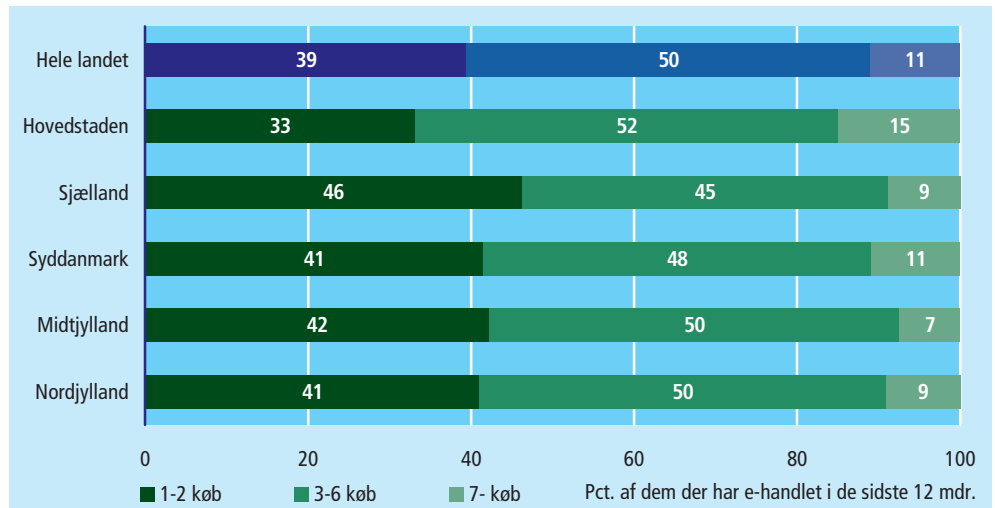
*Flere handler
film, musik etc.
via nettet*

31 pct. har købt bøger, tidsskrifter og aviser mm, og 30 pct. har købt film, musik etc. via internettet. Der er 29 pct., som har købt computer software. De tilsvarende andele for disse produkter lå i 2005 på henholdsvis 22 pct., 23 pct. og 17 pct. Der er endvidere flere, der e-handler elektronik (kamera, musikanlæg, tv) i 2006 (24 pct.) end i 2005 (17 pct.).

*Alsidighed i køb af
varer via internettet*

I lighed med private formål med internettet er det interessant at se på, hvor mange slags køb internetbrugerne foretager på nettet. I figur 3.12 er fordelingen af antal forskellige købstyper på internettet vist for hele landet og regionerne på grupperingerne 1-2 køb, 3-6 køb og mere end 6 køb.

Figur 3.12 Alsidighed i køb af varer og tjenester via internettet, regionalt fordelt. 2006

Anm.: De købte varer og tjenester svarer til de nævnte i figur 3.11. Resultater på regionalt niveau er forbundet med større stikprøvesikkerhed end resultater for hele landet.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Danskerne køber i gennemsnit over 3 varer eller tjenester

Det ses af figuren, at halvdelen af dem, som har handlet på internettet inden for det sidste år, har købt mellem 3 og 6 varer eller tjenester. Kun 11 pct. eller hver tiende har købt mere end 6 varer eller tjenester. I gennemsnit har de e-handlende købt 3 ½ varer eller tjenester.

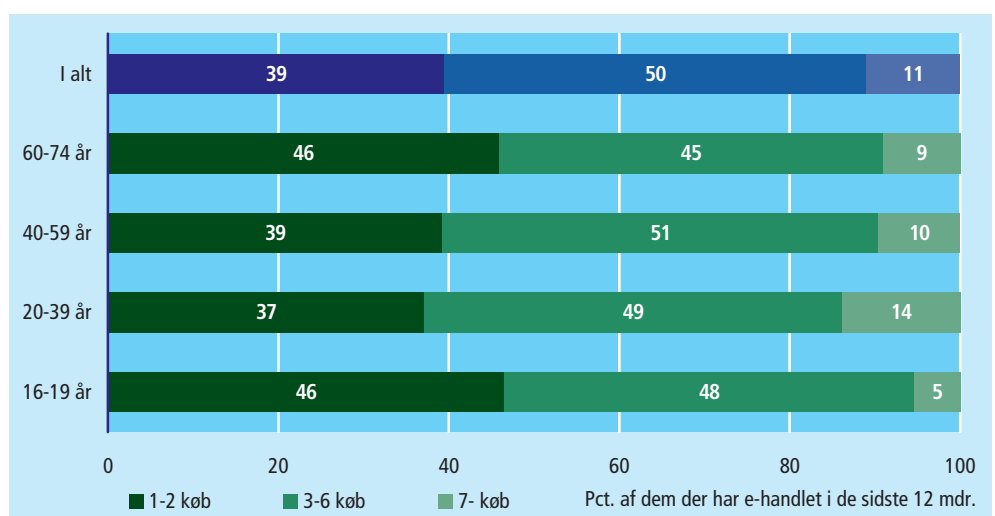
Større alsidighed i køb i Region Hovedstaden

Det er overvejende i Region Hovedstaden, at folk handler forskellige ting over nettet. 15 pct. eller hver sjette i hovedstadsområdet har købt mere end 6 varer eller tjenester inden for det sidste år. Den tilsvarende andel i Region Midtjylland er eksempelvis kun på 7 pct. 66 pct. eller to ud af tre i Region Hovedstaden har købt mere end 2 varer eller tjenester, hvilket er væsentlig højere end i de andre regioner.

En ud af syv 20-39-årige har e-handlet mere end 6 varer eller tjenester

Ved sammenligning af de forskellige aldersgrupper og deres køb over internettet, fremgår det, at de 20-39-årige har den største andel for køb af 7 eller flere varer eller tjenester (14 pct.). 46 pct. af de 60-74-årige, der har e-handlet inden for de sidste 12 måneder, har købt 1 eller 2 varer eller tjenester (figur 3.13).

Figur 3.13 Alsidighed i køb af varer og tjenester via internettet, fordelt på aldersgrupper. 2006

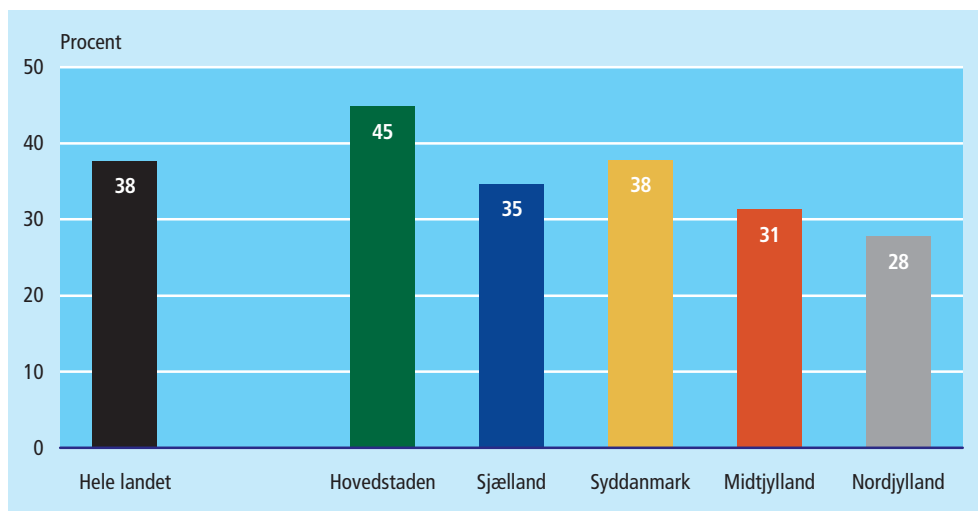

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Handel på fremmedsprogede hjemmesider mest udbredt i Hovedstaden

88 pct. af dem, der har e-handlet i den sidste måned, har benyttet dansksprogede hjemmesider til at handle. Tilsvarende har 38 pct. benyttet fremmedsprogede hjemmesider. Det er i hovedstadsregionen, at den største andel for handel på fremmedsprogede sider er (45 pct.), mens kun 28 pct. af de e-handlende i Region Nordjylland handlede på fremmedsprogede hjemmesider.

Figur 3.14 Køb på fremmedsprogede hjemmesider, regionalt fordelt. 2006

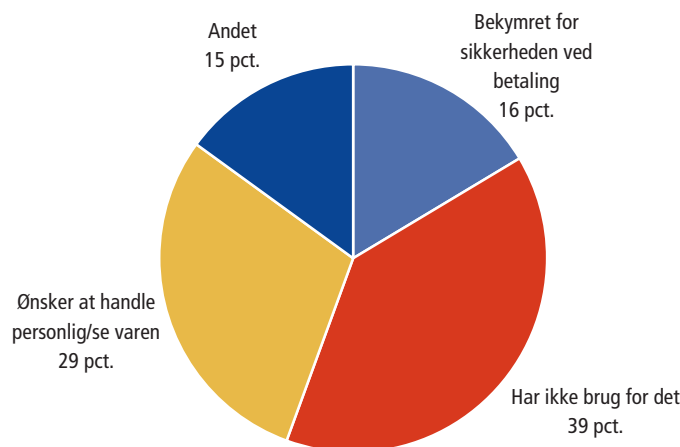

Anm.: Resultater på regionalt niveau er forbundet med større stikprøveusikkerhed end resultater for hele landet.
Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Barrierer for køb via internettet

I 2006 er de vigtigste årsager til ikke at handle via internettet, at de adspurgte ikke føler, at de har brug for det med 39 pct., og et ønske om at handle personligt/se varen med 29 pct. En tredje årsag til ikke at e-handle er bekymring for sikkerheden ved betaling med 16 pct. I 2005 var der en væsentligt større andel, der var bekymret for sikkerheden ved betaling, nemlig 26 pct.

Figur 3.15 Vigtigste grund til ikke at købe varer eller tjenester via internettet. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

3.6 Internationalt perspektiv

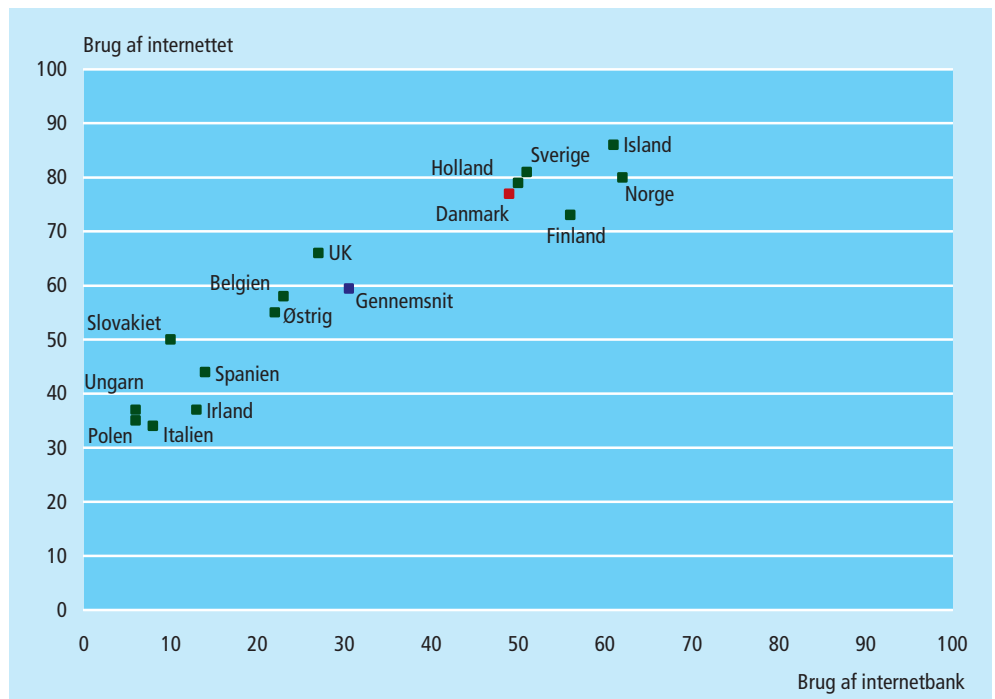
Dette afsnit præsenterer kort en række internationale tal med det formål at belyse, hvor Danmark befinder sig med hensyn til befolkningens brug af internettet i forhold til de andre nordiske lande og udvalgte EU-lande.

De nordiske lande og Holland skiller sig ud

Det fremgår af figur 3.16, at Danmark i 2005 lå i front sammen med de andre nordiske lande og Holland, både hvad angår brug af internettet og brug af internetbank.

Blandt de betragtede lande i figuren befinder Danmark sig med 77 pct. på en femteplads med hensyn til andel af befolkningen, der bruger internettet. De nordiske lande og Holland adskiller sig væsentligt fra de andre lande både i brug af internettet og i brug af internetbank, jf. figuren. Med en andel på 49 pct. af befolkningen lå Danmark i 2005 på en sjetteplads, hvad angår brug af internetbank.

Figur 3.16 **Befolkningens brug af internet og internetbank i de sidste 3 måneder, 2005**

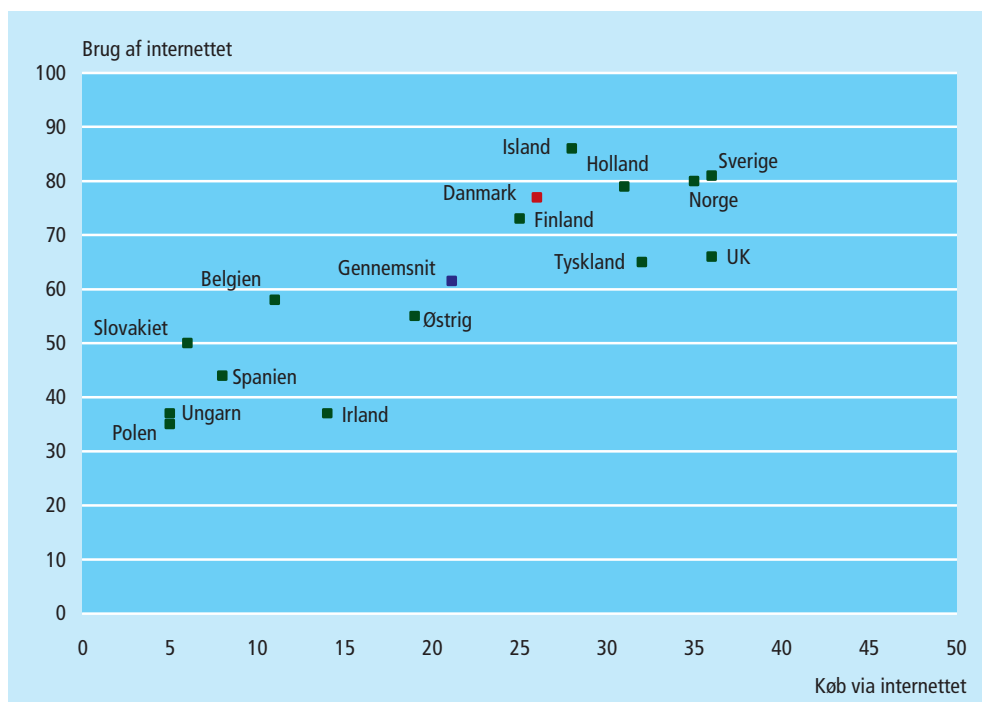
Anm.: Figuren viser 15 udvalgte EU-lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de 10 bedst placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande udover Norden. Der er ikke tal for brug af internetbank for Tyskland.

Kilde: Eurostat, oktober 2006 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat/>).

Billedet for e-handel mere broget

I nedenstående figur 3.17 er brugen af internettet og køb af varer eller tjenester via internettet i 2005 vist for 15 lande. Hvad angår køb via nettet befinder Danmark sig nede på en syvendeplass med 26 pct. De nordiske lande og Holland er igen førende, dog ikke i samme grad som ved befolkningens brug af internetbank. Finland var det land i Norden, hvor befolkningen havde den laveste andel for e-handel i 2005.

Figur 3.17 Befolkningens brug af internet og køb via internettet i de sidste 3 måneder. 2005

Anm.: Figuren viser 15 udvalgte EU-lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de 10 bedst placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande udover Norden.

Kilde: Eurostat, oktober 2006 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat/>).

3.7 Bilagstabeller

Tabel 3.3

Befolkningens it-produkter i hjemmet. 2006

	Mænd	Kvinder	I alt
	pct. af befolkningen		
Mobiltelefon	96	95	95
Tv	97	99	98
Tv via parabol	23	22	23
Tv via kabel	58	59	59
Digital tv	9	7	8
Spillekonsol	31	30	31
Stationær pc	79	74	77
Bærbar pc	48	44	46
Håndholdt computer (palmtop, pda)	14	6	10

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tabel 3.4

Befolkningens adgang til pc og internettet i hjemmet. 2006

	Adgang til pc i hjemmet	Adgang til internettet i hjemmet
	pct. af befolkningen	
I alt	88	83
Familietype		
Enlig uden børn	72	64
Par uden børn	86	80
Enlig med børn	93	85
Par med børn	97	94
Øvrige	94	91

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tabel 3.5 Hyppighed i brug af internettet. 2006

	Jævnlig brug			Månedlig brug	Mindre end en gang pr. måned	Hjemme		På arbejde		Uddannelsessted	Andre steder
	I alt	Daglig brug	Ugentlig brug			I alt	Kun hjemme	I alt	Kun på arbejde		
	pct. af befolkningen										
I alt	77	65	13	3	0,5	76	19	47	3	13	13
Køn											
Mænd	80	69	11	3	0,7	78	20	48	3	12	16
Kvinder	75	60	14	4	0,4	74	17	46	2	14	10
Alder											
16-19 år	94	80	14	2	-	92	7	7	0	80	32
20-39 år	89	76	13	3	0,4	85	16	52	3	21	19
40-59 år	81	69	12	3	0,6	80	16	66	4	2	10
60-74 år	46	34	12	5	0,7	50	33	16	2	0	4
Uddannelse											
Grundskole	65	50	15	4	0,6	65	21	24	3	22	14
Gymnasial og erhvervsfaglig udd. ...	77	64	13	4	0,8	77	21	50	3	9	12
Videregående uddannelse	91	83	8	2	0,1	90	14	74	2	4	15
Uoplyst	76	63	13	3	-	70	15	9	0	50	20
Beskæftigelse											
Studerende	95	81	14	2	0,2	90	6	5	0	85	29
Arbejder	77	59	18	4	0,7	76	20	60	4	•	11
Funktionær	94	86	8	2	0,2	90	6	89	5	•	13
Selvstændig	82	74	8	3	0,4	84	7	70	2	7	11
Uden for erhverv	44	33	12	5	0,9	50	44	•	-	•	7
Landsdel											
Øst for Storebælt	81	69	12	3	0,6	79	18	51	3	13	15
Vest for Storebælt	74	61	13	3	0,5	74	19	44	2	13	12

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tabel 3.6

Private formål med brug af internettet inden for den sidste måned. 2006

	Mænd	Kvinder	I alt
	pct. af befolkningen		
Kommunikation	76	72	74
Sende og modtage e-mail	75	72	74
Telefonere via internettet/videokonference	18	9	13
Deltage i diskussionsgrupper (chatte)	21	14	17
Informationssøgning og online services	82	77	80
Søge efter information om varer og tjenester	71	64	68
Bruge services relateret til rejser og overnatninger	47	41	44
Lytte til web-radio/se web-tv	35	19	27
Spille/downloade spil, billeder eller musik	32	20	26
Downloade software	38	14	26
Læse/downloade online aviser/tidsskrifter	53	39	46
Søge efter adresse eller telefonnummer	68	63	66
Søge efter job eller sende jobansøgninger	19	22	21
Søge helbredsmæssig information	24	32	28
Anden informationssøgning eller online services	54	46	50
Køb/salg, bankforretninger	67	56	61
Internetbank	61	51	56
Køb/bestilling af varer eller tjenester	36	26	31
Salg af varer eller tjenester	21	13	17
Kurser og uddannelse	19	20	19
Formaliserede uddannelsesmæssige aktiviteter	14	15	14
Efteruddannelseskurser	7	6	7
Andre kurser relateret til beskæftigelse	6	6	6

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tabel 3.7

Varer og tjenester handlet via internettet inden for de sidste 12 måneder. 2006

	Mænd	Kvinder	I alt
	pct. af dem der har e-handlet i de sidste 12 måneder		
Dagligvarer	8	9	8
Film, musik (Videokassetter DVD'er CD'er etc.)	35	25	30
Bøger, tidsskrifter, aviser	30	31	31
Tøj, sports- og fritidsudstyr	29	37	33
Computer software	38	17	29
Computer hardware	34	11	24
Elektronik (kamera, musikanlæg, tv)	31	15	24
Finansielle ydelser	12	5	9
Rejseprodukter	51	47	49
Andre underholdningsformål	47	47	47
Bookmaker, casino o.l.	10	2	7
Møbler og andre ting til hjemmet	12	15	13
Optankning af mobiltelefon	33	32	33
Andet	12	15	13

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tabel 3.8

Hyppighed i køb via internettet. 2006

	Har købt inden for den sidste måned	Har tidligere købt	Har aldrig købt
	— pct. af dem der har brugt internettet i den sidste måned —		
I alt	38	28	34
Køn			
Mænd	43	27	30
Kvinder	33	29	38
Alder			
16-19 år	37	27	36
20-39 år	43	31	25
40-59 år	38	29	33
60-74 år	22	18	60
Uddannelse			
Grundskole	32	25	42
Gymnasial og erhvervsfaglig uddannelse	36	30	35
Videregående uddannelse	47	30	24
Uoplyst	30	16	54
Beskæftigelse			
Studerende	42	28	30
Arbejder	35	29	36
Funktionær	45	29	26
Selvstændig	35	30	34
Uden for erhverv	23	24	53
Landsdel			
Øst for Storebælt	42	28	30
Vest for Storebælt	35	28	37

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Tabel 3.9

Barrierer for køb af varer/tjenester via internettet. 2006

	Vigtigste barrierer	Næstvigtigste barrierer
	— pct. af dem der har adgang til internettet, men aldrig har e-handlet —	
I alt	100	100
Har ikke brug for det	39	6
Ønsker at handle personligt, se varen inden køb, vane/loyalitet over for butikker/eller leverandør	29	12
Det er for vanskeligt/har ikke tid til at sætte sig ind i det	4	1
Levering af varer er et problem (for lang tid, problemer med at være hjemme, når varerne leveres)	1	0
Bekymret for sikkerheden ved betaling/bekymret for at give personlige oplysninger over internettet	16	12
Har ikke et betalingskort, der giver mulighed for betaling over internettet ..	2	1
Tillid/bekymret for, om man modtager varen eller muligheden for at kunne returnere den	2	3
Internetforbindelsen er for langsom	0	0
Andet	6	2
Ingen anden grund	•	62

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

4. Virksomhedernes brug af it

4.1 Introduktion

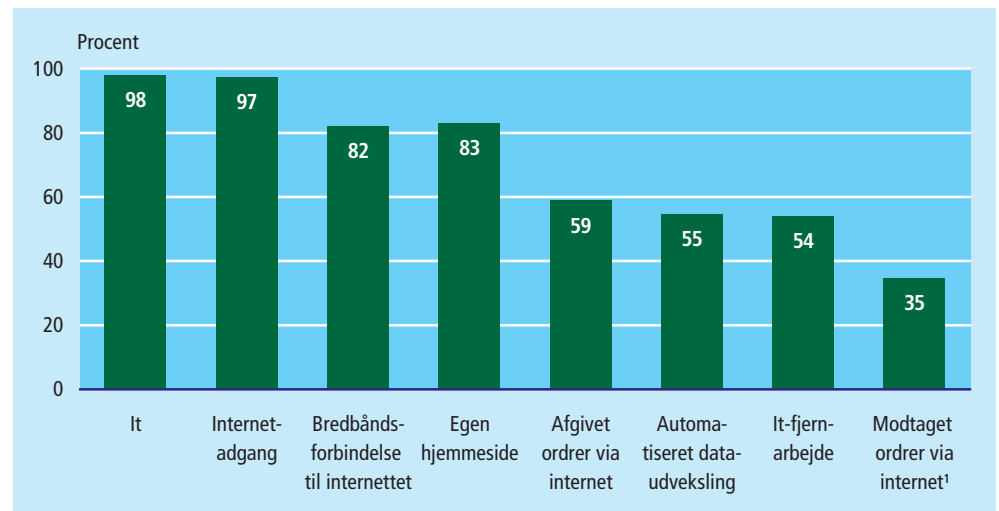
Virksomhederne er en afgørende drivkraft bag informationssamfundet

It-anvendelse har stor betydning for danske virksomheders produktion og måde at organisere sig på i forhold til medarbejdere, kunder og leverandører. Samtidigt er virksomhederne en central drivkraft bag udviklingen af informationssamfundet.

Kapitlets indhold

Kapitlet beskriver udbredelse og anvendelse af it og internet i det danske erhvervsliv. Virksomhedernes adgangsveje til internet er beskrevet i kapitel 2, it-sikkerhed i kapitel 6 og effekt af it-anvendelse i kapitel 9.

Figur 4.1 Virksomheders brug af it. 2006

Anm.: Virksomheder med mindst 10 fuldtidsansatte. 2006 refererer generelt til starten af året. Se definitioner i de enkelte afsnit.

¹ Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Bredbånd og hjemmesider har toppet i udbredelse

Praktisk taget alle virksomheder med mindst 10 ansatte har it og internetadgang (figur 4.1). Et stort flertal på 8 ud af 10 virksomheder har bredbåndsforbindelse og egen hjemmeside, og udbredelsen synes at være stagneret på det nuværende niveau.

Hovedstaden ligger højere end de øvrige regioner

Virksomhederne i hovedstadsregionen har typisk en it-anvendelse på et lidt højere niveau end virksomhederne i de øvrige regioner. Hovedstadsvirksomhederne har især et forspring, hvad angår it-fjernarbejde og brug af forskellige netværk (afsnit 4.8).

Stor stigning i elektronisk handel

Det samlede elektroniske salg i 2005 er skønsmæssigt 277 mia. kr., hvilket er en markant stigning i forhold til 2004. Stigningen skyldes overvejende et øget salg via internettet, hvorimod salg via andre netværk synes uforandret (afsnit 4.5).

Rekruttering af ansatte med it-kompetencer

Rekruttering af ansatte med it-kompetencer opleves kun som et problem af 6 pct. af virksomhederne - problemet er dog større hos store virksomheder (sidst i afsnit 4.4).

Stigende brug af automatiseret dataudveksling

55 pct. af virksomhederne anvender automatiseret dataudveksling i forhold til it-systemer i omverdenen. Blandt brugerne er der stigning i den konkrete anvendelse, ikke mindst til elektronisk fakturering (afsnit 4.7).

Danmark langt fremme med hjemmesider og internetsalg

Danske virksomheder hører til de mest aktive i EU mht. hjemmesider samt salg via internettet. Mere end hver tredje danske virksomhed har solgt via internettet, hvilket er et noget højere niveau end niveauet i en række af de bedst placerede EU-lande (afsnit 4.9).

4.2 Netværk og barrierer for it

Stort set alle virksomheder bruger it

Næsten alle virksomheder med mindst 10 ansatte anvender it i form af pc eller andre computere (tabel 4.1). Andelen af virksomheder, der ikke bruger it, er forsvindende lille blandt de større virksomheder.

Tabel 4.1 Virksomheder med it. 2006

	Alle virksomheder	Antal ansatte			
		10-19	20-49	50-99	100+
		pct.			
Virksomheder med it	98	97	99	100	100

Anm.: Ved 'it' forstås pc eller andre computere.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Virksomhedens netværk

Næsten alle har internetadgang

97 pct. af danske virksomheder med mindst 10 ansatte har internetadgang i 2006 og et stort flertal - 71 pct. - anvender ADSL o.l. som adgangsvej til internettet. Tal om virksomhedernes internetadgang og bredbåndsforbindelser findes i kapitel 2, figur 2.8-2.9.

Intranet hos hver tredje, men mere udbredt i store virksomheder

Mere end hver tredje virksomhed med mindst 10 ansatte har intranet (tabel 4.2). Intranet er mest udbredt i Finansiering og forretningsservice, hvor mere end halvdel har et intranet. Derefter kommer Handel, hotel og restauration, hvor 4 ud af 10 har intranet. Udbredelsen af intranet stiger markant med virksomhedens størrelse, idet mere end 3 ud af 4 virksomheder med mindst 100 ansatte har intranet mod mindre end 1 ud af 4 virksomheder med 10-19 ansatte.

Tabel 4.2 Virksomheder med intranet og ekstranet. 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restaurant	Transport og post	Finans. og retnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
		pct.								
Intranet ¹	35	28	14	41	28	55	24	36	51	77
Ekstranet ²	22	16	7	28	21	36	17	22	29	46

¹ Ved intranet forstås hjemmesider, der kun er tilgængelige i virksomheden.

² Ved ekstranet forstås hjemmesider, der er gjort tilgængelige for en afgrænset gruppe uden for virksomheden.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hver femte virksomhed har ekstranet

22 pct. af virksomhederne har ekstranet. Det er først og fremmest Finansiering og forretningsservice, der afviger fra gennemsnittet, da mere end hver tredje virksomhed i denne branchegruppe har ekstranet, i modsætning til Bygge og anlæg, hvor under hver tiende har ekstranet. Ekstranet er mere udbredt blandt de større virksomheder - især de virksomheder med mindst 100 ansatte, hvor 46 pct. har ekstranet.

En del i tvivl

Pålideligheden i tallene er påvirket af en forholdsvis høj andel af virksomheder, der ikke har oplyst hvorvidt de bruger intranet eller ekstranet. Det kan dog antages, at flertallet af virksomhederne, som er i tvivl, ikke bruger de pågældende systemer, da deres profil ligger tæt på virksomhederne, der udtrykkeligt svarer nej.

8 ud af 10 virksomheder har kabelbaseret lokalt netværk

79 pct. af virksomhederne har et kabelbaseret lokalt netværk, også kaldet LAN (tabel 4.3). Udbredelsen stiger med virksomhedernes størrelse. Blandt virksomheder med 10-49 ansatte har 76 pct. et sådant netværk mod hele 94 pct. blandt virksomheder med mindst 50 ansatte. Blandt branchegrupperne ligger Industri samt Finansiering og forretningsservice over gennemsnittet.

Tabel 4.3 Virksomheder med lokalt netværk. 2006

	Branche						Antal ansatte			
	Alle virksomheder	Industri	Bygge og anlæg	Handel, og hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
Kabelbaseret lokalt netværk (LAN)	79	85	65	81	71	85	71	83	92	97
Trådløst lokalt netværk ¹	30	27	20	33	25	40	24	30	38	53

¹ Næsten hver femte virksomhed havde ikke angivet hvorvidt de havde trådløst lokalt netværk.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Markant stigning i trådløse netværk

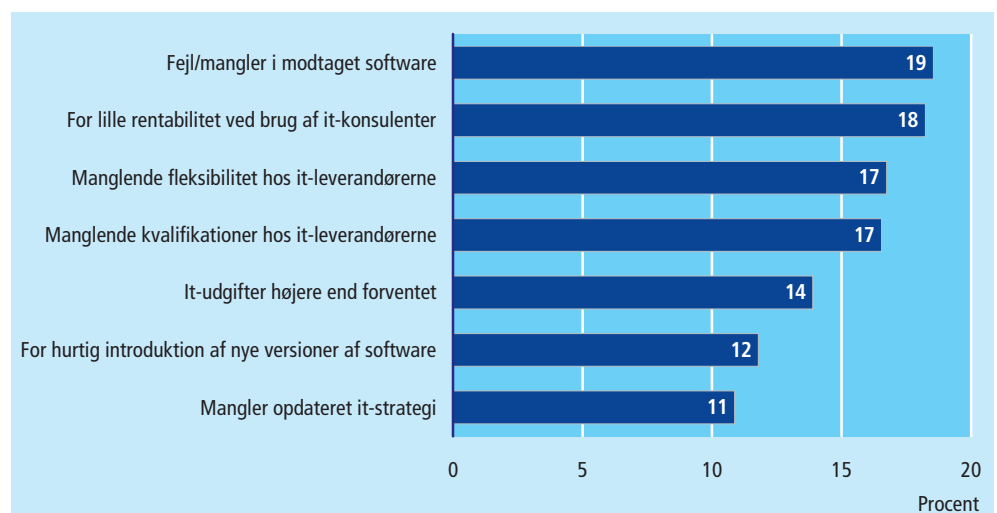
3 ud af 10 virksomheder, eller 30 pct. har et trådløst lokalt netværk. Der er tale om en markant stigning i forhold til 2005, hvor 22 pct. havde et trådløst lokalt netværk. Udbredelsen er størst hos virksomheder med mindst 100 ansatte, hvor 53 pct. har trådløst lokalt netværk.

Barrierer for brug af it

Fejl eller mangler i modtaget software er den største barriere

Fejl eller mangler i modtaget software er den største barriere for virksomhedernes brug af it, tæt fulgt af for lille rentabilitet ved brug af it-konsulenter (figur 4.2). Henholdsvis 19 og 18 pct. mener, at dette er barrierer af stor betydning. 17 pct. af virksomhederne ser manglende fleksibilitet hos leverandørerne som en stor barriere, og lige så mange har problemer med manglende kvalifikationer hos it-leverandørerne.

Figur 4.2 Barrierer med stor betydning for brug af it. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hver tiende virksomhed savner opdateret it-strategi

Lidt mindre udbredt er problemer med it-udgifter, som er højere end forventet (14 pct.) samt for hurtig introduktion af nye versioner af software (12 pct.). Den mindst udbredte barriere, ifølge virksomhederne, er mangel på opdateret it-strategi, som er af stor betydning for 11 pct. af virksomhederne.

4.3 Anvendelse af internet og hjemmesider

Virksomhedernes internetanvendelse er opdelt i følgende afsnit:

- Generel anvendelse
- Virksomhedernes hjemmesider.

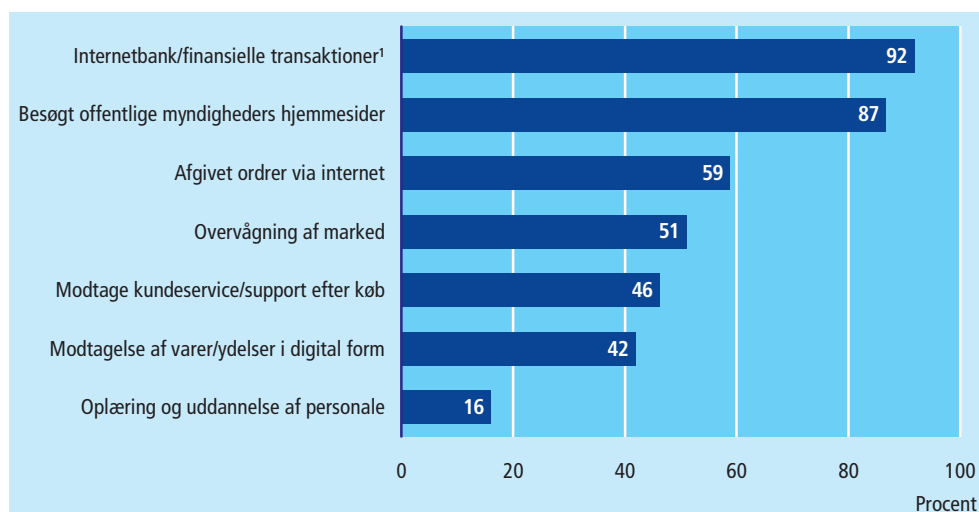
Elektronisk handel er behandlet uddybende under afsnit '4.5 Elektronisk handel'. Virksomhedernes adgang til internet og bredbånd findes i kapitel 2, figur 2.8-2.9.

Generel anvendelse

*Internetbank m.m.
hos 9 ud af 10*

92 pct. af alle virksomheder bruger internettet til bankforretninger eller andre finansielle transaktioner (figur 4.3) og næsten lige så mange, 87 pct., har besøgt offentlige myndigheders hjemmesider. 59 pct. har købt via internettet og 51 pct. har overvåget markedet (fx priser, konkurrenter m.m.).

Figur 4.3 Internetanvendelse. 2006

Anm.: 'Afgivet ordrer via internet' og 'Besøgt offentlige myndigheders hjemmesider' refererer til brug i hele året 2005.

¹ Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

*Kundeservice
via internettet*

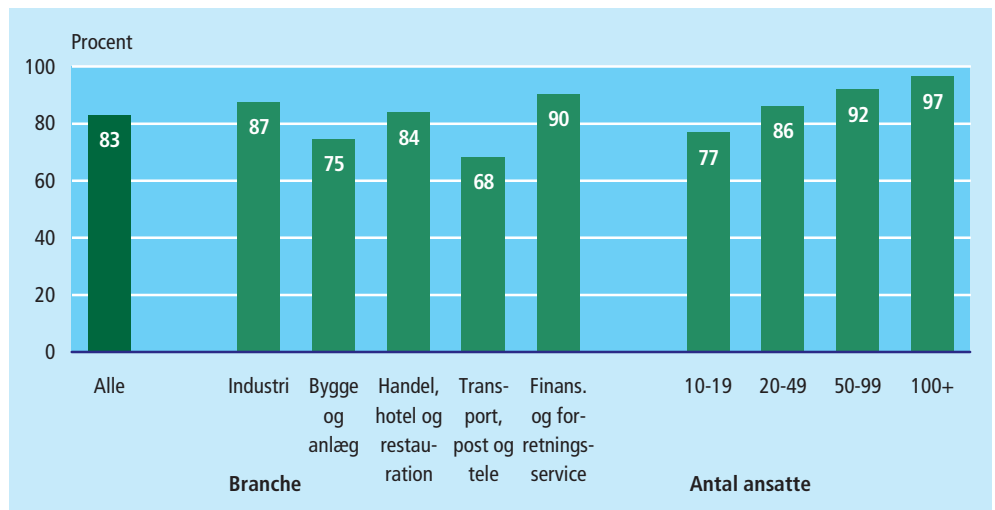
Lidt under halvdelen af virksomhederne, 46 pct., har modtaget kundeservice efter et køb og 42 pct. har modtaget digitale varer/ytelser. Noget længere nede ligger oplæring og uddannelse af personale via internettet, som 16 pct. har foretaget.

Virksomhedernes hjemmesider

*Uforandret andel
med hjemmesider*

83 pct. af alle virksomheder har en hjemmeside i 2006, hvilket er stort set uforandret i forhold til 2005 (82 pct.) og 2004 (81 pct.). Udbredelsen er lidt lavere i Bygge og anlæg (75 pct.) samt Transport, post og tele (68 pct.). Hjemmesider er mindst udbredt blandt de små virksomheder - men findes dog hos de fleste af disse (figur 4.4).

Figur 4.4 Virksomheder med hjemmeside. 2006

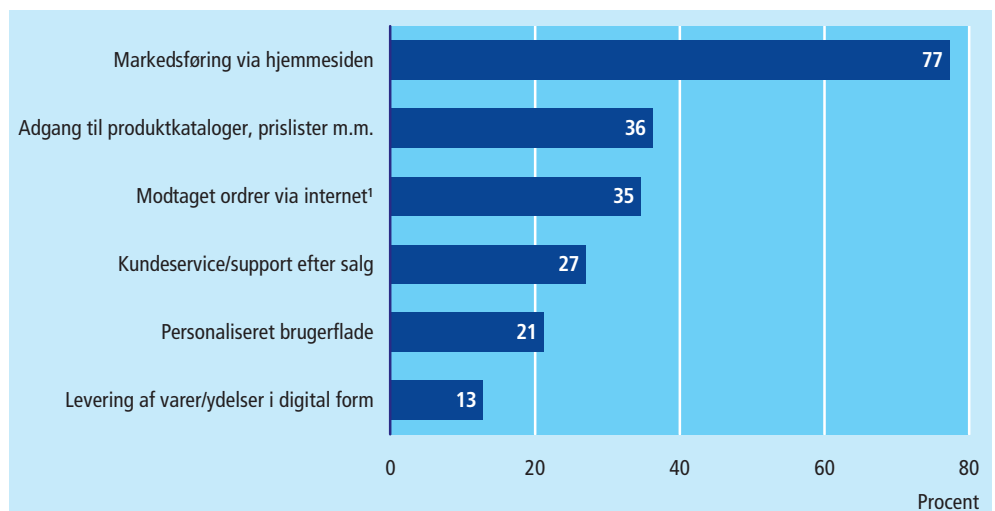

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

36 pct. giver adgang til produktkataloger m.m.

Et stort flertal af alle virksomheder (77 pct.) har en hjemmeside, som bruges til markedsføring (figur 4.5). Egentlig handel og servicering via hjemmesiderne er mere sjældent forekommende: 36 pct. af alle virksomheder giver adgang til produktkataloger, prislister m.m., og 35 pct. har modtaget ordrer via internet.

Figur 4.5 Virksomhedernes hjemmesider - indhold og service. 2006

Anm.: 'Modtaget ordrer via internet' refererer til hele året 2005.

¹ Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Personaliseret brugerflade hos hver femte

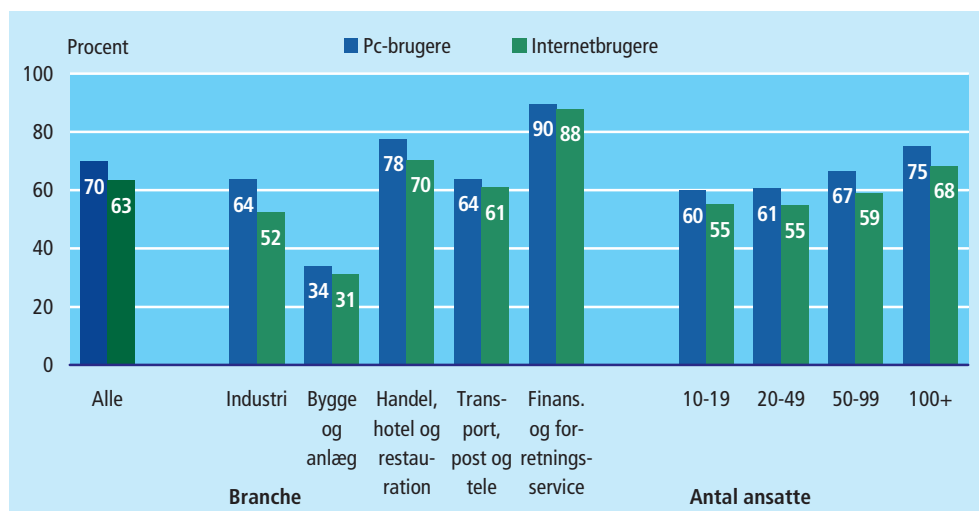
27 pct. af virksomhederne yder kundeservice efter salg. Omtrent hver femte virksomhed, 21 pct., har personaliseret brugerflade, og 13 pct. har leveret digitale varer/ydelser via hjemmesiden.

4.4 Medarbejdere og kompetencer

Pc- og internetbrugere

7 ud af 10 ansatte bruger pc - heraf de fleste med internetadgang

Selv om næsten alle virksomheder bruger it, er der forskel på hvor stor en del af medarbejderne, der regelmæssigt bruger pc. Pc-brugere udgør i gennemsnit 70 pct. af alle ansatte i de undersøgte brancher (figur 4.6). Næsten lige så mange medarbejdere, 63 pct., anvender regelmæssigt pc med internetadgang.

Figur 4.6 Andel pc- og internetbrugere¹ blandt alle ansatte. 2006

¹ Pc-brugere: Ansatte som regelmæssigt bruger pc på jobbet, dvs. mindst én gang om ugen.

Internetbrugere: Pc-brugere med adgang til internettet.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Stigning i andel brugere

Der er en stigning i antallet af brugere i forhold til 2005, hvor der var 65 pct. pc-brugere blandt de ansatte og 56 pct. internetbrugere.

Flest pc-brugere i Finansiering og forretningservice mv.

Topscoreren blandt branchegrupperne er Finansiering og forretningservice hvor 9 ud af 10 medarbejdere anvender pc med internetadgang. Herefter kommer Handel, hotel og restaurant fulgt af Transport, post og tele samt Industri. Industri er den branchegruppe, hvor der er størst afstand mellem andelen af pc-brugere og andelen af internetbrugere.

Færrest pc-brugere i Bygge og anlæg

Den laveste andel pc- og internetbrugere findes ikke uventet i Bygge og anlæg hvor 1 ud af 3 medarbejdere bruger pc jævnligt - heraf de fleste med internetadgang.

Flest pc- og internetbrugere i de største virksomheder

Der er en tendens til, at andelen af pc- og internetbrugere stiger med virksomhedernes størrelse. Således ligger andelen af pc-brugere på 60 pct. hos virksomheder med 10-49 ansatte mod 74 pct. blandt virksomheder med mindst 50 ansatte. Tilsvarende er andelen af internetbrugere 55 pct. i virksomheder med 10-49 ansatte mod 67 pct. blandt virksomheder med mindst 50 ansatte.

It-fjernarbejde

Mere end hver anden virksomhed bruger it-fjernarbejde

Siden 2002 har der været en markant stigning i danske virksomheders brug af it-fjernarbejde. For fire år siden brugte 38 pct. af virksomhederne it-fjernarbejde, mens 54 pct. af danske virksomheder i dag bruger it-fjernarbejde (figur 4.7). It-fjernarbejde vil sige, at ansatte regelmæssigt arbejder hjemme eller andre steder uden for virksomheden og derfra har adgang til virksomhedens it-systemer (fx e-post-system).

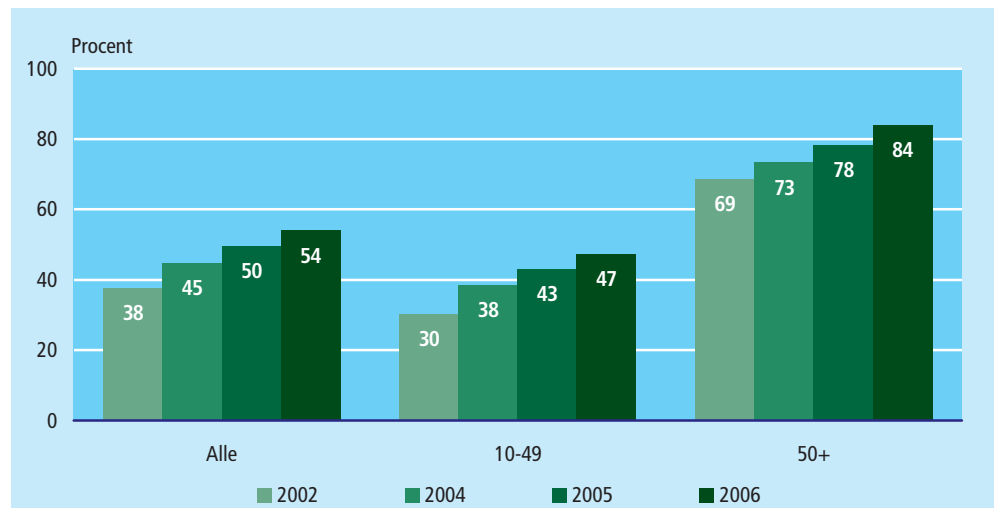
Ændret beskatning

Stigningen i it-fjernarbejde kan tænkes at være påvirket af de senere års ændrede beskatningsregler mht. arbejdsgiver- eller lønmodtagerbetalt hjemme-pc, herunder mulighed for betalt, skattefri internetforbindelse.

Størst stigning i de mindre virksomheder

Stigningen har fundet sted i såvel store som små virksomheder, men er forholdsvis størst i mindre virksomheder med 10-49 ansatte, der i forvejen havde en lavere udbredelse af it-fjernarbejde. I 2006 havde 47 pct. af disse virksomheder it-fjernarbejde mod 84 pct. af de større virksomheder med mindst 50 ansatte.

Figur 4.7 Virksomheder med it-fjernarbejde, fordelt efter antal ansatte

Anm: Fjernadgang til virksomhedens e-postsystemer er i reglen nemmere at etablere end fjernadgang til de øvrige it-systemer. Det må derfor antages, at fjernadgang typisk indeholder adgang til virksomhedens e-postsystem, men ikke altid til de øvrige it-systemer.

Opgørelsen dækker virksomheder med mindst ti ansatte. 2004-2006 refererer til januar, 2002 til slutningen af året.
Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Adgang via hjemmet

28 pct. af alle familier med internetforbindelse i hjemmet havde i 2005 adgang til en arbejdsgivers netværk. Noget færre, 16 pct. af familierne, havde en arbejdsgiverbetalt internetforbindelse i hjemmet (Statistiske Efterretninger 2005:30, *Befolkningens brug af internet 2005*).

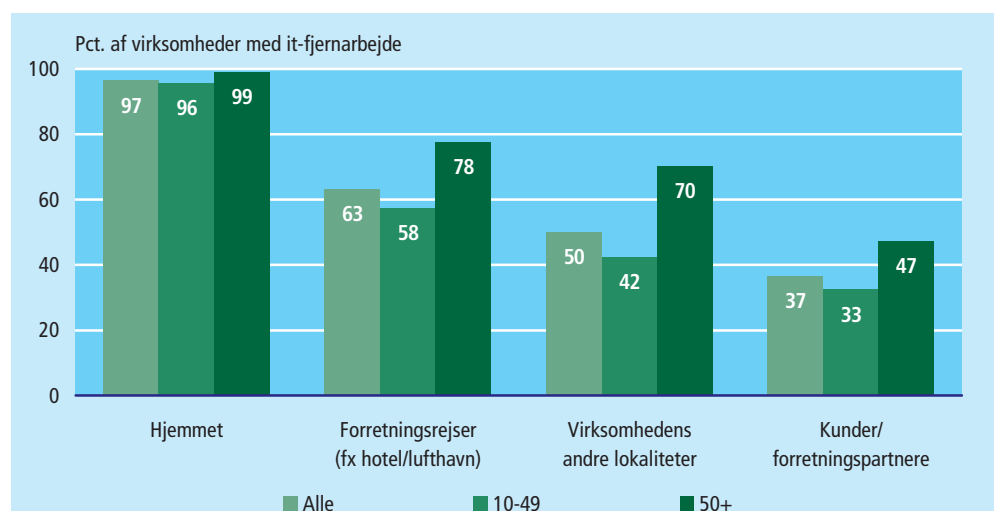
Arbejdsgiverbetalte bredbåndsforbindelser

Medio 2006 var der 204.000 arbejdsgiverbetalte bredbåndsforbindelser (IT- og Telestyrelsen: *Telestatistik - 1. halvår 2006*).

Hyppigst opkobling fra hjemmet

Praktisk talt alle virksomheder med it-fjernarbejde giver de ansatte adgang fra deres hjem, og der kan kobles op fra hjemmet til 97 pct. af alle virksomheder med it-fjernarbejde (figur 4.8). Herefter kommer forretningsrejser (fx fra hotel eller lufthavn), som 63 pct. af virksomhederne kan opkobles fra.

Figur 4.8 Hvorfra foretages it-fjernarbejde? 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Opkobling fra kunder og forretningspartnere

50 pct. af virksomhederne giver mulighed for opkobling fra andre af virksomhedens lokaliteter end det sædvanlige arbejdssted, og endelig lader 37 pct. af virksomhederne de ansatte opkoble sig fra kunder eller andre forretningspartnere.

Tabel 4.4 Virksomheder med it-fjernarbejde. 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
It-fjernarbejde	54	54	28	59	43	76	40	58	78	91
	pct. af virksomheder med it-fjernarbejde									
Hjemmet	97	97	91	97	96	98	95	96	99	99
Forretningsrejser (fx hotel/lufthavn)	63	69	26	66	66	67	54	62	69	86
Virksomhedens andre lokaliteter	50	47	42	50	51	56	37	48	61	79
Kunder/forretningspartnere	37	32	28	32	35	51	32	33	40	55

Anm: Det må antages, at fjernadgang typisk indeholder adgang til virksomhedens e-postsystem, men ikke altid til de øvrige it-systemer.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Virksomheder tilbyder opkobling andre steder end hjemmet

Blandt alle virksomheder med it-fjernarbejde er det 73 pct., der, ud over opkobling fra hjemmet, giver de ansatte mulighed for adgang fra andre steder. I 27 pct. af virksomhederne er det muligt for de ansatte at koble op fra alle fire steder.

Hyppig opkobling fra kunder i Finansiering og forretnings-service

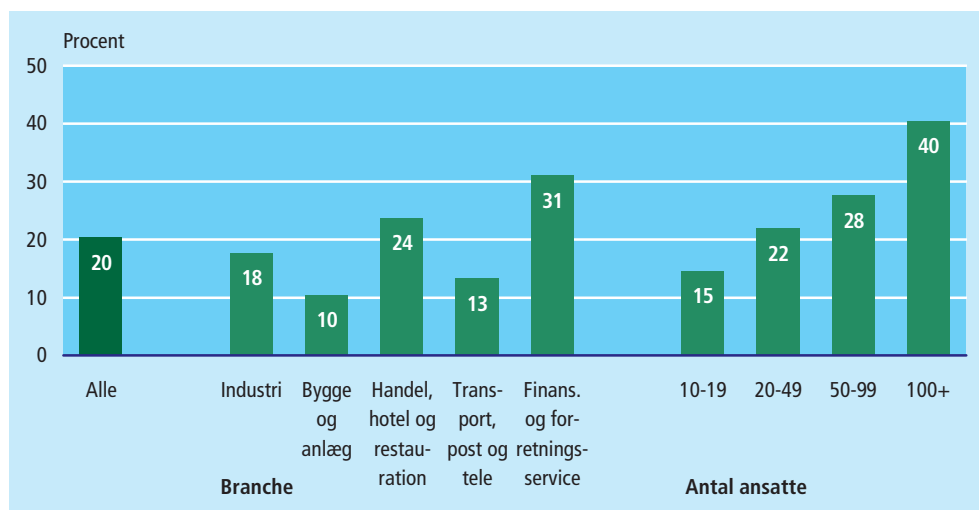
76 pct. af virksomhederne i Finansiering og forretnings-service bruger it-fjernarbejde, hvilket er en del over gennemsnittet (tabel 4.4). Det er samtidigt en branche, der noget hyppigere end gennemsnittet anvender opkobling fra kunder og forretningspartnere. Mindst udbredt er it-fjernarbejde i Bygge og anlæg, hvor andelen ligger på 28 pct. af virksomhederne.

E-læring

E-læring hos hver femte virksomhed

20 pct. af alle virksomheder anvender e-læring (figur 4.9). E-læring vil sige uddannelse, hvor indlæringen sker ved brug af interaktiv software eller netværk (fx cd-rom eller internet). Udbredelsen af e-læring stiger mærkbart med virksomhedernes størrelse, og blandt virksomheder med mindst 100 ansatte anvender 40 pct. e-læring. Finansiering og forretnings-service er med 31 pct. af virksomhederne den branche-gruppe, som flittigst anvender e-læring.

Figur 4.9 Virksomheder der bruger e-læring. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

E-læring bliver især brugt til it-undervisning E-læring bliver hyppigst anvendt til oplæring i it-færdigheder og til pc-kørekort (tabel 4.5). 49 pct. af de virksomheder, som anvender e-læring, har it-færdigheder som anvendelsesområde, og 27 pct. bruger e-læring i forbindelse med pc-kørekort.

Ledelse, organisation og samarbejde Langt mindre udbredt er e-læring til ledelse, organisation og samarbejde (16 pct.) samt sprogundervisning (8 pct.). 39 pct. af virksomheder med e-læring har andre formål end de ovennævnte, fx specifikke formål i forhold til branchen.

Tabel 4.5 Anvendelsesområder for e-læring. 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte				
		Industri	Bygge og anlæg	Handel og hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+	
		pct. af virksomheder der anvender e-læring									
It-færdigheder	49	52	33	45	57	56	39	49	57	64	
Pc-kørekort	27	34	39	23	31	23	23	29	31	31	
Ledelse, organisation og samarbejde	16	14	20	13	7	21	12	15	18	24	
Sprog	8	8	4	7	6	9	6	7	6	13	
Andet	39	31	28	50	43	34	45	33	35	41	

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hvad er e-læring?

Ved e-læring forstås uddannelse, hvor indlæringen sker ved brug af interaktiv software eller netværk (fx cd-rom eller internet). E-læring kan ske i kombination med traditionel tilstedeværelsesundervisning, dvs. hvor lærer og kursist er til stede i samme lokale.

Rekruttering af ansatte med it-kompetencer

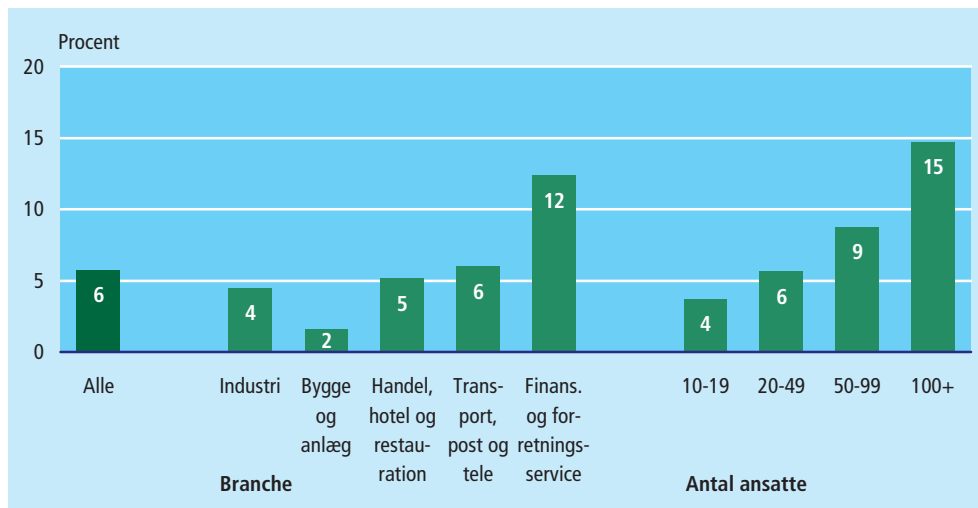
Rekruttering af ansatte med it-kompetencer er ikke et problem for de fleste virksomheder

Rekruttering af ansatte med it-kompetencer, er ikke et problem, der har stor udbredelse sammenlignet med virksomhedens øvrige barrierer for it. I alt 6 pct. af virksomhederne havde vanskeligheder ved at rekruttere ansatte med it-kompetencer i løbet af 2005 (figur 4.10). 54 pct. svarede 'nej' til at dette havde været et problem, og de resterende 40 pct. angav 'ved ikke/ikke relevant', måske fordi de ikke havde noget rekrutteringsbehov.

It-rekrutteringsproblemer størst i de store virksomheder

Der er dog forskel på problemets udbredelse i brancher og størrelsesgrupper. Eksempelvis er der dobbelt så mange virksomheder - 12 pct. - i Finansiering og forretnings-service, som havde rekrutteringsvanskeligheder. Problemet er også mere udtalt blandt store virksomheder. Blandt virksomheder med mindst 100 ansatte, er der 15 pct., der har oplevet disse vanskeligheder - altså næsten tre gange højere end gennemsnittet af alle virksomheder.

Figur 4.10 Vanskeligt at rekruttere ansatte med it-kompetencer i 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

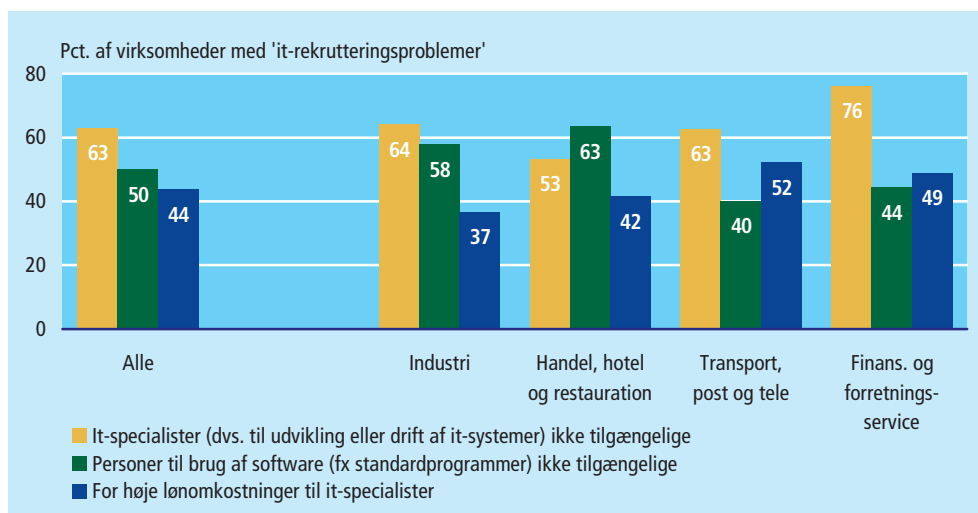
Mangel på specialister mest udbredte it-rekrutterings-problem ...

Blandt de 6 pct. af virksomheder med 'it-rekrutteringsproblemer' er mangel på it-specialister mest udbredt - 63 pct. har mødt dette problem i 2005 (figur 4.11). Herefter kommer mangel på personer med de rette kompetencer til brug af software (fx standardprogrammer) - 50 pct. - og problemer med for høje lønninger til it-specialister 44 pct.

... især i Finansiering og forretnings-service

Der er en tendens til forskelle mellem de enkelte branchegrupper. Industri ligner gennemsnittet, men i Handel, hotel og restauration synes mangel på software-kompetencer at betyde mere. I Transport, post og tele er problemer med lønninger til it-specialister mere udtalt, og i Finansiering og forretnings-service er manglen på it-specialister mest udbredt.

Figur 4.11 Problemer ved rekruttering af personale med it-kompetencer i 2005

Anm.: Figurens tal er forbundet nogen usikkerhed, da de kun baserer sig på virksomheder med it-rekrutteringsproblemer (6 pct. af de samlede besvarelser).

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Tabel 4.6 Problemer ved rekruttering af personale med it-kompetencer i 2005

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
Vanskeligt at rekruttere ansatte med it-kompetencer	6	4	2	5	6	12	4	6	9	15
	pct. af virksomheder med 'it-rekrutteringsproblemer'									
It-specialister ¹ ikke tilgængelige	63	64	..	53	63	76	58	62	55	77
Personer til brug af software ikke tilgængelige ²	50	58	..	63	40	44	47	51	50	53
For høje løn-omkostninger til it-specialister	44	37	..	42	52	49	38	43	49	49

¹ It-specialister med de rette kompetencer (dvs. til udvikling eller drift af it-systemer) ikke tilgængelige.

² Personer med de rette kompetencer til brug af software (fx standardprogrammer) ikke tilgængelige.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

4.5 Elektronisk handel

Elektronisk handel er opdelt i internetkøb, internetsalg samt elektronisk handel via andre netværk. I bredere forstand er elektronisk handel tilknyttet andre forretningsprocesser end køb og salg. Disse aktiviteter er beskrevet ovenfor i afsnit '4.3 Anvendelse af internet og hjemmesider'.

Hvad er elektronisk handel?

Begrebet elektronisk handel bruges ofte med forskellige betydninger. Danmarks Statistik anvender følgende afgrænsning: Ordre modtaget eller afgivet via computerbaserede netværk. Denne definition er i overensstemmelse med EU og OECD's standarder. Elektronisk handel omhandler således også køb og salg, der ikke foregår via internettet, jf. nedenstående oversigt.

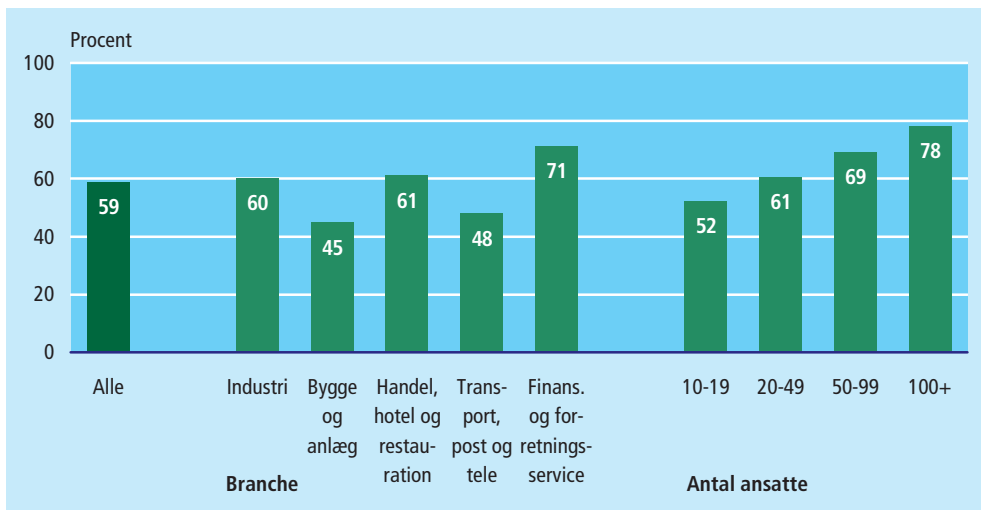
Internetsalg	+	Salg via andre netværk	=	Elektronisk salg
Internetkøb	+	Køb via andre netværk	=	Elektronisk køb
Internethandel	+	Handel via andre netværk	=	Elektronisk handel

Internetkøb

6 ud af 10 køber via internettet

59 pct. af alle virksomheder har købt via internettet i 2005 (figur 4.12). Andelen er noget højere i Finansiering og forretnings-service, hvor 71 pct. havde købt via internettet. Derefter kommer Handel, hotel og restauration samt Industri, som begge ligger tættere på gennemsnittet og Transport, post og tele samt Bygge og anlæg, som begge ligger under gennemsnittet med hhv. 48 og 45 pct. internetkøbere.

Figur 4.12 **Internetkøb - virksomheder der har købt varer/serviceydelser via internettet. 2005**

Anm.: Tallene er indsamlet primo 2006 og refererer til virksomheder, der har afgivet ordrer via internettet i løbet af 2005 (udover køb via almindelig e-post). Køb via almindelig e-post er ikke medregnet til internetkøb i 2006-undersøgelsen, hvilket kan have påvirket årets tal en smule i nedadgående retning. Definitionen er samtidigt ændret på EU-niveau.
 Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Internetkøb mere udbredt hos store virksomheder

Internetkøb er en del mere udbredt blandt de større virksomheder. Blandt virksomheder med mindst 50 ansatte har 73 pct. købt via internettet mod 56 pct. af virksomhederne med 10-49 ansatte.

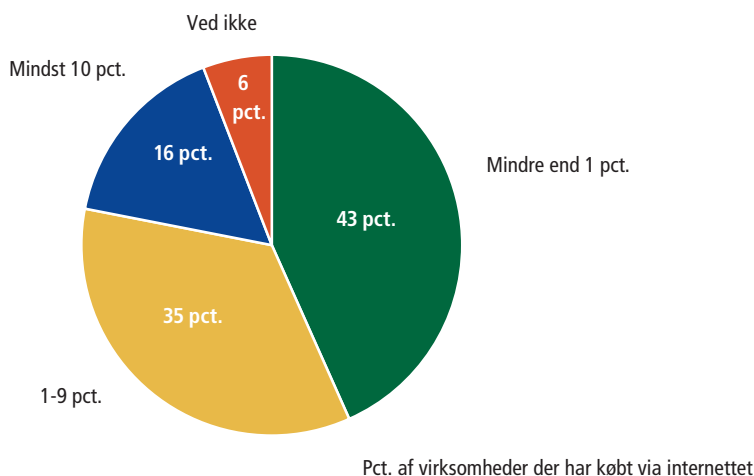
Små internetkøb hos de fleste ...

Internetkøbene udgør typisk kun en lille del af virksomhedernes samlede indkøb (figur 4.13). Blandt 43 pct. af de virksomheder, der havde afgivet ordrer via internettet i 2004 udgør købenes andel under 1 pct. af de samlede indkøb. Hos 35 pct. af virksomhederne udgør købenes andel 1-9 pct. og 16 pct. af virksomhederne har internetkøb, der svarer til mindst 10 pct. af de samlede indkøb.

... men tendens til stigning

Der er en tendens til, at virksomheder, der har købt via internettet, køber for større beløb. Fx var der 16 pct. af virksomhederne, der havde købt for mindst 10 pct. af de samlede indkøb i løbet af 2005 mod 13 pct. året før. Tilsvarende er andelen, der havde købt for under 1 pct. af de samlede indkøb, faldet fra 50 pct. til 43 pct. af virksomhederne.

Figur 4.13 **Internetkøb - andel af virksomhedernes samlede indkøb (beløbsmæssig). 2005**

Anm.: Tallene er indsamlet primo 2006 og refererer til virksomheder, der har afgivet ordrer i løbet af 2005. Eksklusiv virksomheder i den finansielle sektor.
 Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Køb via almindelig e-post ikke inkluderet

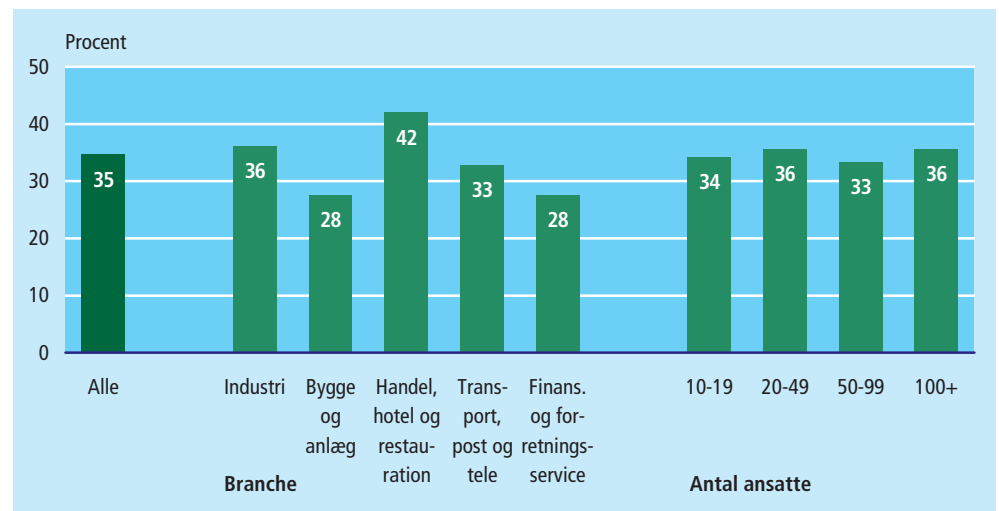
Den samlede andel af virksomheder med internetkøb er faldet fra 63 pct. i 2005 til 59 pct. i 2006. Det er dog sandsynligt, at faldet kan tilskrives en opstramning af definitionen af internetkøb i 2006-undersøgelsen, hvor køb via almindelig e-post ikke længere er inkluderet i definitionen.

Internetsalg

Mere end hver tredje sælger over internettet

35 pct. af virksomhederne havde modtaget ordrer via internettet i løbet af 2005 (figur 4.14). Det er uændret i forhold til andelen, der havde modtaget ordrer i 2004. Internetsalget er mest udbredt i Handel, hotel og restauration, hvor 42 pct. havde modtaget ordrer via internettet. I modsætning til internetkøb, er der ingen tydelig forskel på små og store virksomheder.

Figur 4.14 Internetsalg - virksomheder der har modtaget ordrer via internettet. 2005

Anm.: Tallene er indsamlet primo 2006 og refererer til virksomheder, der har modtaget ordrer i løbet af 2005. Eksklusiv virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Internetsalg på ca. 172 mia. kr. i 2005

Det samlede salg via internet udgjorde skønsmæssigt 172 mia. kr. i 2005 blandt virksomheder med mindst 10 ansatte. Der er således tale om en markant stigning fra internetsalget i 2004, som skønsmæssigt lå på 104 mia. kr.

Usikkerhed i tallene

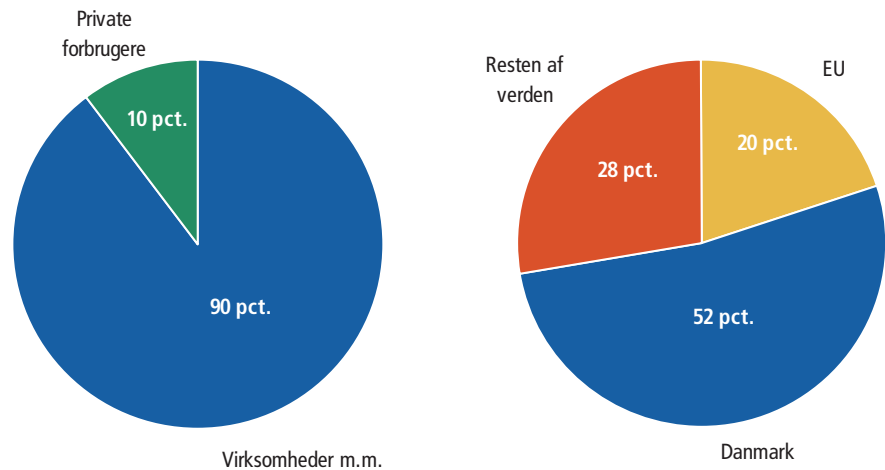
Det skal understreges, at disse beløb er forbundet med stor statistisk usikkerhed, og derfor kun skal betragtes som overordnet retningsgivende. Et skøn over den statistiske usikkerhed viser, at internetsalget i 2005 med stor sandsynlighed¹ ligger i intervallet 158-187 mia. kr.

Salg fra virksomhed til virksomhed dominerer internethandelen

Den største del af internetsalget - 90 pct. - sker til andre virksomheder eller den offentlige sektor, resten er salg til private forbrugere (figur 4.15). Hjemmemarkedet aftager ca. halvdelen af internetsalget, og eksporten udgør resten.

¹ Ved et 95 pct. konfidensinterval.

Figur 4.15 Internetsalgets sammensætning. 2005

Anm.: Tallene er indsamlet primo 2006 og refererer til ordrenes sammensætning i 2005. Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Tal skal betragtes som strømpile

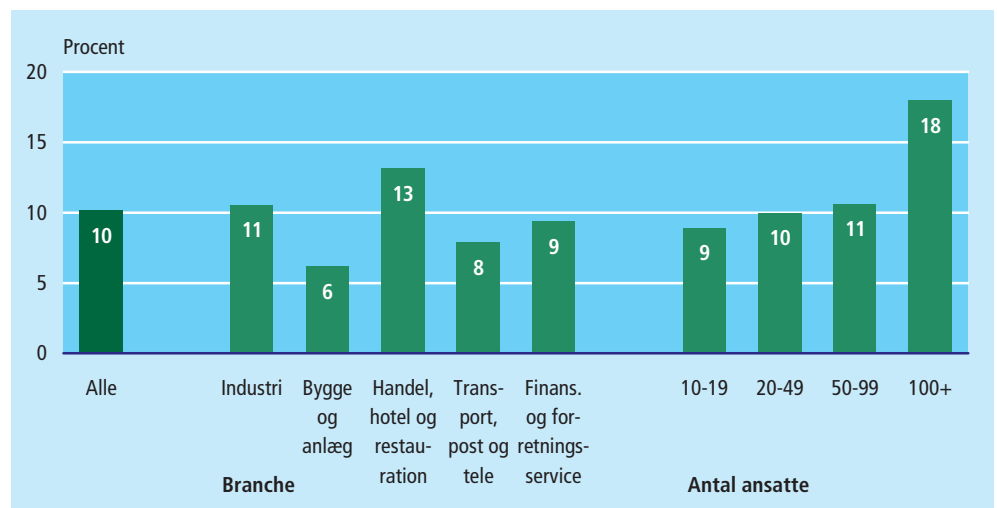
Tal vedrørende e-handel i kroner eller fordelt på kundegrupper m.m. er forbundet med betragtelig usikkerhed. Usikkerheden skyldes først og fremmest elementet af skøn fra virksomhedernes side samt stor spredning i den faktiske e-handel. Sidstnævnte giver en del stikprøveusikkerhed fra år til år, da det ikke nødvendigvis er de samme virksomheder, der indgår i undersøgelsen. Alle tal skal derfor betragtes som strømpile og tjener alene til at give et groft billede af e-handlen.

Elektronisk handel via andre netværk end internettet

E-handel via andre netværk hos hver tiende virksomhed

10 pct. af alle virksomheder har modtaget ordrer via andre netværk end internettet (figur 4.16). Her er Handel, hotel og restauration mest aktive, idet 13 pct. har en sådan elektronisk handel. Udbredelsen stiger markant med virksomhedernes størrelse - således har næsten dobbelt så mange blandt virksomhederne med mindst 100 ansatte modtaget ordrer via andre netværk.

Figur 4.16 Virksomheder der har modtaget ordrer via andre netværk end internettet. 2005

Anm.: Tallene er indsamlet primo 2006 og refererer til virksomheder, der har modtaget ordrer i løbet af 2005. Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Salg via andre netværk udgør ca. 104 mia. kr.

Antallet af virksomheder, der modtager ordrer via andre netværk, udgør således mindre end en tredjedel af antallet, der har solgt via internettet. Imidlertid udgør salget via andre netværk i 2005 et forholdsmæssigt stort beløb, skønsmæssigt 104 mia. kr.

Salget via andre netværk end internettet i 2005 er omtrent uændret i forhold til 2004, hvor omsætningen udgjorde ca. 108 mia. kr. Et skøn over den statistiske usikkerhed viser, at salg via andre netværk i 2005 med stor sandsynlighed² ligger i intervallet 94-115 mia. kr.

Stor stigning i elektronisk handel

Det samlede elektroniske salg i 2005 kan således skønnes til 277 mia. kr., hvilket er en markant stigning i forhold til 2004, hvor den udgjorde ca. 212 mia. kr. Stigningen må overvejende tilskrives et øget salg via internettet, hvorimod salg via andre netværk synes uforandret.

Usikkerhed i tallene

På trods af den klare retning, er såvel stigningens størrelse som de absolutte beløb forbundet med betydelig usikkerhed. Et skøn over den statistiske usikkerhed viser, at det samlede elektroniske salg i 2005 med stor sandsynlighed ligger i intervallet 260-294 mia. kr. Hertil skal lægges elementet af skøn fra virksomhederne.

Elektronisk handel i Finansiering og forsikring

7 ud af 10 i Finansiering og forsikring tilbyder produkter via internettet

Inden for branchegruppen Finansiering og forsikring har 72 pct. tilbudt produkter eller ydelser via internettet (tabel 4.7). Blandt virksomheder med mindst 50 ansatte er andelen højere, nemlig 84 pct.

Tabel 4.7 Tilbudt kunder finansielle produkter/ydelser¹ via internettet i 2005

	Finansiering og forsikring i alt	Antal ansatte	
		10-49	50+
		pct.	
Tilbudt produkter/ydelser via internettet	72	56	84

Anm.: Tabellen omfatter virksomheder i Finansiering og forsikring i brancherne 65-66 (DB03).

¹ Dvs. bank- og forsikringsprodukter. Der er set bort fra ren information om priser og vilkår.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

4 ud af 10 modtager internet-ordrer på bankprodukter ...

Omkring 4 ud af 10 virksomheder i Finansiering og forsikring har modtaget ordrer via internet på bankprodukter og -ydelser i løbet af 2005 (tabel 4.8). 44 pct. har modtaget ordrer på henholdsvis betalingsformidling og investeringsydelser, 40 pct. på udlån og 38 pct. af virksomhederne har modtaget ordrer på indlånskonti.

... og lige så mange på forsikringsprodukter

39 pct. af virksomhederne i Finansiering og forsikring har modtaget ordrer via internettet på skadesforsikring og lidt færre, 33 pct., har modtaget ordrer på livsforsikringer.

Tabel 4.8 Modtaget ordrer via internettet i 2005

	Finansiering og forsikring i alt
	pct.
Bankprodukter og -ydelser	
Betalingsformidling	44
Investeringsydelser	44
Udlån	40
Indlånskonti	38
Forsikringsprodukter og -ydelser	
Skadesforsikring	39
Livsforsikring	33

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

² Ved et 95 pct. konfidensinterval.

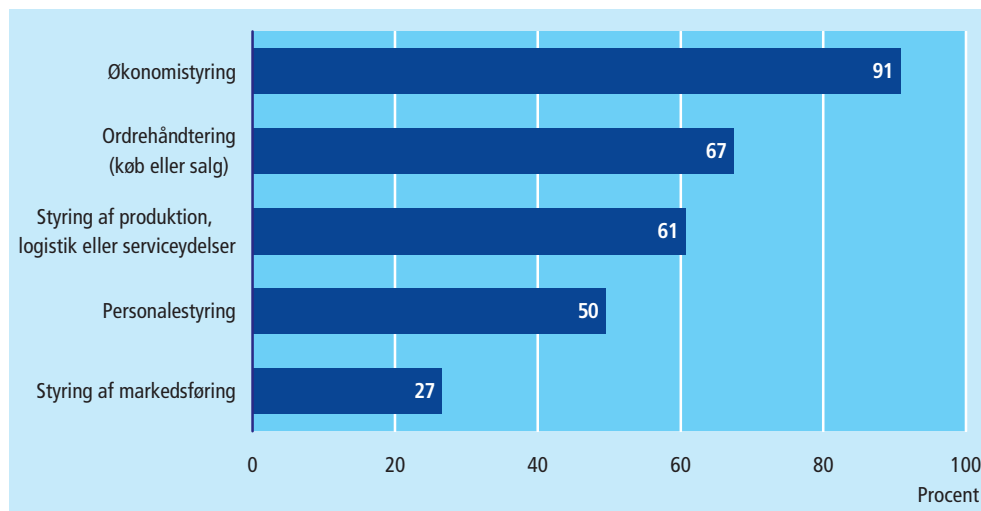
4.6 Brug af it-systemer i forretningsprocesser

9 ud af 10 virksomheder bruger økonomistyringssystemer

Danske virksomheder med mindst ti ansatte anvender i vid udstrækning it-systemer til understøttelse af forretningsprocesserne (bl.a. økonomistyring, ordrehåndtering og styring af produktion). Eksempelvis anvender 91 pct. et it-system beregnet på økonomistyring (figur 4.17).

Figur 4.17

Brug af it-systemer i forretningsprocesser. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hver anden virksomhed bruger it-systemer til personalestyring

67 pct. af virksomhederne understøtter ordrehåndteringen ved køb eller salg med it-systemer. Lidt færre, 61 pct., bruger it-systemer i forbindelse med styring af produktion, logistik eller serviceydelser og 50 pct. understøtter personalestyringen med it-systemer. Lidt mere end hver fjerde virksomhed anvender it-systemer til styring af markedsføring.

Flere processer understøttes på én gang

Virksomhederne understøtter hyppigt flere forretningsprocesser samtidigt med it. Fx anvender 64 pct. it-systemer beregnet på mindst tre af de fem forretningsprocesser og 81 pct. understøtter mindst to af forretningsprocesserne. Blandt de største virksomheder (mindst 100 ansatte) bruger 93 pct. it-systemer til mindst tre af forretningsprocesserne og næsten alle, 98 pct., til mindst to af processerne.

Økonomi- og ordrestyring også udbredt i mindre virksomheder

Den høje udbredelse af økonomistyringssystemer gælder også de mindste virksomheder (10-19 ansatte), der med 87 pct. ikke ligger langt fra gennemsnittet af alle virksomheder (tabel 4.9). Den relativt lille forskel til de større virksomheder gælder i nogen grad også systemer til ordrehåndtering; derimod øges afstanden, hvad angår de øvrige forretningsprocesser.

Forskellig betydning af it-systemer i de enkelte brancher

Systemer til ordrehåndtering og styring af produktion, logistik eller serviceydelser er mest udbredt i branchegrupperne Industri samt Handel, hotel og restauration. Finansiering og forretningservice ligger lavere med disse systemer, men har til gengæld den højeste udbredelse af systemer til personalestyring samt til styring af markedsføring. De forskellige it-systemer er generelt mindst udbredt i Bygge og anlæg samt Transport, post og tele.

Fem udvalgte forretningsprocesser

I undersøgelsen er der spurgt til it-systemer beregnet på fem generelle forretningsprocesser, dog ikke nødvendigvis i form af separate systemer.

Tallene viser alene virksomheder, der svarer 'ja' til at anvende it-systemer i forretningsprocesserne. En del af virksomhederne har hverken svaret ja eller nej. Det kan antages, at flertallet af virksomhederne, som er i tvivl, ikke bruger de pågældende systemer, da deres profil ligger tæt på virksomhederne, der udtrykkeligt svarer nej.

Tabel 4.9 Brug af it-systemer i forretningsprocesser. 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel og hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
						pct.				
Økonomistyring	91	96	86	92	84	91	87	93	98	99
Ordrehåndtering (køb eller salg)	67	79	50	81	49	54	61	69	80	87
Styring af produktion, logistik eller serviceydelser	61	72	35	64	58	65	49	65	79	90
Personalestyring	50	56	37	43	40	69	37	55	67	84
Styring af markedsføring (fx CRM)	27	23	10	34	21	37	19	27	36	56

Anm.: Tallene viser virksomheder, der svarer ja til at anvende it-systemer i forretningsprocesserne.
Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Næsten alle har integreret ordresystemet med andre it-systemer

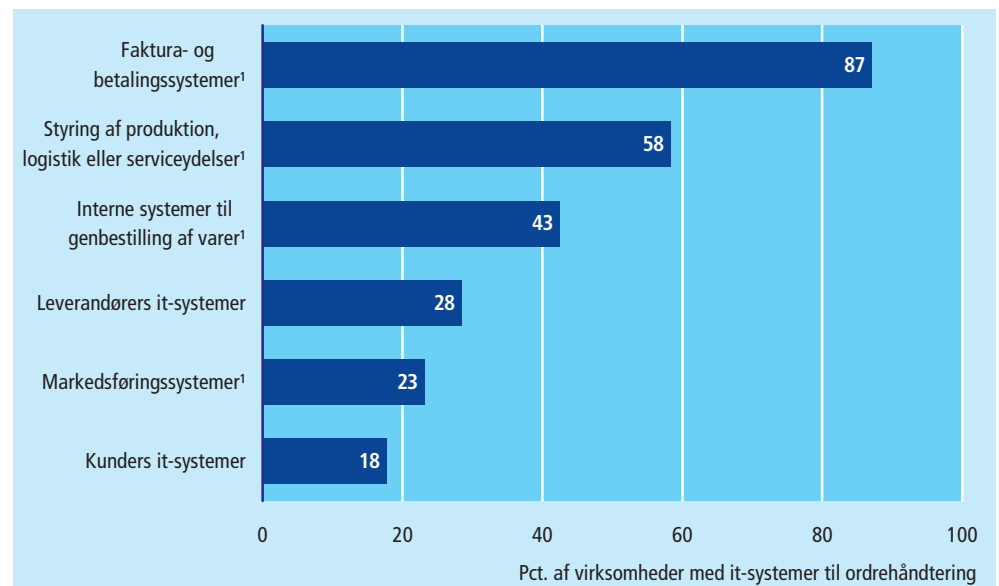
Systemerne til ordrehåndtering er i varierende omfang forbundet med andre it-systemer i virksomheden. I alt 94 pct. af virksomhederne med ordresystemer har integreret disse med mindst ét andet it-system.

Hyppigst integration med faktura- og betalingssystemer

Hyppigst er ordresystemerne integreret med faktura- og betalingssystemer - det er tilfældet hos 87 pct. af virksomhederne med ordresystemer (figur 4.18). 58 pct. har integration til produktionssystemer og noget færre til interne systemer til genbestilling af varer.

Figur 4.18

Integration af systemer til ordrehåndtering med øvrige it-systemer. 2006

Anm.: Ved integration til 'øvrige it-systemer' forstås også integration af forretningsprocesser i ét og samme system.

¹ Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor, som ikke er blevet stillet disse spørgsmål.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hyppigere integration med leverandør end med kunder

28 pct. har integreret ordresystemet med leverandørers it-systemer, medens færre, 18 pct., har integration til kunders it-systemer. Forskellen kan skyldes et stort antal virksomheder, der køber ind hos få store leverandører. Således har større virksomheder hyppigere integration med kunders systemer end mindre virksomheder. Endelig er systemintegration til kunder af lille relevans for de mange mindre virksomheder, hvis kunder overvejende er private forbrugere.

Specialisering hos brancher Ser man bort fra faktura- og betalingssystemer, som er nummer ét hos alle, varierer systemintegrationen mellem branchegrupperne (tabel 4.10). Industri samt Transport, post og tele har i højere grad integreret ordresystemer med systemer til styring af produktion. Tilsvarende har Bygge og anlæg en relativ udbredt integration til leverandører, Handel, hotel og restauration til genbestilling af varer og Transport, post og tele til kunders it-systemer.

Tabel 4.10 Integration af systemer til ordrehåndtering med øvrige it-systemer. 2006

	Alle virksomheder	Branche				
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Forretnings-service
	— pct. af virksomheder med it-systemer til ordrehåndtering —					
Faktura- og betalingssystemer ¹	87	85	88	89	84	87
Systemer til styring af produktion, logistik eller serviceydelser ¹	58	65	36	59	67	59
Interne systemer til genbestilling af varer ¹	43	43	23	59	18	27
Leverandørers it-systemer	28	15	47	34	25	26
Markedsføringssystemer (fx CRM-systemer) ¹	23	19	6	28	23	35
Kunders it-systemer	18	13	10	21	24	22

¹ Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Handel, hotel og restauration integrerer til flest systemer

Handel, hotel og restauration er generelt den branchegruppe, hvor der er integration af ordresystemet til flest mulige øvrige systemer. Bygge og anlæg samt Forretnings-service mv. er de branchegrupper, der har det mindste omfang af systemintegration.

4.7 Automatiseret dataudveksling med omverdenen

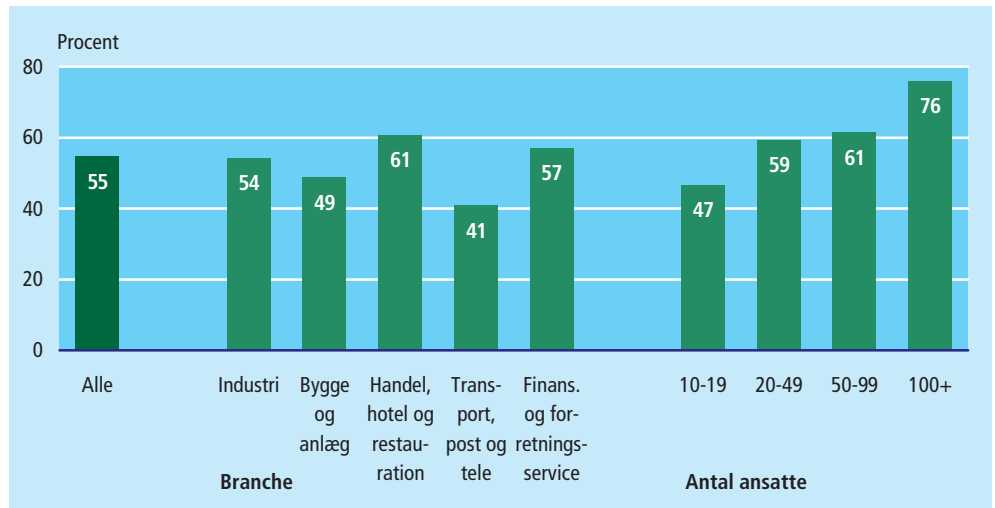
Mere end hver anden virksomhed anvender automatiseret dataudveksling

55 pct. af virksomhederne anvender automatiseret dataudveksling i forhold til it-systemer i omverdenen - fx til banker, andre virksomheder eller offentlige myndigheder (figur 4.19). Automatiseret dataudveksling kendes også som EDI, og omfatter overførsel af blanketlignende forretningsdokumenter m.m. direkte fra et it-system til et andet. Formålet kan bl.a. være tidsbesparelser, færre fejl i data eller opfyldelse af krav fra omverdenen.

Hyppigst hos de større virksomheder

Der er ingen markant forskel mellem branchegrupperne mht. udbredelsen af automatiseret dataudveksling. Til gengæld ses denne kommunikation oftere hos de større virksomheder - fx anvender 76 pct. af virksomhederne med mindst 100 ansatte automatiseret dataudveksling.

Figur 4.19 Virksomheder der har anvendt automatiseret dataudveksling, 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

8 ud af 10 brugere sender løntransaktioner

80 pct. af de virksomheder, der har anvendt automatiseret dataudveksling, bruger det til løntransaktioner og 67 pct. i forbindelse med finansielle transaktioner (figur 4.20). 46 pct. udveksler produktbeskrivelser, og 39 pct. udveksler data med offentlige myndigheder. Elektronisk fakturering bruges af 44 pct. i forbindelse med salg og af 33 pct. i forbindelse med køb. Endelig har 28 pct. af brugerne udvekslet transportdokumenter.

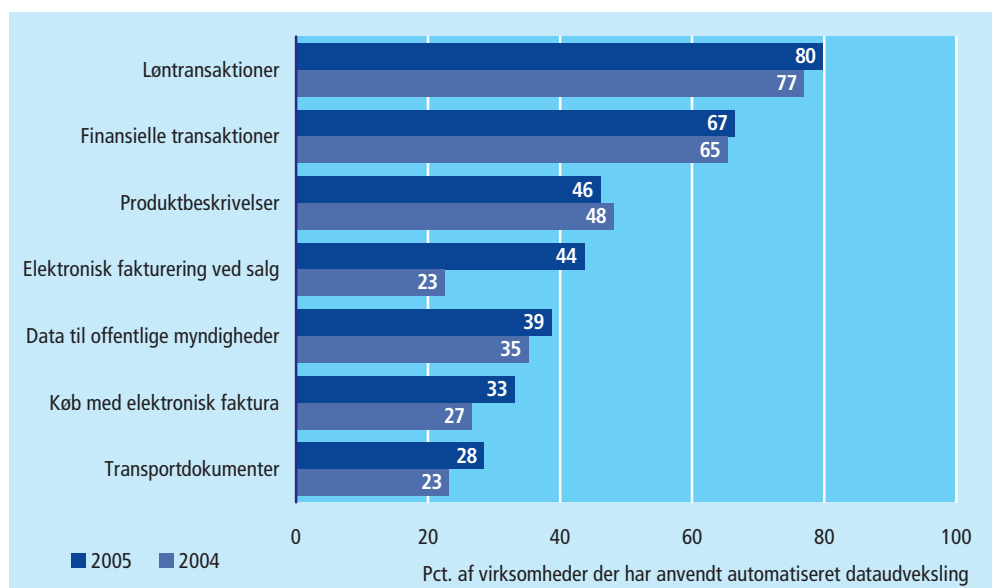
Stigning på de fleste anvendelsesområder

På de fleste områder er der stigning i andelen af brugere i forhold til forrige års måling. Det gælder især transportdokumenter, køb med elektronisk faktura samt, med en særlig markant stigning, elektronisk fakturering ved salg.

Næsten fordobling af elektronisk fakturering

Der er således tale om næsten en fordobling af virksomheder, der fakturerer elektronisk ved salg - fra 23 pct. af brugerne i 2004 til 44 pct. i 2005 - en stigning, der utvivlsomt hænger sammen med kravet om elektronisk fakturering af offentlige myndigheder pr. 1. februar 2005 (se også figur 5.5 'Virksomheder, der har fremsendt elektronisk faktura til offentlige myndigheder' i kapitel 5).

Figur 4.20 Indhold af automatiseret dataudveksling

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Forskelle i branchernes brugerprofil Blandt brugerne af automatiseret dataudveksling er der visse forskelle mellem de enkelte branchegrupper. Eksempelvis udveksler Finansiering og forretningsservice hyppigere data med offentlige myndigheder end de øvrige grupper. Handel, hotel og restauration sender og modtager oftest elektroniske fakturaer og Transport, post og tele ligger naturligt i spidsen mht. transportdokumenter (tabel 4.11).

Tabel 4.11 Indhold af automatiseret dataudveksling i 2005

	Alle virksomheder	Branche				
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service
	— pct. af virksomheder der har anvendt automatiseret dataudveksling —					
Løntransaktioner	80	80	85	79	70	81
Finansielle transaktioner	67	69	60	66	61	71
Produktbeskrivelser	46	44	44	53	39	40
Elektronisk fakturering ved salg	44	36	43	52	35	42
Data til offentlige myndigheder	39	40	38	35	39	44
Køb med elektronisk faktura	33	30	32	37	25	32
Transportdokumenter	28	39	8	33	45	20

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hvad er automatiseret dataudveksling og EDI?

Definition

Ved automatiseret dataudveksling forstås elektronisk dataudveksling mellem egne og fremmede it-systemer:

- med overførsel via internettet eller andre netværk
- i form af strukturerede meddelelser (fx ordrer, fakturaer, løntransaktioner eller varebeskrivelser)
- uden menneskelig indtastning af den enkelte meddelelse
- i aftalte meddelellesstandarder (fx OIOXML, EDIFACT mfl.).

Formål

Automatisk dataudveksling indebærer færre manuelle transaktioner. Formålet kan bl.a. være tidsbesparelser, færre fejl i data eller opfyldelse af krav fra omverdenen.

Eksempler på indholdet af dataudvekslingen

Finansielle transaktioner: Betalings-instruktioner integreret med økonomisystem.

Produktbeskrivelser: Vare- eller prisoplysninger

Data til offentlige myndigheder (dvs. integreret med eget it-system): Dagpenge-refusioner.

Transportdokumenter: Fragtbreve.

EDI

EDI (electronic data interchange) har betegnet en sådan dataudveksling siden 1980'erne, men har som begreb traditionelt været forbundet med formater og netværk fra før internettet blev udbredt. Internettet bruges i dag i stigende grad som transportvej for EDI. Der er i tidligere undersøgelser spurgt til EDI, men med en anden definition.

4.8 Regional it-anvendelse i virksomhederne

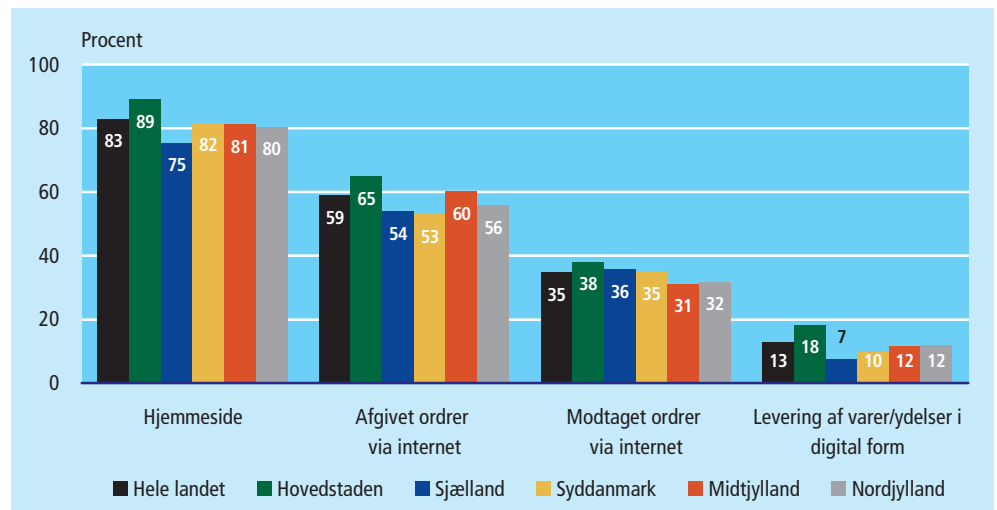
Virksomhederne i hovedstaden ligger lidt over de øvrige regioner

Virksomhederne i hovedstadsregionen anvender typisk it på et lidt højere niveau end virksomhederne i de øvrige regioner, der i hovedreglen ligger tæt på eller lidt under gennemsnittet.

Færre virksomheder i Region Sjælland har hjemmeside

Den indbyrdes forskel mellem de øvrige regioner er ikke stor, målt på en række generelle it-anvendelser (figur 4.21). De sjællandske virksomheder ligger lavere mht. udbredelse af hjemmesider, og virksomheder i Region Midtjylland synes at være mere aktive mht. internetkøb end de øvrige regioner uden for hovedstaden.

Figur 4.21 Virksomhedernes it-anvendelse, regionalt fordelt. 2006

Anm.: Virksomheder med mindst 10 fuldtidsansatte. Se definitioner i de enkelte afsnit.

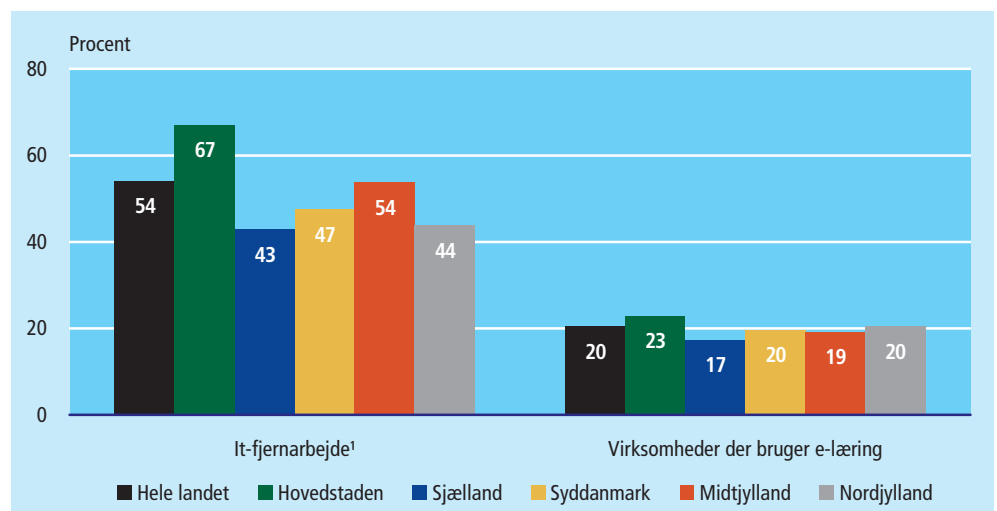
Tal på regionalt niveau er forbundet med noget større statistisk usikkerhed end tal for hele landet.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

It-fjernarbejde mindre udbredt i provinsen

Ét af de områder, hvor hovedstadsregionen skiller sig mere markant ud, er brugen af it-fjernarbejde. It-fjernarbejde bruges således af 67 pct. af virksomhederne i hovedstadsregionen mod 54 pct. i hele landet (figur 4.22). Region Midtjylland ligger tæt på gennemsnittet, mens de øvrige regioner ligger noget under. Mht. e-læring synes forskellene mellem regioner derimod at være mindre, og hovedstaden har kun et mindre forspring.

Figur 4.22 Virksomhedernes brug af it-fjernarbejde og e-læring, regionalt fordelt. 2006

Anm.: Tal på regionalt niveau er forbundet med noget større statistisk usikkerhed end tal for hele landet.

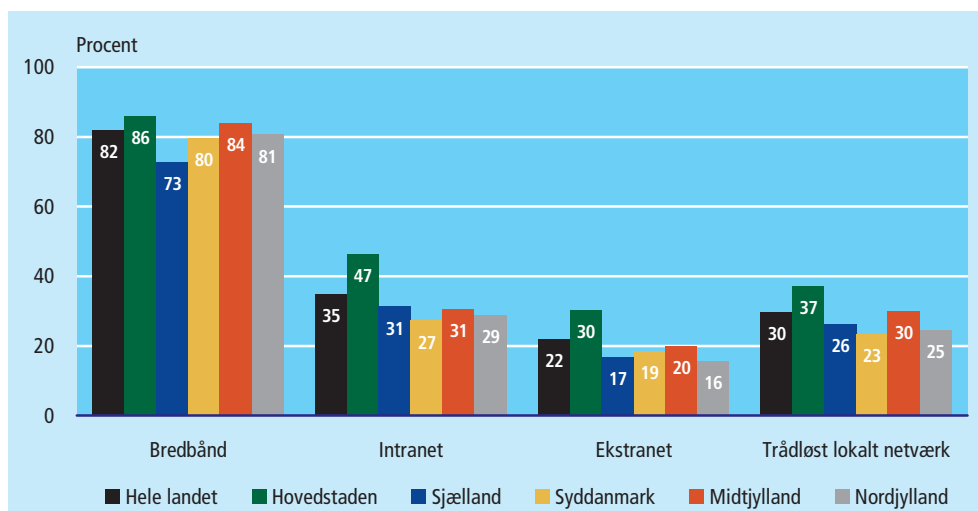
¹ It-fjernarbejde vil sige, at ansatte regelmæssigt arbejder hjemme eller andre steder uden for virksomheden og derfor har adgang til virksomhedens it-systemer (fx e-post-system).

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Virksomheder i Region Hovedstaden anvender oftere digitale netværk

Region Hovedstaden fulgt af Region Midtjylland ligger lidt over gennemsnittet mht. bredbåndsforbindelse til internettet, hvorimod virksomheder i Region Sjælland ligger noget under landsgennemsnittet (figur 4.23). Hvad angår andre former for digitale netværk, såsom intranet, ekstranet samt trådløst lokalt netværk, ligger Region Hovedstaden mærkbart over landsgennemsnittet.

Figur 4.23 Bredbånd og netværk i virksomhederne, regionalt fordelt. 2006

Anm.: Se definitioner i de enkelte afsnit om virksomhedernes brug af it.

Tal på regionalt niveau er forbundet med noget større statistisk usikkerhed end tal for hele landet.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Virksomhedernes størrelse og betydningen for regional statistik

Store virksomheder har typisk en højere grad af it-anvendelse end små virksomheder. De store virksomheder er samtidigt hyppigere placeret i de større byer, ikke mindst i København og Århus kommuner, hvilket påvirker resultaterne i disse regioner. For at vurdere denne effekt, er de regionale tal kontrolleret hos mindre virksomheder (10-49 ansatte). Disse virksomheder har typisk et mindre antal arbejdssteder, således at it-anvendelsen i højere grad afspejler de lokale aktiviteter på arbejdsstederne.

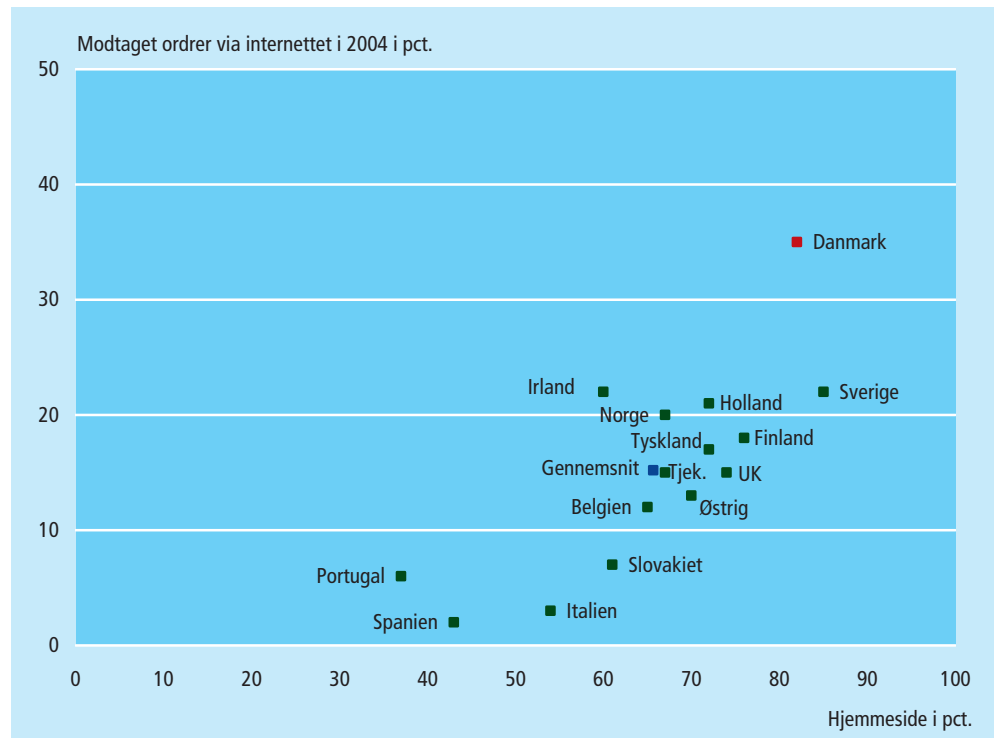
Tallene viser imidlertid, at forspringet i Region Hovedstaden bibeholdes, når man ser på de mindre virksomheder. Endelig skal det nævnes, at de store virksomheder har en relativ lille vægt i undersøgelsens resultater, da der opregnes til det samlede antal virksomheder i Danmark.

4.9 Internationalt Perspektiv

Danmark langt fremme internationalt med hjemmesider og internetsalg

Danske virksomheder hører til de mest aktive i EU mht. hjemmesider samt salg via internettet (figur 4.24). 82 pct. af virksomhederne i Danmark havde egen hjemmeside, hvilket kun er overgået af Sverige med 85 pct. Mere end hver tredje danske virksomhed har solgt via internettet, hvilket er et noget højere niveau end en række af de bedst placerede EU-lande.

Figur 4.24 Hjemmesider og internetsalg i europæiske virksomheder. 2005

Anm.: Figuren viser 15 udvalgte EU-lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de 10 bedst placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande udover Norden. Tallene er harmoniserede i EU og kan afvige fra nationalt offentliggjorte tal.

Kilde: Eurostat, oktober 2006 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat>).

Bredbånd mest udbredt i nordiske virksomheder

Typisk har mere end 90 pct. af virksomhederne internetadgang i de enkelte lande (tabel 4.12). Der er noget større forskel, hvad angår virksomheder med bredbåndsadgang til internettet. Omkring 80 pct. af virksomhederne i de nordiske lande har bredbånd, hvor gennemsnittet ligger på 67 pct. af de bedst placerede, større EU-lande.

Tabel 4.12 Brug af it i europæiske virksomheder. 2005

	Bredbåndsforbindelse til internettet	Hjemmeside	Modtaget ordrer via internettet i 2004	Internetadgang
pct. af virksomheder med mindst 10 ansatte				
Sverige	83	85	22	96
Danmark	82	82	35	97
Finland	81	76	18	98
Norge	78	67	20	93
Belgien	78	65	12	95
Spanien	76	43	2	90
Holland	71	72	21	91
Gennemsnit	67	66	15	93
UK	65	74	15	90
Portugal	63	37	6	81
Tyskland	62	72	17	94
Østrig	61	70	13	95
Italien	57	54	3	92
Tjekkiet	52	67	15	92
Slovakiet	48	61	7	92
Irland	48	60	22	92

Anm.: Tabellen viser 15 udvalgte EU-lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de 10 bedst placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande udover Norden. Tallene er harmoniserede i EU og kan afvige fra nationalt offentliggjorte tal.

Kilde: Eurostat, oktober 2006 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat>). Islandske tal fra 2003.

4.10 Bilagstabeller

Tabel 4.13 Virksomhedernes brug af it. 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte				
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+	
											pct.
Virksomheder med it	98	99	99	98	96	98	97	99	100	100	
Internetadgang	97	98	97	97	95	98	95	99	99	100	
Bredbåndsforbindelse til internettet ...	82	84	74	83	79	87	77	85	90	95	
Egen hjemmeside	83	87	75	84	68	90	77	86	92	97	
Afgivet ordrer via internet	59	60	45	61	48	71	52	61	69	78	
Automatiseret dataudveksling	55	54	49	61	41	57	47	59	61	76	
It-fjernarbejde	54	54	28	59	43	76	40	58	78	91	
Modtaget ordrer via internet ¹	35	36	28	42	33	28	34	36	33	36	

Anm.: 2006 refererer til starten af året. E-handel og Automatiseret dataudveksling refererer til hele 2005. Se definitioner i de enkelte afsnit.

Undersøgelsen er baseret på 4.041 besvarelser fra virksomheder med mindst 10 fuldtidsansatte.

¹ Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Tabel 4.14 Barrierer for brug af it. 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
pct.										
Fejl/mangler i modtaget software										
Stor	19	20	14	20	15	20	16	21	23	23
Nogen	30	32	21	32	28	34	26	31	38	44
Ingen	22	22	20	20	22	25	22	21	20	22
Ved ikke/ikke relevant	30	25	46	27	35	22	36	28	20	11
For lille rentabilitet ved brug af it-konsulenter										
Stor	18	22	14	18	19	16	17	18	22	21
Nogen	29	32	22	31	24	30	24	31	38	40
Ingen	17	16	15	16	16	21	18	16	15	19
Ved ikke/ikke relevant	36	30	48	34	41	33	41	35	26	20
Manglende fleksibilitet hos it-leverandørerne										
Stor	17	15	14	19	18	18	16	17	19	18
Nogen	31	33	22	33	26	36	26	32	40	45
Ingen	23	25	22	20	20	25	23	22	20	24
Ved ikke/ikke relevant	30	28	42	27	36	22	35	29	21	13
Manglende kvalifikationer hos it-leverandørerne										
Stor	17	17	15	17	15	17	15	18	18	19
Nogen	29	30	15	33	26	33	24	29	38	41
Ingen	24	25	26	22	21	26	25	23	22	24
Ved ikke/ikke relevant	31	28	43	28	38	24	36	29	22	15
It-udgifter højere end forventet										
Stor	14	16	11	15	15	11	13	14	18	14
Nogen	41	44	32	45	33	42	37	42	48	51
Ingen	21	17	22	19	19	29	21	20	19	24
Ved ikke/ikke relevant	24	22	35	21	33	18	29	24	14	11
For hurtig introduktion af nye versioner af software										
Stor	12	14	6	13	11	12	10	13	13	14
Nogen	35	39	31	35	28	36	31	36	45	44
Ingen	23	22	18	22	26	31	23	22	22	30
Ved ikke/ikke relevant	30	25	44	30	35	21	36	29	19	12
Mangler opdateret it-strategi										
Stor	11	12	8	12	12	10	10	12	13	11
Nogen	29	32	24	32	23	30	26	30	39	33
Ingen	23	22	18	23	19	30	21	22	23	37
Ved ikke/ikke relevant	37	34	49	34	45	30	43	36	25	18

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Tabel 4.15 Anvendelse af internet og hjemmesider. 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og forretnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
pct.										
Generel internetanvendelse										
Virksomheder med internetadgang	97	98	97	97	95	98	95	99	99	100
Brug af internetbank eller andre finansielle transaktioner ¹	92	95	90	91	89	92	90	93	95	94
Besøgt offentlige myndigheders hjemmesider	87	88	84	86	81	91	82	90	93	93
Afgivet ordrer via internet	59	60	45	61	48	71	52	61	69	78
Overvågning af marked	51	54	32	56	43	61	45	50	63	78
Modtage kundeservice/support efter køb	46	47	30	48	39	61	41	46	55	67
Modtagelse af varer eller ydelser i digital form	42	40	29	42	32	60	35	44	51	64
Oplæring og uddannelse af personale	16	10	6	19	13	29	13	15	21	32
Virksomhedernes hjemmesider, indhold og service										
Virksomheder med egen hjemmeside	83	87	75	84	68	90	77	86	92	97
Markedsføring via hjemmesiden	77	83	64	78	64	87	71	81	87	92
Adgang til produktkataloger, prislister m.m.	36	38	11	53	27	36	31	37	46	57
Modtage ordrer via internet ¹	35	36	28	42	33	28	34	36	33	36
Kundeservice/support efter salg	27	26	13	33	25	34	23	27	32	45
Personaliseret brugerflade	21	16	18	24	19	28	19	22	24	31
Levering af varer/ydelser i digital form	13	9	4	14	11	25	10	12	15	27

Anm.: E-handel og 'Besøgt offentlige myndigheders hjemmesider' refererer til hele 2005.

¹ Eksklusive virksomheder i den finansielle sektor.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

5. Den offentlige sektors brug af it

5.1 Introduktion

<i>Om statistik-området</i>	Den offentlige sektors it-anvendelse er på dagsordenen i mange sammenhænge. Et stort antal borgere og virksomheder har fået mulighed for at kommunikere digitalt med stat, amter og kommuner, og et stigende antal serviceydelser gøres tilgængelige elektronisk. Det antages, at en udvikling i den offentlige sektors it-anvendelse - mod højere udbredelse og en mere integreret anvendelse - vil give en bedre samlet udnyttelse af den offentlige sektors ressourcer.
<i>Anvendte kilder</i>	Tallene i dette kapitel vedrører den offentlige sektors egen it-anvendelse, men også brugersiden, altså befolkningen og virksomhederne. Det konkluderes i dette kapitel blandt andet, at:
<i>Stigning i elektronisk kommunikation fra borgere og virksomheder</i>	Der er sket en stigning i andelen af myndigheder, der modtager dokumenter elektronisk fra borgere og virksomheder. Der er samtidig sket en vækst i udbredelse og brug af digitale blanketter (afsnit 5.3).
<i>Markant stigning i elektronisk sagsstyring</i>	Mere end hver anden myndighed anvendte i 2005 elektronisk sagsstyring. Der er tale om en markant stigning i forhold til 2002, hvor det drejede sig om hver tredje myndighed. Der er også sket en stigning i antallet af papirløse sager (afsnit 5.7).
<i>E-køb med digital fakturering hos 7 ud af 10</i>	Næsten 7 ud af 10 myndigheder, 69 pct., foretager elektronisk indkøb med digital fakturering. Der er tale om en kraftig stigning i forhold til 2004, hvor andelen var på 19 pct. (afsnit 5.9).
<i>E-faktura til offentlige myndigheder</i>	55 pct. af virksomhederne har fremsendt elektronisk faktura til offentlige myndigheder inden for de seneste 3 måneder. Fakturaerne fremsendes først og fremmest via Læs Ind-bureauer (afsnit figur 5.5).
<i>E-faktura populær i Nordjylland</i>	Virksomheder i Region Nordjylland ligger over landsgennemsnittet og de øvrige regioner mht. fremsendelse af elektronisk faktura til offentlige myndigheder (afsnit 5.6).
<i>Økonomi og offentlige rammebetingelser dominerer barrierer for it</i>	De mest markante barrierer for it og digital forvaltning vedrører økonomi, tæt fulgt af mangler i de offentlige rammebetingelser, som dog er faldet i betydning. Mht. elektronisk adgang til data er den største barriere, at tilpasningen af systemer og snitflader er for dyr (afsnit 5.10).
<i>Øget satsning på systemintegration og brugerservice i staten</i>	De statslige myndigheder forventer hyppigere øgede udgifter til systemintegration samt til borger- og virksomhedsservice sammenlignet med amter og kommuner. En del myndigheder forventer besparelser i udgifterne på områder som support og især pc-arbejdspladser (afsnit 5.11).
<i>Topleddelsen har styrende rolle i digitaliseringsprojekter</i>	Den øverste ledelse er i hovedreglen involveret direkte i it-projekter. Således har topleddelsen en formel styrende rolle i ét eller flere digitaliseringsprojekter hos næsten 2 ud af 3 myndigheder. Hos mere end halvdelen er placeringen af ansvaret for koordineringen af digitaliseringsprojekter hos ét medlem af topleddelsen (figur 5.25).
<i>Stigende effekt af digitaliseringsprojekter</i>	Digitaliseringsprojekter giver i stigende grad effekt på rolle- og kompetencefordeling og bedre faglig kvalitet i opgaveløsningen (afsnit 5.13).
<i>Danske virksomheder har 2. plads i anvendelse af offentlige digitale ydelser</i>	Danmark ligger på en andenplads mht. virksomheder, der har brugt offentlige digitale ydelser inden for det seneste år, og er kun er overgået af Finland (afsnit 5.15).

5.2 Digitale serviceydelser

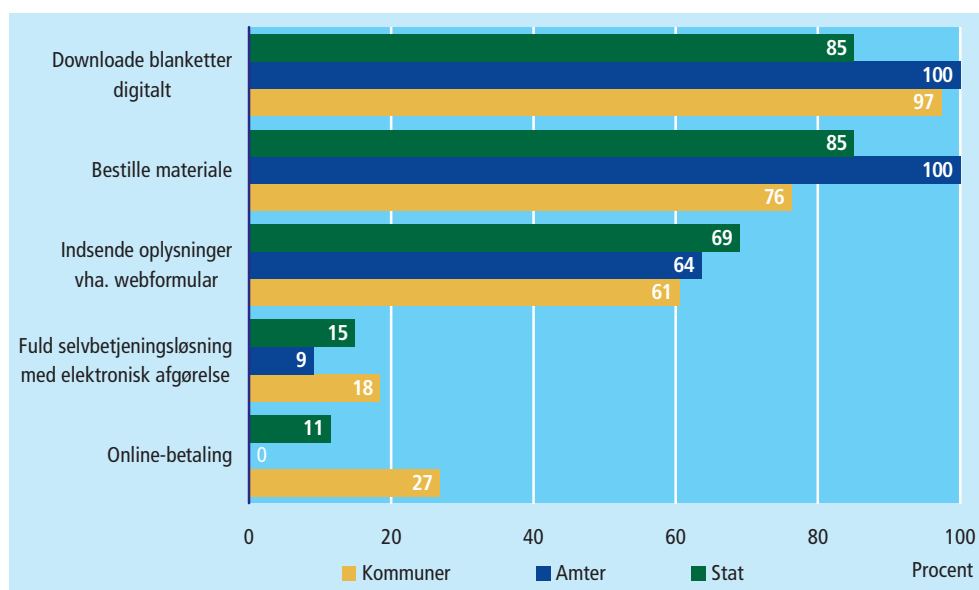
Flest digitale blanketter hos kommunerne

Det store flertal af offentlige myndigheder giver borgere eller virksomheder mulighed for at downloade blanketter eller bestille informationsmateriale via hjemmesiden (figur 5.1). Hvad angår digitale blanketter ligger kommunerne med 97 pct. foran de statslige myndigheder med 85 pct. Omvendt tilbyder flere statslige myndigheder, at man kan bestille materiale over nettet. Alle amter i undersøgelsen tilbyder begge muligheder.

Interaktive løsninger er mindre udbredt

Interaktive løsninger stilles i mindre grad til rådighed for brugerne i form af mulighed for at indsende oplysninger vha. web-formularer. Det drejer sig om 69 pct. i staten, 64 pct. af amterne og 61 pct. af kommunerne. Mindst udbredt er muligheden for fuld-stændig selvbetjening med elektronisk "straksafgørelse". En sådan løsning er endnu kun udbredt til 15 pct. i staten, 9 pct. af amterne og 18 pct. af kommunerne.

Figur 5.1 Digitale serviceydelser til borgere og virksomheder. 2005

Anm.: Ved digitale ydelser forstås enten en funktion på egen hjemmeside eller via direkte link til funktion på ekstern side.
Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Kommunale tal for elektronisk selvbetjening formentlig undervurderet

Disse tal undervurderer i et vist omfang kommunernes elektroniske selvbetjening. Spørger man således til en række konkrete kommunale serviceydelser, stiger andelen med fuld selvbetjeningsløsning væsentligt, jf. tabel 5.1. Bl.a. eksisterer der et antal fælleskommunale løsninger med fuld selvbetjening, som tæller med i det omfang de er integreret i kommunernes hjemmesider. En helt præcis opgørelse kan ikke foretages på det kommunale område.

Elektronisk betaling mest udbredt hos kommunerne

Elektronisk betaling har en vis udbredelse, men først og fremmest i kommunerne. 27 pct. af kommunerne tilbyder online-betaling mod 11 pct. i staten og ingen af amterne. Kommunernes satsning på elektroniske løsninger hænger givetvis sammen med et større antal betalinger fra borgere og virksomheder.

Anmeldelse af flytning mest digitaliserede løsning i kommunerne

Kommunerne i undersøgelsen blev også spurgt til digitaliseringsgraden på en række konkrete områder (tabel 5.1). Anmeldelse af flytning er den serviceydelse, der er mest udbygget elektronisk i kommunerne. 93 pct. af kommunerne anvender digitale blanketter enten i form af blanketter, der kan downloades og udprintes (20 pct.), web-formularer (22 pct.) eller som fuld selvbetjeningsløsning med elektronisk afgørelse (51 pct.).

Elektronisk selvbetjening i forhold til biblioteker og måler aflæsning

Herefter kommer ansøgning om boligstøtte, hvor 87 pct. tilbyder blanketter i én af de tre former, sygedagpenge/refusionsansøgning med 83 pct. og opskrivning til eller udmelding af offentlig børnepasning, hver med 78 pct. Fuld elektronisk selvbetjening

er i sig selv mest udbredt på biblioteksområdet¹ (55 pct.), og mere end 4 ud af 10 kommuner tilbyder elektronisk selvbetjening mht. måler aflæsning.

Tabel 5.1 **Digitale serviceydelser i kommunerne. 2005**

	Ydelse ikke repræsenteret	Information om ydelsen	Muligt at downloade blanketter	Indsende web-formular	Fuld selvbetjeningsløsning
	pct. af kommunerne				
Anmeldelse af flytning	6	1	20	22	51
Ansøgning om boligstøtte	8	5	32	26	29
Sygedagpenge, refusionsansøgning	11	7	45	25	13
Opskrivning til off. børnepasning	13	9	41	18	19
Udmeldelse af off. børnepasning	14	8	41	18	19
Ansøgning om børnetilskud til enlige forsørgere	14	10	44	18	14
Digitale biblioteksydelser	18	7	6	14	55
Ansøgning om folkepension	15	9	39	19	17
Ændre sociale pensioner ved skift i indkomst	19	14	34	16	16
Måler aflæsning mv.	29	5	7	12	46
Ansøgning om gravetilladelse	26	12	46	14	3
Tilmelding til skolestart	34	19	33	11	3

Anm.: Ved digitale ydelser forstås enten en funktion på egen hjemmeside eller via direkte link til funktion på eksternt side. 'Ydelse ikke repræsenteret' er inkl. besvarelser, hvor den digitale løsning var uoplyst (typisk otte pct.).

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Amtslige serviceydelser på nettet

Amterne i undersøgelsen blev spurgt til digitalisering af en række serviceydelser, der, sammenlignet med kommunerne, i højere grad vedrører specielle systemer og brugere. Eksempelvis annoncerer alle amter i undersøgelsen læge- og sygeplejerskestillinger over nettet og 9 ud af 10 bruger digitale epi-kriser (udskrivningsbreve fra hospitaler). Samme andel formidler miljødata, og 2 ud af 3 amter har digitale oversigter over dag- og døgnspecialtilbud (tabel 5.2).

Tabel 5.2 **Digitale serviceydelser i amterne. 2005**

	Pct. af amterne
Annoncering af lægestillinger	100
Annoncering af sygeplejerskestillinger	100
Digitale epi-kriser ¹	91
Formidling af miljødata, vand	91
Formidling af miljødata, jord	91
Digital oversigt over dag- og døgnspecialtilbud	64
Adgang til uddannelsers fagudbud og læseplaner	55
Digitale recepter	45
Opslag via SUP ²	36

¹ Udskrivningsbreve fra hospitaler.

² Standardiseret Udtræk af Patientdata.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

5.3 Digitaliserede blanketter

Vurdering af digitaliserede blanketter

Myndighederne blev bedt om at vurdere, i hvilken grad de havde digitaliseret de borger- eller virksomhedsrettede blanketter, samt i hvilket omfang disse løsninger blev benyttet af borgere og virksomheder.

¹ Næsten alle offentlige folkebiblioteker i Danmark er med i bibliotek.dk. En stor del af de borgere, der ikke har adgang via kommunens hjemmeside, kan bruge tjenesten direkte på bibliotek.dk

Blanketter er typisk digitaliseret i nogen grad Blandt alle myndigheder havde 26 pct. digitaliseret i høj grad og 43 pct. i nogen grad. 19 pct. havde digitaliseret i ringe grad, 7 pct. svarede at de ikke havde digitaliserede blanketter, og 5 pct. svarede 'ved ikke' (tabel 5.3).

4 ud af 10 myndigheders blanketter bruges kun i ringe grad Udnyttelsesgraden ligger til gengæld på et lavere niveau hos de myndigheder, der har digitaliserede blanketter. Her svarer 14 pct., at blanketterne bruges i høj grad af borgere og virksomheder, 40 pct. i nogen grad og 41 pct. i ringe grad. Så godt som ingen myndigheder havde digitaliserede blanketter, der ikke blev udnyttet. Udnyttelsesgraden synes at være højest for så vidt angår de statslige blanketter.

Vækst i udbredelse og brug af digitale blanketter Både med hensyn til digitaliseringsgraden og udnyttelsesgraden er der sket en vis stigning fra 2004 til 2005. I 2004 svarede 22 pct., at de havde digitaliseret i høj grad og 11 pct., at blanketterne blev brugt i høj grad af borgere og virksomheder.

Tabel 5.3 Digitaliserede blanketter. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
pct.						
Digitaliseringsgrad af blanketter						
I høj grad	26	31	9	25	22	32
I nogen grad	43	33	55	47	46	51
I ringe grad	19	17	18	20	23	14
Ingen digitalisering	7	10	9	5	6	2
Ved ikke	5	8	9	3	3	2
pct. af myndigheder med digitaliserede blanketter						
Borgere og virksomheders udnyttelsesgrad						
I høj grad	14	45	11	1	2	0
I nogen grad	40	34	56	41	40	44
I ringe grad	41	18	33	51	51	49
Ingen udnyttelse	0	0	0	1	1	0
Ved ikke	5	3	0	6	6	6

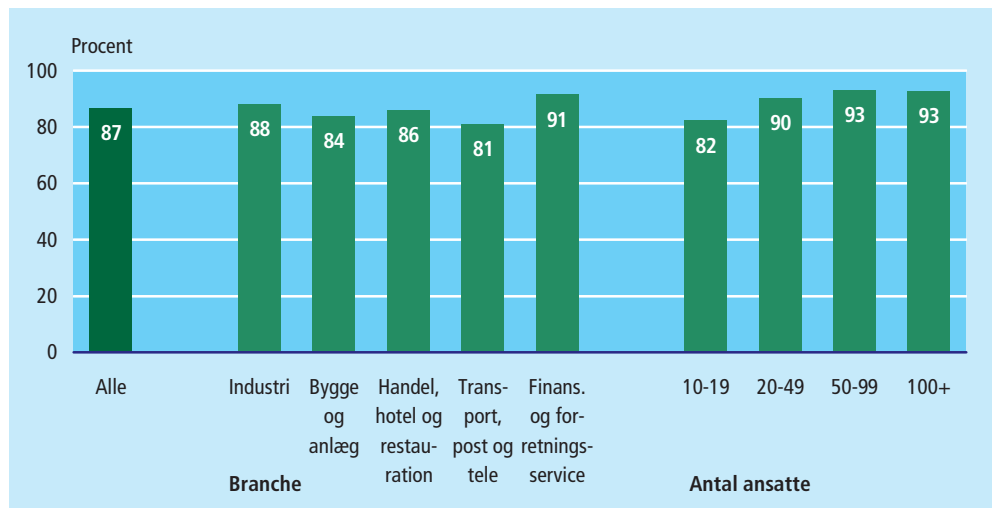
Anm.: Ved digitaliserede blanketter forstås web-formularer eller elektroniske selvbetjeningsløsninger. Digitaliseringsgraden er set i forhold til alle myndighedens blanketter. Borgernes og virksomheders udnyttelsesgrad er set i forhold til de digitaliserede blanketter. Tallene vedrører ikke myndighedsrettede blanketter.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

5.4 Virksomhedernes digitale kontakt med offentlige myndigheder

9 ud af 10 har besøgt offentlige hjemmesider 87 pct. af alle virksomheder har besøgt offentlige myndigheders hjemmesider. Den høje andel gør sig gældende i alle branche- og størrelsesgrupper (figur 5.2).

Figur 5.2 Virksomheder der har besøgt offentlige myndigheders hjemmesider i løbet af 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

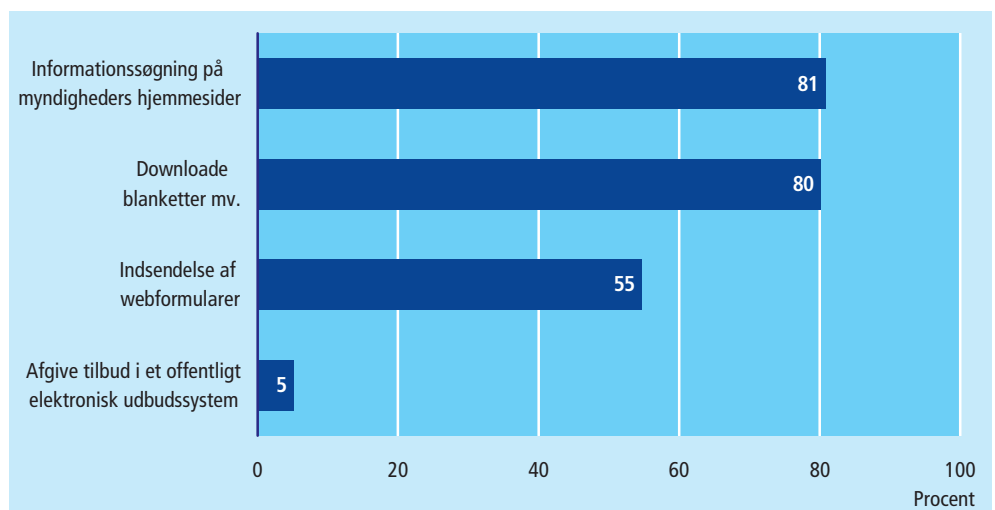
Hver tyvende virksomhed har afgivet elektronisk udbud

Hjemmesiderne bruges først og fremmest til informationssøgning. Næsten lige så mange af virksomhederne - 80 pct. - har downloadet blanketter mv. (figur 5.3). Lidt over halvdelen har prøvet at indsende oplysninger i webformularer til myndighederne. Derimod er det kun 1 ud af 20 virksomheder, der har prøvet at afgive tilbud i et offentligt elektronisk udbudssystem.

Brug hyppigt blandt større virksomheder

Generelt er de større virksomheder hyppigere brugere af myndighedernes hjemmesider. Fx har 72 pct. af virksomheder med mindst 50 ansatte indsendt webformularer mod 51 pct. af virksomhederne med 10-49 ansatte. Tilsvarende har 9 pct. af virksomhederne med mindst 50 ansatte afgivet elektronisk tilbud mod 4 pct. af virksomhederne med 10-49 ansatte.

Figur 5.3 Virksomhedernes brug af offentlige hjemmesider i løbet af 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

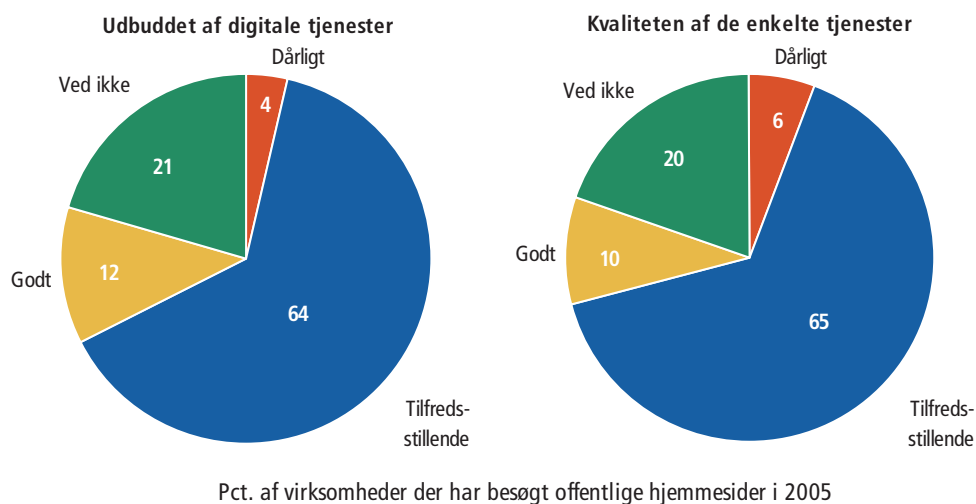
Tilfredshed med udbuddet af digitale tjenester ...

Et stort flertal af de virksomheder, der har besøgt offentlige hjemmesider, er tilfredse med udbuddet af myndighedernes digitale tjenester (figur 5.4). 64 pct. har svaret 'tilfredsstillende' og 12 pct. 'godt'. Modsat er der kun 4 pct., der har svaret 'dårligt'. 21 pct. af virksomhederne svarede 'ved ikke' til spørgsmålet.

... og med kvaliteten

En tilsvarende tilfredshed ses, når virksomhederne skal vurdere kvaliteten af de enkelte tjenester. 65 pct. svarer 'tilfredsstillende', 10 pct. 'godt' og 6 pct. 'dårligt'. Også her er en del af virksomhederne i tvivl, nemlig 20 pct. Den forholdsvis høje andel 'ved ikke' kan skyldes virksomheder, der kun sjældent benytter sig af de digitale tjenester.

Figur 5.4 Vurdering af offentlige hjemmesider. 2006

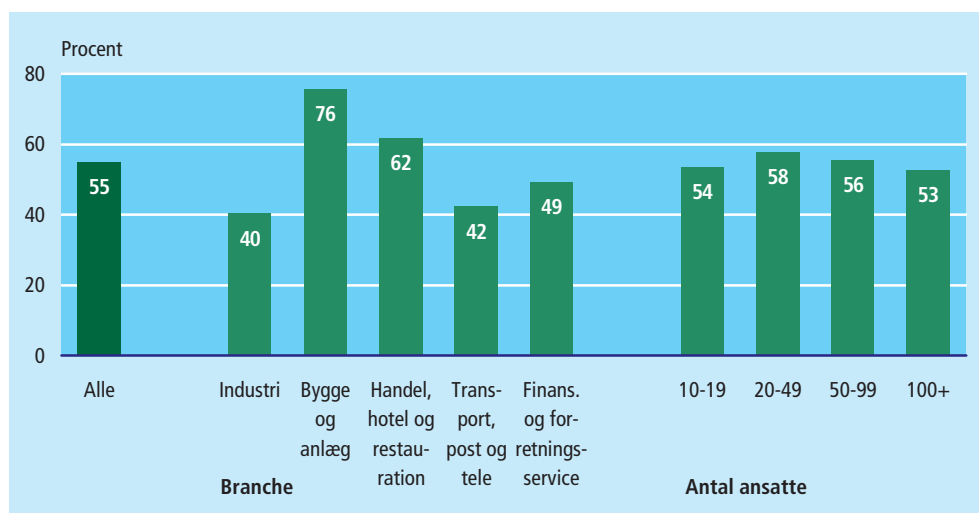
Anm.: Vurderingen er i forhold til brug af offentlige myndigheders hjemmesider i 2005.
Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Elektronisk faktura fra virksomheder

E-faktura til offentlige myndigheder

55 pct. af virksomheder med mindst 10 ansatte har fremsendt elektronisk faktura til offentlige myndigheder inden for de seneste 3 måneder (figur 5.5). Elektronisk fakturering er i dag en betingelse i forbindelse med salg til offentlige myndigheder. Virksomheder inden for Bygge og anlæg ligger noget over gennemsnittet, fulgt af virksomheder inden for Handel, hotel og restaurant.

Figur 5.5 Virksomheder, der har fremsendt elektronisk faktura til offentlige myndigheder (seneste 3 måneder). 2006

Anm.: Efter 1. februar 2005 skal alle myndigheder faktureres elektronisk af deres leverandører. En elektronisk faktura skal kunne læses direkte af det offentliges økonomisystem. Da elektronisk fakturering er lovpligtig, indikerer tallene først og fremmest, hvor mange virksomheder der har fremsendt faktura.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

De fleste fakturerer via Læs Ind-bureau

De elektroniske fakturaer fremsendes først og fremmest via Læs Ind-bureauer. 62 pct. af virksomhederne, der har fremsendt e-faktura har benyttet sig af denne løsning (tabel 5.4). Herefter følger fremsendelse via VANS/EDI-netværk (19 pct.), via faktura-betalingsportal (12 pct.), og endelig har 11 pct. brugt andre løsninger.

De største virksomheder bruger hyppigere VANS/EDI-netværk

De største virksomheder med mindst 100 ansatte bruger i mindre grad Læs Indbureauer og i højere grad fakturering via VANS/EDI-netværk. Faktura-betalingsportal benyttes omtrent lige meget af alle brancher og størrelsesgrupper.

Tabel 5.4

Hvordan er de elektroniske fakturaer fremsendt? 2006

	Alle virksomheder	Branche					Antal ansatte			
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, og hotel og restauration	Transport, post og tele	Finans. og retnings-service	10-19	20-49	50-99	100+
	pct. af virksomheder der har fremsendt e-faktura til det offentlige									
Læs Ind-bureau	62	69	65	57	59	63	68	59	57	47
VANS/EDI-netværk	19	16	17	24	15	18	12	23	29	38
Faktura betalingsportal	12	11	10	11	13	15	10	14	10	11
Andre løsninger ¹	11	7	11	13	19	10	11	11	12	14

Anm.: Summen af fremsendelsesformer overstiger 100 pct., da nogle virksomheder anvender flere former på én gang.

¹ 'Andre løsninger' dækker formentlig i nogle tilfælde over usikkerhed mht. fremsendelsestypen, hvis denne ikke fremstår tydeligt for brugeren i den konkrete løsning.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Virksomhedernes digitale kommunikation med myndigheder, regionalt

Generelt ikke store forskelle mellem regioner

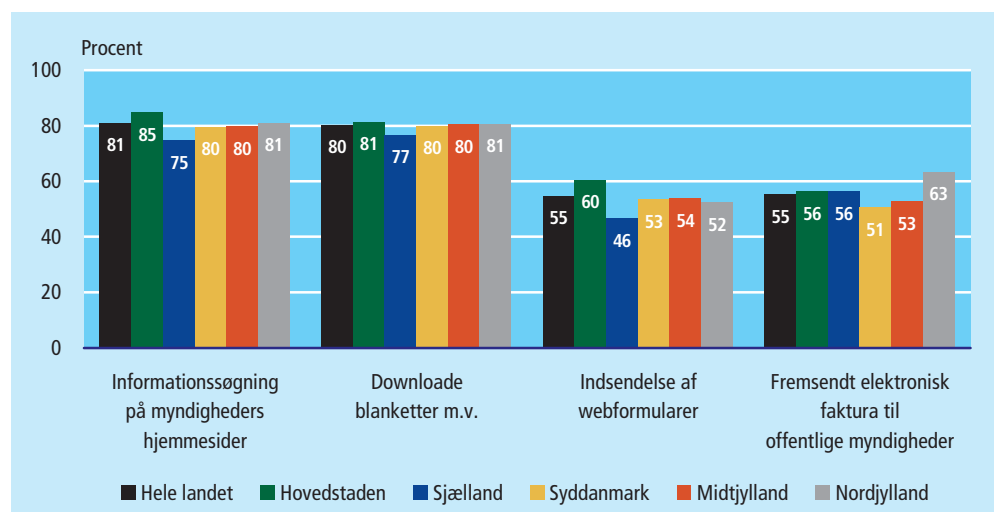
Der er ikke markante forskelle regionerne indbyrdes, i forhold til hvor mange virksomheder der kommunikerer digitalt med offentlige myndigheder. Region Hovedstaden ligger lidt over gennemsnittet i forhold til informationssøgning på myndigheders hjemmesider samt indsendelse af webformularer (figur 5.6). Virksomheder i Region Sjælland ligger omvendt under gennemsnittet.

E-faktura populært hos nordjyske virksomheder

Virksomheder i Region Nordjylland ligger generelt tæt på gennemsnittet mht. digital kommunikation med myndigheder. En undtagelse er fremsendelse af elektronisk faktura til offentlige myndigheder, hvor Region Nordjylland ligger noget over landsgennemsnittet og de øvrige regioner.

Figur 5.6

Virksomhedernes digitale kommunikation med offentlige myndigheder, regionalt fordelt. 2006

Anm.: Resultater på regionalt niveau er forbundet med større stikprøveusikkerhed end resultater for hele landet.

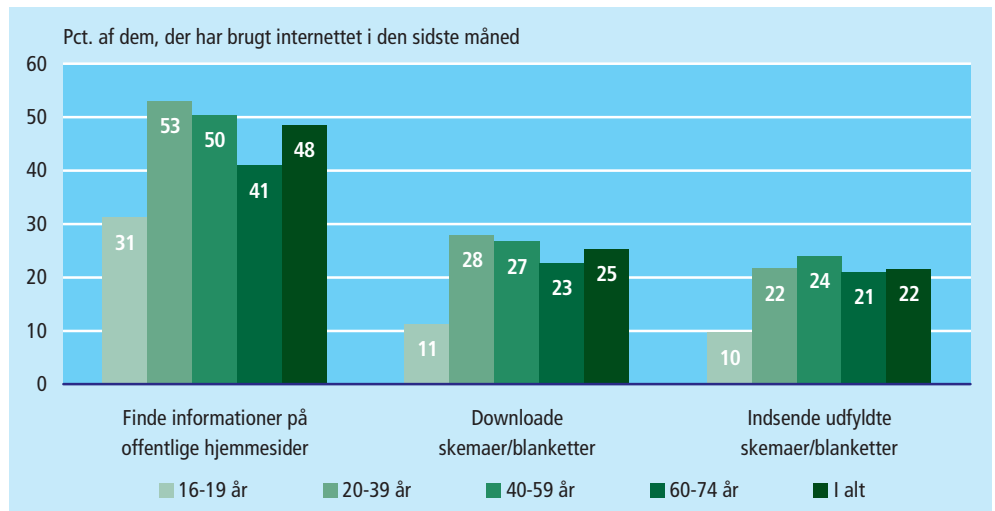
Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

5.5 Borgernes digitale kontakt med offentlige myndigheder

Hver anden søger information på offentlige myndigheders hjemmesider

Danskerne benytter i stor stil internettet til kontakt med offentlige myndigheder. Således har 48 pct. af dem, der har været på internettet i den sidste måned, brugt det til at finde informationer på offentlige myndigheders hjemmesider (figur 5.7). Den tilsvarende andel, der downloader og indsender blanketter, er hhv. 25 pct. og 22 pct.

Figur 5.7 **Borgernes kontakt med offentlige myndigheder via internet i den sidste måned. 2006**

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Især de 20-60 årige bruger internettet til informationssøgning på offentlige hjemmesider ...

De 20-60 årige har oftere kontakt med offentlige myndigheder end den yngste og den ældste aldersgruppe. Fx har 53 pct. af de 20-39 årige, og 50 pct. af de 40-59 årige, der har brugt internettet i den sidste måned, brugt det til at finde information på offentlige myndigheders hjemmesider. De tilsvarende andele er 31 pct. for de 16-19 årige og 41 pct. for de 60-74 årige.

... til downloading ...

Ses der på downloading af skemaer/blanketter er fordelingen på hhv. 28 pct. og 27 pct. for de 20-39 årige og de 40-59 årige, mens andelen er på hhv. 11 pct. og 23 pct. for de 16-19 årige og for de 60-74 årige.

... og til indsendelse af skemaer/blanketter

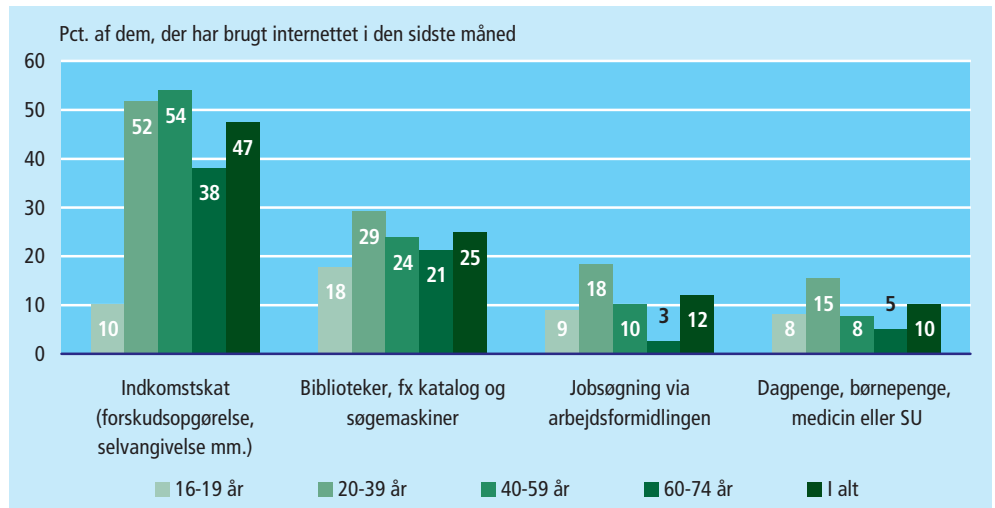
Mønstret er det samme for indsendelse af udfyldte skemaer/blanketter. Her er fordelingen hhv. 22 pct. og 24 pct. for de 20-39 årige og de 40-59 årige, mens andelen er på hhv. 10 pct. og 21. pct. for de 16-19 årige og for de 60-74 årige.

Borgernes type af internet-kontakt med offentlige myndigheder

Hver anden ordner skattepapirer via internettet

Det er meget populært at bruge internettet til at ordne forskudsopgørelse og selvangivelse mv. Denne mulighed benytter halvdelen (47 pct.) af alle internetbrugere i alderen 16-74 år (figur 5.8).

Figur 5.8 Kontakt med offentlige myndigheder via internettet efter type af kontakt. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

De 20-60 årige bruger oftest internettet til deres skattesager

De 20-60 årige har en højere andel end den yngste og den ældste aldersgruppe, når det drejer sig om at ordne skattesager via internettet. 52 pct. af de 20-39 årige, og 54 pct. af de 40-59 årige, der har brugt internettet i den sidste måned, har brugt det til at ordne skattepapirer. De tilsvarende andele er på hhv. 10 pct. og 38 pct. for de 16-19 årige og for dem over 60 år.

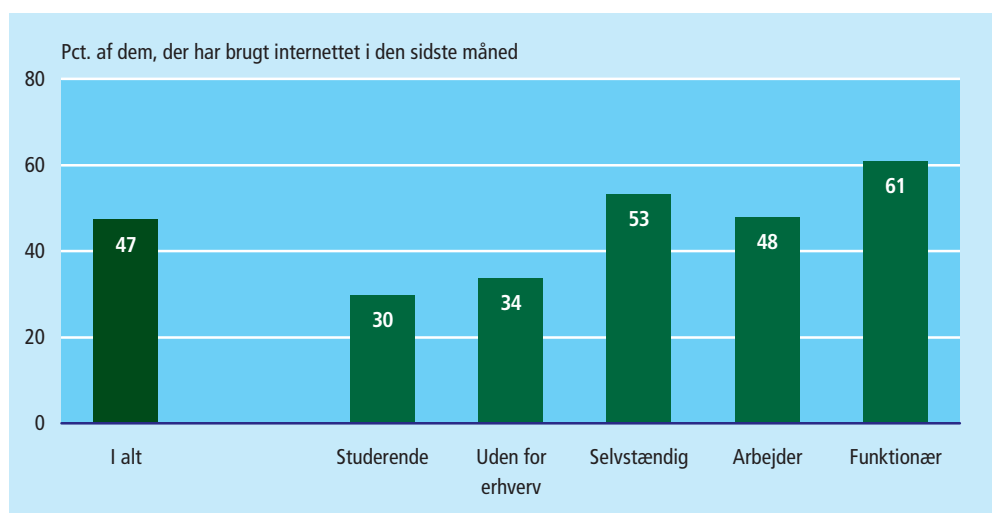
Hver fjerde bruger bibliotekernes hjemmesider

Mønstret er det samme, hvis der ses på besøg på bibliotekernes hjemmesider. 29 pct. af de 20-39 årige og 24 pct. af de 40-59 årige, der har brugt internettet i den sidste måned, har brugt bibliotekernes hjemmesider. De tilsvarende andele er på hhv. 18 pct. og 21 pct. for de 16-19 årige og for de 60-74 årige. Totalt set benytter 25 pct. bibliotekernes hjemmesider.

Funktionærer bruger oftest internettet til skatteformål

Funktionærer bruger noget hyppigere internettet til skatteformål end resten af befolkningen, og det samme gør sig i nogen grad gældende for selvstændige (figur 5.9). Arbejdere ligger ganske tæt på gennemsnittet, hvorimod studerende og personer uden for erhverv ligger noget under.

Figur 5.9 Borgernes brug af internettet til skatteformål - fordelt på beskæftigelsesgrupper. 2006

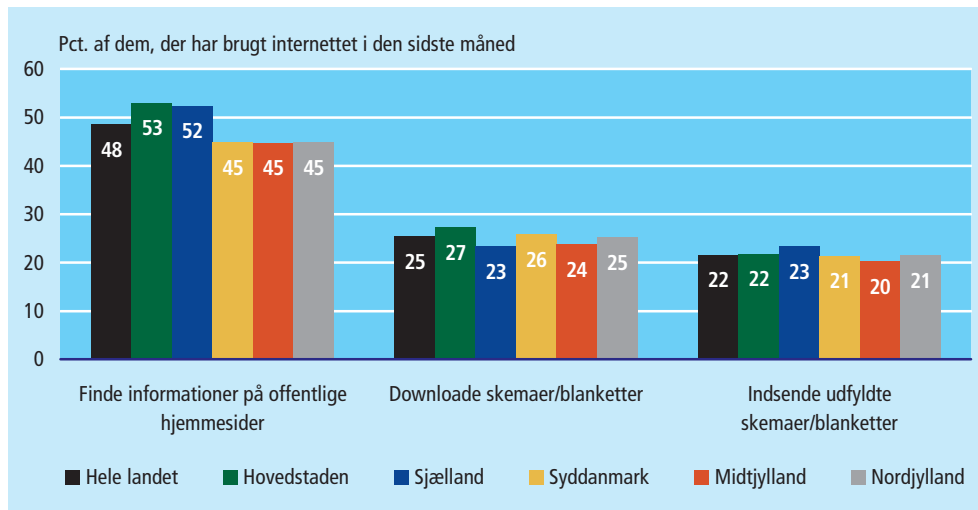
Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Borgernes digitale kommunikation med myndigheder, regionalt

Sjællændere søger hyppigere informationer på offentlige hjemmesider

Befolkningen i Region Hovedstaden og Region Sjælland bruger noget hyppigere internettet til at finde informationer på offentlige myndigheders hjemmesider end befolkningen i de tre øvrige regioner (figur 5.10). Når det drejer sig om mere avancerede kontaktformer som at downloade blanketter samt at indsende blanketter elektronisk, synes der ikke at være de store forskelle mellem regionerne.

Figur 5.10 Borgernes kontakt med offentlige myndigheder via internettet, regionalt fordelt. 2006

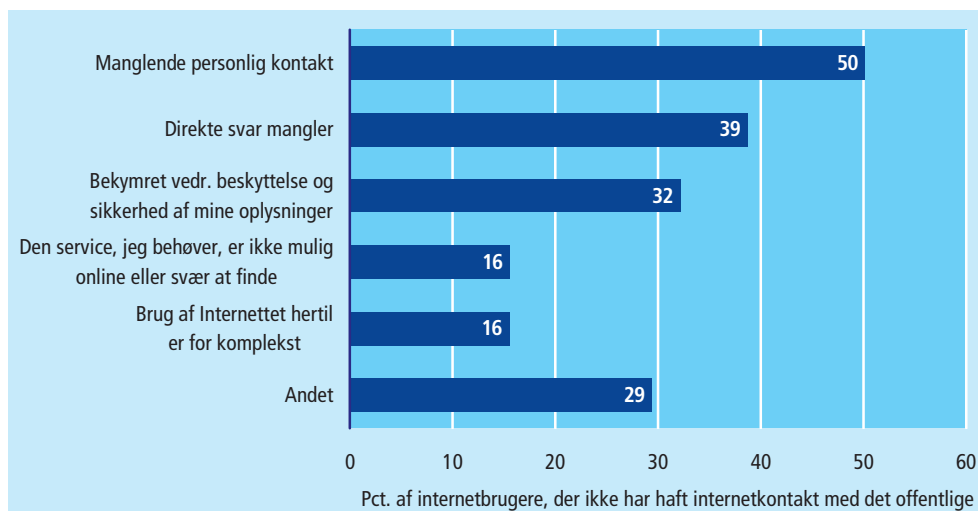
Resultater på regionalt niveau er forbundet med større stikprøvesikkerhed end resultater for hele landet. Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Barrierer for borgernes internet-kontakt med det offentlige

Manglende personlig kontakt er den største barriere

Ses der på årsagerne til *ikke* at bruge internettet til kontakten med det offentlige, siger halvdelen (50 pct.) af dem, der ikke har haft kontakt, at den største barriere er, at den personlige kontakt mangler. 39 pct. angiver manglende direkte svar som årsag, mens hver tredje (32 pct.) angiver, at de er bekymret for sikkerheden og beskyttelsen af deres oplysninger (figur 5.11).

Figur 5.11 Barrierer for kontakt med det offentlige via internettet. 2006

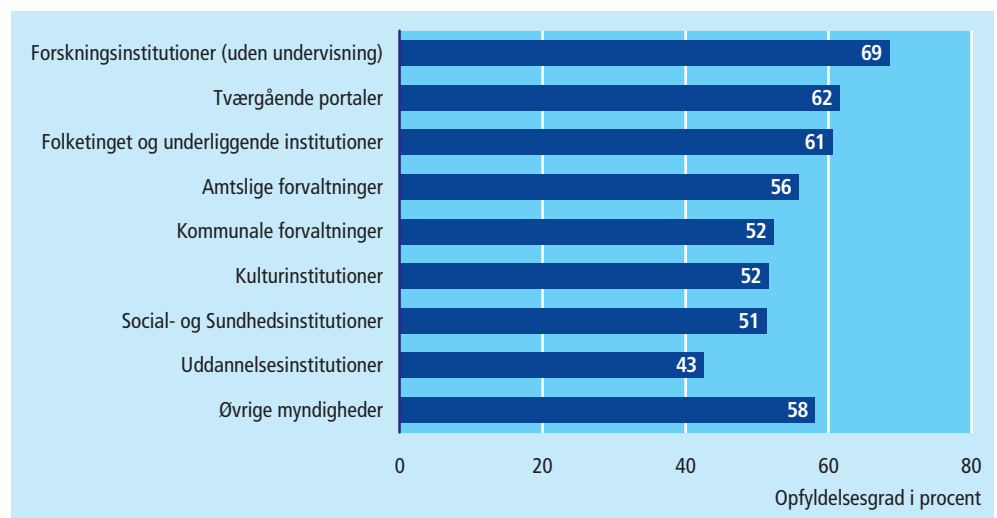
Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Brugervenlighed på myndighedernes hjemmesider

Bedst på nettet Undersøgelsen "Bedst på nettet" undersøger årligt brugervenligheden på offentlige myndigheders hjemmesider ud fra opfyldelse af en række fastsatte kriterier. En opfyldelsesgrad på 80 pct. udløser betegnelsen "bedst", 60-79 pct. betegnes "god", mens 40-59 pct. giver betegnelsen "middelmådig". Figur 5.12 viser, hvor stor en del af kriterierne der gennemsnitligt er opfyldt fordelt på institutionstyper.

Få hjemmesider opnår betegnelsen "god" i Bedst på nettet Flertallet af institutionstyperne har en opfyldelsesgrad i intervallet 40-60 pct., svarende til betegnelsen "middelmådig". Kun forskningsinstitutionernes hjemmesider, tværgående portaler samt Folketinget med underliggende institutioner opnår betegnelsen "god".

Figur 5.12 Gennemsnitlig brugervenlighed på offentlige hjemmesider. 2005

Anm.: Figuren viser den gennemsnitlige opfyldelsesgrad for de deltagende institutioner i "Bedst på nettet 2005" fordelt på institutionstype.

Kilde: Bedst på nettet 2005 (www.bedstpaanettet.dk)

Om Bedst på Nettet

Undersøgelsen "Bedst på nettet" har siden 2001 årligt undersøgt brugervenligheden på offentlige myndigheders hjemmesider. Vurderingen foregår konkret ved, at de enkelte netsteder bliver gennemgået og tildeles point i forhold til, i hvilken grad de opfylder kvalitetskravene i vurderingsgrundlaget. Vurderingskriterierne udvikles årligt og kan opdeles i overskrifterne: Digital selvbetjening, teknisk tilgængelighed, navigation og formidling.

I udvælgelsen af de deltagende institutioner er der lagt særlig vægt på, at centrale myndigheder som stat, amter og kommuner samt institutioner med særlig informationsforpligtigelse deltager.

Antal institutioner repræsenteret i figuren: Forskningsinstitutioner (uden undervisning) 22, Tværgående portaler 58, Folketinget og underliggende institutioner 4, Amtslige forvaltninger 13, Kommunale forvaltninger 259, Kulturinstitutioner 104, Social- og Sundhedsinstitutioner 64, Uddannelsesinstitutioner 392, Øvrige myndigheder 29.

5.6 Ekstern kommunikation

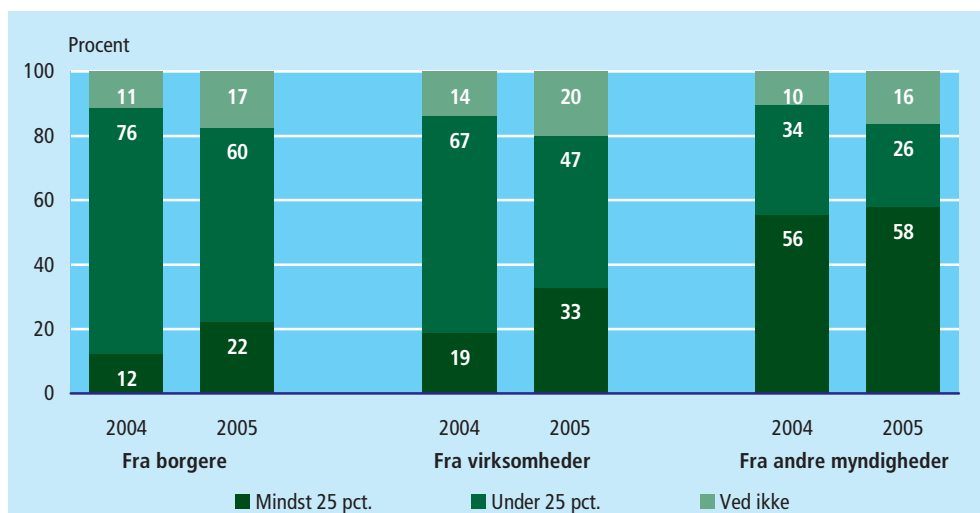
De fleste dokumenter fra borgere og virksomheder modtages som papir

Myndighederne blev spurgt om, hvor stor en andel dokumenter (dvs. breve o.l.) der ankommer elektronisk, fx via e-post. De fleste myndigheder modtager under en fjerdedel af deres dokumenter elektronisk, hvad enten det er fra borgere eller virksomheder (figur 5.13).

Stigning i elektronisk kommunikation fra borgere og virksomheder

Der er sket en stigning i andelen af myndigheder, der modtager mindst 25 pct. af dokumenterne elektronisk fra borgere, fra 12 pct. i 2004 til 22 pct. i 2005. Tilsvarende er der i forhold til virksomheder næsten sket en fordobling fra 2004 til 2005 blandt de myndigheder, der modtager mindst 25 pct. af dokumenterne elektronisk.

Figur 5.13 Andel dokumenter der modtages elektronisk

Anm.: Ved 'dokumenter' ses der bort fra uformel e-post (fx korte meddelelser, svar m.m.). Det skal understreges, at der ikke er tale om en eksakt måling af modtaget e-post m.m., men derimod om et skøn fra myndighedernes side.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Elektronisk kommunikation mellem myndigheder mest udbredt

Den elektroniske kommunikation med andre myndigheder er mere intensiv. 58 pct. modtog mindst 25 pct. af dokumenterne elektronisk i 2005, hvilket er stort set uforandret i forhold til 2004. Generelt svarer flere 'ved ikke' til andel elektronisk modtagne dokumenter i 2005.

Staten modtager flest e-dokumenter

Der er langt flere statslige myndigheder, der modtager en høj andel elektroniske dokumenter sammenlignet med kommunerne og amterne (tabel 5.5). Det kan hænge sammen med en højere grad af specialisering af de statslige myndigheders opgaver, herunder entydighed med hensyn til hvem der skal kontaktes ved en given forespørgsel. Forskellen mellem stat og kommuner er mest udtalt i forholdet til borgere og virksomheder.

Tabel 5.5 Andel dokumenter der modtages elektronisk. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
E-dokumenter fra borgere						
Mindst 25 pct.	22	48	18	11	10	11
Under 25 pct.	60	32	55	74	76	69
Ved ikke	17	20	27	16	14	20
E-dokumenter fra virksomheder						
Mindst 25 pct.	33	60	36	21	20	22
Under 25 pct.	47	20	36	61	65	52
Ved ikke	20	21	27	19	15	26
E-dokumenter fra myndigheder						
Mindst 25 pct.	58	77	64	49	50	48
Under 25 pct.	26	13	9	33	36	26
Ved ikke	16	10	27	18	14	26

Anm.: Ved 'dokumenter' ses der bort fra uformel e-post (fx korte meddelelser, svar m.m.).

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Kommunikation i XML-format i fortsat stigning

Myndighederne blev også spurgt om kommunikation i XML-format, som er det fælles grundlag for udveksling af data internt i den offentlige sektor og med private virksomheder. 36 pct. i staten, 64 pct. af amterne og 21 pct. af kommunerne bruger XML-format i kommunikationen med andre myndigheder (tabel 5.6). Samlet set anvendte

27 pct. af myndighederne XML-formatet i 2005, hvilket er en stigning fra 16 pct. i 2004. Stigningen forekom kun i staten og blandt kommunerne, der stadig ligger noget under udbredelsen i amterne.

Tabel 5.6 Kommunikation med andre myndigheder i XML-format

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
	pct.					
2004	16	21	80	10	9	14
2005	27	36	64	21	19	25

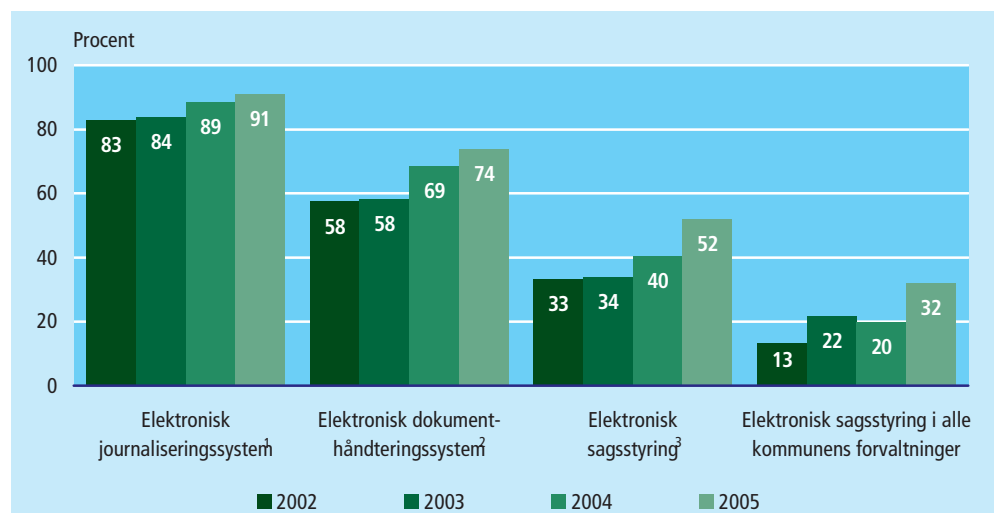
Anm.: Ved XML forstås eXtensible Markup Language - et systemuafhængigt sprog til beskrivelse af dokumentstrukturer.
Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

5.7 Elektronisk sags- og dokumenthåndtering (ESDH)

Markant stigning i elektronisk sagsstyring i forhold til 2004

Mere end hver anden myndighed anvender nu systemer til elektronisk sagsstyring. Der er tale om en markant stigning i forhold til 2002, hvor det drejede sig om hver tredje myndighed. Tilgangen har været særlig stor fra 2004 til 2005, hvor andelen er steget fra 40 pct. til 52 pct. 3 ud af 4 myndigheder bruger et elektronisk dokumenthåndteringssystem, og 9 ud af 10 anvender et elektronisk journaliseringssystem i 2005 (figur 5.14).

Figur 5.14 Sags- og dokumenthåndteringssystemer i den offentlige sektor

¹ Elektronisk registrering af oplysninger om sager og akter (fx modtagelsesdato, afsender m.m.).

² Elektronisk registrering og lagring af dokumenter og dokumentoplysninger, inkl. journalisering.

³ System med understøttelse af selve sagsforløbet mellem sagsbehandlere, inkl. journalisering og dokumenthåndtering.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Flere kommuner anvender elektronisk sagsstyring i alle forvaltninger

Blandt kommunerne har 60 pct. elektronisk sagsstyring, en stigning fra 44 pct. i 2004. Det er dog ikke alle kommunale forvaltninger, der anvender elektronisk sagsstyring i fuld udstrækning. 32 pct. af alle kommuner anvendte i 2005 elektronisk sagsstyring i alle kommunens forvaltninger, hvilket er en mærkbar stigning fra 20 pct. i 2004 (tabel 5.7).

Tabel 5.7 Sags- og dokumenthåndteringssystemer. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
	pct.					
Elektronisk journaliseringssystem ¹	91	93	100	89	85	98
Elektronisk dokumenthåndteringssystem ²	74	68	100	75	69	88
Elektronisk sagsstyring ³	52	36	45	60	55	69
Elektronisk sagsstyring i alle forvaltninger	•	•	27	32	30	37

¹ Elektronisk registrering af oplysninger om sager og akter (fx modtagelsesdato, afsender m.m.).

² Elektronisk registrering og lagring af dokumenter og dokumentoplysninger, inkl. journalisering.

³ System med understøttelse af selve sagsforløbet mellem sagsbehandlere, inkl. journalisering og dokumenthåndtering.

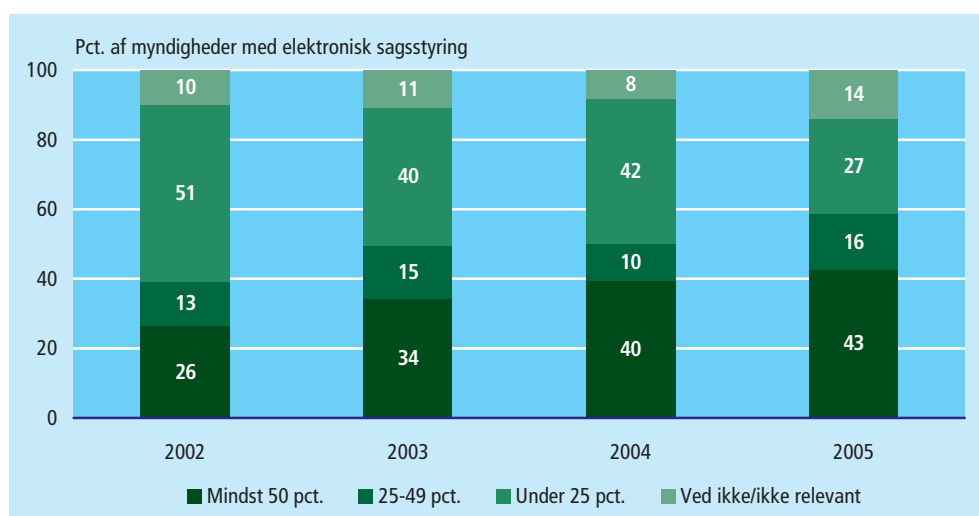
Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Også vækst i antallet af papirløse sager

Der er også sket en stigning i antallet af papirløse sager hos de myndigheder, der bruger elektronisk sagsstyring. 43 pct. af disse vurderede i 2005, at mindst hver anden sag blev håndteret papirløst ved hjælp af elektronisk sagsstyring (figur 5.15). Det tilsvarende tal i 2004 var 40 pct. Ligeledes kunne 59 pct. i 2005 sige, at mindst 25 pct. af sagerne håndteres papirløst mod 50 pct. i 2004. På trods af stigningen tyder tallene på, at papirbaseret sagsbehandling endnu er udbredt til et stort antal danske myndigheder.

Den eksterne kommunikation i forhold til andre myndigheder er også blevet mere papirløs jf. afsnit '5.4 Ekstern kommunikation'.

Figur 5.15 Andel af sager, der håndteres papirløst

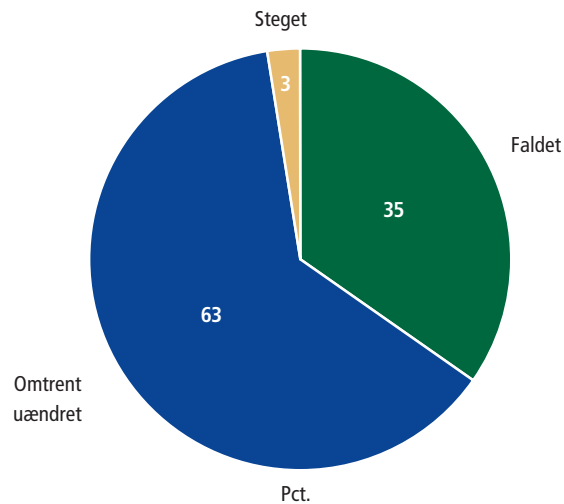
Anm.: Ved elektronisk sagsstyring forstås et system, der understøtter sagsforløbet mellem sagsbehandlere.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Sagsbehandlingstiden uændret hos de fleste myndigheder

Den typiske vurdering er, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid ikke er blevet påvirket af de seneste to års digitalisering i form af elektronisk dokumenthåndtering eller andre tiltag (figur 5.16). Hos 63 pct. af myndighederne er sagsbehandlingstiden uændret som følge af digitalisering, mens 35 pct. har oplevet et fald og 3 pct. en stigning.

Figur 5.16 Ændring i gennemsnitlig sagsbehandlingstid ved digitalisering, 2005

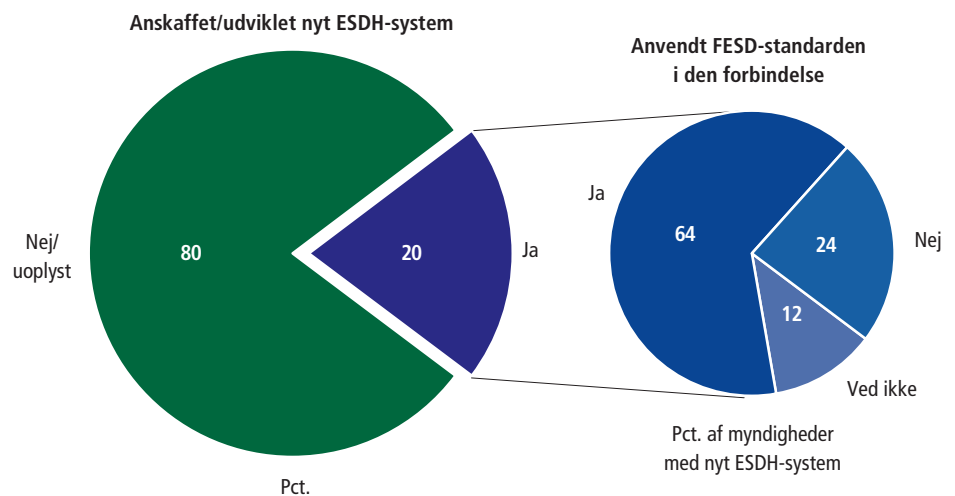
Anm.: "I hvilken retning har de seneste 2 års digitalisering ændret den gennemsnitlige sagsbehandlingstid?"
Eksklusive 'uoplyst' (6 pct. af besvarelserne).

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

De fleste myndigheder bruger FESD-standarden ved nye ESDH-systemer

Hver femte myndighed har enten anskaffet eller udviklet et nyt elektronisk sags- og dokumenteringssystem inden for det seneste år (figur 5.17). Blandt disse havde et stort flertal, 64 pct., benyttet sig af den fælles-offentlige standard (FESD) i den forbindelse. FESD-standarden er de fælles tekniske standarder, som udvikles på vegne af hele den offentlige sektor. FESD-projektet indgik i januar 2004 rammeaftaler med udvalgte ESDH-leverandører.

Figur 5.17 Anvendelse af FESD-standarden ved nyt ESDH-system, 2005

Anm.: Omfatter myndigheder, der har anskaffet eller udviklet et nyt ESDH-system inden for det seneste år. Ved FESD-standarden forstås de fælles, tekniske standarder, som udvikles i regi af Det Fællesoffentlige Elektroniske Sags- og Dokumenthåndteringsprojekt (FESD).

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Hvad er elektronisk sags- og dokumenthåndtering?

ESDH omfatter it-systemer, der har til formål at digitalisere og automatisere dokumenter og de forbundne arbejdsgange. Formålet kan være effektivisering eller kvalitative fordele - fx bedre overblik over sagsbehandlingen. I undersøgelsen skelnes mellem tre trin:

1. *Klassisk elektronisk journaliseringssystem.* Dvs. et system med elektronisk lagring af oplysninger om sager og akter (fx modtagelsesdato, afsender m.m.)
2. *Elektronisk dokumenthåndteringssystem.* Dvs. et system med elektronisk registrering og lagring af selve dokumenterne (scannede eller egenproducerede)
3. *Elektronisk sagsstyring.* Dvs. et system som også understøtter selve sagsforløbet (workflow) mellem sagsbehandlere.

Det forudsættes, at de mest avancerede systemer også indeholder funktionerne fra de mere grundlæggende systemer; dvs. at et system til elektronisk sagsstyring også indeholder faciliteter til dokumenthåndtering og journalisering.

5.8 Open source-software

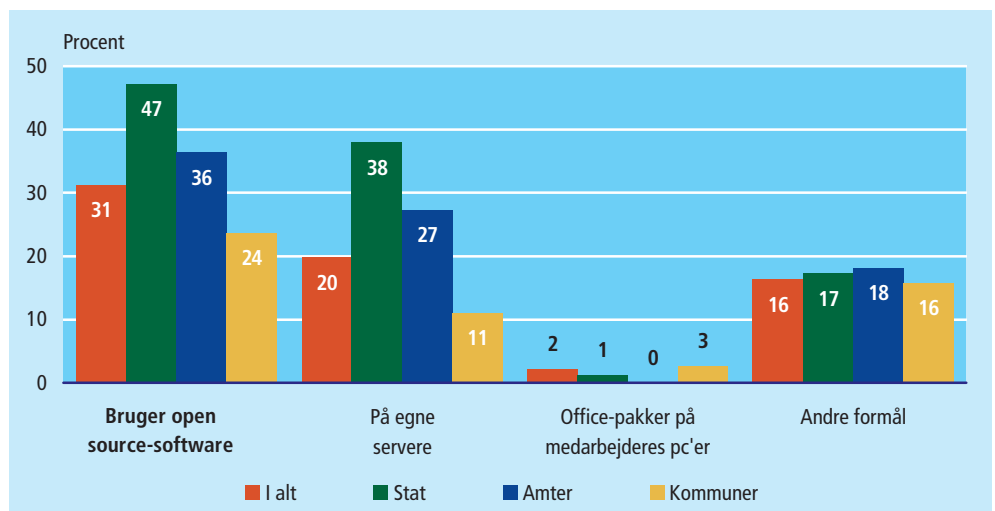
Open source-software mest udbredt hos staten og amterne

3 ud af 10 myndigheder bruger open source-software på ét eller flere områder (figur 5.18). Open source betyder, at softwaren kan anvendes uden licensbetaling, og at kildekoden er åben og frit tilgængelig for enhver. Udbredelsen er størst hos statslige myndigheder samt amterne og mindst hos kommunerne. Udbredelsen af open source-software er stort set uforandret i forhold til 2004, hvor andelen af brugere i alt lå på 32 pct.

Office-pakker er meget sjældent open source-software

20 pct. af myndighederne bruger open source-software på egne servere, fx styresystemer. På medarbejdernes pc'er er open source-software i form af office-pakker til gengæld meget sjældent og findes kun hos 2 pct. af myndighederne. I alt 16 pct. af myndighederne bruger open source-software til andre formål - det kan fx være internet-browsere eller administrative systemer.

Figur 5.18 Myndighedernes brug af open source-software. 2005

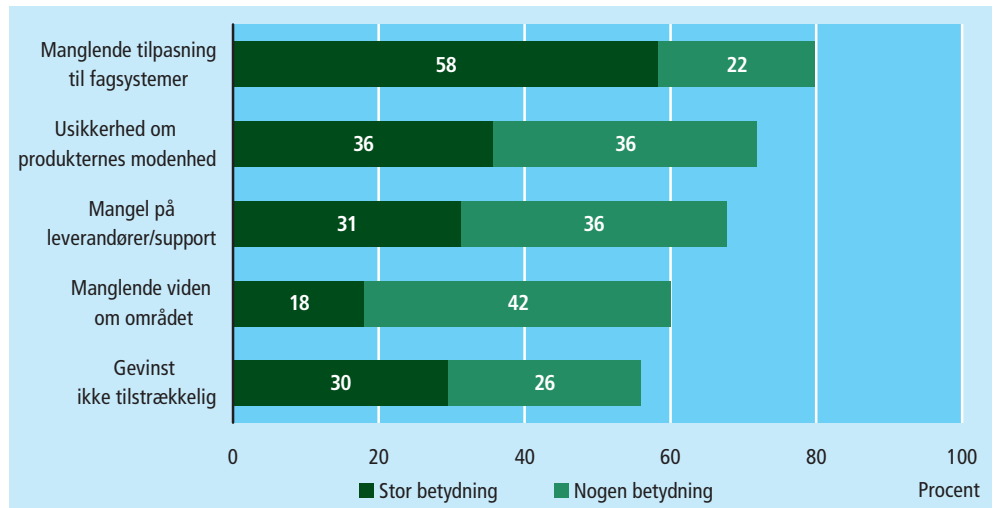
Anm.: Open source betyder, at softwaren kan anvendes uden licensbetaling, og at kildekoden er åben og frit tilgængelig for enhver.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Mulige fordele ved open source-software

Gennem de seneste år har der været fokus på mulige fordele ved brug af open source-software i den offentlige sektor såsom lavere driftsomkostninger (fx sparede licenser) eller uafhængighed af leverandører (åbne standarder og ret til ændringer). Fordelene skal imidlertid også ses i lyset af en række barrierer.

Figur 5.19 Barrierer for brug af open source-software. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Open source svært at tilpasse til fagsystemer

Blandt barriererne for brug af open source-software har manglende tilpasning til fagsystemer den største betydning. 80 pct. af myndighederne opfatter dette som en barriere af stor eller nogen betydning, og næsten tre fjerdedele af disse ser det som en barriere af stor betydning (figur 5.19). Herefter kommer barriererne 'usikkerhed om produkternes modenhed' (72 pct.), 'mangel på leverandører og support' (68 pct.), 'manglende viden om området' (60 pct.) og endelig 'gevinst ikke tilstrækkelig' (56 pct.).

Barrierer betyder mindst i staten

De statslige myndigheder, som er de hyppigste brugere af open source-software til lægger i almindelighed barriererne noget mindre betydning end amterne og kommunerne (tabel 5.8).

Tabel 5.8 Barrierer for brug af open source-software. 2005

	I alt		Stat		Amter		Kommuner	
	Barrierens betydning:							
	Stor	Nogen	Stor	Nogen	Stor	Nogen	Stor	Nogen
	pct.							
Manglende tilpasning til fagsystemer	58	22	33	29	45	36	71	17
Usikkerhed om produkternes modenhed	36	36	28	29	18	55	41	38
Mangel på leverandører og/eller support	31	36	20	36	27	45	37	36
Manglende viden om området	18	42	9	38	9	55	23	43
Gevinst ikke tilstrækkelig	30	26	28	20	27	55	31	28

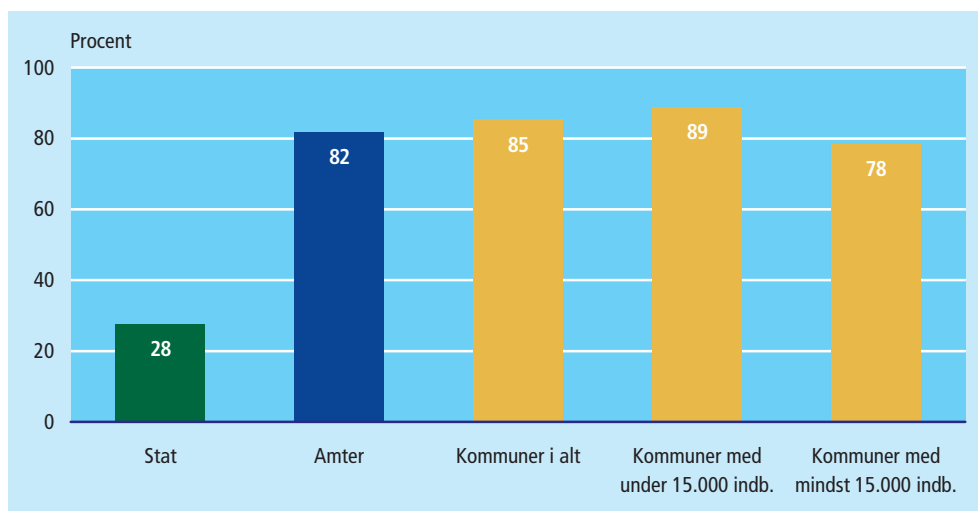
Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

5.9 Elektronisk indkøb, attestation og betaling

Mindre kommuner har mest hyppigt digitaliseret attestation og betaling

Mere end 8 ud af 10 amter og kommuner angiver, at de interne arbejdsgange vedrørende attestation og betaling er fuldt digitaliserede (figur 5.20.). Blandt de statslige myndigheder er andelen mærkbart lavere, nemlig 28 pct. De mindste kommuner med under 15.000 indbyggere har hyppigere digitaliseret attestation og betaling end de større kommuner.

Figur 5.20 Fuld digitalisering af interne arbejdsgange vedr. attestation og betaling. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Kraftig stigning i elektronisk indkøb med digital fakturering ...

Næsten 7 ud af 10 myndigheder, 69 pct., foretager elektronisk indkøb med digital fakturering (tabel 5.9). Der er tale om en kraftig stigning i forhold til 2004, hvor andelen var på 19 pct. Stigningen er et forventet resultat af en bekendtgørelse som betyder, at alle offentlige myndigheder fra 1. februar 2005 skal være i stand til at modtage fakturaer digitalt til umiddelbar indlæsning i fakturahåndterings- eller økonomisystem.

... samt i elektronisk indkøb integreret med økonomisystem

Elektronisk indkøb (fx via internettet) som er integreret med den offentlige sektors økonomisystemer, findes hos 29 pct. af alle myndigheder, hvilket er næsten en fordobling i forhold til 2004. Stigningen har været særlig markant blandt de mindre kommuner med under 15.000 indbyggere.

Tabel 5.9 Elektronisk indkøb integreret med økonomisystem eller digital fakturering

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
pct.						
Elektronisk indkøb med digital fakturering						
2005	69	68	73	69	70	66
2004	19	9	40	22	21	25
Integration af elektronisk indkøb med økonomisystem						
2005	29	22	55	31	30	31
2004	16	13	40	17	11	28
2003	12	7	25	13	9	21

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

5.10 Barrierer for it og digital forvaltning

Vanskeligt at frigøre ressourcer

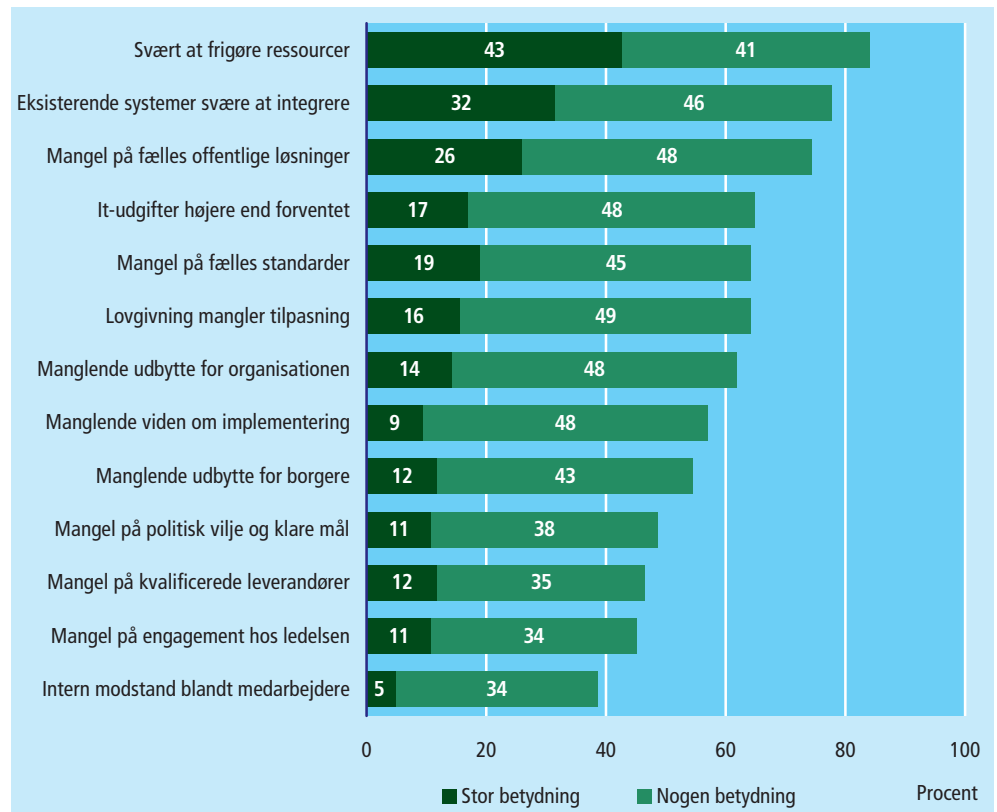
Den mest markante barriere for it og digital forvaltning er vanskeligheder med at frigøre ressourcer til udvikling. Det er en barriere af stor eller nogen betydning for mere end 8 ud af 10 myndigheder (figur 5.21). Blandt disse angiver forholdsvis mange - mere end halvdelen - at det er en barriere af stor betydning.

Systemer svære at integrere

For næsten 7 ud af 10 myndigheder har det stor eller nogen betydning, at de eksisterende systemer er svære at integrere, fulgt af barriererne 'mangel på fælles offentlige

løsninger og infrastruktur' samt 'it-udgifter højere end forventet'. Uventede it-udgifter påvirker det aktuelle råderum og kan derfor have sammenhæng til barrieren 'svært at frigøre ressourcer'.

Figur 5.21 Barrierer for it og digital forvaltning. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Mønster i barriererne

Barriererne kan grupperes tematisk, her nævnt med placering efter betydning:

1. Økonomi (1, 4)
2. Offentlige rammebetingelser (3, 5, 6, 10)
3. Systemintegration og leverandører (2, 11)
4. Manglende udbytte internt og eksternt (7, 9)
5. Manglende viden og/eller engagement internt (8, 12, 13).

Økonomi og offentlige rammebetingelser dominerer

Grupperet på denne måde ligger de økonomiske barrierer højest, fulgt af offentlige rammebetingelser. Lavest ligger de barrierer, der umiddelbart relaterer sig til mere interne faktorer som viden og engagement.

Færre savner fælles offentlige løsninger

Generelt har barriererne bevaret deres betydning sammenlignet med 2004 (tabel 5.10). De samme fem barrierer lå øverst i 2004, dog er 'mangel på fælles offentlige løsninger' faldet noget i betydning og er rykket fra en anden- til en tredjeplads. Således er andelen, der mente, at det var en stor barriere faldet fra 32 pct. i 2004 til 26 pct. i 2005.

Tabel 5.10 Barrierer for it og digital forvaltning

	2004		2005	
	Barrierens betydning:			
	Stor	Nogen	Stor	Nogen
	pct.			
Svært at frigøre ressourcer	47	36	43	41
Eksisterende systemer svære at integrere	32	44	32	46
Mangel på fælles, offentlige løsninger	32	44	26	48
It-udgifter højere end forventet	19	47	17	48
Mangel på fælles standarder	19	51	19	45
Lovgivning mangler tilpasning	10	50	16	49
Manglende udbytte for organisationen	13	48	14	48
Manglende viden om implementering	6	48	9	48
Manglende udbytte for borgere	11	40	12	43
Mangel på politisk vilje og klare mål	10	36	11	38
Mangel på kvalificerede leverandører	7	43	12	35
Mangel på engagement hos ledelsen	8	32	11	34
Intern modstand blandt medarbejdere	4	35	5	34

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

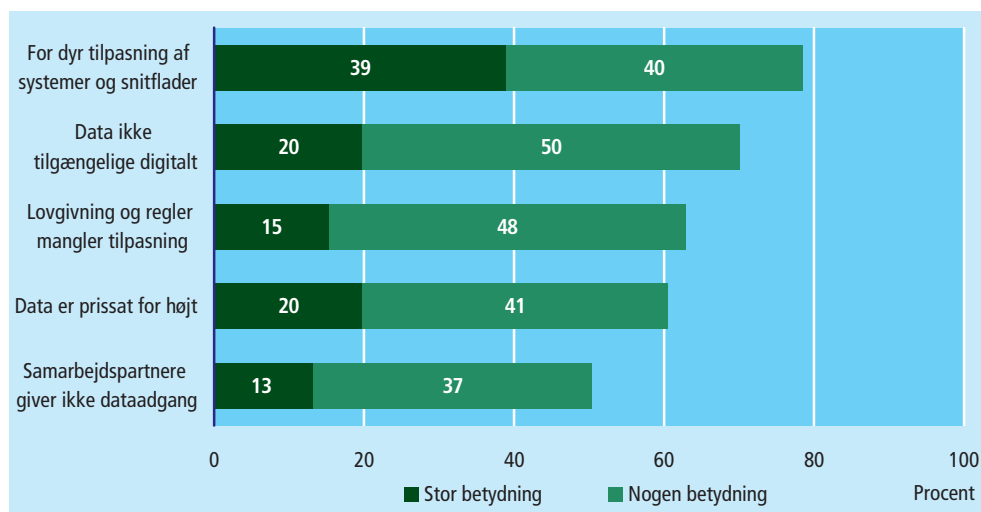
Tilpasning af systemer og snitflader er en stor barriere ...

Der blev i undersøgelsen spurgt særskilt til en række barrierer for elektronisk adgang til data hos offentlige samarbejdspartnere. Den største barriere er her, at tilpasningen af systemer og snitflader er for dyr. 8 ud af 10 myndigheder mener, at dette er en barriere af stor eller nogen betydning - og halvdelen af disse, at det er et problem af stor betydning (figur 5.22).

... især for kommunerne

Denne barriere tillægges noget større betydning i kommunerne, hvor 52 pct. mener, at det er af stor betydning (tabel 5.11). Tilpasning af systemer og snitflader vedrører ikke selve adgangen til data, men mere hvordan de overføres fra ét it-system til et andet.

Figur 5.22 Barrierer for elektronisk adgang til data. 2005

Anm.: Myndighederne blev spurgt: "Hvilken betydning har følgende barrierer for den elektroniske adgang til sagsrelevante data hos offentlige samarbejdspartnere?"

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Data er ikke digitaliseret tilstrækkeligt

Et andet problem kan være, at de ønskede data ikke foreligger digitalt, hvilket 7 ud af 10 myndigheder opfatter som et problem. Herefter kommer manglende tilpasning af lovgivning og regler (63 pct.), og at data er prissat for højt (60 pct.). Samarbejdspart-

ner, som ikke giver adgang til data, opfattes som et problem af 50 pct. af myndighederne og er dermed den mindste barriere.

Tabel 5.11 Barrierer for elektronisk adgang til data. 2005

	I alt		Stat		Amter		Kommuner	
	Barrierens betydning:							
	Stor	Nogen	Stor	Nogen	Stor	Nogen	Stor	Nogen
	pct.							
For dyr tilpasning af systemer og snitflader	39	40	11	49	36	55	52	34
Data ikke tilgængelige digitalt	20	50	14	41	18	73	23	53
Lovgivning og regler mangler tilpasning	15	48	9	32	18	64	18	54
Data er prissat for højt	20	41	3	29	18	27	27	47
Samarbejdspartnere giver ikke dataadgang	13	37	7	21	0	55	17	44

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Barrierer for dataadgang af størst betydning for amter og kommuner

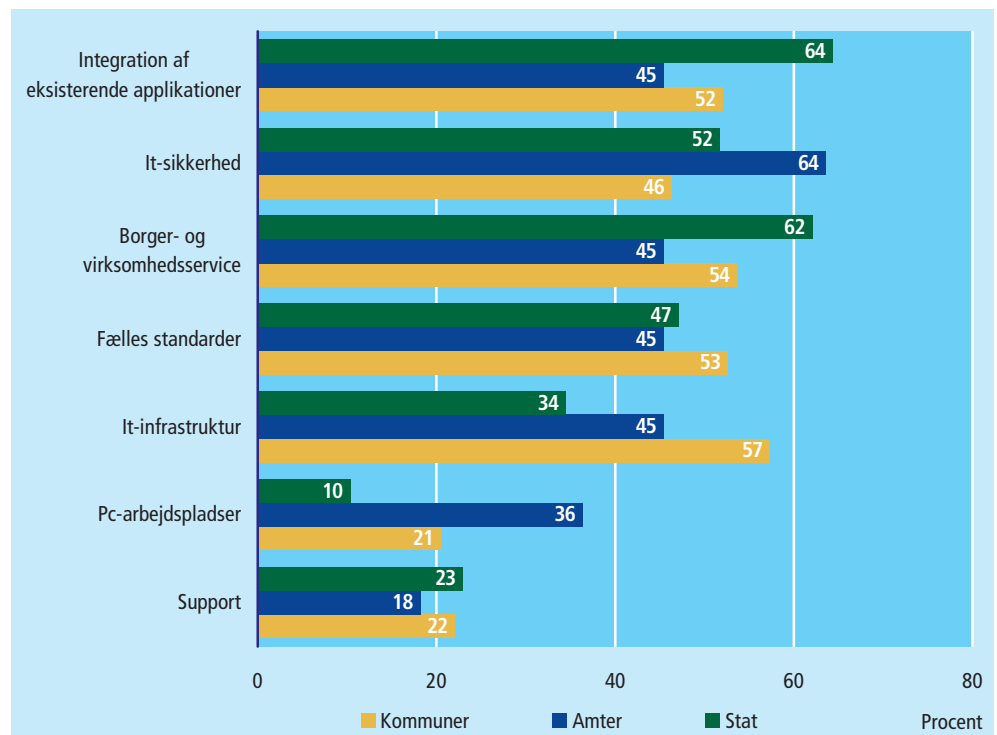
Generelt tillægger kommunerne og amterne barrierer for elektronisk adgang til data større betydning end de statslige myndigheder. Det gælder alle barrierer, men forskellen er særlig mærkbar mht. barriererne 'data er prissat for højt' og 'samarbejdspartnere giver ikke dataadgang'. Fx mener 27 pct. af kommunerne, at for højt prissatte data er et stort problem mod kun 3 pct. i staten.

5.11 Forventede it-udgifter og anvendelsesområder

Om begreberne

Myndighederne er blevet spurgt om, hvordan it-udgifterne vil udvikle sig fra 2005 til 2006 - set i forhold til det totale budget og fordelt på anvendelsesområder. Tallene beskriver relative stigninger. De enkelte områders vægt i kr. fremgår således ikke af tallene.

Figur 5.23 Myndigheder der forventer stigning i it-udgifterne fra 2005 til 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Stigning på de fleste områder

Stigningerne fordeler sig på et bredt felt af områder, hvor typisk halvdelen af myndighederne forventer et øget udgiftsforbrug (figur 5.23). Undtagelser er områderne

pc-arbejdspladser samt support, hvor andelen af myndigheder, der forventer stigninger, er en del lavere.

Flere penge til systemintegration og brugerservice i staten

De statslige myndigheder forventer noget hyppigere stigninger i udgifter til integration af eksisterende applikationer samt til borger- og virksomhedsservice sammenlignet med amter og kommuner. Omvendt øger amterne og kommunerne hyppigst satsningen på it-infrastruktur og pc-arbejdspladser.

Nettotal for stigning i it-udgifterne

Et andet udtryk for myndighedernes økonomiske prioritering er at se på forskellen mellem den andel, der forventer stigning i udgifterne og den andel, der forventer fald. Forskellen benævnes netttotal, og inddrager således besparelser på it-områderne. Et positivt netttotal er udtryk for det antal myndigheder, netto, der forventer stigning i udgifterne. Tallet er derimod ikke et udtryk for væksten målt i kr. (tabel 5.12).

Besparelser på pc-arbejdspladser og brugersupport

Målt på denne måde gør omtrent den samme prioritering af områderne sig gældende som i figur 5.23. Dog viser nettotalene, at en del myndigheder forventer besparelser i udgifterne på områder som support og især pc-arbejdspladser. På sidstnævnte område ligger nettotallet på 1, dvs. at antallet af myndigheder der forventer stigende udgifter til pc-arbejdspladser, stort set modsvares af dem, der forventer besparelser.

Tabel 5.12

Nettotal for stigning i it-udgifterne fra 2005 til 2006

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
	procentpoint					
Integration af eksisterende applikationer	55	62	45	52	52	52
It-sikkerhed	48	52	64	46	46	46
Borger- og virksomhedsservice	55	61	45	53	50	57
Fælles standarder	50	47	45	52	50	54
It-infrastruktur	45	25	45	54	54	54
Pc-arbejdspladser	1	-18	27	8	7	9
Support	17	16	18	17	18	15

Anm.: Nettotallet er forskellen mellem den andel, der forventer stigning i udgifterne og den andel der forventer fald.
Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Større kommuner satser på borgerservice

Der er ingen markant forskel på mindre og større kommuners satsninger. Dog forventer flere af de større kommuner udgiftsstigninger til borger- og virksomhedsservice samt fælles standarder sammenlignet med de mindre kommuner.

Flere udgiftsstigninger til it-infrastruktur i 2005

I forhold til sidste år er nettotallet for borger- og virksomhedsservice faldet lidt, nemlig fra 65 i 2004 til 55 i 2005. Omvendt er nettotallet for it-infrastruktur steget fra 34 i 2004 til 45 i 2005.

Supplerende tabeller

Mere detaljerede oplysninger om myndighedernes it-udgifter kan findes i tabel 5.18, bagerst i publikationen.

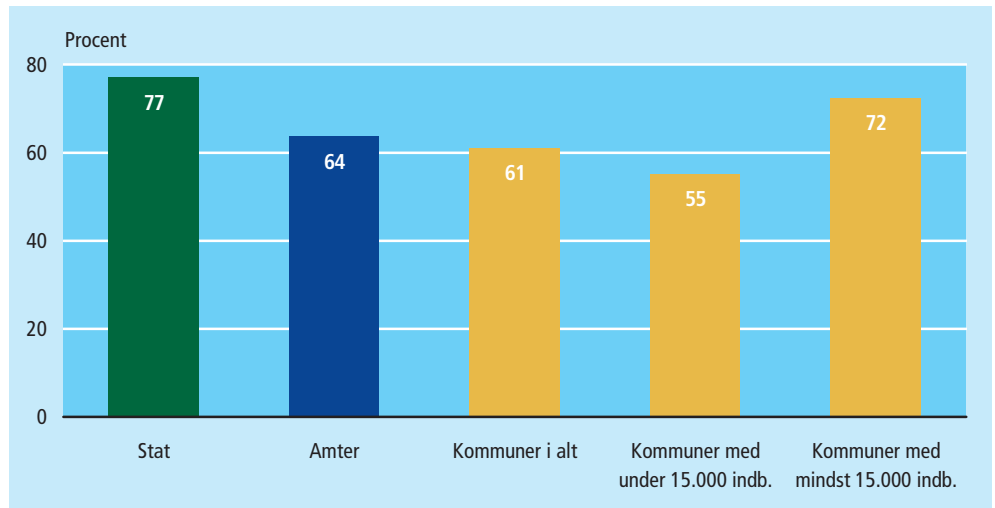
5.12 It-styring og -strategi

It-strategi

It-strategi hos hovedparten

Flertallet af myndighederne har en ajourført it-strategi, dvs. en plan for brug eller anskaffelse af it. Det gælder 77 pct. i staten og lidt færre i amterne og kommunerne (henholdsvis 64 pct. og 61 pct.). De største kommuner med mindst 15.000 indbyggere ajourfører it-strategien hyppigere end gennemsnittet (figur 5.24).

Figur 5.24 Myndigheder med ajourført it-strategi. 2005

Anm.: Ved it-strategi forstås en officiel, skriftlig plan vedrørende målsætninger og retningslinjer for anskaffelse eller brug af it. It-strategien skal være ajourført inden for de seneste to år.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Infrastruktur oftest med i it-strategien

Indholdet af it-strategien er hyppigst it-infrastruktur og it-sikkerhed, som begge er indeholdt i langt de fleste it-strategier i alle tre sektorer (tabel 5.13). Herefter kommer borger- og virksomhedsservice samt it-arkitektur, som også er udbredt til et stort flertal. Der er ingen markante forskelle mellem indholdet i it-strategierne i stat, amter og kommuner.

Tabel 5.13 It-strategiens indhold. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
Ajourført it-strategi	66	77	64	61	55	72
	pct. af myndigheder med it-strategi					
It-infrastruktur ¹	89	85	71	92	93	91
It-sikkerhed ²	85	90	71	83	87	77
Borger- og virksomhedsservice	72	72	57	72	67	81
It-arkitektur	68	75	86	63	71	51

Anm.: Ved it-strategi forstås en officiel, skriftlig plan indeholdende målsætninger og retningslinjer for myndighedens anskaffelse eller brug af it. It-strategien skal være ajourført inden for de seneste to år.

¹ It-infrastruktur omfatter software, hardware og netværk.

² It-arkitektur: Retningslinjer for opbygning af it-systemer.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

It-arkitektur

De fleste myndigheder har retningslinjer for it-arkitekturen

57 pct. af myndighederne anvender retningslinjer for it-arkitekturen; mest hyppigt i amter og staten (tabel 5.14). Retningslinjer for it-arkitekturens understøttelse af opgaveløsningen er mest udbredt, nemlig til 78 pct. af de myndigheder, der har retningslinjer for it-arkitektur.

Katalog over Offentlige It-Standarder anvendes af hver femte myndighed

Katalog over Offentlige It-Standarder anvendes i it-arkitektur-arbejdet hos 38 pct. og stort set den samme andel, 37 pct., opstiller konkrete mål for it-arkitektur-arbejdet i retningslinjerne. Det svarer til henholdsvis 22 pct. og 21 pct. af alle myndigheder.

Tabel 5.14 Grundlæggende retningslinjer for it-arkitektur. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
Har retningslinjer for it-arkitektur	57	66	73	52	50	55
	pct. af myndigheder, der har retningslinjer for it-arkitektur					
Retningslinjer for it-arkitektu- rens understøttelse af opgaveløsningen	78	77	63	80	84	72
Katalog over Offentlige It-Standarder ¹ anvendes i it-arkitektur-arbejdet	38	54	75	25	16	42
Konkrete mål for it-arkitektur-arbejdet	37	37	50	36	32	44

Anm.: Ved it-arkitektur forstås it-systemers opbygning og sammenhæng.

¹ Katalog over Offentlige It-Standarder på Offentlig Information Online - standarder.oio.dk

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Retningslinjer mere udbredt end it-strategi

Andelen af myndigheder med retningslinjer for it-arkitektur, 57 pct., er noget højere end den andel, 45 pct., der har en it-strategi, hvor it-arkitektur er omfattet. En del myndigheder har således retningslinjer på området, uden at it-arkitektur er direkte omfattet af it-strategien.

It-styring generelt

Andre former for strategisk forankring

Ud over it-strategien som vedrører anskaffelse og brug af it generelt (se figur 17), kan myndighederne have andre strategier som vedrører it og digitalisering.

Tabel 5.15 It-styring generelt. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
Strategi for it-styring og digitalisering						
Mål for digitalisering i andre strategier ¹	61	84	82	49	39	68
Strategi for hvilke it-opgaver, der løses internt/ekstern ²	43	53	36	38	35	45
Strategi for udvikling af it-kompetencer ³	35	43	55	31	30	32
Ledelsens rolle i it-styringen						
Alle it-systemer til opgavevaretagelse har en systemejer med overordnet fagligt ansvar for opgaveunderstøttelsen ⁴	61	76	82	53	45	69
Toplevelsen godkender og evaluerer årligt it-handlingsplaner ⁵	53	62	36	50	44	62

Myndighederne blev spurgt:

¹ "Har myndigheden mål for digitalisering, der indgår i andre strategier end it-strategien (fx service- eller effektiviseringsstrategi, resultatkontrakt eller handlingsplan for myndigheden)?"

² "Findes der en strategi for hvilke it-opgavetyper, der skal løses internt/ekstern?"

³ "Findes der en strategi for udvikling af organisationens kompetencer indenfor it-styring, it-arkitektur og it-sikkerhed?"

⁴ "For alle it-systemer, der anvendes i myndighedens opgavevaretagelse, findes en systemejer på mindst kontorchef-niveau med overordnet fagligt ansvar for, at systemet understøtter opgavevaretagelsen?"

⁵ "Godkender og evaluerer topledelsen årligt it-handlingsplaner?"

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Digitalisering i andre strategier end it-strategien hos 6 ud af 10

Et mål for digitaliseringens forankring bredt i organisationen er, hvorvidt digitalisering indgår i andre strategier end it-strategien, fx service- eller effektiviseringsstrategier, resultatkontrakter m.m. Det er tilfældet hos 61 pct. af alle myndigheder, dog noget hyppigere i stat og amter end i kommunerne, hvor andelen er 49 pct. (tabel 5.15).

Mere end hver tredje har strategi for udvikling af it-kompetencer

43 pct. af alle myndigheder har en strategi for hvilke it-opgaver, der løses internt eller eksternt, dog lidt færre i kommunerne, nemlig 38 pct. Endelig har 35 pct. af alle myndigheder en strategi for udvikling af organisationens it-kompetencer. Også på disse områder ligger kommunerne lavere end stat og amter, dog primært hvad angår de mindre kommuner med under 15.000 indbyggere.

Styring af digitaliseringsprojekter

Topledelsen har ofte styrende rolle i digitaliseringsprojekter

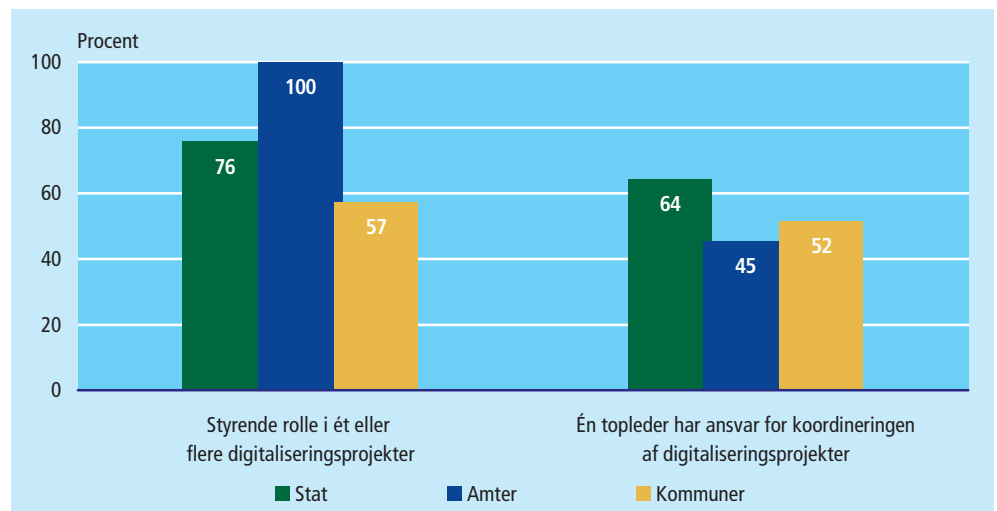
Den øverste ledelse i myndighederne (direktion o.l.) er i hovedreglen involveret direkte i it-projekter. Således har topledelsen en formel styrende rolle i ét eller flere digitaliseringsprojekter hos 76 pct. af de statslige myndigheder, i alle amter og hos 57 pct. af kommunerne (figur 5.25).

Koordinerende ansvar hos topledelsen i hver anden kommune

Næsten lige så udbredt er placeringen af ansvaret for koordineringen af digitaliseringsprojekter hos ét medlem af topledelsen, nemlig hos 64 pct. i staten, 52 pct. af kommunerne og noget lavere i amterne med 45 pct. Modsat andre områder, er dette mere udbredt i de mindre kommuner sammenlignet med de større kommuner (tabel 5.16).

Figur 5.25

Topledelsens rolle i digitaliseringsprojekter. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Samling af kompetence

Omtrent hver anden myndighed har samlet kompetence til styring af digitaliseringsprojekter i en organisatorisk enhed, uden større forskel mellem stat, amter og kommuner.

Tabel 5.16 Ledelse og organisering af digitaliseringsprojekter. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
	pct.					
Styrende rolle for topledelsen i et eller flere digitaliseringsprojekter ¹	65	76	100	57	50	71
Ét medlem af topledelsen har ansvar for koordineringen af myndighedens digitaliseringsprojekter	55	64	45	52	54	48
Kompetence til styring af digitaliseringsprojekter er samlet i en organisatorisk enhed	52	57	45	51	46	60

¹ Myndighederne blev spurgt: "Har topledelsen haft en kontinuerlig, formel styrende rolle i ét eller flere af de seneste to års digitaliseringsprojekter i myndigheden (herved forstås deltagelse i projektets væsentligste beslutninger - fx som styregruppeformand eller projektejer)?"

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Lidt mere end hver tredje bruger projektmodel til digitaliseringsprojekter

35 pct. af alle myndigheder anvender en projektmodel til styring og gennemførelse af digitaliseringsprojekter - noget mindre hyppigt i kommunerne med 24 pct. (tabel 5.17). 22 pct. af myndighederne har fastlagt konkrete effektmål og lidt færre, 16 pct., har en formaliseret evaluering af disse måls opnåelse.

Hver femte bruger formaliseret kvalitetsstyring

18 pct. af myndighederne har en løbende formaliseret kvalitetsstyring af digitaliseringsprojekter, og lige så mange har en løbende, formaliseret risikostyring. Generelt er brugen af projektmodel ved digitaliseringsprojekter mindst udbredt i de mindste kommuner med under 15.000 indbyggere.

Tabel 5.17 Brug af projektmodel ved digitaliseringsprojekter. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
	pct.					
Projektmodel til styring og gennemførelse af digitaliseringsprojekter	35	54	73	24	18	34
Heraf:						
Fastlagt konkrete effektmål	22	36	55	14	9	25
Formaliseret evaluering af de konkrete effektmål	16	22	36	13	8	22
Løbende, formaliseret kvalitetsstyring	18	25	36	14	11	20
Løbende, formaliseret risikostyring	18	33	27	10	8	14

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

5.13 Effekt af digitaliseringsprojekter

Myndighederne blev bedt om at vurdere virkningen af fem effekter af de seneste to års digitaliseringsprojekter:

1. Omlægning, forenkling af arbejdsgange
2. Ny rolle- og kompetencefordeling
3. Frigørelse af ressourcer
4. Bedre faglig kvalitet i opgaveløsningen
5. Bedre service for borgere/virksomheder

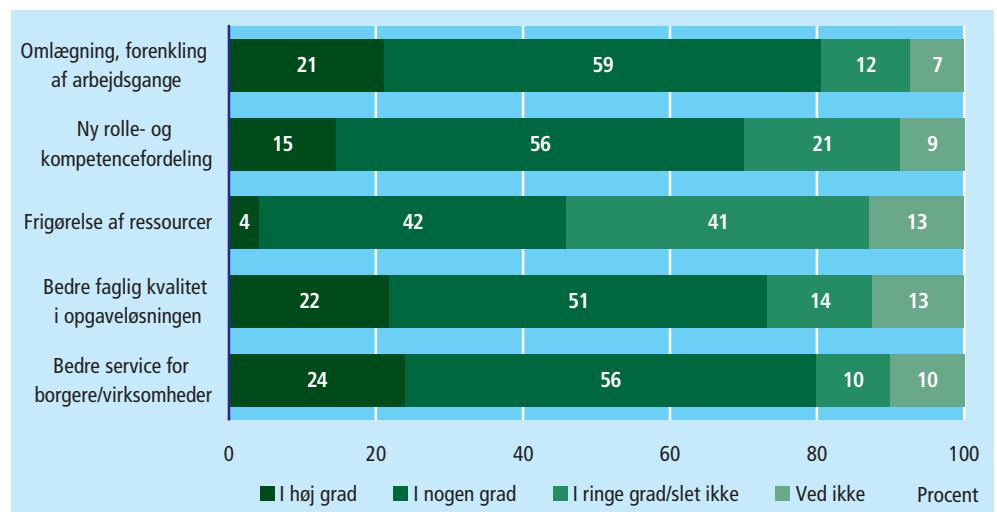
Effekt på organisation, økonomi og produkter

De to første vedrører organisatoriske effekter, hvor de sidste to vedrører effekter på myndighedernes 'produkter', forstået som opgaver og serviceydelser. Frigørelse af ressourcer kan betragtes som et selvstændigt mål, men kan også være den faktor, der muliggør bedre kvalitet og service.

Digitalisering påvirker hyppigt organiseringen

De organisatoriske effekter er fremherskende hos myndighederne. Mere end 8 ud af 10 myndigheder har omlagt og forenklet arbejdsgange i høj eller nogen grad og 7 ud af 10 har ændret rolle- og kompetencefordeling (figur 5.26).

Figur 5.26 Effekt af digitaliseringsprojekter. 2005

Anm.: Myndighederne blev spurgt: "I hvilken grad har de sidste to års digitaliseringsprojekter medført ændringer i forhold til den tidligere opgaveløsning?". Spørgsmålet er besvaret i forhold til de områder, der var omfattet af digitaliseringen.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

8 ud af 10 har opnået bedre service for borgere eller virksomheder

Frigørelse af ressourcer finder sjældnere sted. Under halvdelen af myndighederne, 46 pct., har mærket denne effekt. 7 ud af 10 myndigheder har oplevet en bedre faglig kvalitet i opgaveløsningen. Endelig mener 8 ud af 10, at digitaliseringen har medført en bedre service for borgere eller virksomheder.

Stigende effekt på kompetencefordeling samt faglig kvalitet

Der er en stigende tendens i forhold til 2004, når man ser på andelen af myndigheder med effekt i høj eller nogen grad. Det ses især på effekterne 'ny rolle og kompetencefordeling', som er steget fra 63 pct. i 2004 til 70 pct. i 2005 samt 'bedre faglig kvalitet i opgaveløsningen', som er steget fra 67 pct. i 2004 til 73 pct. i 2005.

Hvordan tolkes effekt?

Vellykkede it-projekter uden effekt?

For mange myndigheder vil målet for et it-projekt i sidste ende være, at det har en effekt. Der kan imidlertid tænkes vellykkede it-projekter, som endnu ikke har givet ressourcemæssige afkast.

Årsag og virkning samt oplevet effekt

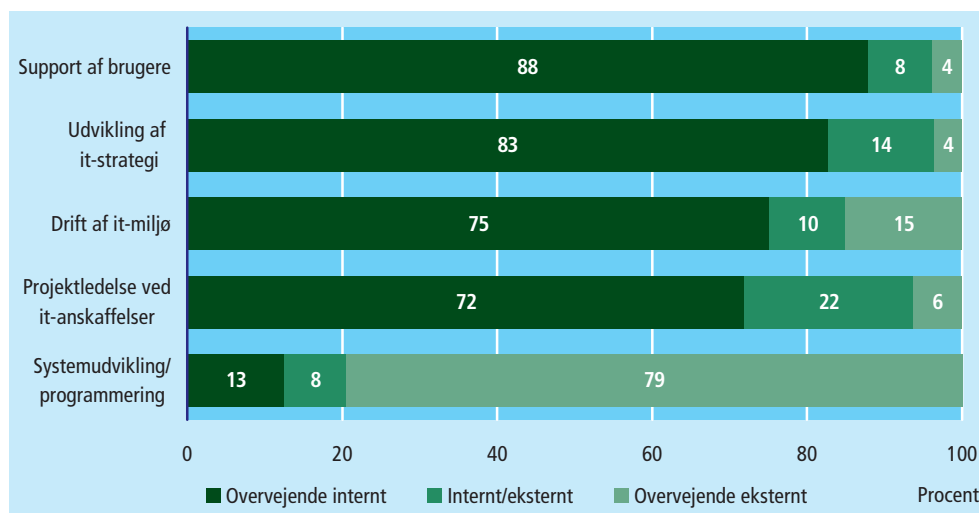
Resultaterne viser de talmæssige sammenhænge, men ikke nødvendigvis forholdet mellem årsag og virkning. Der er tale om oplevet effekt af it-projekter, afgivet i form af en vurdering.

5.14 Udlægning af it-funktioner

Outsourcing af it-funktioner I forhold til it-funktioner, blev myndighederne spurgt, i hvilket omfang funktionerne varetages af myndighedens egne medarbejdere eller af eksterne leverandører (private som offentlige) - i nogle sammenhænge benævnt outsourcing.

Driftsopgaver løses overvejende internt Visse områder løses altovervejende af myndighederne selv (figur 5.27). Det drejer sig om support af brugere, udvikling af it-strategi og drift af pc-miljøer samt projektledelse ved it-anskaffelser, og under 1/5 har lagt disse opgaver ud. Mht. drift af it-miljø har 25 pct. placeret denne funktion helt eller delvist eksternt, og 28 pct. har udlagt projektledelse af it-anskaffelser helt eller delvist. Blandt statslige myndigheder har en forholdsvis høj andel, 47 pct., placeret drift af it-miljø helt eller delvist eksternt.

Figur 5.27 Intern eller ekstern varetagelse af it-funktioner. 2005

Anm.: Intern/ekstern refererer til myndighedens ansatte. Figuren er eksklusiv 'uoplyst' (typisk en pct. af besvarelsene).
Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Systemudvikling lægges hyppigst ud af kommunerne Systemudvikling/programmering er den eneste it-funktion, der varetages overvejende eksternt hos flertallet, nemlig 79 pct. Kun 21 pct. af myndighederne foretager denne aktivitet helt eller delvis selv. Blandt kommunerne er det en større andel, 87 pct., hvor systemudvikling/programmering varetages overvejende eksternt.

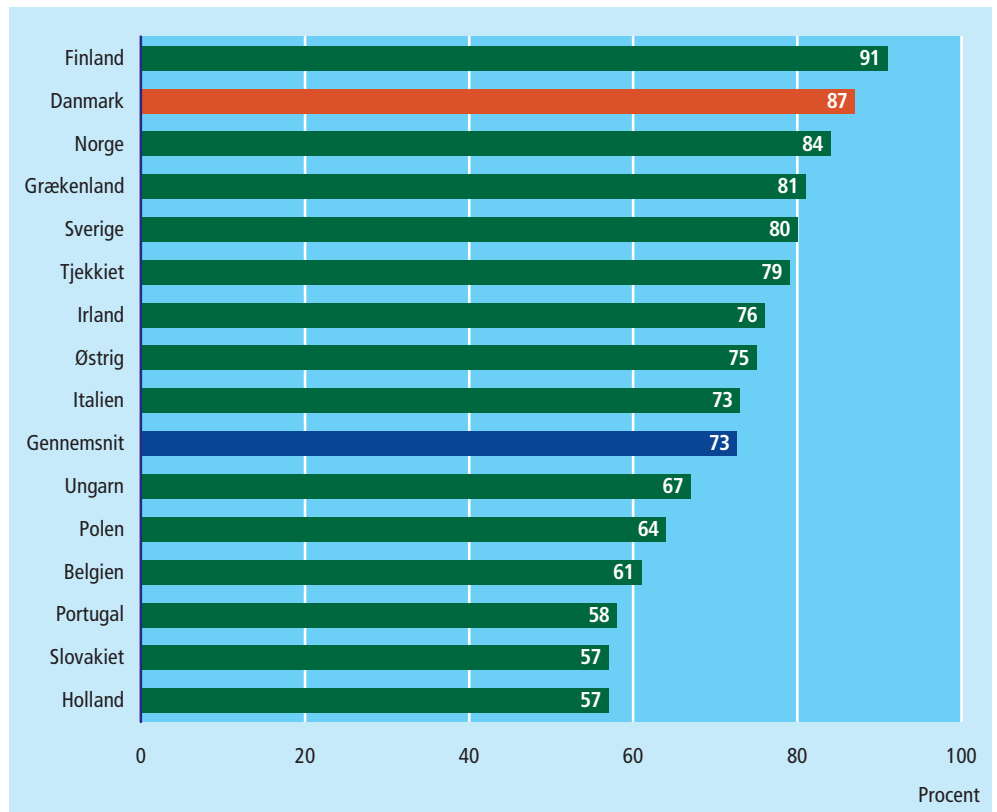
Strategi for outsourcing 43 pct. af alle myndigheder har en strategi for hvilke it-opgaver, der løses internt/eksternt, jf. Tabel 5.15, 'It-styring generelt'.

Mere detaljerede tal Se mere detaljerede tal i tabel 5.19 under supplerende tabeller.

5.15 Internationalt perspektiv

Danske virksomheder har 2. plads i anvendelse af offentlige digitale ydelser Danmark ligger på en andenplads mht. virksomheder, der har brugt offentlige digitale ydelser inden for det seneste år. Det drejer sig om 87 pct. af de danske virksomheder, hvilket kun er overgået af Finland, hvor 91 pct. af virksomheder har brugt offentlige digitale ydelser (figur 5.28). Sverige og Norge ligger, sammen med Grækenland, også et pænt stykke over gennemsnittet på 73 pct.

Figur 5.28 Virksomhedernes brug af offentlige digitale ydelser i EU det seneste år. 2005

Anm.: Figurer med EU-tal viser 15 udvalgte lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de ti bedst placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande ud over Norden.

Kilde: Eurostat, oktober 2006 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat/>).

5.16 Bilagstabeller

Tabel 5.18 Myndigheder der forventer ændring i it-udgifterne fra 2005 til 2006

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indbyggere	Mindst 15.000 indbyggere
	pct.					
Integration af eksisterende applikationer						
Stigning	56	64	45	52	52	52
Uændret	36	23	55	41	42	40
Fald	1	2	0	0	0	0
Ved ikke/ikke relevant	8	10	0	7	6	8
It-sikkerhed						
Stigning	49	52	64	46	46	46
Uændret	45	39	36	48	50	46
Fald	0	0	0	1	1	0
Ved ikke/ikke relevant	6	9	0	5	3	8
Borger- og virksomhedsservice						
Stigning	56	62	45	54	51	58
Uændret	37	28	55	41	43	35
Fald	1	1	0	1	1	2
Ved ikke/ikke relevant	6	9	0	5	5	5
Fælles standarder						
Stigning	51	47	45	53	51	55
Uændret	35	37	55	33	34	29
Fald	1	0	0	1	1	2
Ved ikke/ikke relevant	14	16	0	14	14	14
It-infrastruktur						
Stigning	50	34	45	57	57	58
Uændret	40	48	55	35	38	31
Fald	5	9	0	3	2	5
Ved ikke/ikke relevant	5	8	0	4	3	6
Pc-arbejdspladser						
Stigning	18	10	36	21	19	23
Uændret	60	55	55	63	66	57
Fald	17	29	9	13	12	14
Ved ikke/ikke relevant	4	6	0	4	2	6
Support						
Stigning	22	23	18	22	23	20
Uændret	68	66	82	68	68	69
Fald	5	7	0	5	5	5
Ved ikke/ikke relevant	5	5	0	5	4	6

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Tabel 5.19 Intern eller ekstern varetagelse af it-funktioner. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indbyggere	Mindst 15.000 indbyggere
	pct.					
Support af brugere						
Overvejende internt	88	76	100	93	94	91
Internt/eksternt	8	14	0	6	6	8
Overvejende eksternt	4	10	0	1	1	2
Udvikling af it-strategi						
Overvejende internt	83	83	91	82	80	86
Internt/eksternt	14	11	0	16	17	14
Overvejende eksternt	4	6	9	2	3	0
Projektledelse ved it-anskaffelser						
Overvejende internt	72	76	82	69	66	75
Internt/eksternt	22	18	9	24	27	20
Overvejende eksternt	6	6	9	6	7	5
Drift af it-miljø						
Overvejende internt	75	53	82	85	85	85
Internt/eksternt	10	12	9	9	10	8
Overvejende eksternt	15	35	9	6	6	8
Systemudvikling/programmering						
Overvejende internt	13	22	27	7	8	6
Internt/eksternt	8	12	9	6	7	5
Overvejende eksternt	79	66	64	87	86	89

Anm.: Intern/ekstern refererer til myndighedens ansatte. Tabellen er eksklusive 'uoplyst' (typisk en pct. af besvarelserne).

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

6. It-sikkerhed

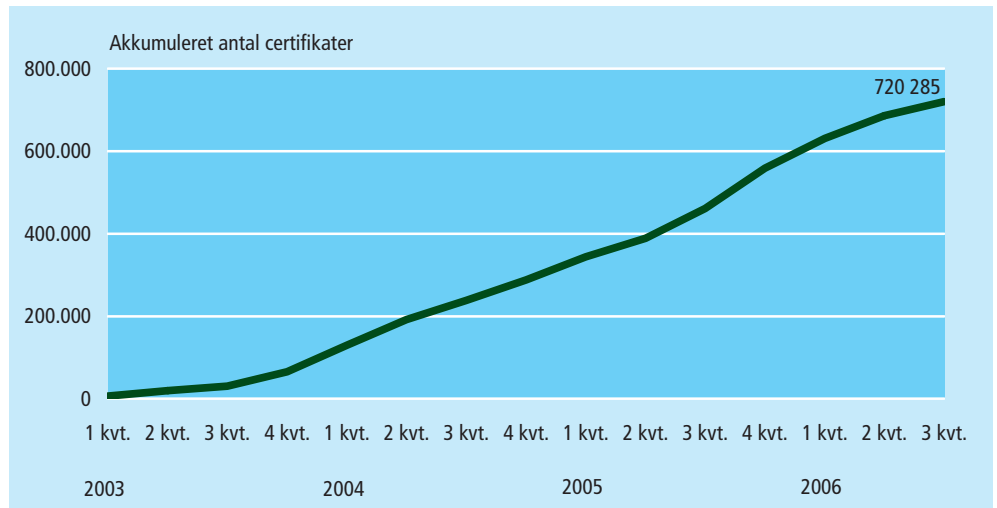
6.1. Introduktion

<i>It-sikkerhedens betydning</i>	Problemer med sikkerheden i netværk og computersystemer er vokset i takt med den hurtige stigning i antallet af computerbrugere. Flere og flere benytter internettet og andre netværk til at udveksle informationer. I de senere år har en række virus- og hackerangreb sat fokus på samfundets afhængighed af disse netværk og de vidtrækkende økonomiske konsekvenser, hvis systemerne ikke fungerer.
<i>Kapitlets indhold</i>	Kapitlet beskæftiger sig med it-sikkerhed hos virksomheder, den offentlige sektor og i befolkningen. Ved it-sikkerhed forstås både sikkerhedsproblemer og de modsvarende sikkerhedsforanstaltninger. I det følgende gives en oversigt over indholdet.
<i>Digitale signaturer</i>	Indledningsvis præsenteres udviklingen i udstedte certifikater til digital signatur.
<i>It-sikkerhed i virksomheder</i>	It-sikkerheden i virksomheder behandles, herunder forskelle i forhold til brancher og virksomhedernes størrelse. Det konstateres bl.a., at 4 ud af 5 opbevarer backup adskilt fra driftmiljøet, og at der er flest sikkerhedsforanstaltninger i de store virksomheder.
<i>It-sikkerhed i den offentlige sektor</i>	Under den offentlige sektor belyses it-sikkerheden i staten, amter og kommuner, herunder organisatoriske sikkerhedstiltag. Det kan fremhæves, at staten er mest udsat for Denial of service-angreb. Desuden at under halvdelen af myndighederne har en ajourført it-beredskabsplan. Endvidere kan næsten alle myndigheder nu modtage digital signatur.
<i>It-sikkerhed i befolkningen</i>	Befolkningens it-sikkerhed vurderes i forhold til net-handel og spam. Det ses bl.a., at bekymring for sikkerhed udgør en barriere for nethandel i befolkningen, og at yngre aldersgrupper er mere udsat for spam.
<i>Internationalt perspektiv</i>	Danske virksomheder ligger over EU-gennemsnittet mht. it-sikkerhedsforanstaltninger (afsnit 6.6.).

6.2 Digital signatur

<i>Mærkbar stigning i udbredelsen af digital signatur</i>	Antallet af udstedte certifikater til digital signatur er steget markant (figur 6.1). Efter en beskedent start i 1. halvår af 2003 tog udviklingen fart i 2. halvår med en fortsat stigning i 2004, 2005 og 2006. Ved udgangen af september 2006 var der udstedt i alt 720.000 certifikater til digitale signaturer.
<i>Antallet svarer til hver femte dansker i alderen 16-74 år</i>	Sat i forhold til den danske befolkning i alderen 16-74 år svarer det til ca. 20 pct. - her skal dog tages forbehold for at et antal danskere har såvel en privat- som medarbejdersignatur, så andelen af brugere alt andet lige vil ligge lavere.
<i>Certifikater til private og medarbejdere</i>	Der er både tale om certifikater til private og medarbejdercertifikater. Det vil sige enkeltpersoners eller medarbejders mulighed for at kommunikere sikkert med internetbaserede services - herunder bl.a. Skats TastSelv, sundhed.dk, e-boks mv.

Figur 6.1 Antal udstedte certifikater til digital signatur

Anm. Estimerer på baggrund af ugentlige tal.
Kilde: TDC, 2006.

Om digitale signaturer

Antallet af udstedte certifikater indikerer hvor mange borgere og medarbejdere, der er i stand til at anvende digital signatur, fx i kommunikation med virksomheder og myndigheder. Det samlede antal certifikater på 720.285 fordeler sig på 607.429 personcertifikater og 112.856 medarbejdercertifikater.

Virksomheds-certifikater er ikke medtaget i disse tal. Borgere, der har flere private signaturer tæller kun med én gang i figur 6.1. Mht. medarbejdercertifikater, kan en medarbejder have mere end én signatur.

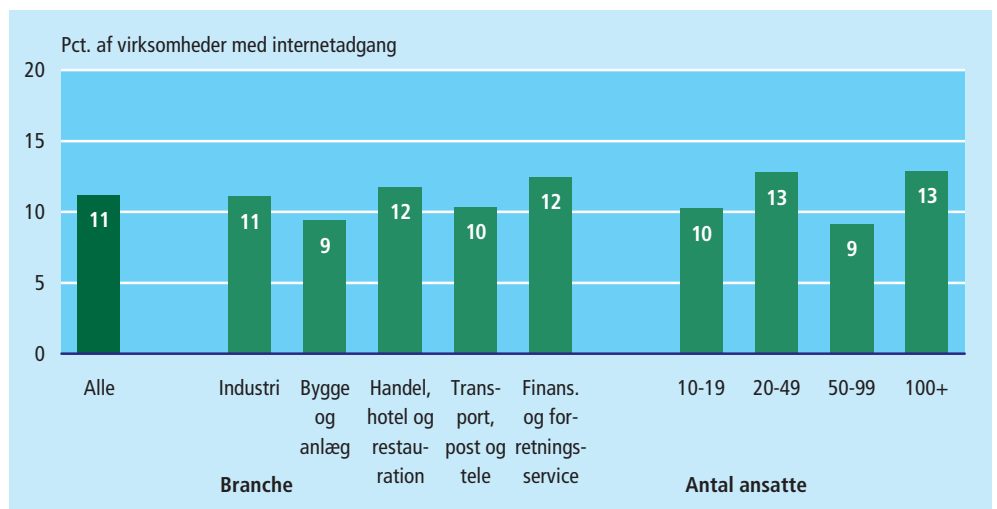
6.3 It-sikkerhed i virksomhederne

It-sikkerhedsproblemer

It-sikkerhedsproblem med tab af data eller arbejdstid

Lidt over hver tiende virksomhed havde et it-sikkerhedsproblem i løbet af 2005, fx i form af et virusangreb, som medførte tab af data eller arbejdstid (figur 6.2). Der er i almindelighed ingen markante forskelle mellem branche- og størrelsesgrupper.

Figur 6.2 Virksomhedernes it-sikkerhedsproblemer med tab af data eller arbejdstid. 2005

Anm.: Virksomheder med internetadgang blev spurgt: "Har virksomheden været udsat for it-sikkerhedsproblemer med tab af data eller arbejdstid i 2005 (fx virusangreb eller uautoriseret adgang til systemer eller data)?"

Årets tal kan ikke umiddelbart sammenlignes med tidligere år, idet spørgsmålet er ændret.

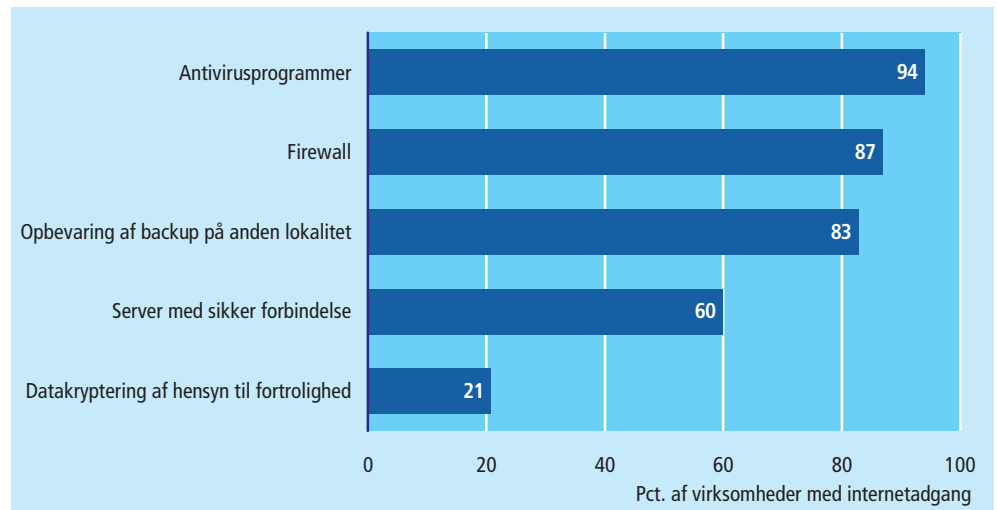
Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

It-sikkerhedsforanstaltninger

4 ud af 5 opbevarer backup adskilt fra driftmiljøet

Antivirusprogrammer findes hos 94 pct. af alle virksomheder med internetadgang, og er dermed den hyppigste it-sikkerhedsforanstaltning (figur 6.3). 87 pct. anvender firewall og 83 pct. opbevarer backup på anden lokalitet end driftmiljøet. 60 pct. har en server med sikker forbindelse (som understøtter sikkerhedsprotokoller, fx SSL eller SHTTP). Endelig anvender 21 pct. datakryptering af hensyn til fortrolighed.

Figur 6.3 Virksomhedernes it-sikkerhedsforanstaltninger. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Flest sikkerhedsforanstaltninger i de store virksomheder

It-sikkerhedsforanstaltninger er generelt lidt mere udbredt blandt de større virksomheder. Det drejer sig især om foranstaltninger som server med sikker forbindelse samt brug af datakryptering (tabel 6.1).

Tabel 6.1

Virksomhedernes it-sikkerhedsforanstaltninger. 2006

	Alle virksomheder	Antal ansatte	
		10-49	50+
		pct. af virksomheder med internetadgang	
Antivirusprogrammer	94	93	99
Firewall	87	84	98
Opbevaring af backup på anden lokalitet	83	81	93
Server med sikker forbindelse ¹	60	56	78
Datakryptering af hensyn til fortrolighed	21	16	40

¹ Som understøtter sikkerhedsprotokoller, fx SSL eller SHTTP.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Generelt ensartet niveau for it-sikkerhed i regionerne

Der er ingen stor forskel mellem regionerne, hvad angår de mest almindelige sikkerhedsforanstaltninger som antivirusprogrammer, firewall samt opbevaring af backup på anden lokalitet end driftmiljøet (tabel 6.2).

Flest virksomheder i hovedstaden bruger datakryptering og server med sikker forbindelse

Mht. server med sikker forbindelse ligger hovedstadsregionen noget over gennemsnittet, Midtjylland på gennemsnittet og de tre øvrige regioner lidt under. Denne regionale forskel er også gældende, hvad angår datakryptering, som anvendes af 29 pct. af virksomhederne i hovedstadsregionen mod 15-19 pct. i de øvrige fire regioner.

Tabel 6.2 Virksomhedernes it-sikkerhedsforanstaltninger, regionalt fordelt. 2006

	Hele landet	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland
	pct. af virksomheder med internetadgang					
Antivirusprogrammer	94	96	90	93	96	92
Firewall	87	91	85	85	87	83
Opbevaring af backup på anden lokalitet	83	83	80	84	82	84
Server med sikker forbindelse ¹	60	67	57	55	60	55
Datakryptering af hensyn til fortrolighed	21	29	15	16	19	17

¹ Som understøtter sikkerhedsprotokoller, fx SSL eller SHTTP.

Anm.: Tal på regionalt niveau er forbundet med noget større statistisk usikkerhed end tal for hele landet.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

6.4 It-sikkerhed i den offentlige sektor

It-sikkerhedsproblemer

Fald i virusangreb med tab af data eller arbejdstid

3 ud af 10 myndigheder i stat og kommuner og 8 ud af 10 amter havde inden for det seneste år oplevet virusangreb med tab af data eller arbejdstid af genererende eller alvorlig karakter (tabel 6.3). Der er tale om et klart fald fra 43 pct. i 2004.

Staten mest udsat for Denial of Service-angreb

Denial of Service-angreb har fundet sted hos 17 pct. af alle myndigheder; igen hyppigere hos amterne (55 pct.) end i staten og hos kommunerne (13 pct. og 16 pct.). Denial of Service-angreb er et forsøg på at forstyrre eller stoppe kommunikationen til et netværk ved at fremsende overflødige data.

Datatab pga. manglende backup sjældent i kommunerne

Datatab pga. manglende backup fandt sted hos omkring hver tiende myndighed, dog mere end dobbelt så hyppigt i staten og amterne end hos kommunerne. Uautoriseret adgang til systemer og data fandt sted hos 13 pct. i staten, hos 36 pct. af amterne og 7 pct. af kommunerne.

Økonomisk misbrug og afpresning er sjældent

Endelig blev der spurgt til it-misbrug af økonomisk karakter (fx bedrageri) og afpresning/trusler rettet mod data eller software. Disse to sikkerhedsproblemer er generelt ikke tilstede blandt myndighederne.

Tabel 6.3 Myndigheder der havde været udsat for problemer i forhold til it-sikkerhed. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
	pct.					
Virusangreb med tab af data/arbejdstid	31	32	82	28	30	23
Denial of Service-angreb ¹	17	13	55	16	14	22
Datatab pga. manglende backup	11	18	18	7	7	6
Uautoriseret adgang til systemer og data	10	13	36	7	6	11
Økonomisk it-misbrug	1	1	9	1	0	2
Afpresning/trusler mod data el. software	1	0	0	1	1	2

Anm.: Spørgsmålet lød: "Har myndigheden været udsat for nogle af følgende problemer inden for det seneste år?" Procenterne angiver andelen, hvor problemet blev betegnet som 'alvorligt' eller 'generende'. Ingen benyttede sig af svarmuligheden 'katastrofal' betydning, hvorfor denne kategori er slået sammen med 'alvorligt'.

¹ Denial of Service-angreb er et forsøg på at forstyrre eller stoppe kommunikationen til et netværk ved at fremsende overflødige data.

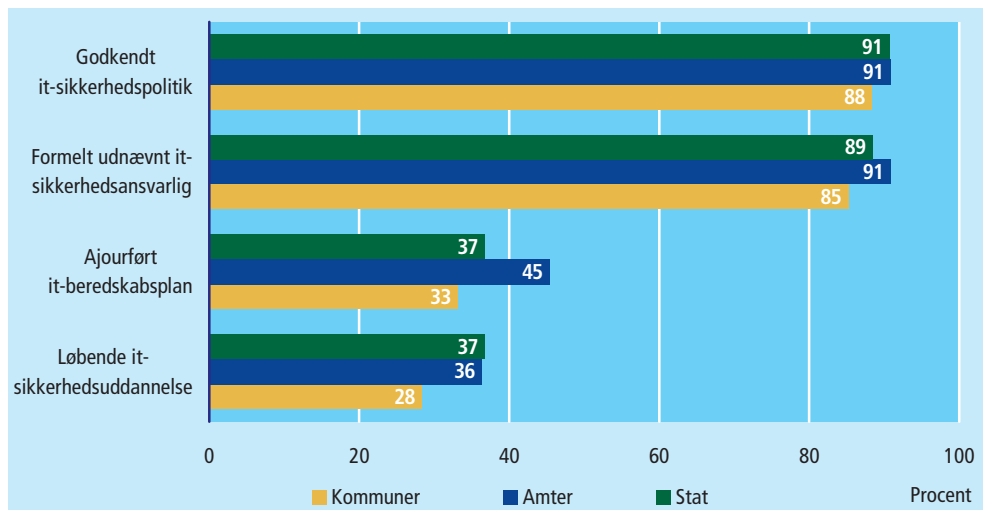
Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

It-sikkerhedsforanstaltninger

Under halvdelen af myndighederne har en ajourført it-beredskabsplan

It-sikkerhedspolitik, som er godkendt af ledelsen, findes hos omtrent 9 ud af 10 myndigheder og er dermed det mest udbredte organisatoriske sikkerhedstiltag (figur 6.4). En næsten lige så stor andel af myndighederne har formelt udnævnt en it-sikkerhedsansvarlig. Hver tredje kommune har en it-beredskabsplan, som er ajourført inden for de seneste to år, og lidt flere blandt amter og statslige myndigheder. Næsten samme udbredelse gør sig gældende mht. løbende it-sikkerhedsuddannelse af medarbejdere.

Figur 6.4 Organisatoriske sikkerhedstiltag i den offentlige sektor. 2005

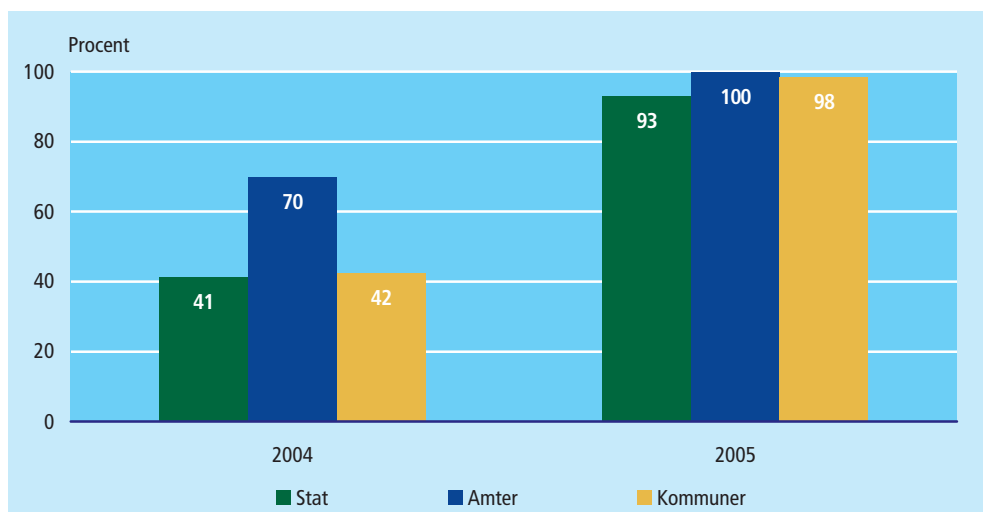

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Næsten alle myndigheder kan modtage digital signatur

Andelen af myndigheder, der kan modtage digital signatur er mere end fordoblet fra 2004 til 2005 (figur 6.5). Myndighedernes tjenester til digital signatur kan være i form af løsninger for sikker signeret e-post, log-on på hjemmeside eller for udfyldte blanketter. Hvor 4 ud af 10 myndigheder i stat og kommuner og 7 ud af 10 amter kunne modtage digital signatur i 2004, var det tæt på alle myndigheder i 2005.

Figur 6.5 Myndigheder der modtager digital signatur¹. 2004-2005

Anm.: Ved digital signatur forstås den fælles offentlige OCES-standard (Offentlige Certifikater til Elektronisk Service), der muliggør elektronisk identifikation, underskrift og kryptering.

¹ Enten som 'modtagelse af signeret e-post', 'log-on på hjemmeside via digital signatur' eller 'udfylde og underskrive/verificere blanketter'. Tal vedr. 2004 er eksklusive 'udfylde og underskrive/verificere blanketter', men dette har imidlertid ingen væsentlig betydning for det samlede niveau i 2005.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2004 og 2005.

Parat til eDag2

Udviklingen i tallene er formentlig en virkning af den såkaldte eDag2 pr. 1. februar 2005 - fra denne dag har alle offentlige myndigheder i stat, amt og kommune som udgangspunkt ret til at sende breve og dokumenter med følsomme og fortrolige oplysninger fuldt elektronisk til andre myndigheder. Tilsvarende kan de forlange, at andre myndigheder sender fuldt elektronisk til dem. Endvidere har borgere og virksomheder ret til at sende sikker elektronisk post til det offentlige. Tallene afspejler myndighedernes parathed på området, men derimod ikke udnyttelsesgraden.

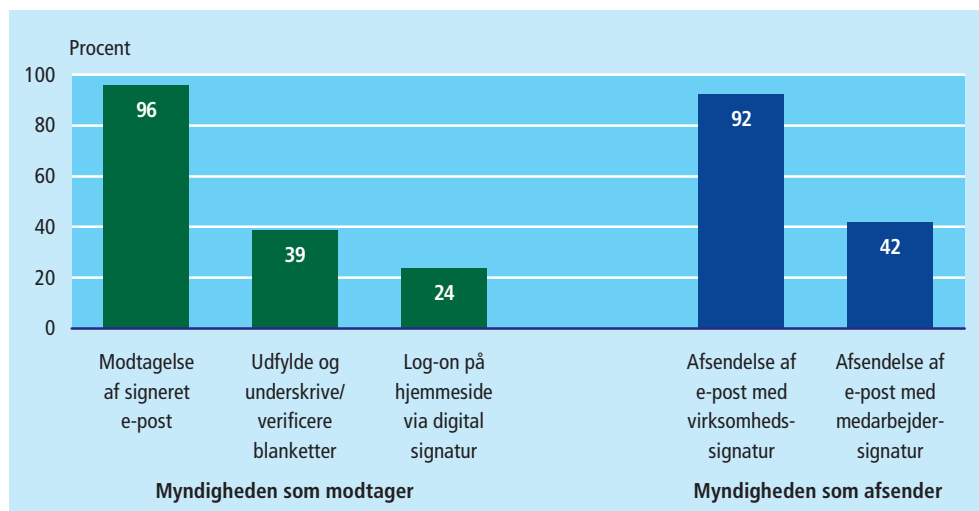
Digital signatur via e-post mest udbredt

Den mest udbredte løsning mht. digital signatur er muligheden for at modtage og afsende sikker e-post, hvilket stort set svarer til andelen af myndigheder med digital signatur i alt (figur 6.6). Næsten 4 ud af 10 myndigheder har digitale blanketter, som kan udfyldes og underskrives med digital signatur. Endelig har lidt under hver fjerde myndighed en log-on-facilitet på hjemmesiden, som baserer sig på digital signatur.

Næsten alle kan afsende e-post med digital signatur

92 pct. af myndighederne kan afsende e-post med digital virksomhedssignatur og 42 pct. kan afsende med medarbejdersignatur. Næsten alle - 97 pct. - kan afsende e-post med en af de to varianter.

Figur 6.6 **Anvendelse af digital signatur. 2005**

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

Kommuner har den bredeste brug af digital signatur

Der er ikke den store forskel på myndighederne mht. brug af digital signatur i forbindelse med e-post. Til gengæld ligger kommunerne en del foran stat og amter mht. brug af digital signatur til at underskrive blanketter samt ved log-on på hjemmeside (tabel 6.4).

Sikre forbindelser især udbredt blandt de større kommuner

Blandt andre foranstaltninger til sikker kommunikation kan nævnes 'sikker forbindelse' samt log-on via adgangskode (fx pinkode). Sikker forbindelse findes hos lidt mere end hver tredje myndighed; hyppigst hos de større kommuner med mindst 15.000 indbyggere. Log-on på hjemmesiden via adgangskode findes hos næsten 4 ud af 10 myndigheder i staten, i under 3 ud af 10 blandt amter og under hver fjerde myndighed i kommunerne (23 pct.).

Tabel 6.4 Sikker kommunikation med myndigheder. 2005

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indb.	Mindst 15.000 indb.
Digital signatur (myndigheden som modtager)	97	93	100	98	98	100
Modtagelse af signeret e-post	96	92	100	97	97	98
Udfylde og underskrive/verificere blanketter	39	10	18	53	50	60
Log-on på hjemmeside via digital signatur	24	18	9	27	23	35
Digital signatur (myndigheden som afsender)	97	94	100	97	97	98
Afsendelse af e-post med virksomhedssignatur	92	84	100	96	94	98
Afsendelse af e-post med medarbejdersignatur	42	40	45	43	41	46
Andre former for sikker kommunikation						
Sikker forbindelse (understøttet af servercertifikater ¹)	35	34	27	35	27	51
Log-on - via pinkode eller adgangskode	28	39	27	23	18	31

Anm.: Ved digital signatur forstås den fælles offentlige OCES-standard (Offentlige Certifikater til Elektronisk Service), der muliggør elektronisk identifikation, underskrift og kryptering.

¹ Server-certifikater bruges bl.a. til at dokumentere hjemmesidens ægthed over for brugere og til at kryptere kommunikation mellem brugere og myndighed.

Kilde: Danmarks Statistik, Den offentlige sektors brug af it 2005.

6.5 It-sikkerhed i befolkningen

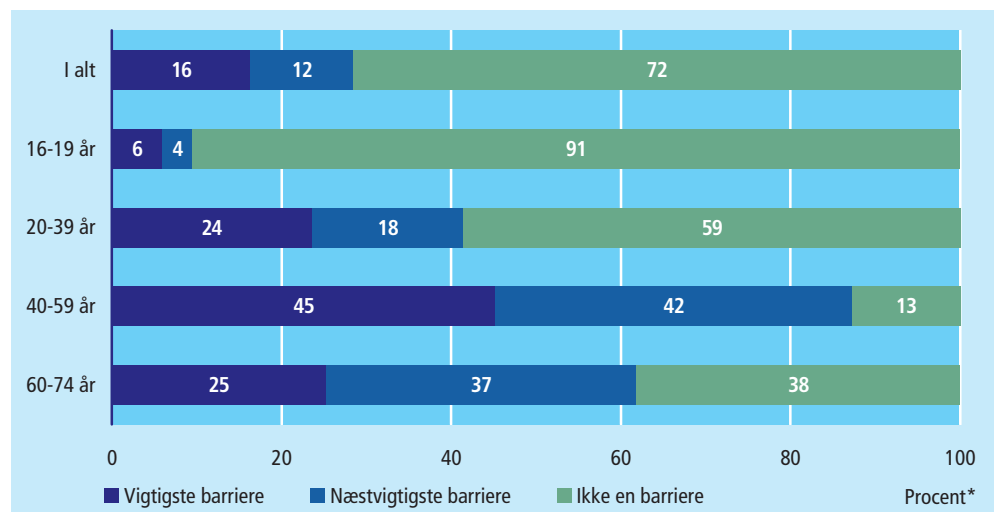
*Bekymring for sikkerhed
barriere for nethandel ...*

Blandt den del af befolkningen der har anvendt internettet, men som ikke har e-handlet i de seneste 12 måneder, er bekymring for sikkerheden ved betaling den største eller næststørste barriere for internetkøb hos 28 pct. (figur 6.7). Det er kun overgået af barrieren 'har ikke brug for internet-handel' (45 pct.) samt ønsket om at 'se varen inden køb/butiksloyalitet' (41 pct.).

... især blandt 40-49-årige

Der er imidlertid en del forskel på aldersgrupperne. Således topper bekymringen for manglende sikkerhed ved betaling i aldersgruppen 40-59 år, hvor hele 87 pct. har dette som vigtigste eller næstvigtigste barriere for køb via internettet. I aldersgruppen 20-39 år er andelen 42 pct., og blandt 16-19-årige, der ikke har e-handlet i de seneste 12 måneder, er det kun hver tiende, der har manglende betalingssikkerhed som vigtigste eller næstvigtigste barriere.

Figur 6.7 Barrierer for køb via internettet - bekymret for sikkerheden ved betaling. 2006

* Procentgrundlag: Pct. af dem der har anvendt internettet, men ikke har e-handlet i de seneste 12 måneder.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

59 pct. af daglige internetbrugere har modtaget spam

Hyppige internetbrugere er mere udsat for spam end de, der sjældnere bruger internettet (figur 6.8). Blandt daglige brugere har 59 pct. modtaget spam inden for den seneste måned mod 37 pct. blandt de ugentlige brugere og 17 pct. blandt månedlige brugere.

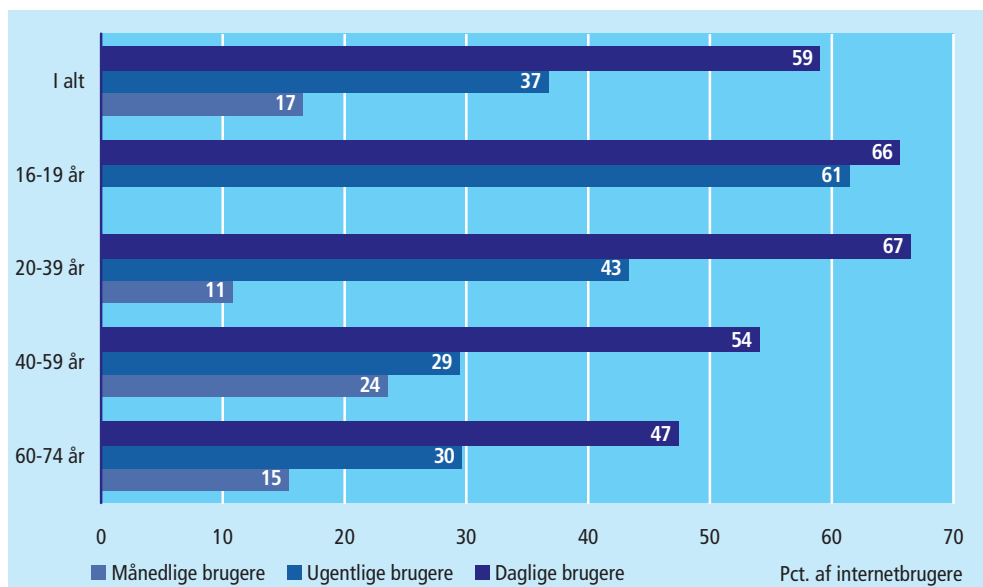
Yngre aldersgrupper mere udsat for spam

De yngre aldersgrupper er generelt mere udsat for spam end de ældre aldersgrupper. Det er de først og fremmest pga. en hyppigere brug af internettet, men tallene viser også, at blandt de daglige brugere er de yngre aldersgrupper under 40 år mere udsatte end de på mindst 40 år. Ser man på de ugentlige brugere er forskellen endnu større mellem aldersgrupperne.

Forbrugsmønstre kan give spam

Yngre personer synes således at være mere udsatte for spam end de ældre personer, også når der tages højde for forskel i brugshyppigheden af internettet. Forskellen mellem aldersgruppernes modtagelse af spam kan tænkes også at hænge sammen med et andet forbrugsmønster hos de yngre internetbrugere, herunder større brug af internettjenester og kommunikation, som i højere grad forbindes med spam.

Figur 6.8 Spam modtaget i den sidste måned blandt internetbrugere. 2006

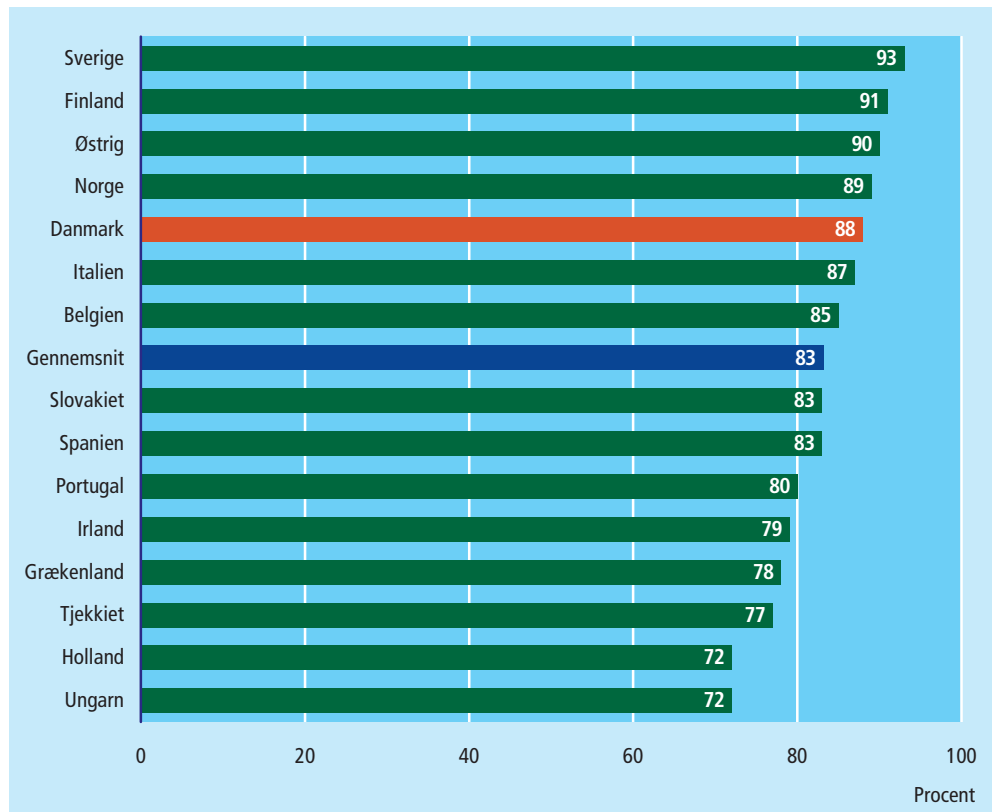
Anm.: Antallet af 16-19-årige månedlige internetbrugere er så lille i undersøgelsen, at andelen af spammodtagere ikke kan opgøres med sikkerhed.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

6.6 Internationalt perspektiv

Danske virksomheders it-sikkerhed over gennemsnittet

Det store flertal af europæiske virksomheder i en række EU-lande har opdateret deres it-sikkerhedsforanstaltninger inden for de seneste 3 måneder (figur 6.9). Blandt danske virksomheder ligger andelen på 80 pct., hvilket bringer Danmark på en femteplads. Længst fremme ligger Sverige med 93 pct., fulgt af Finland, Østrig og Norge.

Figur 6.9 Virksomheder med opdaterede it-sikkerhedsforanstaltninger¹. 2005

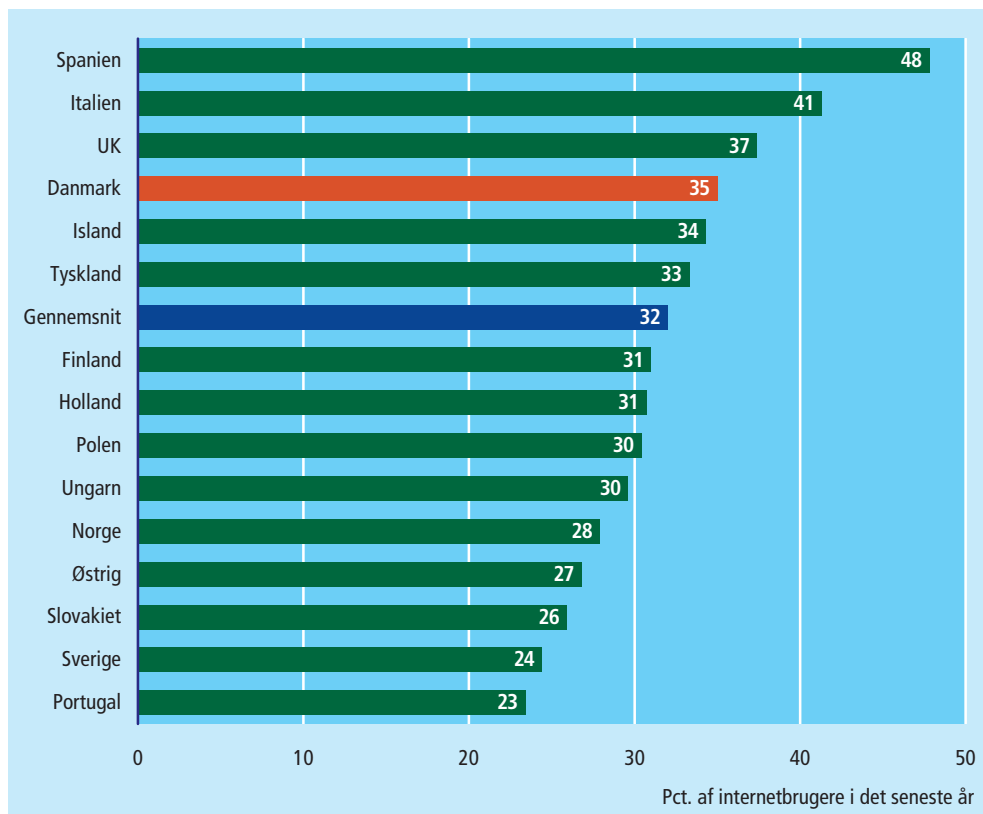
Anm. Figuren viser 15 udvalgte EU-lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de 10 bedst placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande ud over Norden.

¹ Mindst én foranstaltning, som er opdateret inden for de seneste tre måneder (fx automatisk opdatering af antivirusprogrammer).

Kilde: Eurostat, februar 2005 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat/>). Islandiske data er fra 2003-undersøgelsen.

Danske borgere mere udsat for virusangreb

35 pct. af danske internetbrugere har været udsat for et virusangreb med tab af information eller tid, hvilket er lidt over gennemsnittet af en række EU-lande (figur 6.10). Typisk vil hyppige brugere af internettet være mere udsat for virusangreb, men en lang række andre årsager kan spille ind i forhold til de nationale forskelle.

Figur 6.10 Borgere udsat for virusangreb¹. 2005

Anm.: Figuren viser 15 udvalgte EU-lande. De nordiske lande indgår så vidt muligt. Derudover er de 10 højest placerede lande udvalgt blandt de 15 største lande ud over Norden.

¹ Computervirus som inden for de seneste 12 måneder har forårsaget tab af information eller tid.

Kilde: Eurostat, oktober 2006 (<http://europa.eu.int/comm/eurostat/>).

7. It-kompetencer

7.1 Introduktion

It spiller en stor rolle på arbejdsmarkedet

Det danske arbejdsmarked har et væsentligt behov for it-kompetencer. Det gælder dels i bredden - at der er et højt alment niveau for it-kompetencer, og i dybden - at der er tilgang af højt kvalificerede it-specialister med videregående it-uddannelser. Dette kapitel vil belyse både de generelle kompetencer hos befolkningen og undersøge det danske it-arbejdsmarked.

Hovedstaden har de største it-kompetencer

Det første afsnit omhandler befolkningens computer- og internetkompetencer. Analysen af udbredelsen af it-kompetencer viser, at der eksisterer regionale forskelle. Særligt den nye Region Hovedstaden har mange indbyggere med mange it-kompetencer.

Flest computere i danske skoler

It i uddannelsessystemet er temaet for det andet afsnit. Det viser bl.a., at udbredelsen af computere og bredbånd på skolerne er størst i Danmark blandt samtlige EU-lande. Samtidigt er lærerne også i stigende grad udstyret med et pædagogisk PC-kørekort fra Undervisningsministeriet. Det var således udstedt over 50.000 pædagogiske kørekort i juni 2006.

It-arbejdsmarkedet er langt størst i Hovedstaden

It-arbejdsmarkedet er for første gang blevet kortlagt regionalt. Det viser, at en meget stor del af de it-uddannede og ansatte i it-stillinger er bosatte i den kommende Region Hovedstaden. Således var 28.000 ud af 89.000 personer med it-uddannelse bosat i Region Hovedstaden.

6.100 personer afsluttede en it-uddannelse i 2004

I 2004 var der 6.121 personer, der afsluttede en it-uddannelse. I 2003 blev der uddannet 6.145, så antallet af nyuddannede er stort set uændret. En stigende andel af de nyuddannede afslutter en lang videregående it-uddannelse.

Danmark i øverste tredjedel

Endelig rundes kapitlet af med et internationalt perspektiv. Det peger på, at Danmark placerer sig i den øverste tredjedel i både EU og OECD, både med hensyn til brug af it i uddannelser og med hensyn til andel af it-stillinger i den totale økonomi.

7.2 Befolkningens computer- og internetkompetencer

12 pct. har modtaget undervisning

12 pct. af den danske befolkning havde i 2006 modtaget undervisning¹ i brug af computer inden for det seneste år. Det er det samme tal som i 2005. Men tallene afspejler store forskelle mellem beskæftigelsesgrupperne.

22 pct. af de studerende fik undervisning i brug af computer

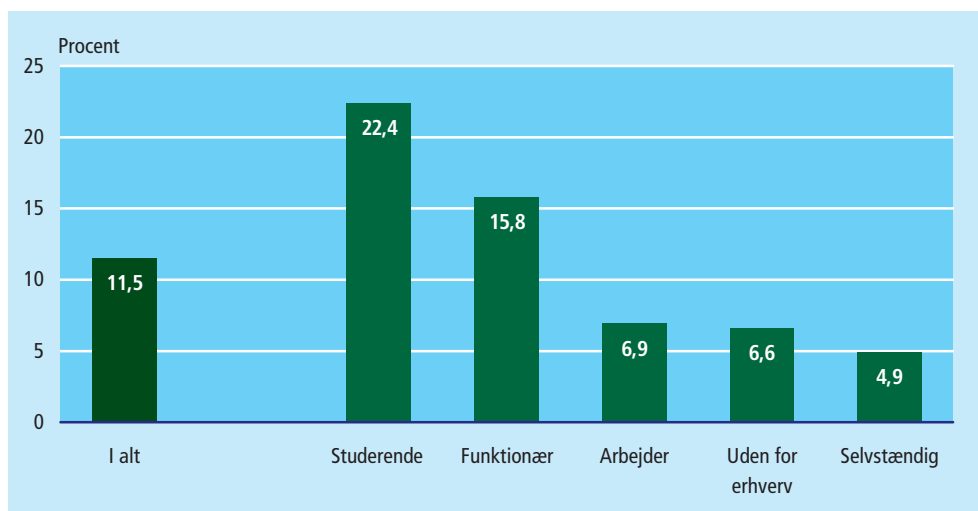
Blandt studerende havde 22 pct. modtaget undervisning i brug af computer, hvilket hovedsagligt skyldes, at der i de fleste uddannelser indgår introduktion til brugen af it. Men også mange funktionærer modtager computerundervisning.

Kun 4 pct. af de selvstændige får computerundervisning

Til gengæld er andelen blandt selvstændige helt nede på 5 pct. Det skyldes sandsynligvis manglende tid og måske, at behovet er mindre i denne gruppe. Mange selvstændige har mindre firmaer, og efteruddannelsesaktiviteterne har derfor en mindre systematisk karakter.

¹ Undervisning forstås som undervisning af mindst tre timers varighed.

Figur 7.1 Har modtaget undervisning i brug af computer det seneste år. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

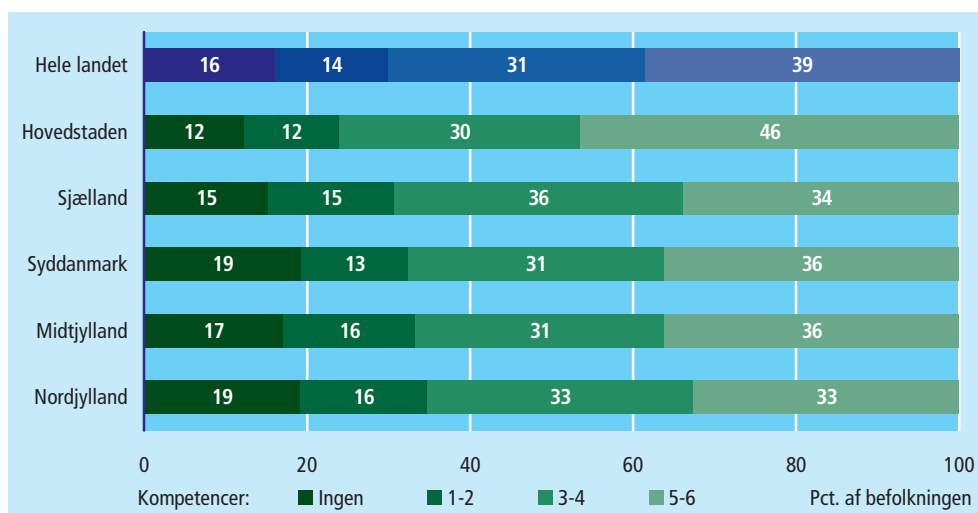
Flest computerkompetencer i Hovedstaden

For at måle befolkningens computerkompetencer er der spurgt til kompetencer, såsom at åbne et program, bruge et regneark eller programmere². Regionalt er der forskel mellem hvor mange kompetencer befolkningen besidder. I Region Hovedstaden har 46 pct. Fem til seks kompetencer, mens det i Region Nordjylland er 33 pct.

16 pct. af befolkningen har ingen computerkompetencer

På landsplan har 16 pct. af befolkningen ingen computerkompetencer. I Region Nordjylland og Syddanmark er det 19 pct. af befolkningen, der ingen computerkompetencer har. Over to ud af tre har tre eller flere kompetencer i at bruge en computer. I Region Hovedstaden er det tre ud af fire.

Figur 7.2 Antal computerkompetencer, regionalt fordelt. 2006

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2006.

Flest kompetencer i Hovedstaden

Internetkompetencer omfatter kompetencer som fx at bruge en søgemaskine, oprette hjemmeside eller fildele³. Der er generelt flere, der har mange computerkompetencer end mange internetkompetencer. Det er således under halvdelen af befolkningen, som har tre eller flere internetkompetencer. I Region Hovedstaden har 53 pct. af befolkningen tre eller flere internetkompetencer, mens det tilsvarende tal for Nordjylland er 39 pct.

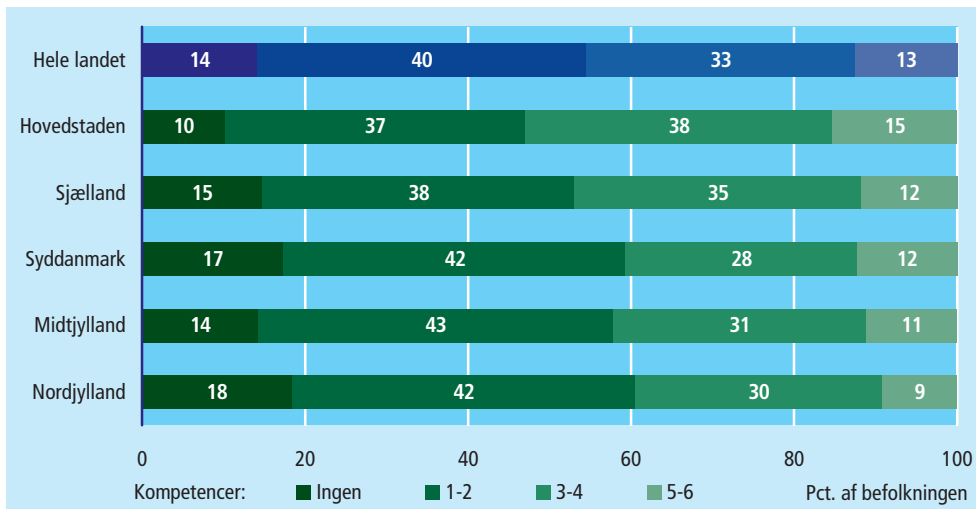
² Der er spurgt til følgende computerkompetencer: Kopiering eller flytning af fil, funktionen "kopier/sæt ind", Regneark til udregninger, komprimere filer, installere og forbinde nye enheder og skrive et computerprogram.

³ Der er spurgt til følgende internetkompetencer: Brug af søgemaskine, sende e-mail med vedhæftet fil, beskeder til chatrum eller andet online diskussionsforum, telefonopkald over internettet, fildeling og oprettelse af hjemmeside.

14 pct. af befolkningen har ingen internetkompetencer

I alle regionerne er det under hver femte, som ikke har nogle internetkompetencer. 18 pct. i Nordjylland har ikke nogen internetkompetencer, men det er kun 4 pct. over landsgennemsnit og kan ikke betragtes som en afgørende forskel.

Figur 7.3 Antal internetkompetencer, regionalt fordelt. 2006

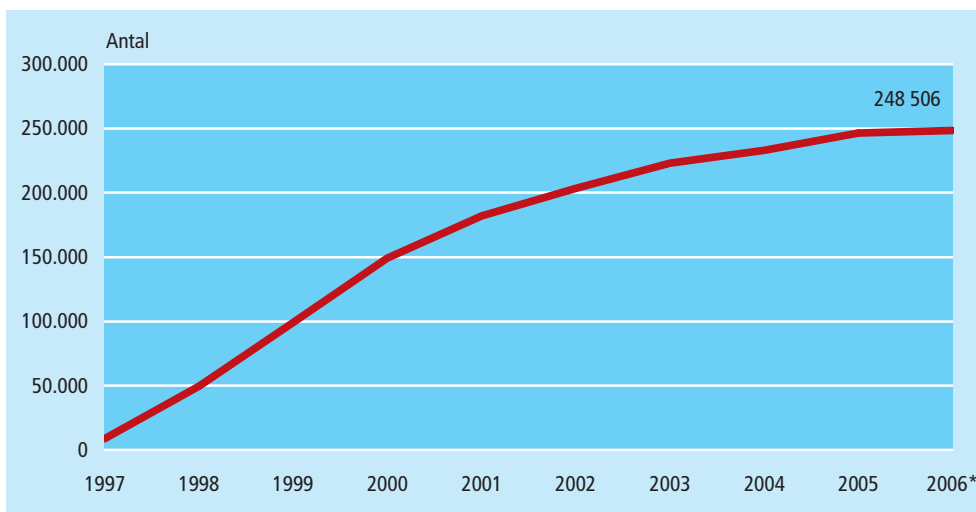

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens brug af internet 2005.

248.500 PC-kørekort®

PC-kørekortet® er et meget udbredt kursus, der giver en række computerkompetencer. Der er udstedt ca. 248.500 PC-kørekort® siden 1997, hvilket gør det til den mest udbredte uddannelse i brug af computere. I de seneste år er der dog blevet udstedt færre kørekort end i slutningen af 90'erne og starten af det nye årtusinde.

Figur 7.4 Udstedte PC-kørekort®, akkumuleret

* Antallet af udstedte PC-kørekort i 2006 dækker 1. og 2. kvartal.

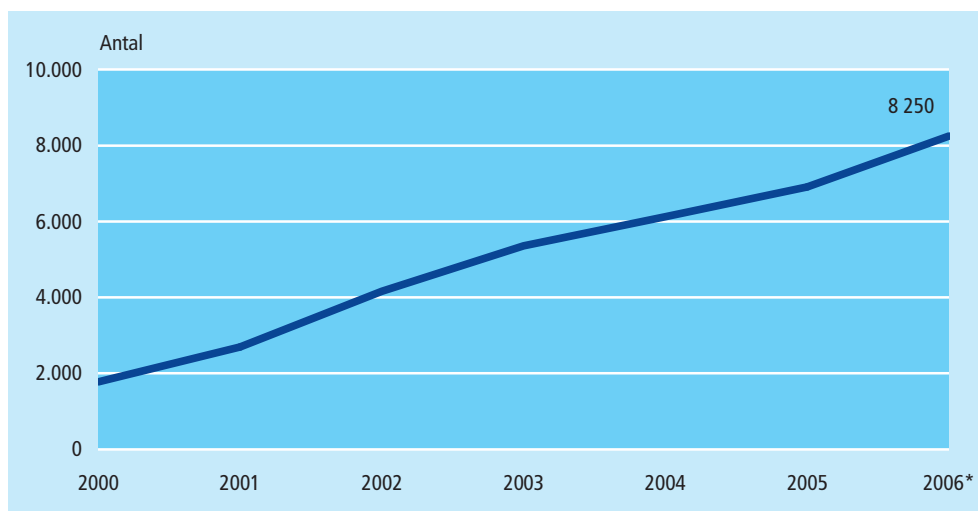
Anm.: Det er den danske del af European Computer Driving Licence (ECDL) og International Computer Driving Licence (ICDL), som er den internationale certificering af computerbrugere. DANSK IT udsteder PC-kørekort®, og har gjort det siden 1997.

Kilde: DANSK IT.

Udvidede kørekort

Siden 1999 har DANSK IT også udstedt en række udvidede PC-kørekort®, som inkluderer mere avancerede funktioner. I juli 2006 var der samlet udstedt 8.250 udvidede kørekort. De har derfor langt fra samme udbredelse som det almindelige PC-kørekort®, men har en stor vækst fra 2005 til 2006.

Figur 7.5 Udstedte Store PC-kørekort®, PC-erhverv® og PC-kørekort Avanceret®, akkumuleret

* Antallet af udstedte PC-kørekort i 2006 dækker 1. og 2. kvartal.

Kilde: DANSK IT.

På længere sigt har brugen af it i uddannelsessystemet stor betydning for den samlede befolknings computerkompetencer. I det følgende vil nogle relevante indikatorer for dette område blive gennemgået.

7.3 It i uddannelsessystemet

1.161 institutioner er tilmeldt Junior PC-kørekortordningen

PC-kørekortssystemet er også blevet indført i Folkeskolen og privatskoler i form af Junior PC-kørekortet⁴. Der er ingen opgørelse over antallet af udstedte Junior PC-kørekort, men 1.161 institutioner er tilmeldt ordningen pr. 30/6 2006, heraf 1.087 folkeskoler. Der er uddannet 889 koordinatore til at forvalte ordningen på de enkelte skoler. Folkeskolens elever forventes at tilegne sig viden inden for fem hovedområder: it- og mediestøttede læreprocesser, informationsindsamling, produktion og analyse, kommunikation samt computere og netværk.

Stort kendskab til rutinefunktioner

Som en del af den samlede PISA-undersøgelse i 2003⁵ blev danske elevers it-kompetencer undersøgt. Den viste kendskab hos næsten alle til rutinefunktioner, som at spille computerspil eller gemme en fil. Kendskabet til oprettelse og redigering af dokumenter var dog lidt mindre: 81 pct. af pigerne og 92 pct. af drengene havde disse kompetencer.

PISA-undersøgelsen - international OECD-undersøgelse af unges færdigheder

Sammen med samtlige øvrige OECD-lande, samt en række lande uden for OECD, deltager Danmark i OECD programmet PISA - Programme for International Student Assessment. Hensigten med dette program er at måle, hvor godt unge 15-16-årige er forberedt på informationssamfundets udfordringer med vægt på færdigheder og kompetencer i fagområderne læsning, matematik og naturvidenskab - samt på personlige og sociale kompetencer. Programmet gennemføres indtil videre over tre runder med dataindsamling i 2000, 2003 og 2006.

Første runde, PISA 2000, havde læsning som hovedtema og matematik og naturvidenskab som mindre temaer. Hovedresultaterne blev offentliggjort i december 2001. Siden er der udgivet en række rapporter, som uddyber resultaterne på udvalgte områder.

Anden runde, PISA 2003, blev gennemført i 2003 med matematik som hovedtema og læsning og naturvidenskab som de mindre temaer. Desuden omfatter PISA 2003 også en undersøgelse af de unges kompetencer i problemløsning.

Tredje runde af PISA gennemføres i 2006 med naturvidenskab som hovedtema.

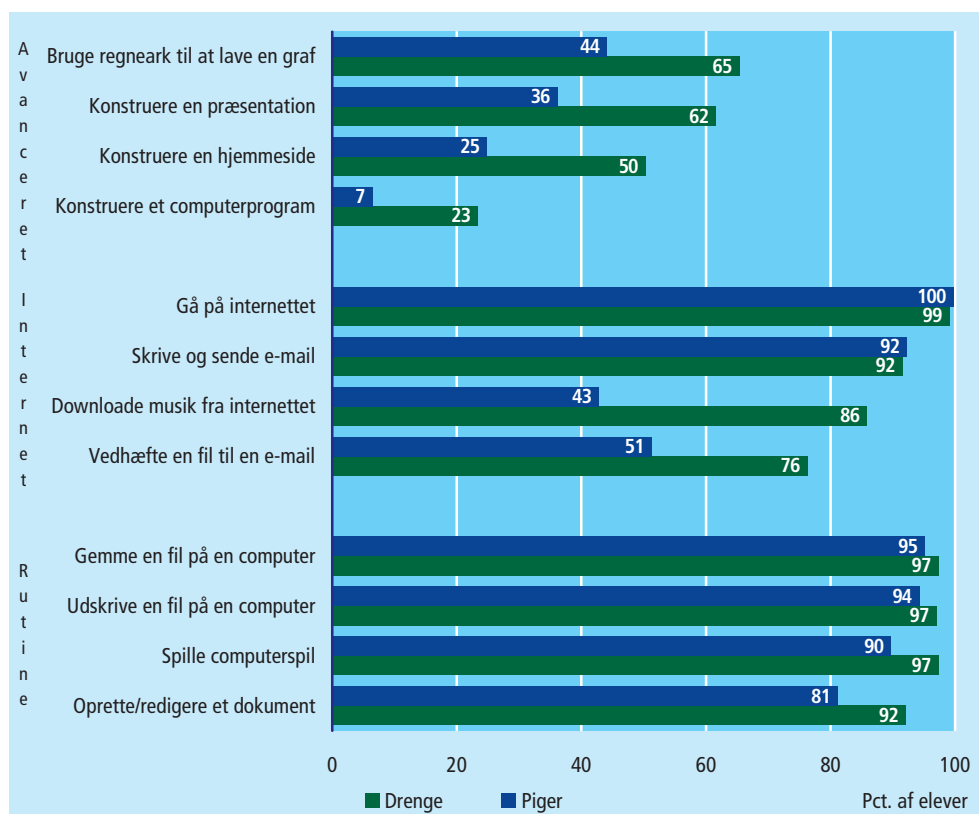
Markante kønsforskelle

I forhold til internet og avancerede kompetencer var der markante kønsforskelle: Mens 50 pct. af drengene var i stand til at konstruere en hjemmeside, er det kun 25 pct. af pigerne, der har samme kompetence. Forskellen gør sig også gældende i forhold til at kunne konstruere et computerprogram eller at downloade musik fra nettet.

⁴ Betegnelsen *Junior PC-kørekort* var oprindeligt anvendt af Dansk IT, men Undervisningsministeriet har overtaget retten til at benytte navnet.

⁵ Den næste PISA-undersøgelse forventes gennemført i 2007.

Figur 7.6 Oversigt over danske elevers it-kompetencer. 2003

Anm.: PISA-undersøgelsen vil blive gennemført igen i 2006.

Kilde: PISA-undersøgelsen 2003, OECD.

50.200 pædagogiske it-kørekort

Elevernes tilegnelse af it-kompetencer afhænger også af lærernes evne til at benytte it. Undervisningsministeriet har indført det pædagogiske it-kørekort, der skal være med til at sikre, at lærerne har de nødvendige it-kompetencer. Der er i alt udstedt ca. 50.200 kørekort pr. juni 2006. Heraf er de ca. 40.400 udstedt i Folkeskolen - det såkaldte skole-IT.

Del af uddannelsesforløb for gymnasielærere

Men også i gymnasieskolen bliver certificeringen mere udbredt, i takt med at den er en del af uddannelsesforløbet i uddannelsesstillingerne for nye gymnasielærere. Der er i alt udstedt 4.200 it-kørekort til gymnasielærere, men der er ca. 2.420 aktive kursister i juni 2006, hvilket tyder på, at tallet vil stige hastigt fremover.

Tabel 7.1 Aktivitet på pædagogiske it-kørekort, status juni 2006

	Aktive kursister	Kursister i alt	Kørekort i alt	Udbydere	Potentiale	Vejledere	Idriftsat
	antal						år
I alt	9 093	67 881	50 211	283		834	
Skole-IT	2 021	48 879	40 429	110	60 000	271	1999
SFO-IT	237	3 592	2 160	49	8 000	51	2001
Sprogcenter-IT	13	1 324	1 226	2	1 500	5	2001
SOSU-IT	73	775	622	4	1 000	10	2001
Gymnasie-IT ¹	2 420	7 265	4 240	36	14 000	257	2001
SUND-IT	162	519	357	8	1 000	21	2002
EUD-IT	434	812	357	20	8 000	47	2002
Seminarie-IT	319	568	249	12	800	38	2003
Pædagogsem.-IT	56	109	53	5	1 000	12	2004
Andre pædagogiske it-kørekort	3 358	4 038	518	37		122	

Anm.: ¹ Estimeret - opgøres ikke.

Kilde: UNI-C.

7.4 It-arbejdsmarkedet

Hvad er it-arbejdsmarkedet?

It-arbejdsmarkedet består som andre arbejdsmarkeder af udbud og efterspørgsel af arbejdskraft. For at måle hvor mange personer markedet omfatter, er først opgjort hvor mange der er beskæftiget og derefter antallet af ledige. For at være en del af it-arbejdsmarkedet skal personen enten være it-uddannet, være i en it-stilling eller arbejde i it-erhvervene, hvilket i alt 188.000 personer gør.

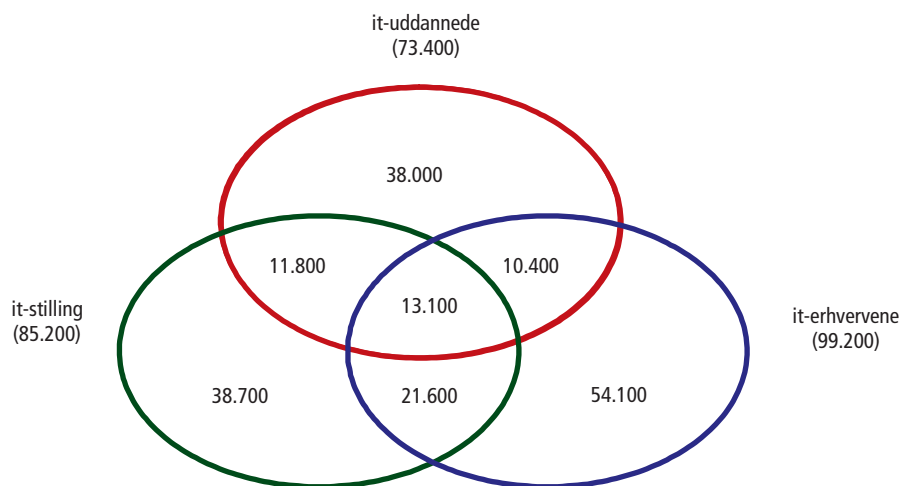
73.400 it-uddannede er i beskæftigelse

Der er ca. 73.400 it-uddannede som er i beskæftigelse. Af dem er kun 24.900 beskæftigede i it-stillinger, og kun 13.100 er tillige beskæftiget i it-erhvervene. 38.000 it-uddannede er beskæftiget i ikke it-stillinger og uden for it-erhvervene.

Over halvdelen i it-erhvervene er ikke it-uddannede eller i it-stillinger

I it-erhvervene er det mere end halvdelen - 54.100 personer - der hverken er it-uddannede eller beskæftiget i it-stillinger. 21.600 personer i it-erhvervene er ansat i it-stillinger - resten varetager andre funktioner. Det er 35 pct. som har it-stillinger i it-erhvervene.

Figur 7.7 It-arbejdsmarkedet. 2005

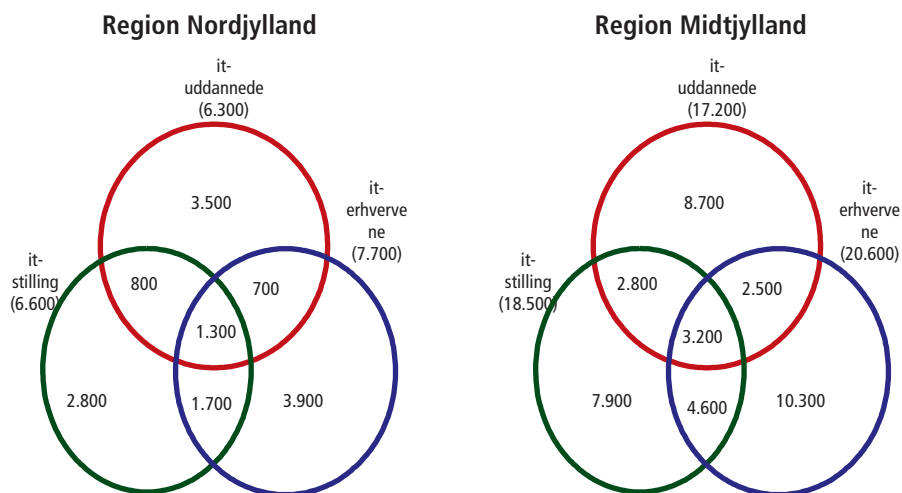
Anm. Der er i alt 89.724 it-uddannede, heraf er 73.371 i beskæftigelse. Beskæftigelsen er opgjort pr. ultimo november 2004.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv (BUE).

Ikke-specialister præger det midt- og nordjyske it-arbejdsmarked

Det nordjyske it-arbejdsmarked omfatter 14.800 personer. Af dem er 1.300 beskæftiget i it-erhvervene, it-uddannet og ansat i en it-stilling, hvilket svarer til 9 pct. af personerne. I Region Midtjylland er der beskæftiget 40.000 personer på it-arbejdsmarkedet, hvoraf 8 pct. besidder alle tre karakteristika. Derimod er det 70 pct. i Nordjylland og 67 pct. i Midtjylland, som enten kun har et af de tre karakteristika. Dvs. at de f.eks. er ansat i it-erhvervene, men ikke arbejder i en it-stilling eller har en it-uddannelse.

Figur 7.8 Region Nordjylland og Midtjyllands it-arbejdsmarked. 2005

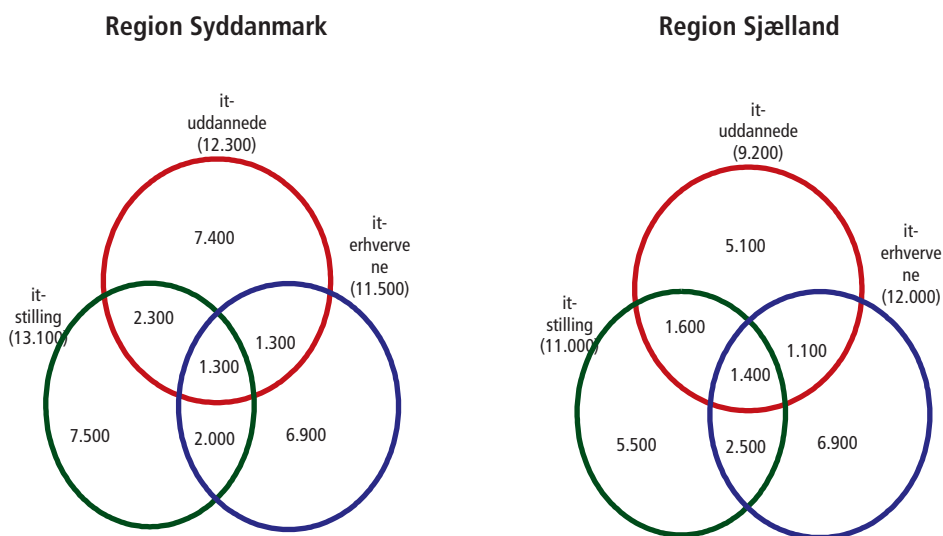

Kilde: Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv (BUE).

Flere it-uddannede i Syddanmark end i Region Sjælland

I Region Syddanmark er 28.700 personer - mod 24.100 personer i Region Sjælland - beskæftiget på it-arbejdsmarkedet. Arbejdsmarkederne i de to regioner er dog sammensat forskelligt. I Syddanmark er 12.300 it-uddannede mod kun 9.200 i Region Sjælland. Til gengæld beskæftiger de sjællandske it-erhverv 12.000 personer i forhold til 11.500 i Syddanmark.

Figur 7.9 Region Syddanmark og Sjællands it-arbejdsmarked. 2005

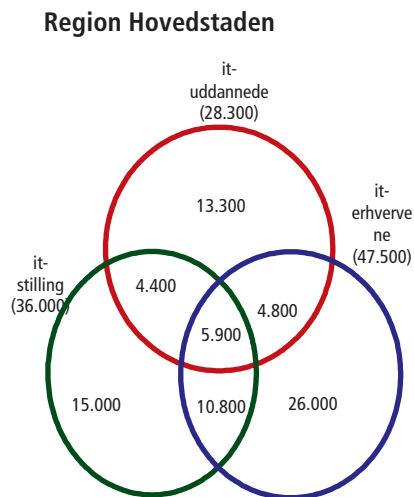

Kilde: Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv (BUE).

Hovedstaden er et stort it-arbejdsmarked

Region Hovedstaden adskiller sig fra de øvrige regioner ved at have et meget større it-arbejdsmarked. Der er i alt 80.200 personer beskæftiget på dette arbejdsmarked. Sammensætningen af de tre cirkler svarer overordnet til billedet fra de øvrige regioner, da 68 pct. af personerne kun indgår i en af cirklerne - dvs. fx kun har en it-stilling.

Figur 7.10 Region Hovedstadens it-arbejdsmarked. 2005

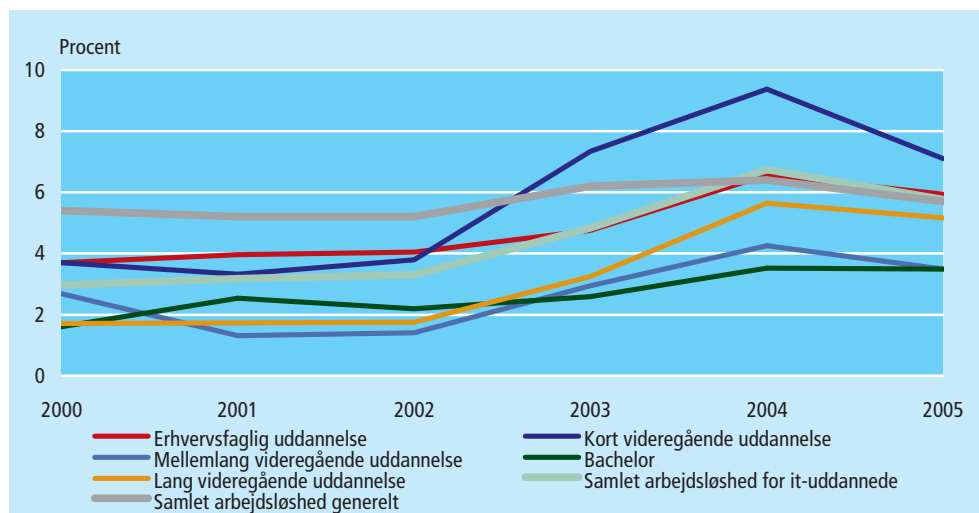
Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv (BUE).

5,8 pct. it-uddannede er arbejdsløse

Blandt de personer som har en it-uddannelse og er på arbejdsmarkedet var 5,8 pct. arbejdsløse i 2005, hvilket er 0,1 procentpoint over det generelle ledighedsgennemsnit. Det er dog et markant fald i forhold til 2004, hvor 6,7 pct. var arbejdsløse. Faldet fra 2004 til 2005 er sket for alle uddannelsesniveauer.

Figur 7.11

Ledighedsprocent for it-uddannede

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

Kurven brudt for de korte videregående it-uddannelser

Fra 2002 til 2004 har de korte videregående it-uddannelser, som fx datamatikere været præget af en hastigt stigende arbejdsløshed, som har overgået den generelle ledighed. De ligger stadigvæk højere end den generelle ledighed, men er faldet fra 9,4 pct. til 7,1 pct. fra 2004 til 2005. Personer med en mellemlang videregående it-uddannelse eller it-bacheloruddannelse har en lavere arbejdsløshed end den generelle ledighed, begge med en ledighedsfrekvens på 3,5 pct.

Tabel 7.2 Ledighedsfrekvensen for it-uddannede

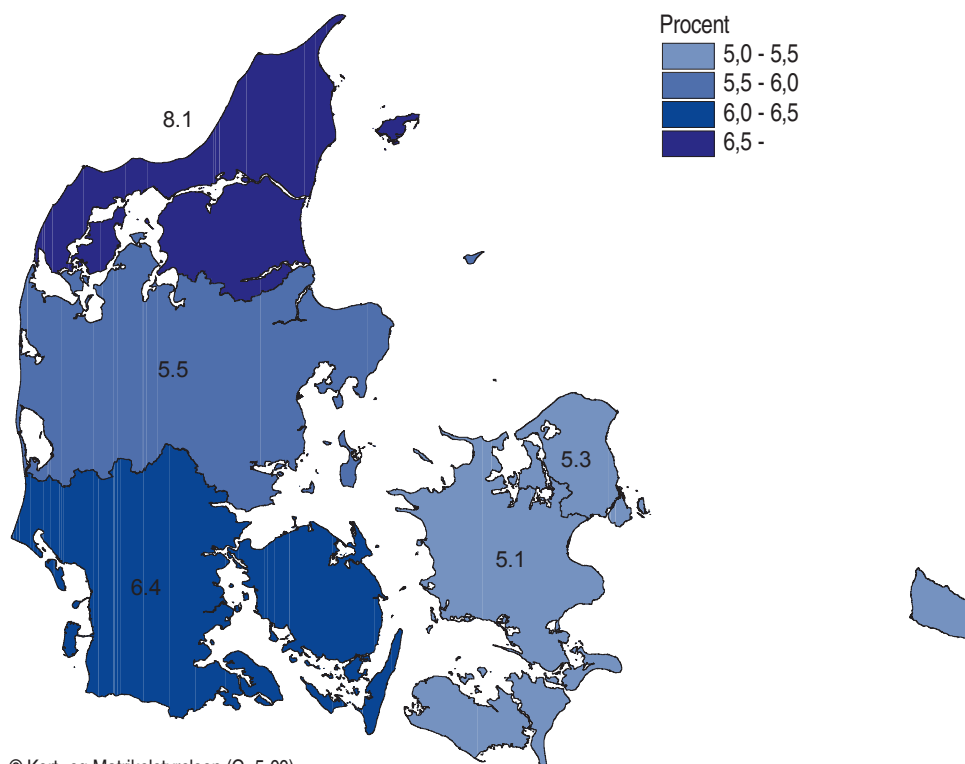
	2001	2002	2003	2004	2005
	pct.				
Samlet arbejdsløshed generelt	5,2	5,2	6,2	6,4	5,7
Samlet arbejdsløshed for it-uddannede	3,2	3,3	4,8	6,7	5,8
Erhvervsfaglig it-uddannelse	4,0	4,0	4,8	6,6	5,9
Kort videregående it-uddannelse	3,3	3,8	7,3	9,4	7,1
Mellemlang videregående it-uddannelse	1,3	1,4	2,9	4,3	3,5
It-bacheloruddannelse	2,5	2,2	2,6	3,5	3,5
Lang videregående it-uddannelse	1,7	1,8	3,2	5,6	5,2

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv 2001-2005.

Høj it-arbejdsløshed i Nordjylland

I Region Nordjylland er it-arbejdsløsheden højere end i resten af landet. Ledighedsfrekvensen var i 2005 på 8,1 pct. i forhold til 5,8 for hele landet. Ledighedsfrekvensen var også højere i Syddanmark med 6,4 pct. Derimod var it-arbejdsløsheden lavere end landsgennemsnittet i de resterende tre regioner, lavest i Region Sjælland hvor it-arbejdsløsheden var på 5,1 pct.

Figur 7.12 Ledighedsfrekvens for it-uddannede, regionalt fordelt. 2005

© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

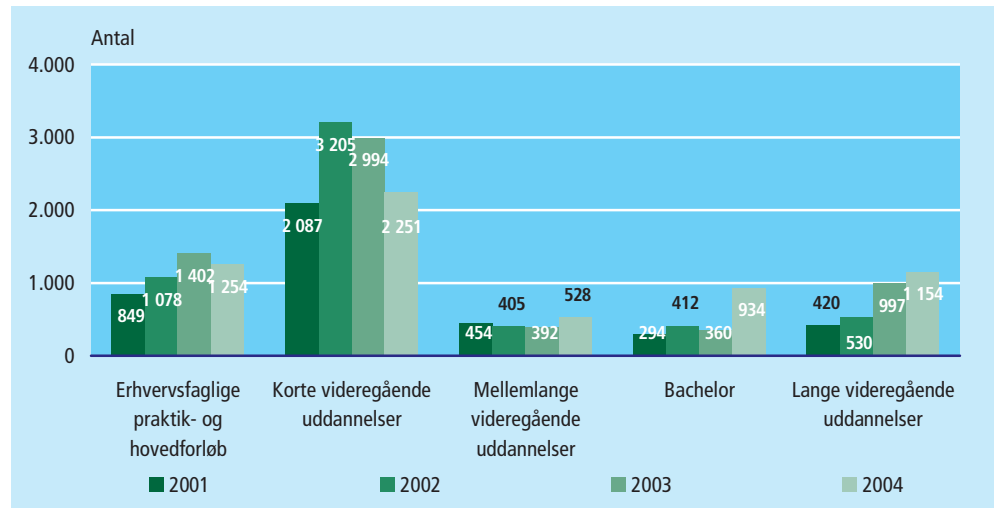
Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

7.5 It-uddannelserne

Højere kompetenceniveau blandt it-nyuddannede

I 2004 afsluttede 6.121 personer en it-uddannelse. Det er et lille fald i forhold til året før, hvor der blev uddannet 6.145 personer. Udviklingen fra 2003 til 2004 dækker over en væsentlig ændring i hvilke typer af it-uddannelser, der bliver afsluttet. Erhvervsfaglige it-uddannelser og korte videregående uddannelser havde sammenlagt 891 færre personer i 2004 end i 2003 - jf. figur 7.13. Samtidig steg antallet af nyuddannede fra bacheloruddannelser og lange videregående it-uddannelser med 731 personer fra 2003 til 2004. De nyuddannede med it-uddannelser får altså generelt højere kompetenceniveau.

Figur 7.13 Nyuddannede fra it-uddannelser

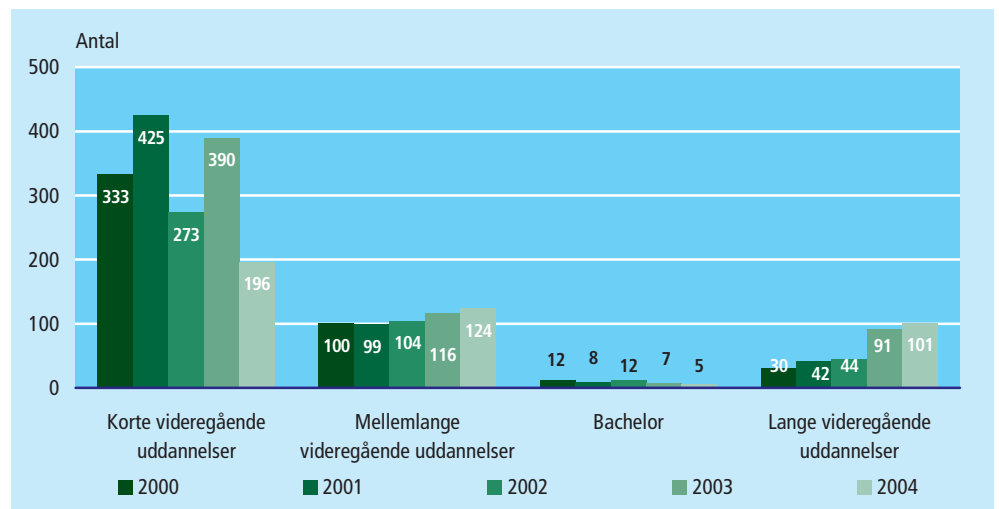

Kilde: Danmarks Statistik, Integrerede elevregister.

426 tog it-efteruddannelse i 2004

En del personer opnår også it-kvalifikationer igennem it-efteruddannelser. I 2004 drejede det sig om 426 personer mod 604 i 2003. Det er primært fra korte videregående it-uddannelser, at befolkningen afslutter it-efteruddannelser. Der er et stigende antal personer, der afslutter en it-efteruddannelse på niveau med en lang videregående it-uddannelse. I 2000 blev der uddannet 30 på dette uddannelsesniveau, mens tallet i 2004 var 101.

Figur 7.14 Nyuddannede fra åbne it-uddannelser

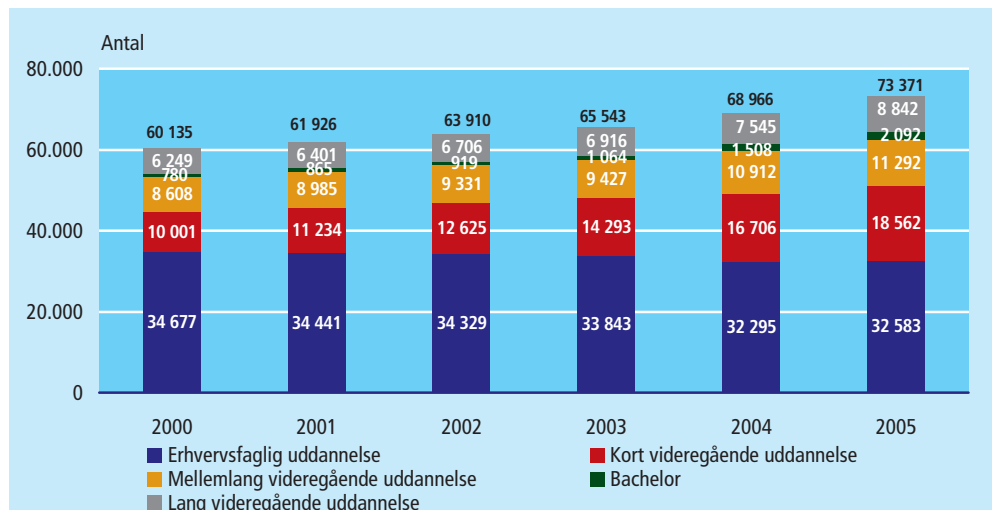

Kilde: Danmarks Statistik, Kvalifikationsregistret.

73.400 beskæftigede med it-uddannelse

Antallet af beskæftigede personer med it-uddannelse var i 2005 på ca. 73.400 personer, hvilket er en stigning på 4.400 personer i forhold til 2004. Generelt har antallet af beskæftigede med it-uddannelse været stigende siden 2000, hvilket primært skyldes, at en række af it-uddannelserne er relativt nye, og afgang fra arbejdsmarkedet derfor er relativt begrænset og endeligt, at ledigheden er faldende.

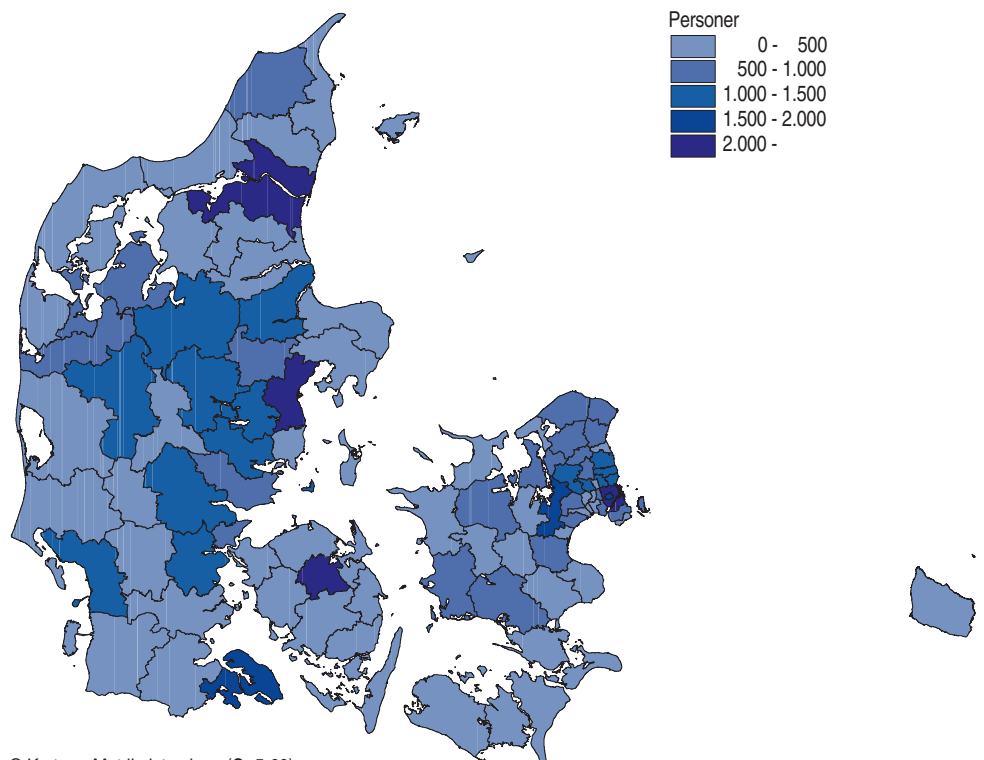
Figur 7.15 **Beskæftigede med fuldført it-uddannelse**

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og erhverv. 2000-2005.

Generelt er flest it-uddannede bosat i de store kommuner, men enkelte kommuner skiller sig ud ved at have en høj andel af it-uddannede bosat i kommunerne. Det er f.eks. Allerød, Ballerup og Struer, der alle har en andel på mere end 4,5 pct. Lands gennemsnittet er 2,7 pct. it-uddannede af alle beskæftigede.

Figur 7.16 **Kommunalt fordelt beskæftigelse for it-uddannede. 2005**

© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Anm.: København 8.900, Århus 5.900, Aalborg 3.200 og Odense 2.500 personer.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

7.6 Mangel på it-kvalifikationer

6 pct. har vanskeligt ved at rekruttere

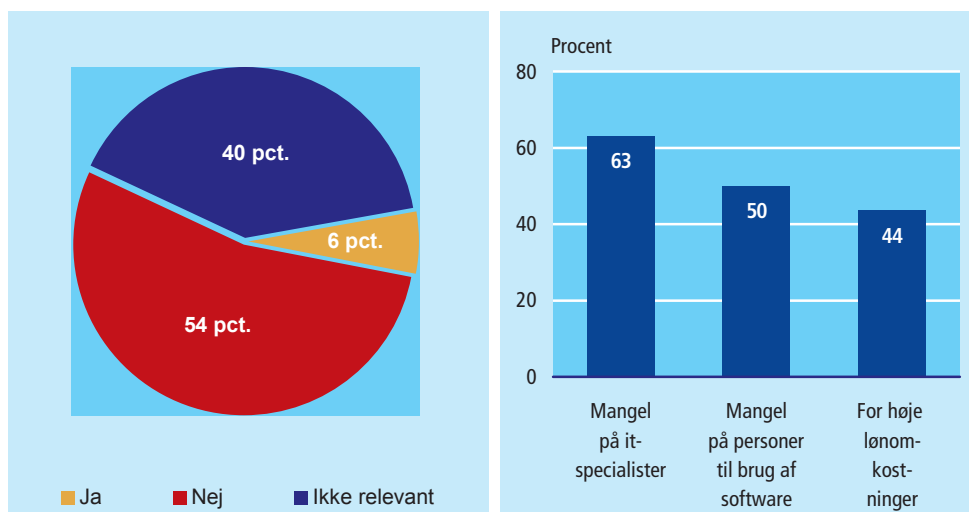
Et andet væsentligt aspekt af it-arbejdsmarkedet er spørgsmålet om, hvorvidt efterspørgslen kan stå mål med udbuddet, eller om der er mangel på personale med it-kompetencer. Kun 6 pct. af alle virksomheder finder det vanskeligt at rekruttere it-medarbejdere. 54 pct. finder det ikke vanskeligt, mens 40 pct. ikke finder det rele-

vant, enten fordi it ikke er anvendt i virksomhederne, eller fordi de ikke har rekrutteret i den pågældende periode.

It-specialister er vanskeligst at rekruttere

Blandt de 6 pct. af virksomhederne, der finder det vanskeligt at rekruttere medarbejdere med it-kompetencer, angiver 63 pct., mangel på it-specialister, som den vigtigste årsag. Mindst vigtigt regnes de forbundne lønomkostninger, som 44 pct. af virksomhederne nævner.

Figur 7.17 Vanskeligt at rekruttere personale med it-kompetencer. Fordelt på årsager. 2006

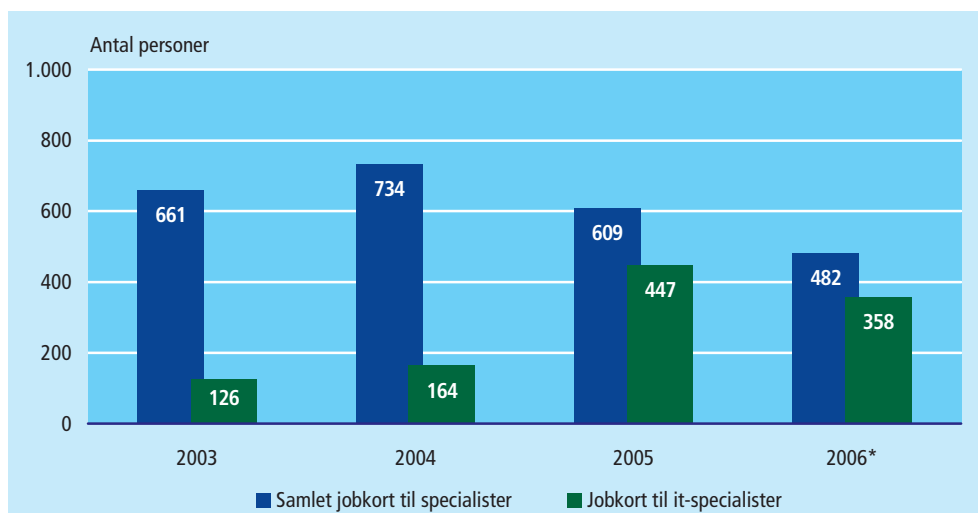

Kilde: Danmarks statistik, Virksomhedernes brug af it 2006.

It-specialister dominerer jobkortordningen

En del af behovet for it-specialister bliver dækket af den såkaldte jobkort-ordning, som gør det muligt at få udvalgte specialister til Danmark med en hurtigere sagsbehandling i Udlændingesservice. I 2006 var der pr. juli blevet udstedt 358 jobkort til it-specialister. It-specialister udgør hovedparten af de specialister, der er kommet til Danmark i 2006. De øvrige er inden for faggrupperne sygeplejerske, læger, naturvidenskabelige forskere og ingeniører. I 2003 og 2004 udgjorde it-specialister en lille andel af det samlede antal specialister, der kom til Danmark, mens andelen i 2005 og 2006 var på henholdsvis 73 og 74 pct.

Figur 7.18 Antallet af udstedte jobkort

Anm.: Tallene for 2006 er kun for 1. og 2. kvartal 2006.

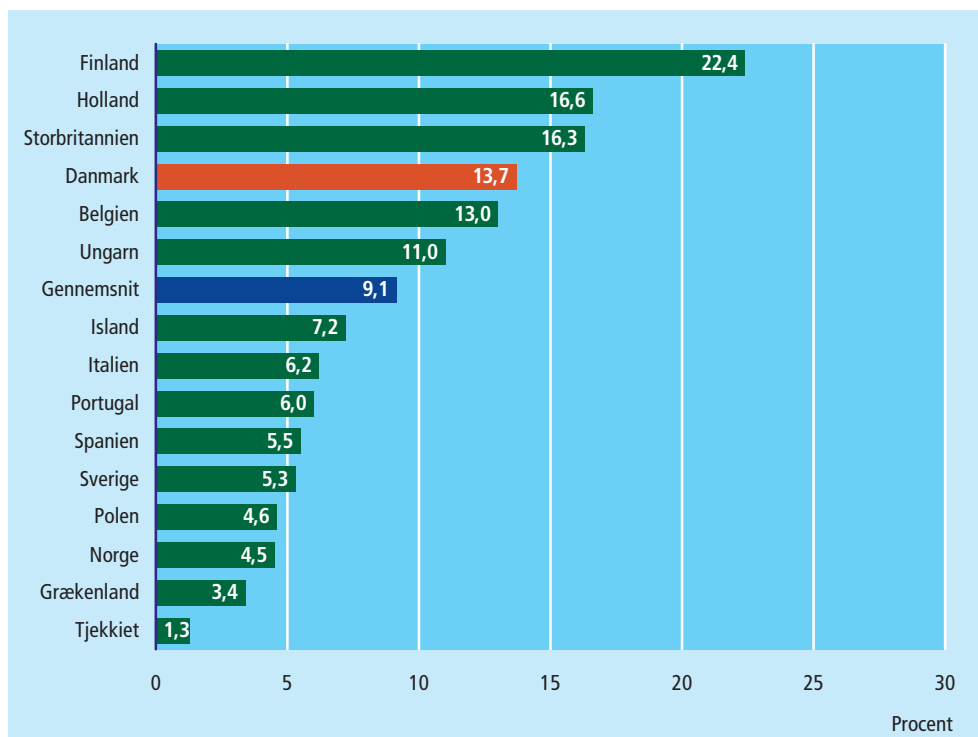
Kilde: Udlændingesservice.

7.7 Internationalt perspektiv

Danmark i den øverste tredjedel

I et internationalt perspektiv placerer Danmark sig på en tredjeplads blandt en række EU-lande, i forhold til befolkningens anvendelse af internet til formel uddannelse. 14 pct. af den danske befolkning har anvendt internettet til formel uddannelse. Gennemsnittet for de 15 lande i sammenligningen er 9 pct. Finland har langt den største andel med 22 pct., og Holland har den næststørste andel med 17 pct.

Figur 7.19 **Andel af befolkningen, der har brugt internettet til formel uddannelse. 2005**

Anmærkning: Der er spurgt til anvendelse inden for de sidste tre måneder.
Kilde: Eurostat.

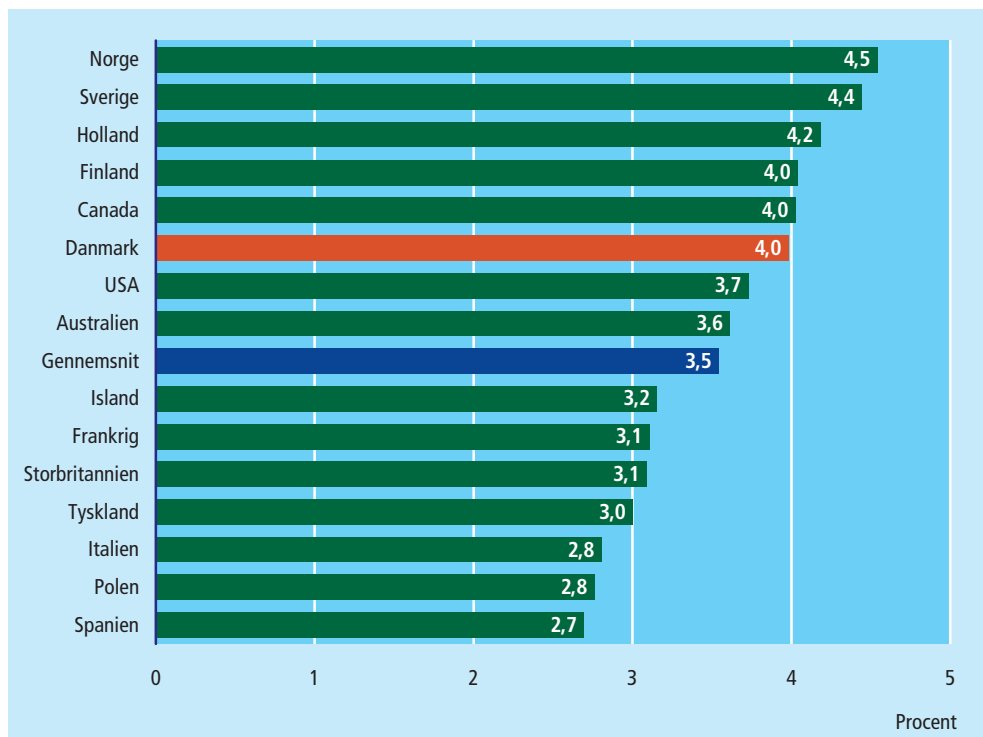
4 pct. af private stillinger er it

I forhold til andelen af it-stillinger i den private sektor er Danmark placeret som nummer seks i en OECD-opgørelse. 4 pct. af alle stillinger i den private sektor i Danmark er it-stillinger. Opgørelsen inkluderer kun primære it-stillinger.

Nordiske lande ligger over Danmark

De øvrige nordiske lande - bortset fra Island - ligger højere end Danmark. Men generelt ligger de industrialiserede lande inden for en ganske snæver ramme mellem 3 og 5 pct. af samtlige stillinger på trods af forskelle i erhvervsstruktur. Norge har den største andel med 4,5 pct. Tallene fremgår af figur 7.20.

Figur 7.20 Andel af it-stillinger af samlede stillinger. 2004

Anm.: Andelen er baseret på en smal definition af it-stillinger, som består af computerspecialister, specialister i optisk og elektroniske udstyr, mekanikere til elektrisk og elektronisk udstyr. Den definition er dermed mindre end den der anvendes nationalt.

Kilde: OECD, baseret på EU's arbejdskraftundersøgelse, US Current Population Survey, Statistics Canada, Australian Bureau of Statistics.

7.8 Bilagstabeller

Tabel 7.3 Personer med it-stilling, opdelt på hhv. primær og sekundær it-stilling. 2005

	Med it-stilling			Uden it-stilling	Befolkning i alt
	Primær	Sekundær	I alt		
	antal personer				
I alt	59 942	25 255	85 197	5 326 208	5 411 405
Landbrug, jagt mv.	38	95	133	80 574	80 707
Skovbrug mv.	7	0	7	3 525	3 532
Fiskeri mv.	1	4	5	4 192	4 197
Kulminer, brunkulslejer og tørvegræs	9	0	9	1 123	1 132
Udvinding af råolie og naturgas mv.	54	21	75	2 134	2 209
Råstofudvinding i øvrigt	8	11	19	1 432	1 451
Fremstilling af fødevarer og drikkevarer	600	635	1 235	70 955	72 190
Tobaksindustri	10	53	63	1 179	1 242
Tekstilindustri	59	44	103	6 514	6 617
Beklædningsindustri	50	42	92	2 921	3 013
Læder- og fodtøjsindustri	1	1	2	399	401
Træindustri	79	100	179	13 882	14 061
Papirindustri	68	80	148	7 238	7 386
Grafisk industri	677	561	1 238	34 154	35 392
Mineralolieindustri mv.	16	82	98	860	958
Kemisk industri	620	848	1 468	27 728	29 196
Gummi- og plastindustri	185	222	407	20 003	20 410
Sten-, ler- og glasindustri mv.	125	252	377	15 081	15 458
Fremstilling af metal	84	116	200	5 442	5 642
Jern- og metalvareindustri	313	501	814	41 833	42 647
Maskinindustri	1 898	2 087	3 985	56 465	60 450
Fremstilling af kontormaskiner og it-udstyr	245	103	348	995	1 343
Fremstilling af andre elektriske maskiner og apparater	1 720	1 247	2 967	18 132	21 099
Fremstilling af telemateriel	1 858	571	2 429	4 612	7 041
Fremstilling af medicinsk udstyr, instrumenter, ure mv.	2 486	920	3 406	11 424	14 830
Fremstilling af biler mv.	42	83	125	5 411	5 536
Fremstilling af andre transportmidler	360	524	884	8 003	8 887
Møbelindustri og anden industri	362	318	680	25 589	26 269
Genbrug af affaldsprodukter	12	1	13	445	458
El-, gas- og varmforsyning	324	578	902	10 997	11 899
Vandforsyning	41	14	55	2 402	2 457
Bygge- og anlægsvirksomhed	1 034	2 380	3 414	166 095	169 509
Handel med biler mv., reparation og vedligeholdelse heraf samt servicestationer	284	1 653	1 937	58 950	60 887
Engroshandel og agenturhandel undtagen med biler mv.	6 436	2 139	8 575	148 373	156 948
Detailhandel undtagen med biler mv., reparationsvirksomhed	746	318	1 064	187 181	188 245
Hotel- og restaurationsvirksomhed	106	129	235	82 819	83 054
Landtransport, rørtransport	415	227	642	69 955	70 597
Skibsfart	77	20	97	10 122	10 219
Lufttransport	191	30	221	6 135	6 356
Hjælpevirksomhed i forbindelse med transport, rejsebureauvirksomhed og transportformidling	560	225	785	32 483	33 268
Post og telekommunikation	6 032	985	7 017	43 503	50 520
Pengeinstitutter og finansieringsvirksomhed	4 473	42	4 515	48 239	52 754
Forsikringsvirksomhed	1 077	142	1 219	14 793	16 012
Servicevirksomhed i forbindelse med pengeinstitutter, finansierings- og forsikringsvirksomhed	1 202	7	1 209	3 244	4 453
Virksomhed i forbindelse med fast ejendom	185	87	272	37 427	37 699
Udlejning af biler, maskiner, udstyr mv.	88	52	140	7 433	7 573
It-servicevirksomhed	16 354	1 705	18 059	23 610	41 669
Forskning og udvikling	596	499	1 095	11 130	12 225
Anden forretningsservice	2 819	2 301	5 120	204 516	209 636
Offentlig administration, forsvar og socialforsikring	1 729	462	2 191	146 843	149 034
Undervisning	1 636	137	1 773	201 969	203 742
Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger	490	182	672	482 929	483 601
Kloakvæsen, renovationsvæsen, renholdelse mv.	56	45	101	21 176	21 277
Organisationer og foreninger i.a.n.	358	88	446	41 907	42 353
Forlystelser, kultur og sport	547	1 263	1 810	53 708	55 518
Anden servicevirksomhed	80	17	97	22 067	22 164
Private husholdninger med ansat medhjælp	3	4	7	1 920	1 927
Internationale organisationer mv.	11	2	13	11 982	11 995
Uoplyst	5	0	5	112	117

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

Tabel 7.4 Personer med fuldført it-uddannelse, opdelt på hhv. primær og sekundær it-uddannelse. 2005

	Med it-uddannelse			Uden it-uddannelse	Befolkning i alt
	Primær	Sekundær	I alt		
	antal personer				
I alt	34 679	55 045	89 724	5 321 681	5 411 405
Landbrug, jagt mv.	211	140	351	80 356	80 707
Skovbrug mv.	4	14	18	3 514	3 532
Fiskeri mv.	5	9	14	4 183	4 197
Kulminer, brunkulslejer og tørvegræs	2	-	2	130	132
Udvinding af råolie og naturgas mv.	28	112	140	2 069	2 209
Råstofudvinding i øvrigt	5	3	8	1 443	1 451
Fremstilling af fødevarer og drikkevarer	351	335	686	71 504	72 190
Tobaksindustri	9	9	18	1 224	1 242
Tekstilindustri	37	46	83	6 534	6 617
Beklædningsindustri	49	15	64	2 949	3 013
Læder- og fodtøjsindustri	6	3	9	392	401
Træindustri	91	80	171	13 890	14 061
Papirindustri	50	226	276	7 110	7 386
Grafisk industri	420	2 629	3 049	32 343	35 392
Mineralolieindustri mv.	7	21	28	930	958
Kemisk industri	232	473	705	28 491	29 196
Gummi- og plastindustri	140	233	373	20 037	20 410
Sten-, ler- og glasindustri mv.	60	93	153	15 305	15 458
Fremstilling af metal	32	63	95	5 547	5 642
Jern- og metalvareindustri	206	271	477	42 170	42 647
Maskinindustri	674	1 604	2 278	58 172	60 450
Fremstilling af kontormaskiner og it-udstyr	59	338	397	946	1 343
Fremstilling af andre elektriske maskiner og apparater	305	1 891	2 196	18 903	21 099
Fremstilling af telemateriel	135	1 273	1 408	5 633	7 041
Fremstilling af medicinsk udstyr, instrumenter, ure mv.	280	1 899	2 179	12 651	14 830
Fremstilling af biler mv.	29	61	90	5 446	5 536
Fremstilling af andre transportmidler	96	397	493	8 394	8 887
Møbelindustri og anden industri	213	273	486	25 783	26 269
Genbrug af affaldsprodukter	1	5	6	452	458
El-, gas- og varmforsyning	201	450	651	11 248	11 899
Vandforsyning	18	49	67	2 390	2 457
Bygge- og anlægsvirksomhed	423	1 782	2 205	167 304	169 509
Handel med biler mv., reparation og vedligeholdelse heraf samt servicestationer	216	256	472	60 415	60 887
Engroshandel og agenturhandel undtagen med biler mv.	2 521	5 715	8 236	148 712	156 948
Detailhandel undtagen med biler mv., reparationsvirksomhed	1 011	1 740	2 751	185 494	188 245
Hotel- og restaurationsvirksomhed	354	264	618	82 436	83 054
Landtransport, rørtransport	317	682	999	69 598	70 597
Skibsfart	69	72	141	10 078	10 219
Lufttransport	33	49	82	6 274	6 356
Hjælpevirksomhed i forbindelse med transport, rejsebureauvirksomhed og transportformidling	267	343	610	32 658	33 268
Post og telekommunikation	1 178	2 657	3 835	46 685	50 520
Pengeinstitutter og finansieringsvirksomhed	1 358	544	1 902	50 852	52 754
Forsikringsvirksomhed	337	174	511	15 501	16 012
Servicevirksomhed i forbindelse med pengeinstitutter, finansierings- og forsikringsvirksomhed	501	96	597	3 856	4 453
Virksomhed i forbindelse med fast ejendom	154	348	502	37 197	37 699
Udlejning af biler, maskiner, udstyr mv.	54	149	203	7 370	7 573
It-servicevirksomhed	7 660	4 792	12 452	29 217	41 669
Forskning og udvikling	252	573	825	11 400	12 225
Anden forretningsservice	2 743	3 832	6 575	203 061	209 636
Offentlig administration, forsvar og socialforsikring	1 546	2 504	4 050	144 984	149 034
Undervisning	1 671	1 911	3 582	200 160	203 742
Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger	1 008	1 222	2 230	481 371	483 601
Kloakvæsen, renovationsvæsen, renholdelse mv.	59	194	253	21 024	21 277
Organisationer og foreninger i.a.n.	314	448	762	41 591	42 353
Forlystelser, kultur og sport	590	1 042	1 632	53 886	55 518
Anden servicevirksomhed	82	77	159	22 005	22 164
Private husholdninger med ansat medhjælp	23	8	31	1 896	1 927
Internationale organisationer mv.	74	110	184	11 811	11 995
Uoplyst	-	1	1	116	117

Anm. Der er 89.724 it-uddannede, heraf er 73.371 i beskæftigelse.

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

Tabel 7.5 Kombination af it-stillinger og it-uddannelse. 2005

	Med it-stilling		Uden it-stilling		Befolkning i alt
	Med it-udd.	Uden it-udd.	Med it-udd.	Uden it-udd.	
	antal personer				
I alt	24 952	60 245	64 772	5 261 436	5 411 405
Landbrug, jagt mv.	9	124	342	80 232	80 707
Skovbrug mv.	1	6	17	3 508	3 532
Fiskeri mv.	-	5	14	4 178	4 197
Kulminer, brunkulslejer og tørvegræs	1	8	1	122	132
Udvinding af råolie og naturgas mv.	19	56	121	2 013	2 209
Råstofudvinding i øvrigt	5	14	3	1 429	1 451
Fremstilling af fødevarer og drikkevarer	165	1 070	521	70 434	72 190
Tobaksindustri	4	59	14	1 165	1 242
Tekstilindustri	10	93	73	6 441	6 617
Beklædningsindustri	19	73	45	2 876	3 013
Læder- og fodtøjsindustri	-	2	9	390	401
Træindustri	24	155	147	13 735	14 061
Papirindustri	26	122	250	6 988	7 386
Grafisk industri	275	963	2 774	31 380	35 392
Mineralolieindustri mv.	7	91	21	839	958
Kemisk industri	215	1 253	490	27 238	29 196
Gummi- og plastindustri	64	343	309	19 694	20 410
Sten-, ler- og glasindustri mv.	28	349	125	14 956	15 458
Fremstilling af metal	21	179	74	5 368	5 642
Jern- og metalvareindustri	68	746	409	41 424	42 647
Maskinindustri	824	3 161	1 454	55 011	60 450
Fremstilling af kontormaskiner og edb-udstyr	135	213	262	733	1 343
Fremstilling af andre elektriske maskiner og apparater	719	2 248	1 477	16 655	21 099
Fremstilling af telemateriel	815	1 614	593	4 019	7 041
Fremstilling af medicinsk udstyr, instrumenter, ure mv.	1 102	2 304	1 077	10 347	14 830
Fremstilling af biler mv.	24	101	66	5 345	5 536
Fremstilling af andre transportmidler	320	564	173	7 830	8 887
Møbelindustri og anden industri	161	519	325	25 264	26 269
Genbrug af affaldsprodukter	-	13	6	439	458
El-, gas- og varmforsyning	190	712	461	10 536	11 899
Vandforsyning	5	50	62	2 340	2 457
Bygge- og anlægsvirksomhed	470	2 944	1 735	164 360	169 509
Handel med biler mv., reparation og vedligeholdelse heraf samt servicestationer	69	1 868	403	58 547	60 887
Engroshandel og agenturhandel undtagen med biler mv.	2 978	5 597	5 258	143 115	156 948
Detailhandel undtagen med biler mv., reparationsvirksomhed	307	757	2 444	184 737	188 245
Hotel- og restaurationsvirksomhed	23	212	595	82 224	83 054
Landtransport, rørtransport	160	482	839	69 116	70 597
Skibsfart	22	75	119	10 003	10 219
Lufttransport	20	201	62	6 073	6 356
Hjælpevirksomhed i forbindelse med transport, rejsebureauvirksomhed og transportformidling	211	574	399	32 084	33 268
Post og telekommunikation	2 186	4 831	1 649	41 854	50 520
Pengeinstitutter og finansieringsvirksomhed	1 429	3 086	473	47 766	52 754
Forsikringsvirksomhed	316	903	195	14 598	16 012
Servicevirksomhed i forbindelse med pengeinstitutter, finansierings- og forsikringsvirksomhed	492	717	105	3 139	4 453
Virksomhed i forbindelse med fast ejendom	50	222	452	36 975	37 699
Udlejning af biler, maskiner, udstyr mv.	42	98	161	7 272	7 573
It-servicevirksomhed	7 243	10 816	5 209	18 401	41 669
Forskning og udvikling	396	699	429	10 701	12 225
Anden forretningsservice	1 314	3 806	5 261	199 255	209 636
Offentlig administration, forsvar og socialforsikring	754	1 437	3 296	143 547	149 034
Undervisning	563	1 210	3 019	198 950	203 742
Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger	204	468	2 026	480 903	483 601
Kloakvæsen, renovationsvæsen, renholdelse mv.	14	87	239	20 937	21 277
Organisationer og foreninger i.a.n.	93	353	669	41 238	42 353
Forlystelser, kultur og sport	308	1 502	1 324	52 384	55 518
Anden servicevirksomhed	28	69	131	21 936	22 164
Private husholdninger med ansat medhjælp	2	5	29	1 891	1 927
Internationale organisationer mv.	2	11	182	11 800	11 995
Uoplyst	-	5	1	111	117

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

Tabel 7.6 It-uddannedes beskæftigelse fordelt på kommuner. 2005

	It-uddannede	Beskæftigede i alt
København	8 857	262 041
Frederiksberg	1 743	49 099
Ballerup	1 054	22 526
Brøndby	435	15 857
Dragør	213	6 835
Gentofte	1 061	35 283
Gladsaxe	1 196	30 383
Glostrup	401	10 597
Herlev	489	12 928
Albertslund	489	13 756
Hvidovre	800	24 748
Taastrup	840	23 358
Taarbæk	1 085	25 591
Rødovre	570	17 579
Ishøj	285	10 194
Tårnby	580	20 284
Vallensbæk	252	6 850
Furesø	850	18 854
Allerød	587	12 750
Fredensborg	666	20 067
Helsingør	710	29 667
Hillerød	799	23 584
Hørsholm	425	12 355
Rudersdal	1 055	26 546
Egedal	1 080	22 055
Frederikssund	733	22 374
Greve	831	25 346
Køge	783	28 638
Frederiksværk-Hundested	284	15 001
Roskilde	1 636	41 810
Solrød	390	11 488
Gribskov	527	20 982
Odsherred	218	15 102
Holbæk	777	33 881
Faxe	376	17 426
Kalundborg	344	23 503
Ringsted	365	15 915
Slagelse	643	36 153
Stevns	221	11 382
Sorø	277	14 166
Lejre	443	14 301
Lolland	218	20 167
Næstved	828	39 644
Guldborgsund	462	29 011
Vordingborg	369	21 433
Bornholm	256	190 90
Middelfart	368	181 07
Christiansø	0	59
Assens	369	19 986
Midtfyn	413	24 888
Kerteminde	212	11 096
Nyborg	215	14 545
Odense	2 479	89 075
Svendborg	403	27 137
Bogense	217	14 267
Langeland	62	6 082
Ærø	27	3 042

Tabel 7.6 (fortsat)

	It-uddannede	Beskæftigede i alt
Haderslev	479	27 391
Billund	357	21 107
Sønderborg	1 569	36 609
Tønder	207	19 884
Esbjerg	1 033	56 646
Fanø	28	1 638
Varde	329	26 096
Vejen	250	21 037
Aabenraa	449	28 959
Fredericia	625	24 099
Horsens	1 074	38 457
Kolding	1 058	44 362
Vejle	1 174	45 237
Herning	1 020	43 219
Holstebro	605	29 247
Lemvig	130	11 418
Struer	513	11 367
Syddjurs	443	19 832
Norddjurs	259	18 137
Favrskov	727	23 091
Odder	312	10 691
Randers	1 073	44 908
Silkeborg	1 143	43 469
Samsø	21	1 832
Skanderborg	1 094	28 895
Århus	5 937	149 289
Ikast-Brande	405	20 059
Ringkøbing-Skjern	371	30 342
Hedensted	503	22 832
Morsø	139	10 809
Skive	541	24 435
Thisted	301	23 255
Viborg	1 058	46 445
Brønderslev-Dronninglund	322	16 819
Frederikshavn	442	30 125
Vesthimmerland	287	18 648
Læsø	4	1 008
Rebild	356	14 608
Mariagerfjord	341	20 499
Jammerbugt	435	19 059
Aalborg	3 172	93 027
Hjørring	517	32 691

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

8. It-erhvervene

8.1 Introduktion

Udbudssiden i it-erhvervene It-erhvervene producerer en vigtig del af udbuddet af varer og tjenester til det danske informationssamfund og tegner sig for en stor del af beskæftigelsen. De brancher, som tilsammen udgør it-erhvervene, er meget forskellige i karakter og bidrager med vidt forskellige produkter.

Fem emner I dette kapitel vil der blive tegnet et portræt af it-erhvervene ud fra fem forskellige vinkler: Strukturudvikling, økonomisk udvikling, beskæftigelse, forskning og udvikling og endeligt et internationalt perspektiv.

Stigning i omsætning, men fald i beskæftigelse Det seneste statistisk tilgængelige år - 2004 - viste en stigning i antallet af firmaer inden for it-erhvervene. Omsætning, værditilvækst og lønsum steg i forhold til 2003, mens beskæftigelsen faldt for tredje år i træk. Nye beskæftigelsestal tyder dog på, at beskæftigelsen er steget i 2005 og 2006.

For at afgrænse it-erhvervene på tværs af gængse brancheinddelinger er der blevet lavet en international definition, som gennemgås i faktaboksen.

Definition af It-erhvervene

Definition af it-erhvervene:

Betegnelsen it-erhvervene dækker en række brancher, hvis produkter og serviceydelser er mere eller mindre direkte relateret til informationsteknologiens udbredelse og anvendelse. Den internationalt harmoniserede definition¹ tager udgangspunkt i den internationale branchenomenklatur, ISIC². De underliggende principper for it-erhvervene er følgende:

For it-industriens vedkommende skal produkterne være beregnet til behandling og kommunikation af information, herunder transmission og fremvisning, brug af elektronisk behandling til at opfange, måle og/eller lagre information om fysiske fænomener eller kontrollere fysiske processer.

For it-serviceerhvervenes vedkommende skal produkterne/serviceydelserne være beregnet til informationsbehandling og kommunikation via elektroniske medier.

Definitionen opdeler it-erhvervene i hhv.

- it-industri
- it-serviceerhverv, med tre undergrupper:
 - it-engroshandel
 - telekommunikation
 - it-konsulentvirksomhed

Den danske definition afviger en anelse i forbindelse med branchen It-engroshandel, hvor handel med kontormøbler og elektriske husholdningsartikler ikke medregnes som it³.

26 pct. af privat FoU foregår i it-erhvervene Afsnittet om forskning og udvikling viser, at udgifterne til forskning og udvikling er steget i it-erhvervene fra 6,1 mia. kr. i 2003 til 6,6 mia. kr. i 2004. Dermed udgør it-erhvervenes FoU-udgifter 26 pct. af de private byerhvervs it-udgifter.

Danmark klarer sig ok internationalt Internationalt set klarer de danske it-erhverv sig nogenlunde, målt i forhold til de øvrige OECD-lande. Således er Danmark det 8. bedst placerede land i forhold til it-erhvervenes andel af den private sektors værditilvækst.

¹ Den internationalt sammenlignelige definition af it-erhvervene er hovedsagelig udarbejdet af OECD's *Working Party on Indicators for the Information Society (WPIIS)*, jf. OECD: *Measuring the ICT Sector*, Paris 2000.

² FN's standardaktivitetsgruppering, *International Standard Industrial Classification of all economic activities (ISIC)*.

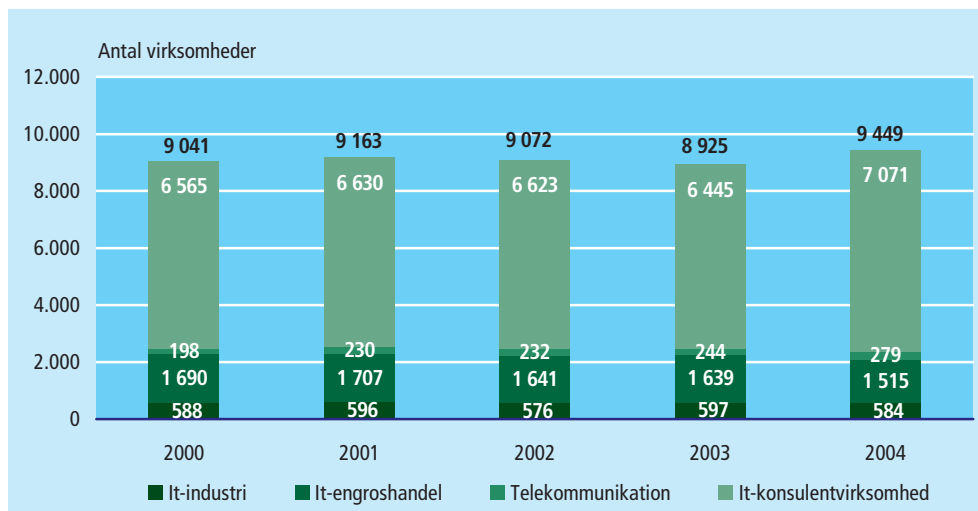
³ En detaljeret beskrivelse af de brancher, der indgår i definitionen findes i kapitel 11 Kilder og metoder, afsnit 11.4 Branchegrupperinger.

8.2 Strukturudviklingen i it-erhvervene

9.449 it-virksomheder I 2004 steg antallet af virksomheder i it-erhvervene til 9.449 fra 8.925 i 2003. Det er det højeste antal siden 1999, hvor opgørelsesmetoden af firmaer blev ændret⁴, men niveauet har ligget omkring 9.000 i hele perioden. Hovedparten af virksomhederne er placeret i it-konsulentvirksomhederne, med i alt 7.071 virksomheder.

Fald i it-industri og it-engroshandel It-industrien og it-engroshandel har haft nedgang i antallet af virksomheder, men det er et meget lille fald: I it-industrien er antallet faldet fra 597 i 2003 til 584 i 2004, mens der i it-engroshandel er et fald fra 1.639 til 1.515. Telekommunikation er omvendt steget ca. 10 pct. fra 244 virksomheder i 2003 til 279 i 2004.

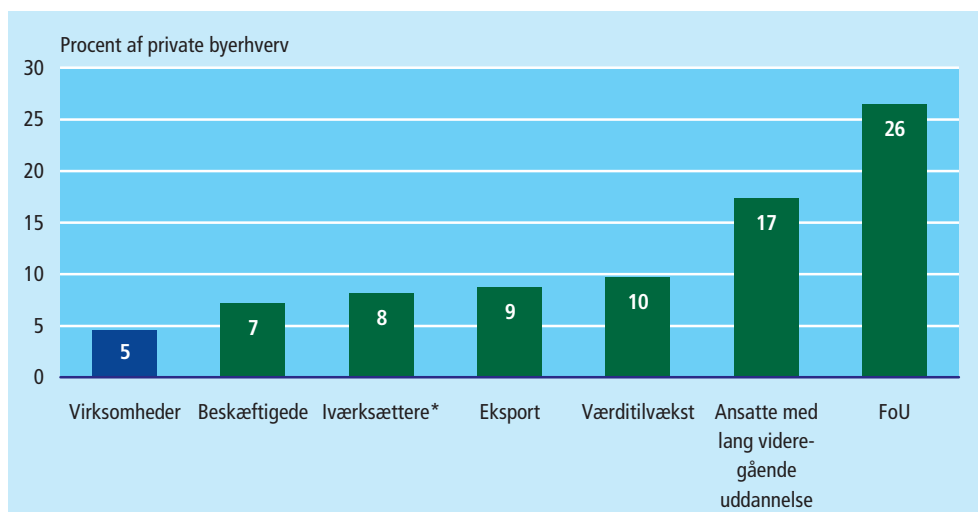
Figur 8.1 Virksomheder i it-erhvervene

Kilde: Danmarks Statistik, Generel firmastatistik, 1999-2004.

It-erhvervene har stor betydning It-erhvervene udgør 5 pct. af alle virksomheder i de private byerhverv, men har større betydning i forhold til en lang række indikatorer: De har 7 pct. af de beskæftigede, står for 9 pct. af den samlede eksport og tegner sig for 26 pct. af de samlede udgifter til forskning og udvikling.

Figur 8.2 It-erhvervenes andel af de private byerhverv, 2003

Anm.: Iværksætterandelen er ikke inkl. telekommunikation.

Kilde: Danmarks Statistik, Generel firmastatistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv og Erhvervsdemografisk database.

⁴ Ved overgangen fra Firmastatistik til Den generelle Firmastatistik blev grænsen for, hvad der er reel aktivitet, forhøjet.

8.3 Økonomisk udvikling

It-erhvervene har 194 mia. kr. i omsætning

It-erhvervene havde en omsætning på 194 mia. kr. i 2004. Det er en stigning fra året før på ca. 3 mia. kr. Omsætningen er lavere end i perioden fra 2000 til 2002, men dækker over store forskelle i udviklingen. Underbranchen It-konsulentvirksomhed har således haft en stigning i omsætningen på 5 mia. kr. fra 2003 til 2004. Det er den største omsætning nogensinde - omsætningen i it-konsulentvirksomhederne er dobbelt så stor i 2004 som i 1997.

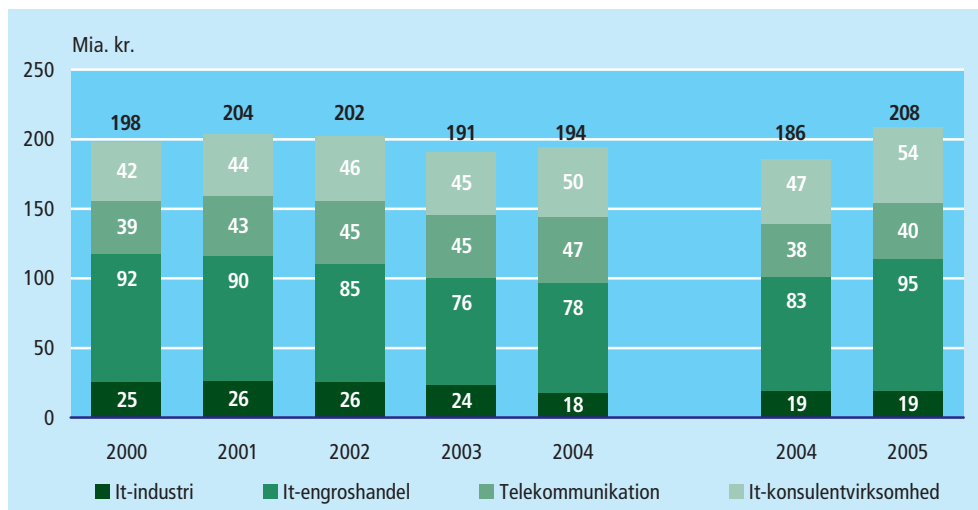
Største omsætning i telekommunikation nogensinde

Telekommunikation har en omsætning på 47 mia. kr. i 2004, hvilket også er den højeste omsætning i denne branche nogensinde. Omsætningen er også fordoblet siden 1997, hvor den var 23. mia. kr.

Fald i it-industriens omsætning

Omvendt er omsætningen i it-industrien faldet drastisk fra 24 mia. kr. i 2003 til 18 mia. kr. i 2004. Det er den laveste omsætning i it-industrien siden 1996. It-engros-handel havde en stigning fra 76 mia. kr. i 2003 til 78 mia. kr. i 2004. Men omsætningen er stadig lavere end i perioden fra 2000 til 2002.

Figur 8.3 It-erhvervenes omsætning, fordelt på hovedbrancher

Kilde: Danmarks Statistik, Generel firmastatistik. 2000-2004. Firmaernes køb og salg, 2004-2005.

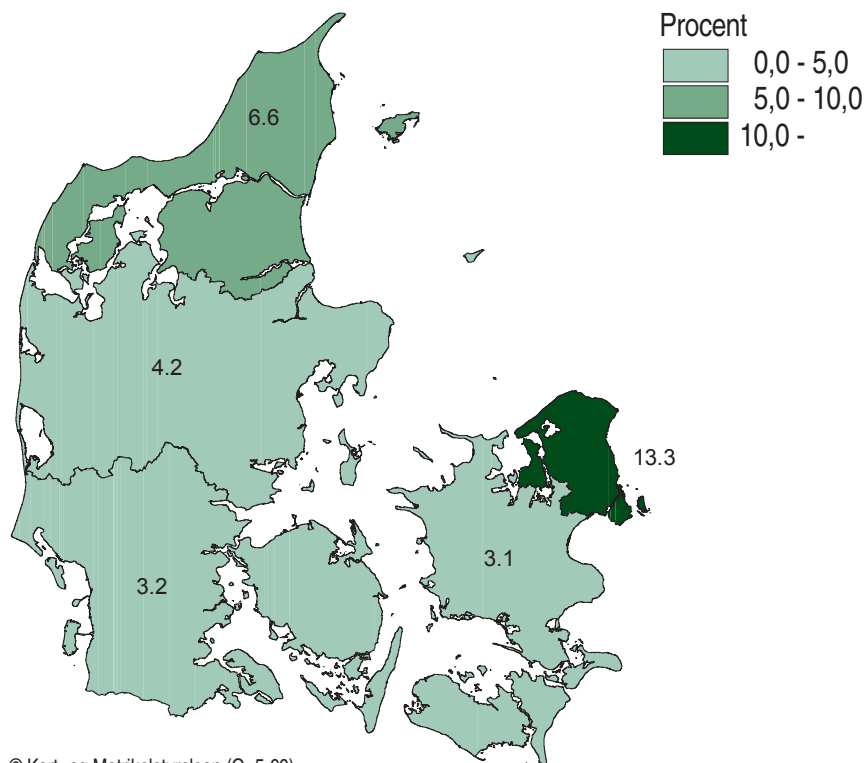
It-erhvervene vigtigst i Hovedstaden og Nordjylland

Region Hovedstaden og Region Nordjylland har de største andele af it-erhverv i forhold til de private byerhverv. I Region Hovedstaden er andelen 13,3 pct. af den samlede omsætning i de private byerhverv. 6 pct. af omsætningen i Nordjyllands private byerhverv stammer fra it-erhvervene og regionen har dermed landets næsthøjeste andel af it-erhverv.

Region Sjælland har mindste andel

I Region Sjælland har it-erhvervene den mindste andel af omsætningen med 3 pct.

Figur 8.4 It-erhvervenes andel af omsætningen i private byerhverv, regionalt fordelt. 2004

© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Kilde: Danmarks Statistik, Generel firmastatistik (2004).

74 pct. af omsætningen i Hovedstaden

Omsætningen i it-erhvervene er meget ujævnt fordelt på regionerne. Region Hovedstaden tegner sig for 74 pct. af den samlede omsætning i it-erhvervene. Foruden den faktiske koncentration af it-virksomheder registrerer mange virksomheder deres omsætning i hovedsædet, der ofte er placeret i København. Men hvis andelen sammenlignes med Region Hovedstadens andel af omsætningen i de private byerhverv, som er 46 pct., ses det, at der er en særlig stor aktivitet i it-erhvervene i denne region.

1,7 mia. kr. mere i værditilvækst

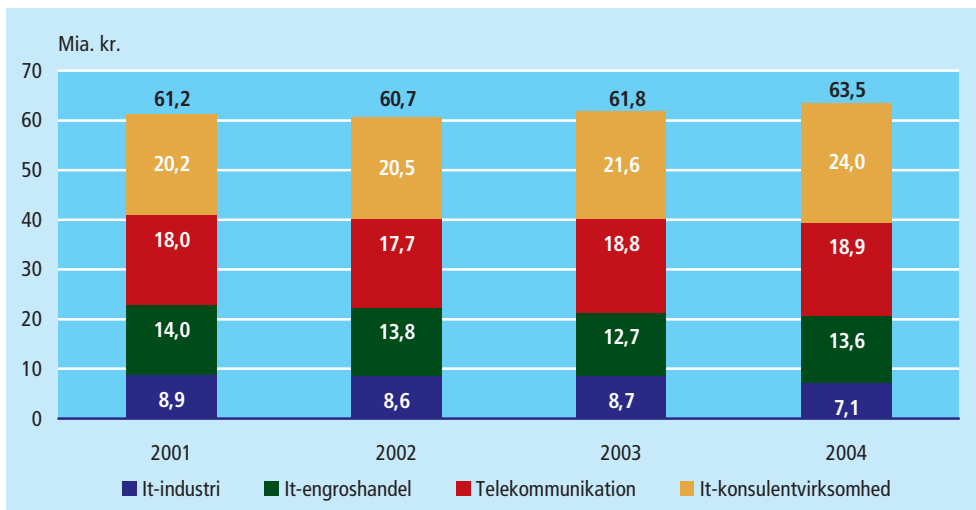
It-erhvervenes værditilvækst var i 2004 på 64 mia. kr. Værditilvæksten har været stigende i perioden fra 2001 til 2004⁵. Men fremgangen er fordelt forskelligt på de forskellige underbrancher i it-erhvervene. It-konsulentvirksomheder har haft den største stigning i værditilvæksten på 2,3 mia. kr. fra 2003 til 2004. It-engroshandel steg med 0,8 mia. kr. i perioden, hvorimod Telekommunikation havde en uændret høj værditilvækst.

Faldende værditilvækst i it-industrien

It-industrien oplevede som det eneste af it-erhvervene en faldende værditilvækst, fra 9 mia. kr. i 2003 til 7 mia. kr. i 2004. Faldet i værditilvæksten følger den generelle nedgang i it-industrien i omsætning og beskæftigelse.

⁵ Værditilvæksten i Telekommunikation er først blevet opgjort fra 2001.

Figur 8.5 It-erhvervenes værditilvækst.

Kilde: Danmarks Statistik, Generel firmastatistik (2001-2004).

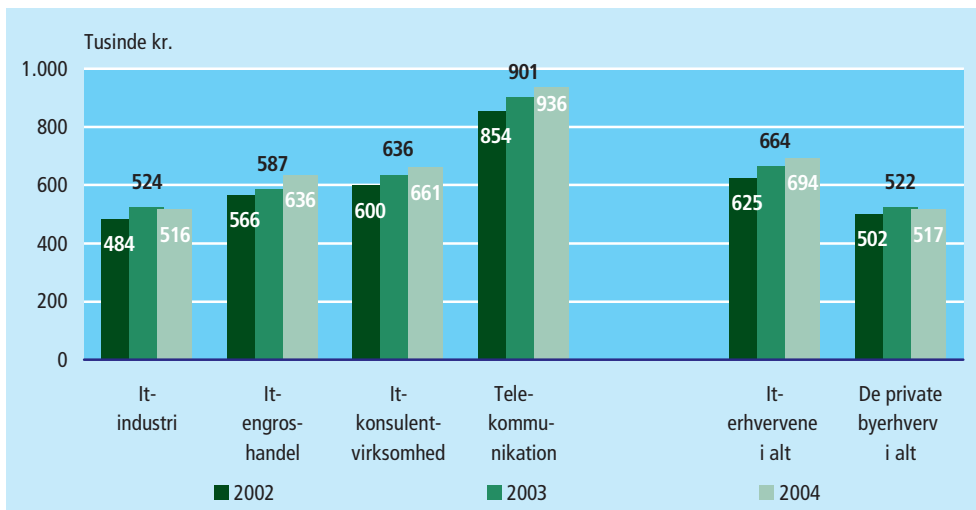
936.000 kr. i værditilvækst pr. medarbejder i Telekommunikation

Værditilvæksten målt pr. fuldtidsansat viser et lidt andet billede end værditilvæksten. Telekommunikation har haft en stigning på 4 pct. - fra en værditilvækst på 901.000 kr. pr. fuldtidsmedarbejder i 2003 til 936.000 kr. i 2004. It-engroshandel har også oplevet en stor stigning på 49.000 kr. pr. fuldtidsmedarbejder fra 2003 til 2004.

It-erhvervene langt over de private byerhverv

It-industrien har haft en mindre nedgang fra 524.000 kr. pr. fuldtidsmedarbejder i 2003 til 516.000 kr. i 2004, hvilket er et niveau lidt under de private byerhverv generelt. Men it-erhvervene som helhed har en langt større værditilvækst pr. fuldtidsansat end de private byerhverv. I 2004 er forskellen på 177.000 kr. pr. fuldtidsmedarbejder.

Figur 8.6 It-erhvervenes værditilvækst pr. fuldtidsansat

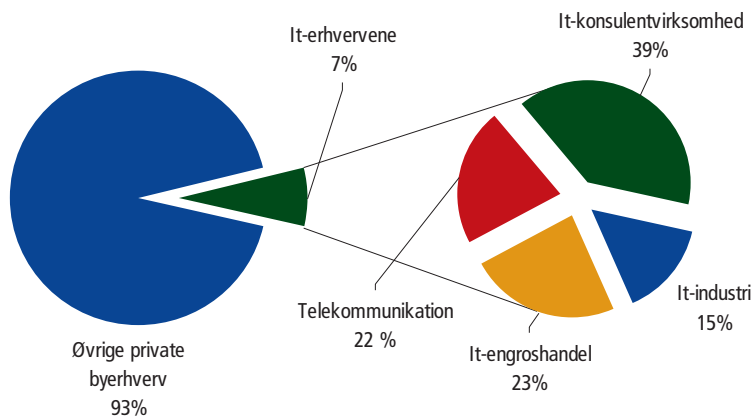

Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik, 2002-2004.

7 pct. af de ansatte i de private byerhverv er i it-erhvervene

It-erhvervene tegner sig for 7 pct. af beskæftigelsen i de private byerhverv. Blandt de 7 pct. er 39 pct. beskæftiget i it-konsulentvirksomhederne, som dermed har den største andel. 23 pct. af de beskæftigede i it-erhvervene er ansat i it-engrosvirksomheder, mens henholdsvis 22 og 15 pct. er ansat i telekommunikation og it-industri.

Figur 8.7 It-erhvervenes andel af beskæftigelse. Procentvis fordeling. 2004

Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik, 2004.

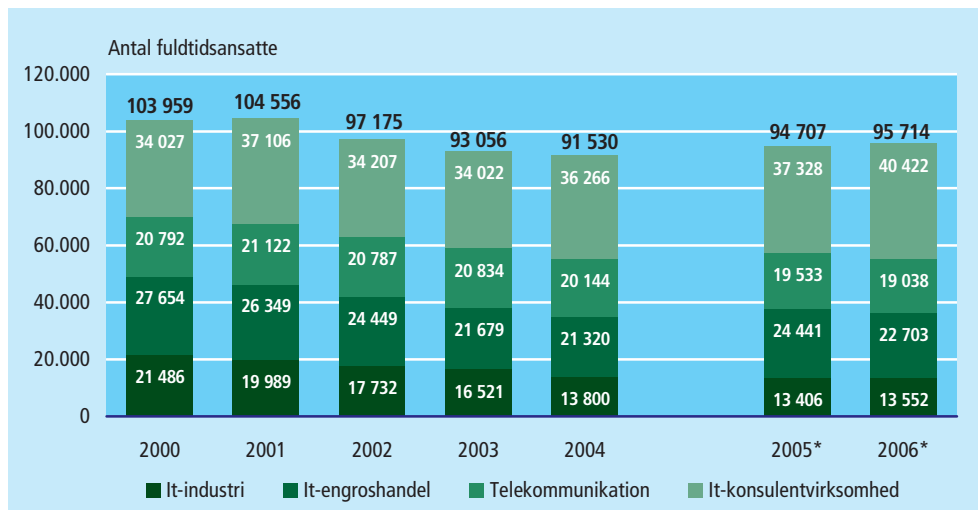
95.700 fuldtidsansatte i it-erhvervene

ATP-statistikken viser en beskæftigelse i it-erhvervene i 2006 på skønsmæssig ca. 95.700 fuldtidsansatte. Det er en stigning fra 2005 på ca. 1.000 fuldtidsansatte. Beskæftigelsestallene fra ATP-statistikken er ikke direkte sammenlignelige med tallene fra den generelle firmastatistik, men denne går kun frem til 2004.

Fald fra '01 til '04 synes bremset

Firmastatistikken viser et fald fra ca. 93.100 fuldtidsansatte i 2003 til 91.500 i 2004, hvilket er i forlængelse af den konstante nedgang fra 2001, hvor der var 104.600 fuldtidsansatte. På trods af forskel i opgørelsesmetode, tyder ATP-statistikken dog på, at nedgangen ikke er fortsat i 2005 og 2006.

Figur 8.8 It-erhvervenes beskæftigelse

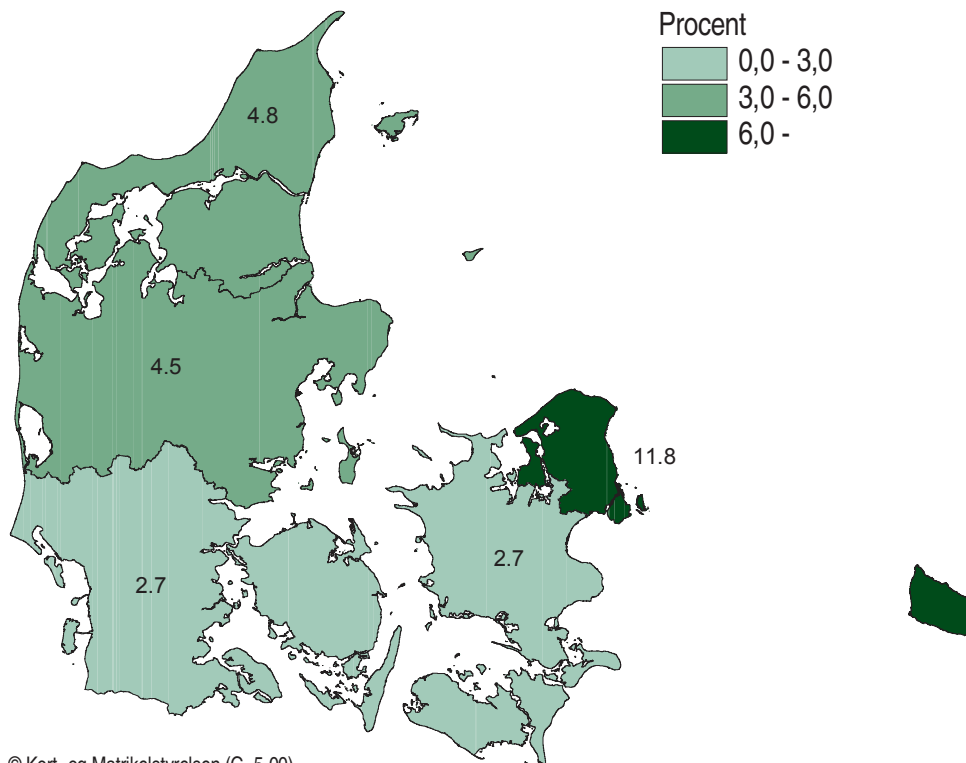

*Anm.: 2005 og 2006 er baseret på ATP-beskæftigelsesstatistikken. 2006 er kun for de første to kvartaler.
Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik (2000-2004) og ATP-statistik.

It-erhvervsbeskæftigelsen vigtigst i Hovedstaden og Nordjylland

Figur 8.9 viser it-erhvervenes andel af beskæftigelsen i de private byerhverv. Region Hovedstaden og Region Nordjylland har de højeste andele med hhv. 11,8 pct. og 4,8 pct. Region Syddanmark og Region Sjælland har de laveste andele, begge på 2,7 pct.

Figur 8.9 It-erhvervenes andel af beskæftigelsen i de private byerhverv, regionalt fordelt. 2004

© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)
 Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik, 2004.

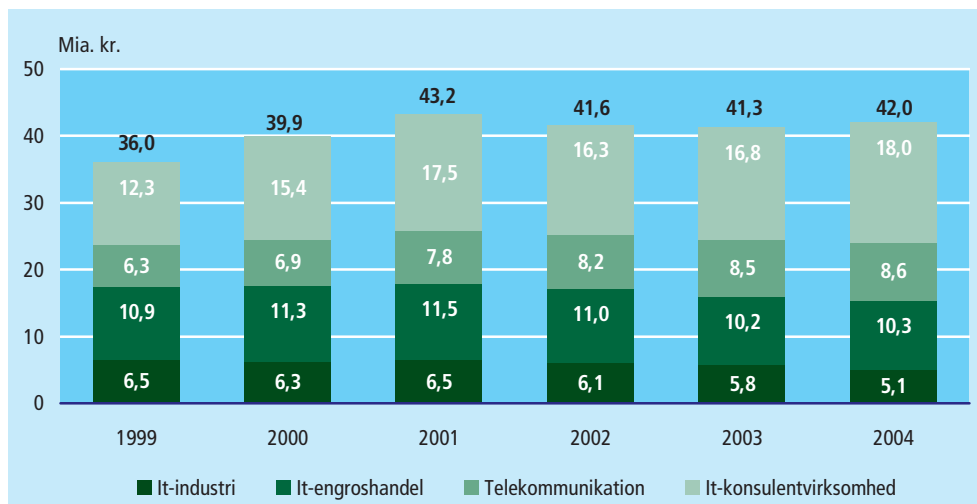
71 pct. beskæftigede i Hovedstaden

Regionalt fordelte beskæftigelsen sig i 2004 særdeles ujævnt. 71 pct. af de beskæftigede i it-erhvervene var beskæftiget i Region Hovedstaden⁶. 14 pct. var beskæftiget i Region Midtjylland, mens de øvrige tre regioner havde mellem 3 og 7 pct. af de ansatte i it-erhvervene.

42 mia. kr. i løn

Lønsummen var i 2004 på 42 mia. kr. i it-erhvervene. Det er en stigning fra 2003, hvor beløbet var 41 mia. kr. Stigningen er primært sket inden for it-konsulentvirksomheder, hvor der blev udbetalt 18 mia. kr. i løn i 2004, mod 16,8 mia. kr. året før. It-industrien havde i 2004 en lønsum på 5,1 mia. kr., hvilket er et fald på 0,7 mia. kr., hvilket primært må tilskrives nedgang i beskæftigelsen.

Figur 8.10 Lønsum i it-erhvervene

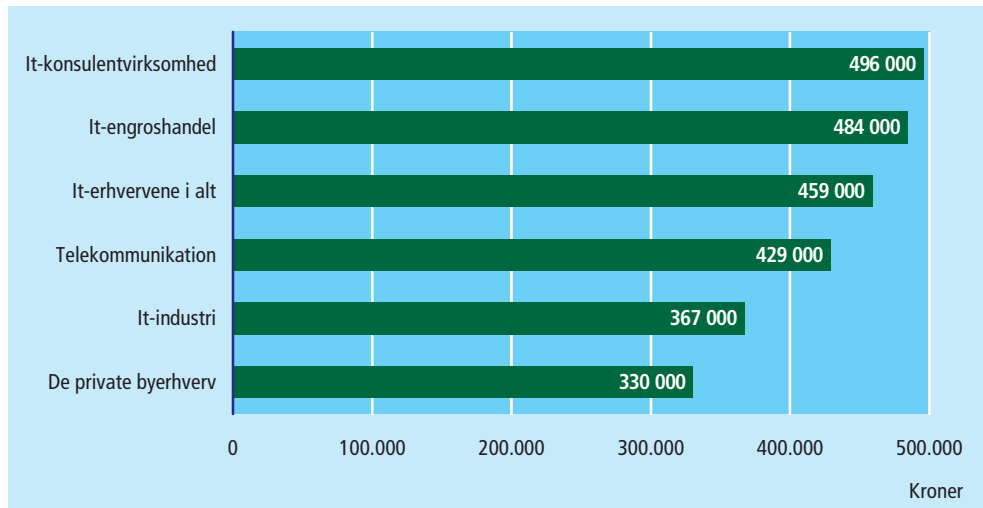
Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik, 1999-2004.

⁶ Den generelle Firmastatistik er opgjort på firmaniveau. Det betyder, at en række arbejdssteder kan være placeret et andet sted end hovedkontoret. Denne opgørelsesmetode vil give København en ikke retvisende stor del af beskæftigelsen, da mange hovedsæder er placeret her. Læseren kan med fordel læse kapitel 7 om de regionale arbejdsmarkeder, som er opgjort ud fra personers bopæl.

459.000 kr. pr.
fuldtidsansat

Lønsummen pr. fuldtidsmedarbejder i figur 8.10 viser, at it-konsulentvirksomheder udbetalte flest penge i løn pr. fuldtidsansat med 496.000 kr. It-erhvervene udbetalte samlet i 2004 459.000 kr. pr. fuldtidsansat mod 330.294 i de private byerhverv som helhed. It-industrien, som havde et fald i den samlede lønsum fra 2003 til 2004, har stadig en højere lønsum pr. fuldtidsansat end de private byerhverv som helhed, med en forskel på ca. 40.000 kr. pr. fuldtidsansat.

Figur 8.11 Lønsum pr. fuldtidsansat i it-erhvervene og de private byerhverv. 2004

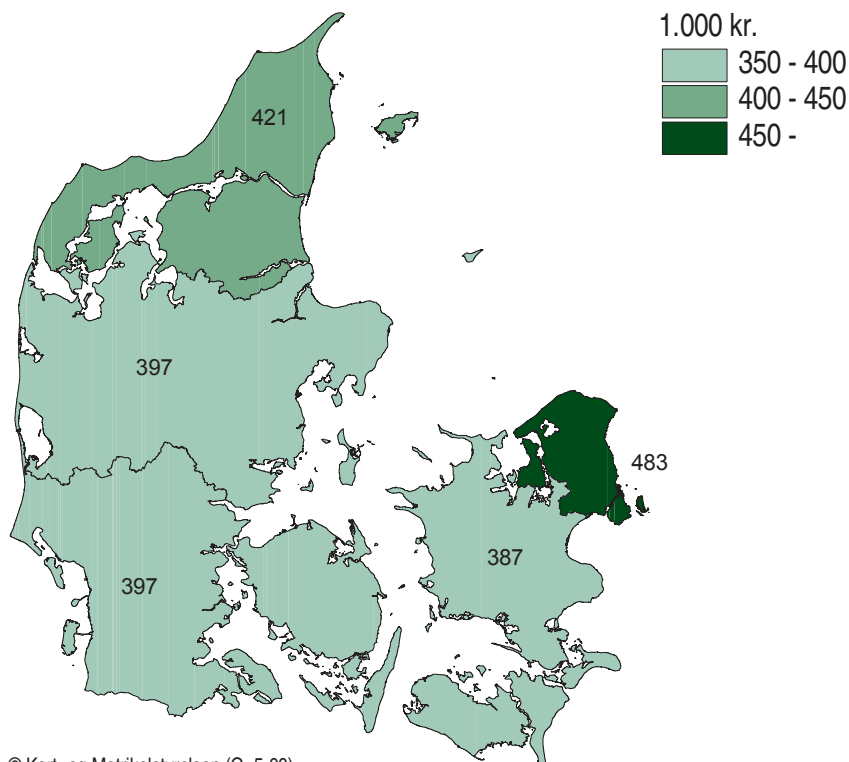

Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik, 2004.

Mest i løn i
Hovedstaden og
Nordjylland

Lønsummen pr. fuldtidsansat i it-erhvervene er 483.000 kr. i Region Hovedstaden, hvilket er højere end landsgennemsnittet på 459.000 kr. Region Nordjylland har en lønsum pr. fuldtidsansat på 421.000 kr., mens de øvrige regioner ligger markant under landsgennemsnittet, særligt Region Sjælland, hvor tallet er 387.000 kr. pr. fuldtidsansat.

Figur 8.12 Lønsum pr. fuldtidsansat, regionalt fordelt. 2004

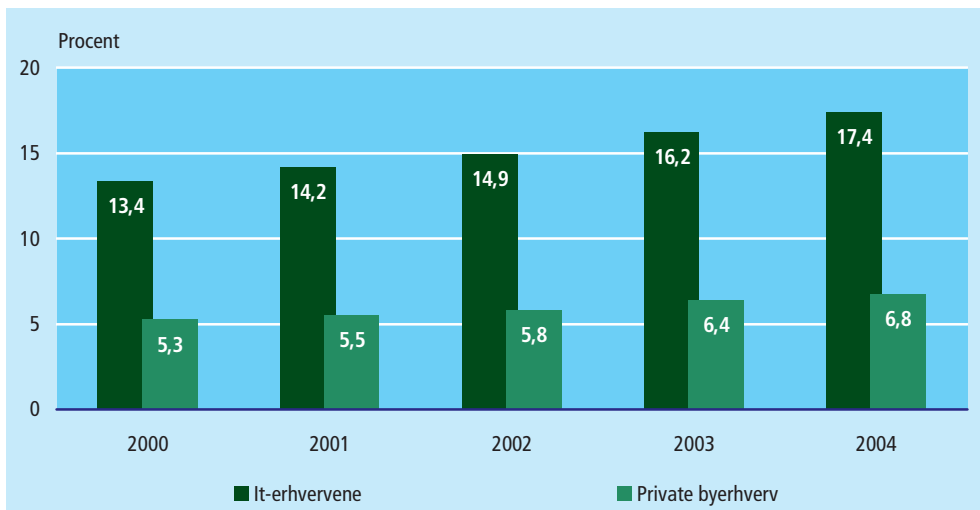
© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik, 2004.

Universitetsuddannede udgør 17 pct. af de beskæftigede i it-erhvervene

De universitetsuddannedes andel af de beskæftigede er generelt stigende i de private byerhverv. Andelen er således steget fra 5 pct. i 2000 til 7 pct. i 2004. Men i it-erhvervene er andelen langt højere, nemlig 17 pct. i 2004. Ikke alene er andelen mere end dobbelt så høj som i de private byerhverv, men den er også steget med 4 pct. siden 2000. Generelt har højtuddannede en større lønsum end lavere uddannede, og som figur 8.11 viste, så har it-erhvervene en noget højere lønsum pr. fuldtidsansat end de private byerhverv generelt.

Figur 8.13 Højtuddannedes andel af beskæftigede

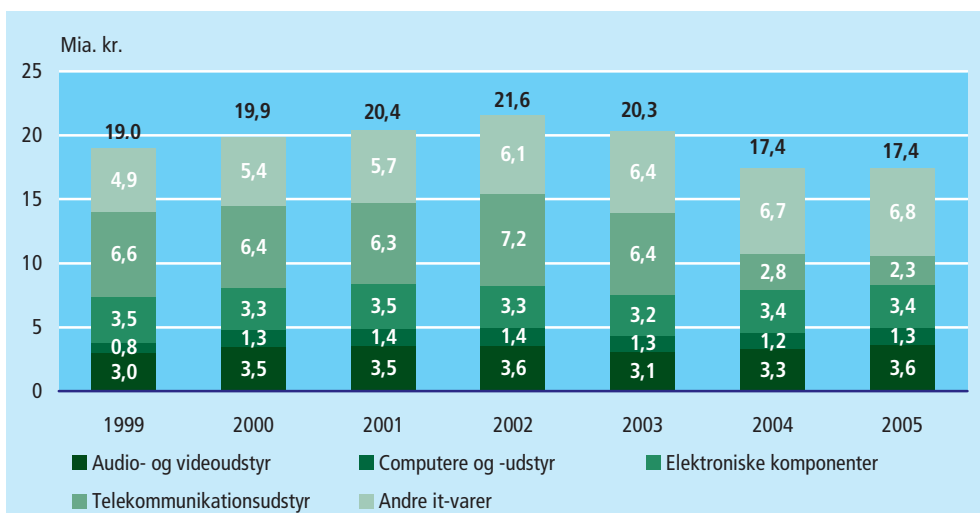
Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

8.4 It-varer: Produktion og handel

Solgte for 17,4 mia. kr. it-produkter

Industriens salg af it-produkter er uforandret 17,4 mia. kr. fra 2004 til 2005. 2004 var det hidtil laveste salg efter 1999, men 2005 betød ikke nogen fremgang i salget. Salget af telekommunikationsprodukter udgjorde 2,3 mia. kr., hvilket er et fald på 0,5 mia. kr. siden 2004. Derimod er salget af audio- og videoudstyr steget med 0,6 mia. kr. til 3,6 mia. kr. i 2005.

Figur 8.14 Industriens salg af it-varer (årets priser)

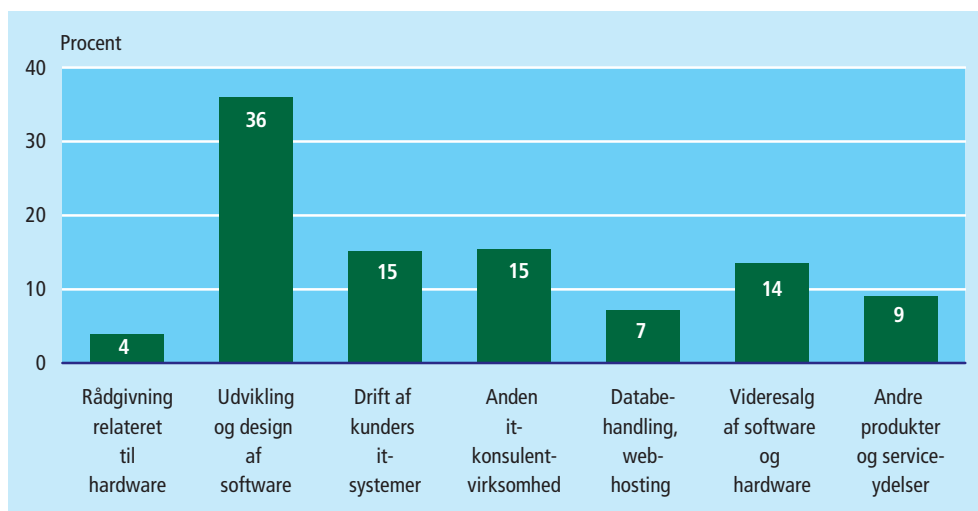

Kilde: Danmarks Statistik, Varestatistik for industrien (særkørsel).

Software vigtigste service

Den vigtigste service, der bliver produceret i it-konsulentvirksomhederne, er inden for udvikling og design af software. Det tegner sig for 36 pct. af omsætningen. Drift af it-systemer, videresalg og anden it-konsulentvirksomhed er de næstvigtigste aktiviteter, der hver især tegner sig for ca. 15 pct. af omsætningen.

Figur 8.15 Fordelingen af it-serviceydelser på produktkategorier. 2005

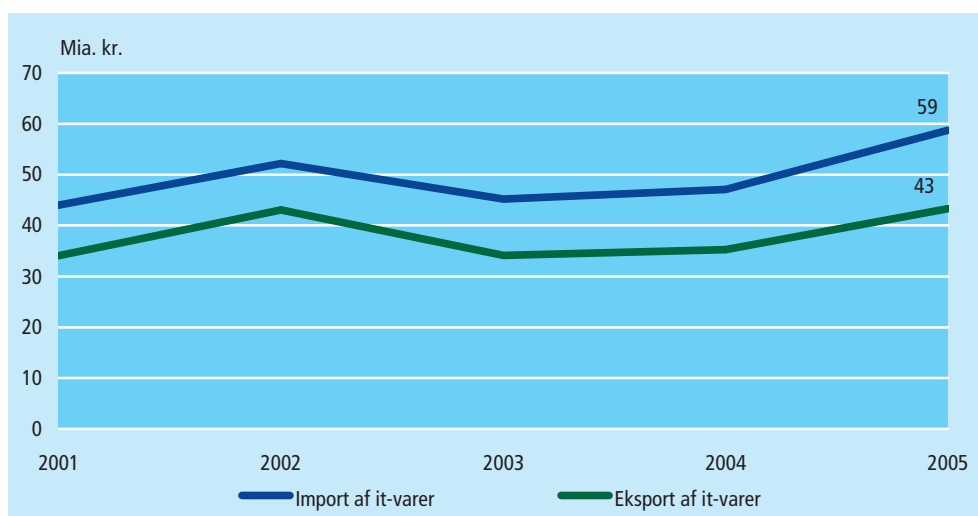

Kilde: Danmarks Statistik, Produktstatistik for serviceerhvervene 2006.

Stigning i samhandel

Eksporerten og importen af it-varer er begge steget fra 2004 til 2005. Eksporten udgør nu 43 mia. kr., mens importen af it-udstyr er på 59 mia. kr. i 2005. Importen er steget med 12 mia. kr., mens eksporten er steget med ca. 8 mia. kr. fra 2004 til 2005. Dermed er samhandelen steget i forhold til 2002, der indtil da udgjorde det højeste niveau.

Figur 8.16 It-import og -eksport

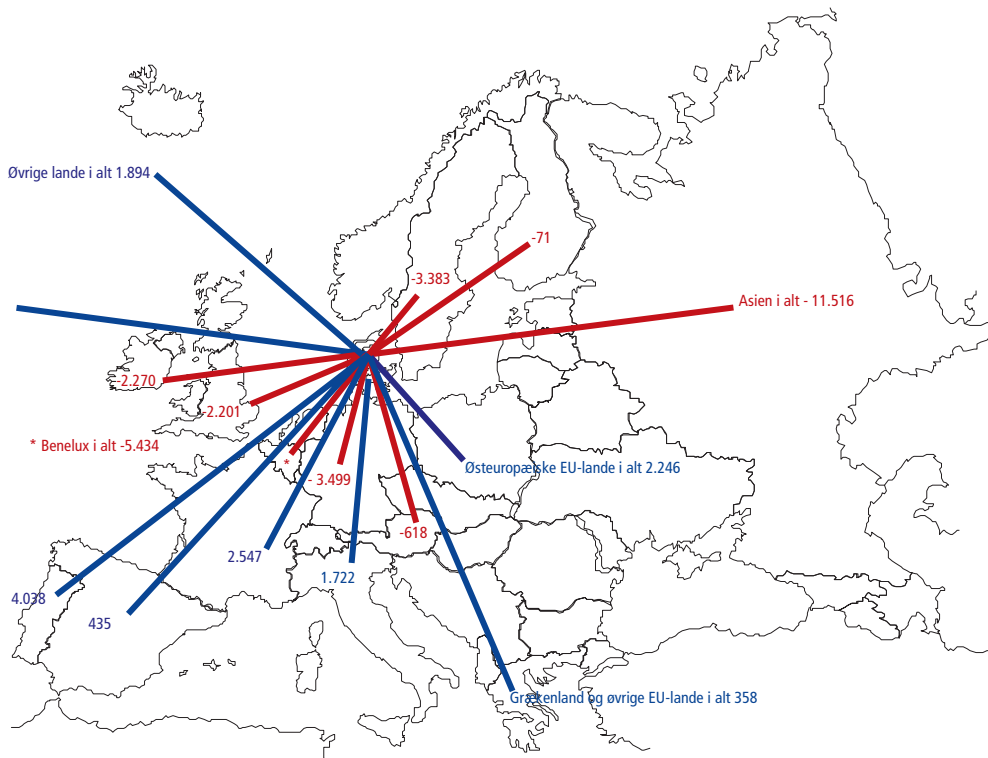

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandel (særudtræk).

15 mia. kr. i it-handelsunderskud

Den store stigning i importen betyder, at underskuddet på it-handelsbalancen er vokset til 15 mia. kr. i 2005. Det skyldes særligt det store handelsunderskud i forhold til de asiatiske lande, som er på ca. 12 mia. kr. Til gengæld har Danmark overskud i forhold til it-handelen med de sydeuropæiske lande. Det gælder særligt Italien og Portugal, hvor Danmark har et overskud på henholdsvis 1,7 og 4 mia. kr. - jf. figur 8.17.

Figur 8.17 Danmarks globale it-handelsbalance. 2005

8.5 Forskning og Udvikling

It-erhvervenes forsker og udvikler for 6,6 mia. kr.

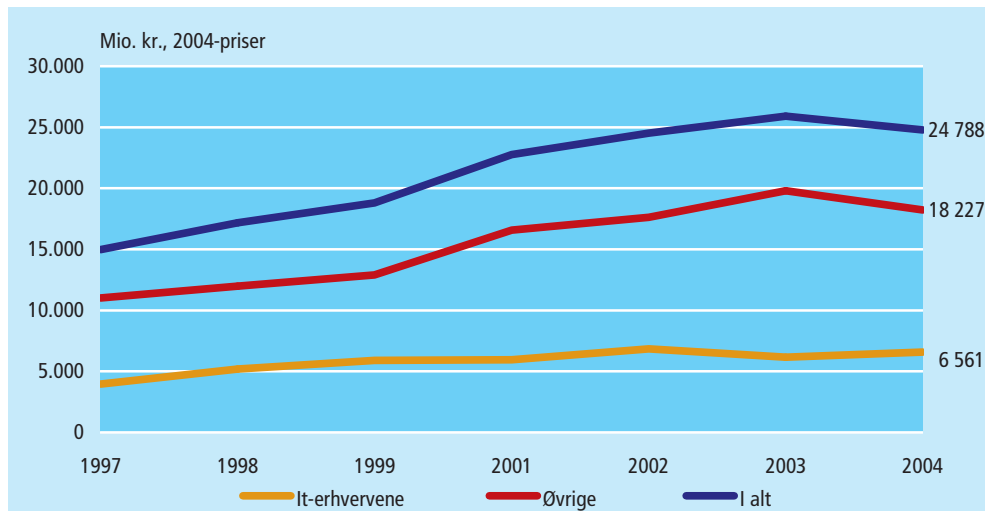
It-erhvervenes Forskning og Udvikling (FoU) udgjorde i 2004 6,6 mia. kr. Det er steget fra 2003, hvor udgifterne udgjorde 6,1 mia. kr. De øvrige erhverv i de private byerhverv havde derimod en nedgang i FoU på 1,6 mia. kr. fra 2003 til 2004, og den samlede FoU i de private byerhverv faldt derfor til 24,8 mia. kr.

Hvordan adskiller tallene for it-erhvervenes FoU sig fra den officielle forskningsstatistik?

FoU-tallene for it-erhvervene er anderledes i den officielle forskningsstatistik fra Center for Forskningsanalyse, CfA. Dette skyldes, at brancheopgørelserne fra CfA er foretaget på baggrund af den branche, som virksomhederne primært forsker og udvikler indenfor og altså ikke hovedbranchen, som benyttes her.

Hovedbranchen angiver den branche, som virksomhedernes generelle arbejde er rettet imod. For eksempel vil forskningen og udviklingen i nogle handelsvirksomheder primært være rettet mod it og disse virksomheder vil figurere forskelligt i de to opgørelser.

Figur 8.18 Udvikling i FoU-udgifter

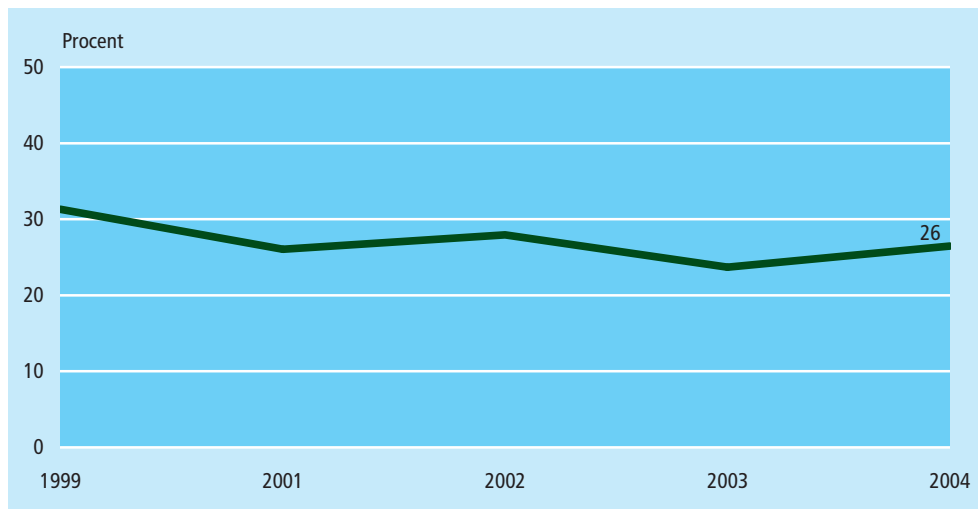

Kilde: Center for Forskningsanalyse. Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2004, særudtræk.

It-erhvervene tegner sig for 26 pct. af privat FoU

It-erhvervenes andel af den private FoU steg til 26 pct. i 2004 (figur 8.19). Der er dog stadig tale om en mindre andel end i 2002 og 1999, hvor andelen var henholdsvis 28 og 31 pct. It-erhvervene havde også en større omsætning på dette tidspunkt. Den store andel må primært tilskrives den store udviklingsaktivitet, der er nødvendig, for at særligt it-konsulentvirksomhederne har attraktive produkter.

Figur 8.19 It-erhvervenes andel af de samlede udgifter til FoU

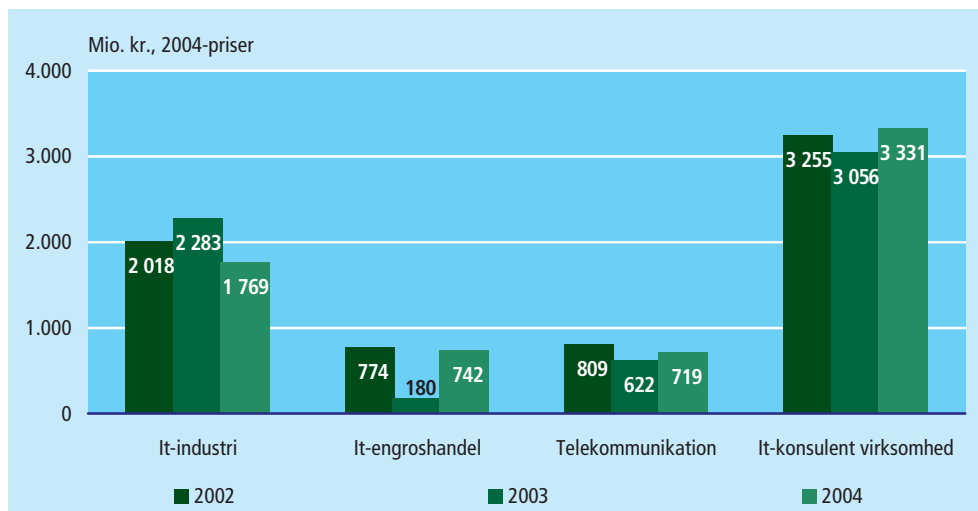

Kilde: Center for Forskningsanalyse. Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2004, særudtræk.

It-industrien og it-konsulentvirksomhederne er aktive

Den store udviklingsaktivitet i it-konsulentvirksomhederne er tydeligt afspejlet i figur 8.20. I 2004 havde de en FoU-aktivitet på 3,3 mia. kr., hvilket er en stigning på næsten 300 mio. kr. fra 2003. It-industrien har også en stor FoU-aktivitet på i alt 1,8 mia. kr. It-industrien udgør dog en stadig mindre del af it-erhvervene, hvilket måske kan forklare nedgangen i FoU fra 2003 på ca. 500 mio. kr.

Figur 8.20 It-erhvervenes udgifter til egen FoU efter brancher

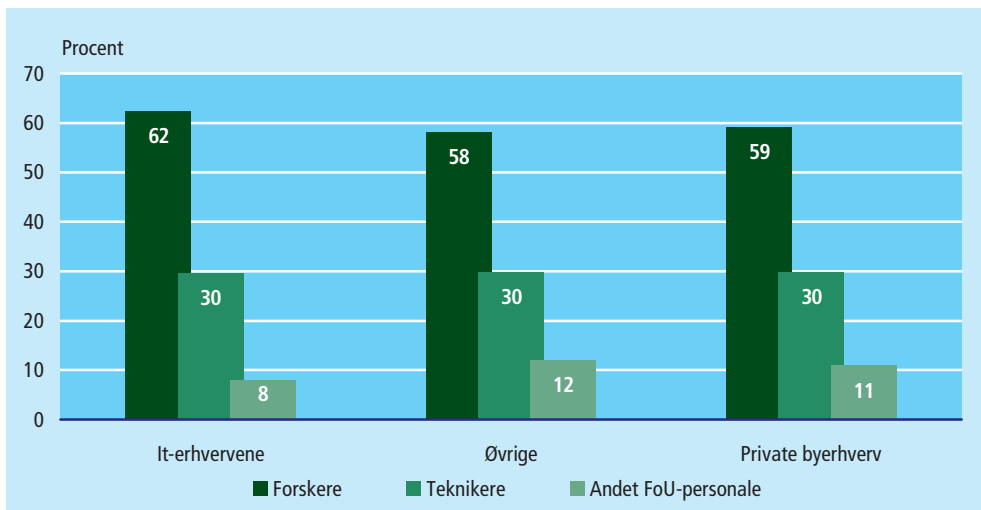

Kilde: Center for Forskningsanalyse. Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2003, særkørsel.

Højere andel af forskere i it-erhvervene

It-erhvervene har også en lidt højere andel af forskere i forhold til det private byerhverv (figur 8.21). I alt 62 pct. af det personale, som er beskæftiget med FoU i it-erhvervene, er forskere mod 59 pct. i de private byerhverv. Samtidig er andelen af andet FoU-personale lidt lavere i it-erhvervene med 8 pct., mens de private byerhverv havde 11 pct.

Figur 8.21 Fordeling af FoU-årsværk. 2004

Anm.: Der var i 2004 i alt ca. 8.400 FoU årsværk i it-erhvervene, 28.000 FoU årsværk i de private byerhverv og 19.640 i de øvrige erhverv.

Kilde: Center for Forskningsanalyse. Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2004, særudtræk.

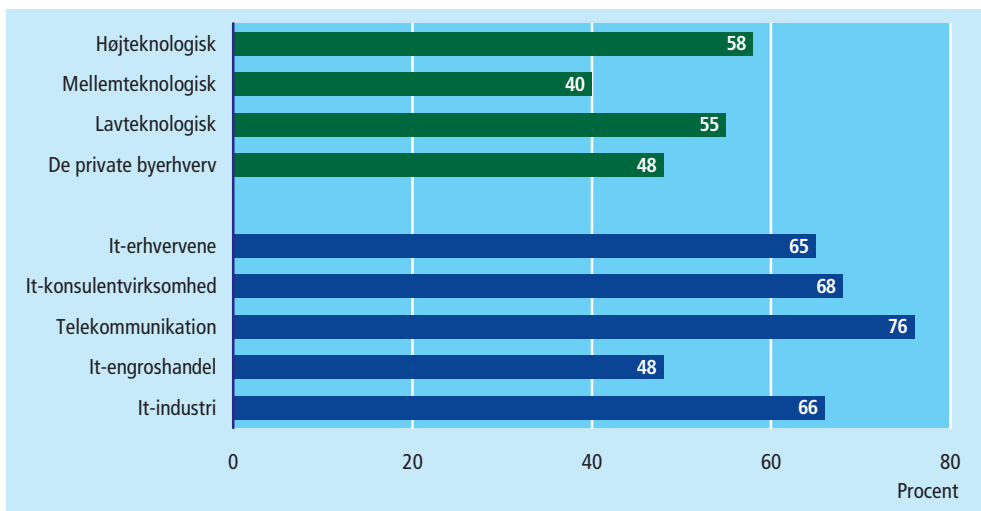
Meget høj andel innovationsaktive virksomheder i it-erhvervene

It-erhvervene som helhed havde en langt højere andel innovationsaktive virksomheder end de private byerhverv som helhed: 65 pct. af virksomhederne i it-erhvervene havde innovationsaktivitet mod 48 pct. i de private byerhverv. It-erhvervene lå også højere end de højteknologiske brancher, der havde en andel på 58 pct. innovationsaktive virksomheder (figur 8.22).

Mindre innovation i it-engroshandel

It-engroshandel havde en markant lavere andel end de øvrige tre brancher i it-erhvervene, med en andel på 48 pct., hvor telekommunikation havde den højeste andel med 76 pct.

Figur 8.22 Andel innovationsaktive¹ virksomheder fordelt på udvalgte hovedbrancher. 2004

¹ Andel innovationsaktive virksomheder opgøres som antal virksomheder med egen eller købt innovation i pct. af antal respondenter.

Kilde: Center for Forskningsanalyse. Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2004, særudtræk.

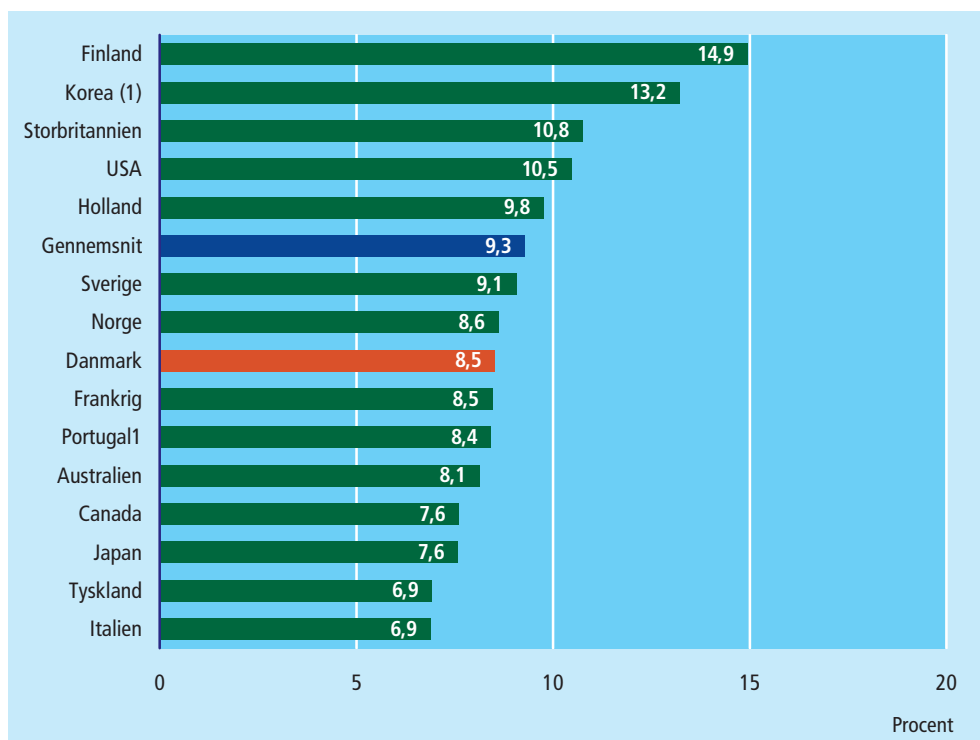
8.6 Internationalt perspektiv

Finland i top med andel af it-værditilvækst

Blandt de femten lande i en OECD-undersøgelse af it-erhvervenes andel af den samlede værditilvækst i den private sektor, er Danmark placeret på en 8-plads. Finland topper undersøgelsen med en andel på 15 pct. Også lande uden for EU, som Korea og USA, er højt placeret med andele på henholdsvis 13 og 11 pct.

De øvrige nordiske lande ligger alle over Danmark, idet Sverige og Norge har andele på 9,1 pct. og 8,6 pct. af den private sektor, mod Danmarks andel på 8,5 pct.

Figur 8.23 It-erhvervenes andel af samlet værditilvækst for den private sektor. 2003

Anm.: 1 Data er fra 2000.

Kilde: OECD estimat, baseret på nationale kilder, STAN og nationalregnskabsdatabase, marts 2006.

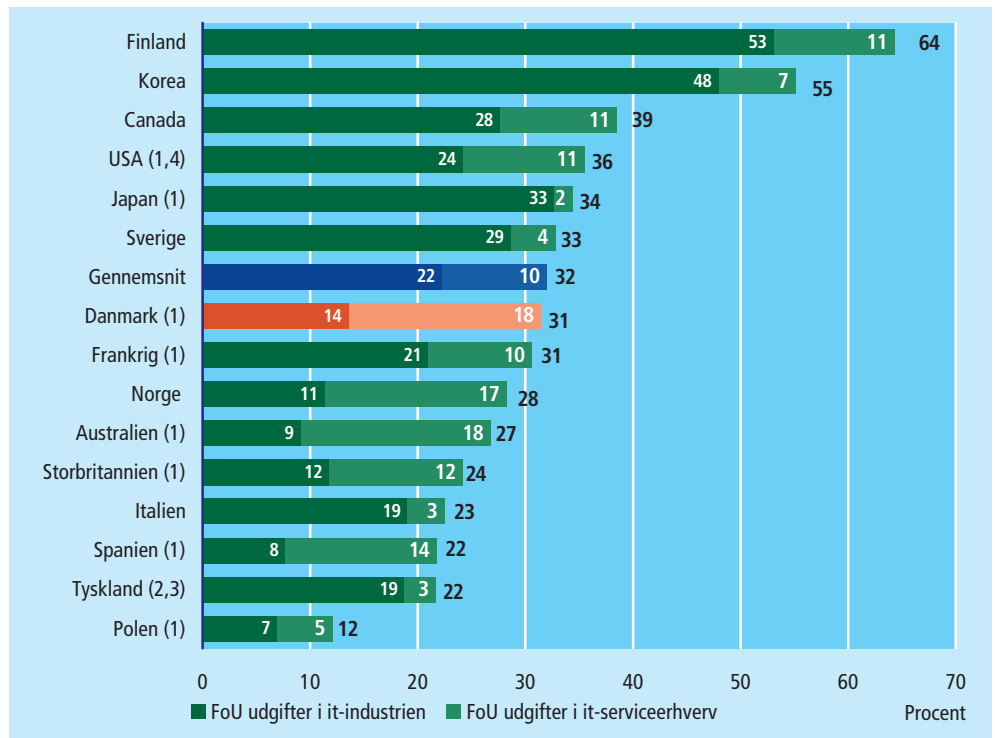
Finland i top med it-FoU

Finland topper også OECD-undersøgelsen mht. it-erhvervenes andel af FoU-udgifter med en andel på 64 pct., hvoraf de 53 procentpoint stammer fra it-industrien, mens de resterende 11 procentpoint er et bidrag fra it-serviceerhvervene (figur 8.24). Lande uden for EU ligger overordnet højere end EU-lande. Således er fire ud af fem i top-5 ikke-EU lande.

Danmark på en 7. plads

Danmark har en andel på 31 pct. af den samlede FoU-aktivitet i den private sektor, hvilket placerer Danmark på en 7. plads. Danmarks andel ligger dog over de store EU-lande, som f.eks. Storbritannien, der har en andel på 24 pct.

Figur 8.24 It erhvervenes andel af FoU-udgifter i den private sektor. 2003

Anm.: It-industrien udgøres af ISIC, Rev. 3 divisionerne: 30 (fremstilling af kontor-, regnskabs- og computerapparatur; 32 (fremstilling af radio, fjernsyn og kommunikationsudstyr og apparater) og 33 (fremstilling af medicinske, præcisions- og optiske instrumenter, ure). It-serviceerhverv udgøres af ISIC, Rev. 3 divisionerne: 64 (post og Telekommunikation) og 72 (computer- og relateret aktivitet). 1) 2002 i stedet for 2003. 2) 2001 i stedet for 2003. 3) Post og Telekommunikation er ikke inkluderet. 4) Der indgår kun Telekommunikation, der dog er anslået til at udgøre 97 til 98 pct. af division 64.
 Kilde: OECD, ANBERD database, marts 2005.

8.7 Bilagstabeller

Tabel 8.1 Firmaer inden for It-erhvervene

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	antal								
De private byerhverv i alt	227 125	226 382	229 452	198 439	196 293	196 635	196 133	195 425	205 121
It-erhvervene i alt	11 243	11 888	12 840	7 850	9 041	9 163	9 072	8 925	9 449
It-industri	944	897	878	591	588	596	576	597	584
It-engroshandel	2 873	2 824	2 639	1 744	1 690	1 707	1 641	1 639	1 515
Telekommunikation	86	127	151	139	198	230	232	244	279
It-konsulentvirksomhed	7 340	8 040	9 172	5 376	6 565	6 630	6 623	6 445	7 071

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistik (1996-1998), Generel Firmastatistik (1999-2004).

Tabel 8.2 Fuldtidsansatte i It-erhvervene

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	antal								
De private byerhverv i alt	1 044 254	1 064 127	1 091 512	1 313 832	1 275 139	1 274 958	1 278 887	1 289 825	1 266 273
It-erhvervene i alt	78 337	79 972	88 748	96 126	103 959	104 566	97 175	93 056	91 530
It-industri	19 434	19 358	19 819	21 523	21 486	19 989	17 732	16 521	13 800
It-engroshandel	23 314	25 092	26 963	27 348	27 654	26 349	24 449	21 679	21 320
Telekommunikation	16 876	15 242	18 489	19 446	20 792	21 122	20 787	20 834	20 144
It-konsulentvirksomhed	18 713	20 280	23 477	27 809	34 027	37 106	34 207	34 022	36 266

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistik (1996-1998), Generel Firmastatistik (1999-2004).

Tabel 8.3 Lønsum pr. medarbejder i It-erhvervene

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	kr.								
De private byerhverv i alt	249 913	258 259	267 038	304 316	291 273	323 712	341 877	353 345	330 294
It-erhvervene i alt	305 233	328 590	337 596	397 101	408 921	434 623	451 951	468 544	458 885
It-industri	258 310	264 129	273 223	324 997	333 423	369 515	394 463	407 650	367 060
It-engroshandel	326 328	340 348	357 230	441 543	451 844	471 711	477 437	492 729	484 323
Telekommunikation	276 784	340 506	311 483	374 597	383 555	413 431	428 539	443 301	428 804
It-konsulentvirksomhed	353 337	366 617	389 956	270 281	283 183	298 660	311 390	318 502	495 582

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistik (1996-1998), Generel firmastatistik (1999-2004).

Tabel 8.4 Omsætning i It-erhvervene

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	mio. kr.								
De private byerhverv i alt	1 567 847	1 674 687	1 728 485	1 958 766	2 077 291	2 171 384	2 212 760	2 241 526	2 328 067
It-erhvervene i alt	124 510	144 204	163 460	178 221	197 828	203 664	201 962	190 882	193 878
It-industri	18 883	20 252	21 070	25 572	25 474	26 253	25 527	23 831	18 151
It-engroshandel	66 696	76 616	85 842	87 312	91 766	89 622	85 021	76 386	78 414
Telekommunikation	20 481	22 849	25 869	29 993	38 740	43 443	45 252	45 417	47 333
It-konsulentvirksomhed	18 450	24 487	30 679	35 344	41 848	44 346	46 162	45 249	49 980

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistik (1996-1998), Generel Firmastatistik (1999-2004).

Tabel 8.5 Værditilvækst i It-erhvervene

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	mio. kr.								
De private byerhverv i alt	548 863	574 252	596 848	509 905	525 357	571 220	587 591	613 592	654.805
It-erhvervene i alt	37 311	45 466	50 681	39 468	41 388	61 177	60 691	61 791	63 501
It-industri	8 856	9 969	10 113	9 221	8 444	8 901	8 584	8.652	7 116
It-engroshandel	15 924	18 363	20 276	14 248	15 088	14 041	13 843	12 734	13 561
Telekommunikation	18 041	17 746	18 775	18 858
It-konsulentvirksomhed	12 531	17 134	20 292	15 999	17 856	20 195	20 518	21 630	23 966

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistik (1995-1998), Generel Firmastatistik (1999-2004).

Tabel 8.6 Lønsum pr. fuldtidsansatte i It-erhvervene

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	kr.								
De private byerhverv i alt	249 913	258 259	267 038	304 316	291 273	323 712	341 877	353 345	330 294
It-erhvervene i alt	305 233	328 590	337 596	397 101	408 921	434 623	451 951	468 544	458 885
It-industri	258 310	273 223	264 129	324 997	333 423	369 515	394 463	407 650	367 060
It-engroshandel	326 328	340 348	357 230	441 543	451 844	471 711	477 437	492 729	484 323
Telekommunikation	276 784	340 506	311 483	374 597	383 555	413 431	428 539	443 301	428 804
It-konsulentvirksomhed	353 337	366 617	389 956	270 281	283 183	298 660	311 390	318 502	495 582

Kilde: Danmarks Statistik, Firmastatistik (1995-1998), Generel Firmastatistik (1999-2004).

Tabel 8.7 Firmaer inden for It-erhvervene, fordelt på ejerform. 2004

	Enkelt- mands- firma	I/S, KS, Part- rederi	A/S	ApS	Anden ejer	I alt
	antal					
De private byerhverv i alt	112 776	12 938	27 824	46 906	4 578	205 022
It-erhvervene i alt	3 706	339	2 157	3 065	87	9 354
It-industri	138	11	255	173	0	138
It-engroshandel	274	28	640	503	7	274
Telekommunikation	47	9	120	85	70	47
It-konsulentvirksomhed	3 247	291	1 142	2 304	18	3 247
	pct.					
De private byerhverv i alt	55	6	14	23	2	100
It-erhvervene i alt	40	4	23	33	1	100
It-industri	24	2	44	30	0	100
It-engroshandel	19	2	44	35	0	100
Telekommunikation	14	3	36	26	21	100
It-konsulentvirksomhed	46	4	16	33	0	100

Kilde: Danmarks Statistik, Generel Firmastatistik 2004.

Tabel 8.8

Omsætning i It-erhvervene

	2003	2004	2005
	mio. kr.		
De private byerhverv i alt . . .	2 145 215	2 289 444	2 488 852
It-erhvervene i alt	177 211	185 867	208 280
It-industri	23 484	18 807	19 013
It-engroshandel	75 814	82 587	94 978
Telekommunikation	34 484	37 669	40 092
It-konsulentvirksomhed	43 429	46 804	54 197

Kilde: Danmarks Statistik, Den månedlige omsætningsstatistik (særkørsel).

Tabel 8.9

It-erhvervenes udgifter til egen Forskning og Udvikling, fordelt på brancher, 2004-priser

	1999	2001	2002	2003	2004
	mio. kr.				
It-erhvervene i alt	5 880	5 932	6 856	6 141	6 561
It-industri	1 656	1 805	2 018	2 283	1 769
It-engroshandel	1 130	379	774	180	742
Telekommunikation	1 262	1 060	809	622	719
It-konsulentvirksomhed	1 832	2 688	3 255	3 056	3 331

Kilde: Center for Forskningsanalyse. Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2004, særkørsel.

Tabel 8.10

Fordelingen af personalegrupper inden for Forskning- og Udvikling, fordelt på brancher

	Forskere	Teknikere	Andet personale
	personer		
It-erhvervene i alt	5 237	2 496	665
It-industri	1 387	587	157
It-engroshandel	609	212	72
Telekommunikation	1 047	157	92
It-konsulentvirksomhed	2 194	1 540	344

Kilde: Center for Forskningsanalyse. Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde 2004, særkørsel.

9. It og produktivitet

9.1 Introduktion

Behovet for øget produktivitet

Brugen af it og sammenhængen til produktivitet er vigtige elementer til forståelse af faktorerne bag produktivitet. Den demografiske udvikling vil i de kommende årtier medføre en reduktion i arbejdsstyrken. For at kunne opretholde samfundets velfærd vil der opstå et øget behov for større produktivitet i samfundet. Anskaffelse og anvendelse af it udgør et vigtigt bidrag hertil.

Kapitlet viser bl.a. at:

De samlede it-investeringer udgør over 18 pct. af samfundets investeringer i 2004.

It-kapital vokser

Vækstraten for it-kapital har i perioden 1990 til 2003 ligget væsentligt over vækstraten for andre faktorer i produktionen. I 2003 lå den på 5,3 pct.

Intensiv it-anvendelse smitter af på bundlinjen

Virksomheder der har en intensiv eller integreret it-anvendelse - fx avancerede hjemmesider eller automatiseret dataudveksling - oplever hyppigere større indtjening som følge af it-projekter end gennemsnittet.

Virksomheder med mindst 10 ansatte havde it-udgifter for 28 mia. kr. i 2004.

Viden intensive brancher har store it-udgifter

Virksomheder i branchegruppen Finansiering og forretningsservice mv. havde de største it-udgifter pr. fuldtidsansat i 2004 med omkring 50.000 kr. i gennemsnit.

It-serviceydelser udgør en mindre andel af de samlede it-udgifter i kommunerne end i staten.

USA er i front med it-investeringerne.

Kapitlets opbygning

Afsnit 9.2 behandler samfundets it-investeringer og de faktorer, der anvendes i produktionen. 9.3 analyserer forholdet mellem it-anvendelse og virksomhedernes oplevede effekter. 9.4 indeholder resultater fra en undersøgelse af virksomhedernes it-udgifter og it-investeringer i 2004. 9.5 belyser den offentlige sektors it-udgifter i 2005, og endelig beskriver 9.6 området i et internationalt perspektiv.

9.2 Samfundets investeringer i it

Samlede it-investeringer i Nationalregnskabet

Det følgende afsnit belyser it-investeringerne fra et overordnet samfundsniveau med det formål at tegne et billede af størrelsen af investeringerne og deres fordeling. De viste tal er baseret på beregninger foretaget af Nationalregnskabet med baggrund i flere kilder i Danmarks Statistik. Resultaterne er forbundet med nogen statistisk usikkerhed og skal derfor tages med et vist forbehold.

Udviklingen i it-investeringerne og produktionsfaktorerne

It-udstyr for knap 28 mia. kr.

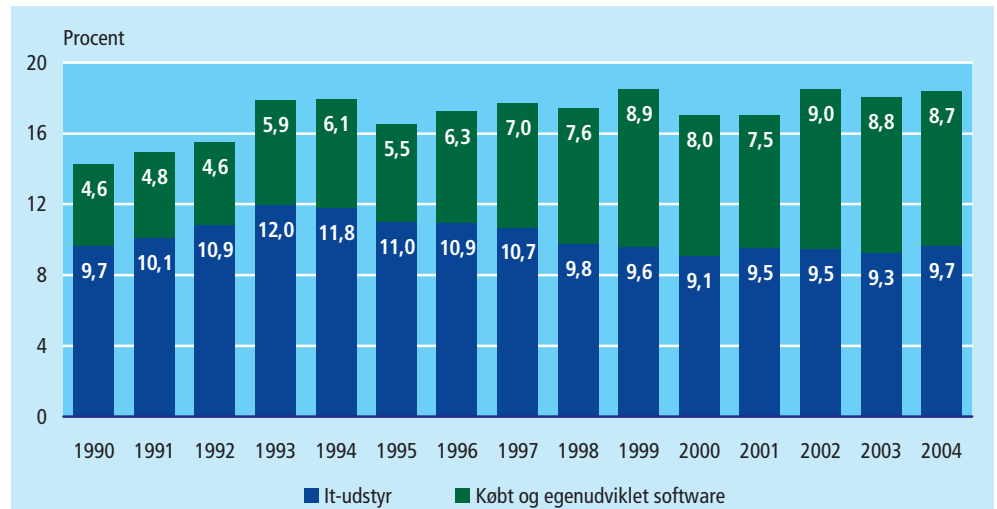
Foreløbige tal fra Nationalregnskabet angiver, at der i 2004 blev investeret 28 mia. kr. i it-udstyr. De tilsvarende investeringer for købt og egenudviklet software lå på knap 26 mia. kr. i 2004. Ved egenudvikling af software forstås software, der udvikles af egne ansatte.

It-investeringer som andel af de samlede faste bruttoinvesteringer

I perioden 1990 til 2004 er andelen af it-investeringer steget betragteligt. De samlede it-investeringer udgjorde således 18,4 pct. af de samlede faste bruttoinvesteringer i 2004 mod 14,3 pct. i 1990 (figur 9.1). Figur 9.1 viser andelen af investeringer i it-udstyr samt købt og egenudviklet software ud af de samlede faste bruttoinvesteringer i perioden fra 1990 til 2004. Det er i første halvdel af perioden, at de største stignin-

ger i de samlede it-investeringer er forekommet, mens udviklingen har stabiliseret sig omkring 17-18 pct. siden midten af 1990'erne.

Figur 9.1 Investeringer i it-udstyr og software som andel af de samlede faste bruttoinvesteringer

Kilde: Danmarks Statistik, Nationalregnskabet.

Andelen af investeringer i it-udstyr højest i 1993

Andelen af investeringer i it-udstyr toppede i 1993 med 12,0 pct. Andelen er faldet fra midten af 1990'erne frem til 2000, men har i årene herefter stabiliseret sig omkring 9,5 pct. I 2004 lå andelen på 9,7 pct., hvilket er det højeste siden 1998.

Andelen af investeringer i købt og egenudviklet software stigende

Investeringerne i købt og egenudviklet software er vokset fra 4,6 pct. i 1990 til 8,7 pct. i 2004. Investeringerne i købt og egenudviklet software er lavere end investeringerne i it-udstyr i alle årene. Investeringsandelen for de to grupper lå tættest på hinanden i 2002 og 2003.

Om it-investeringer i Nationalregnskabet

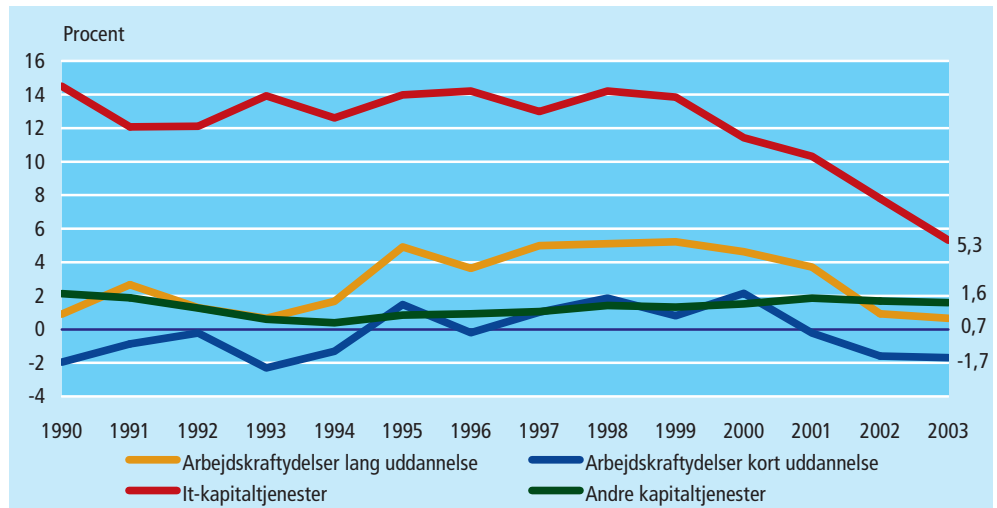
It-investeringer i Nationalregnskabet er udregnet med baggrund i flere kilder i Danmarks Statistik, herunder Regnskabsstatistikken (investeringer i it-udstyr), produktstatistik for it-erhvervene (køb af software og store databaser) samt lønstatistikken (til estimering af egenudviklet software).

Da opgørelsen er baseret på flere forskellige kilder, er data forbundet med ekstra statistisk usikkerhed. I 2004 blev der for første gang gennemført en undersøgelse af it-udgifter, hvor virksomheder og offentlige institutioner spørges direkte. Bidraget fra denne undersøgelse vil fremover være med til at kvalitetsforbedre Nationalregnskabets beregninger ved at give et mere præcist billede af samfundets it-investeringer. Resultater fra undersøgelsen af it-udgifterne er præsenteret til sidst i kapitlet.

Udviklingen i faktorer over tid

Før den egentlige gennemgang af effektanalyser i næste afsnit, er det relevant at betragte udviklingen i de faktorer, der indgår i samfundets produktion. Figur 9.2 viser de årlige ændringer i tjenester fra it-kapital i forhold til de andre produktionsfaktorer, nemlig anden kapital samt ydelser fra arbejdskraft med henholdsvis kort og lang uddannelse.

Figur 9.2 Årlig ændring i produktionsfaktorer

Kilde: Danmarks Statistik, Produktivitetsudviklingen i Danmark 1966-2003.

Niveauskift i vækstraten for it-kapital

Som det fremgår af figur 9.2 ligger tjenester fra it-kapital i hele perioden væsentligt højere end de andre faktorer i produktionen. I 1990'erne lå væksten for it-kapital på mellem 10 og 15 pct. årligt, men fra 1999 faldt vækstraten hvert år og lå i 2003 på 5,3 pct. Denne udvikling er en naturlig konsekvens af et til stadighed mere udbygget it-kapitalapparat. Det vil alt andet lige medføre mere beskedne vækstrater, som nærmer sig niveauet for mere traditionel kapital såsom maskiner, bygninger mv.

Om produktionsfaktorer

Tjenester fra it-kapital omfatter indsats af tjenester fra software og informations- og kommunikationsteknologi, mens tjenester fra anden kapital primært omfatter maskiner og bygninger. Arbejdskraft med en kort uddannelse dækker over folk i arbejdsstyrken med grundskole, erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse, mens arbejdskraft med en lang uddannelse dækker over folk i arbejdsstyrken med en mellemlang eller lang videregående uddannelse.

9.3 Effekt af virksomhedernes it-anvendelse

Forskellige former for effekt i virksomheden

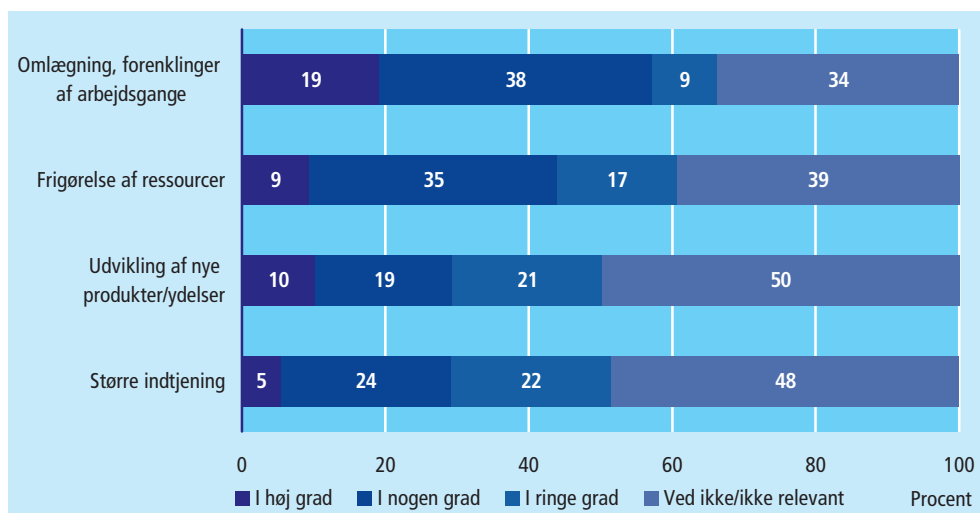
It-projekter påvirker ofte virksomhedernes organisering af arbejdet samt produktionen og i nogle tilfælde også produkter og indtjening. I undersøgelsen af virksomheders brug af it er der spurgt til fire forskellige effekter af de seneste to års it-projekter:

- Omlægninger og forenklinger af arbejdsgange
- Frigørelse af ressourcer
- Udvikling af nye produkter eller ydelser
- Større indtjening

Omlægninger af arbejdsgange mest udbredt

Omlægninger og forenklinger af arbejdsgange er den hyppigst oplevede effekt blandt virksomhederne. 57 pct. har mærket dette i høj eller nogen grad, heraf 19 pct. i høj grad (figur 9.3). Færre virksomheder har frigjort ressourcer som følge af it-projekter: 44 pct. i høj eller nogen grad, heraf 9 pct. i høj grad. Udvikling af nye produkter/ydelser er mere sjælden: 29 pct. har oplevet dette i høj eller nogen grad. Tilsvarende har 29 pct. haft større indtjening i forbindelse med it-projekter.

Figur 9.3 Virksomhedernes effekt af it-projekter. 2006

Anm.: Virksomhederne blev spurgt: "I hvilken grad har de sidste to års it-projekter medført ændringer i forhold til den tidligere opgaveløsning?" Hvis virksomheden ikke har haft it-projekter, er dette anført som 'Ved ikke/ikke relevant'.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hver anden virksomhed har haft effekt af it-projekter

Mere end hver anden virksomhed - 61 pct. - har oplevet én eller flere af disse effekter i høj eller nogen grad. De resterende 39 pct. har kun haft effekter i ringe grad eller slet ikke - fx hvis virksomheden ikke har haft it-projekter inden for de seneste to år. Jo større virksomhederne er, jo hyppigere påvirker it-projekter organisationen. Således har 79 pct. af virksomheder med mindst 50 ansatte oplevet effekt af it-projekter mod 57 pct. af virksomheder med 10-49 ansatte.

Faktorer bag indtjening i it-projekter

Hvilke typer af virksomheder har oplevet størst effekt?

Der er til årets udgave af Informationsmagasinet Danmark foretaget en særanalyse af hvilke typer af virksomheder, der oplever størst effekt på indtjening eller frigørelse af ressourcer i forbindelse med it-projekter.

Indtjening hænger sammen med innovation og intensiv it-anvendelse

En hovedkonklusion er, at indtjening og frigørelse af ressourcer hyppigst opleves hos virksomheder, der samtidigt omlægger arbejdsgange eller udvikler nye produkter. En tilsvarende sammenhæng ses hos virksomheder, der har en intensiv it-anvendelse, fx i form af avancerede hjemmesider. E-handel i bred forstand synes derimod ikke at have samme effekt på indtjeningen.

Generel effekt af it-projekter

Tallene omfatter alene de virksomheder, som har haft it-projekter (68 pct. af alle virksomheder). Blandt alle disse har 65 pct. oplevet frigørelse af ressourcer (i høj eller nogen grad), mens 43 pct. har haft større indtjening som følge af it-projekter (figur 9.4).

Større effekt hos virksomheder med proces- eller produktinnovation

Større indtjening ses imidlertid hos virksomheder, der samtidig har haft *procesinnovation*¹ som effekt af it-projekter, hvor 74 pct. af virksomhederne har oplevet frigørelse af ressourcer og 49 pct. har haft en større indtjening. Hos virksomheder, der har haft *produktinnovation*², har endnu flere - 78 pct. - oplevet frigørelse af ressourcer, og 65 pct. har haft en større indtjening.

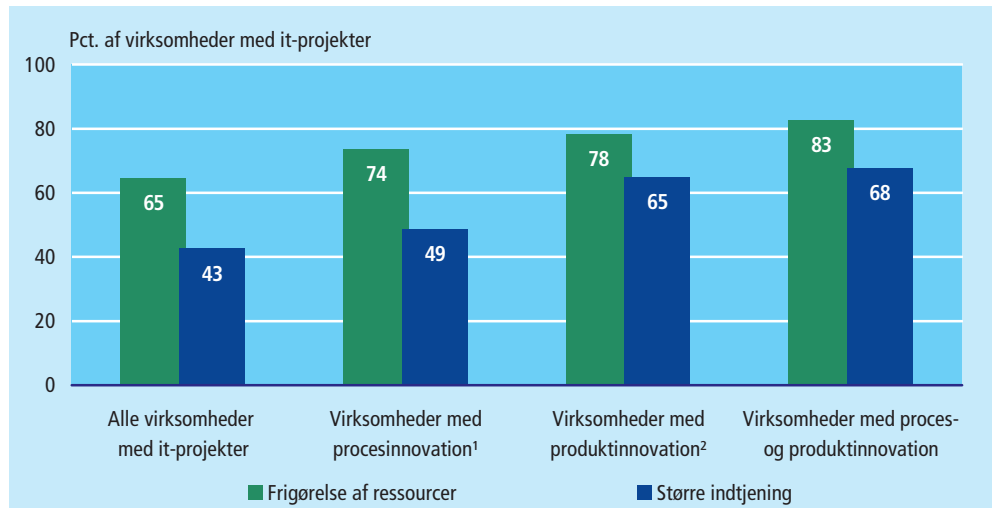
Størst effekt med samtidig proces- og produktinnovation

Større indtjening og frigørelse af ressourcer som følge af it-projekter forekommer dog oftest hos de virksomheder, der både har produkt- og procesinnovation. Henholdsvis 83 pct. og 68 pct. af disse virksomheder har oplevet, at it-projekterne har medført frigørelse af ressourcer og større indtjening.

¹ Omlægning af arbejdsgange

² Udvikling af nye produkter/ydelser

Figur 9.4 Sammenhæng mellem indtjening og innovation i virksomhederne. 2006

Anm.: Figuren omfatter alene virksomheder, der har it-projekter, dvs. har rapporteret i hvilken grad, de har haft effekt af de seneste to års it-projekter (i høj, nogen eller ringe grad/slet ikke).

¹ Omlægninger og forenklinger af arbejdsgange. ² Udvikling af nye produkter/tydelser.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

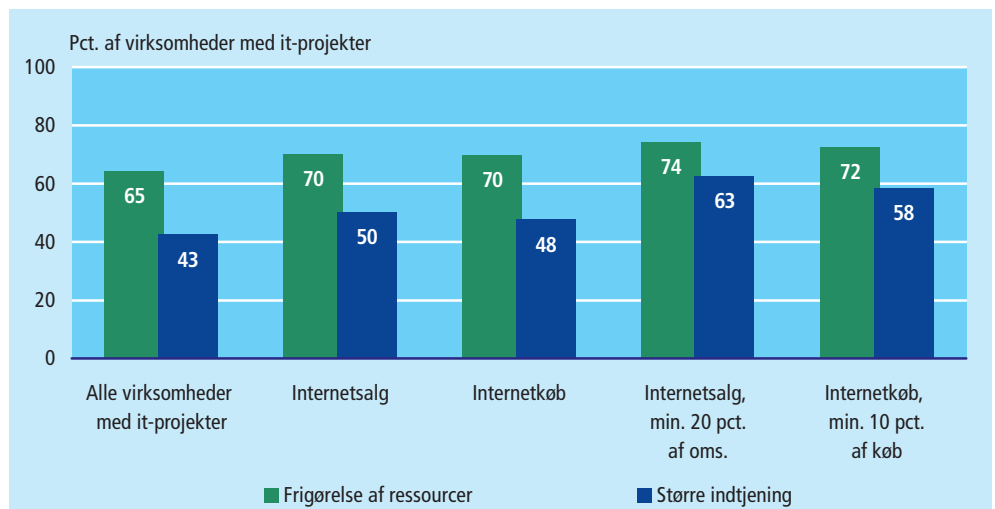
E-handel har begrænset effekt på indtjening i sig selv ...

Hvis man ser på virksomheder med e-handel, dvs. salg eller køb via internettet, har disse virksomheder kun i lidt højere grad mærket frigørelse af ressourcer eller større indtjening sammenlignet med alle virksomheder med it-projekter (figur 9.5).

... men indtjening opleves hyppigere hos virksomheder med intensiv e-handel

Indtjening og ressourcefrigørelse opleves dog noget hyppigere, hvis man ser på de virksomheder, som har e-handel i et betydeligt omfang. Det ses bl.a. hos virksomheder med et internetsalg på mindst 20 pct. af omsætningen eller interkøb svarende til mindst 10 pct. af de samlede indkøb. Fx har 63 pct. af virksomhederne, hvor mindst 1/5 af omsætningen stammer fra internet-salg, haft større indtjening som følge af it-projekter mod 43 pct. blandt alle virksomheder med it-projekter.

Figur 9.5 Sammenhæng mellem indtjening og e-handel i virksomhederne. 2006

Anm.: Figuren omfatter alene virksomheder, der har it-projekter, dvs. har rapporteret i hvilken grad de har haft effekt af de seneste to års it-projekter (i høj, nogen eller ringe grad/slet ikke).

Internetkøb og -salg er afgivelse eller modtagelse af ordrer via internettet.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hyppig effekt fra intensiv brug af it i forretningsprocesser ...

Virksomheder der bruger it intensivt i forretningsprocesser, synes hyppigst at opleve effekt på virksomhedernes indtjening som følge af it-projekter. Det gælder fx virksomheder, der bruger it-systemer i forhold til en bred vifte af forretningsprocesser. Disse virksomheder oplever noget hyppigere frigørelse af ressourcer og større indtjening end det samlede antal virksomheder med it-projekter (figur 9.6).

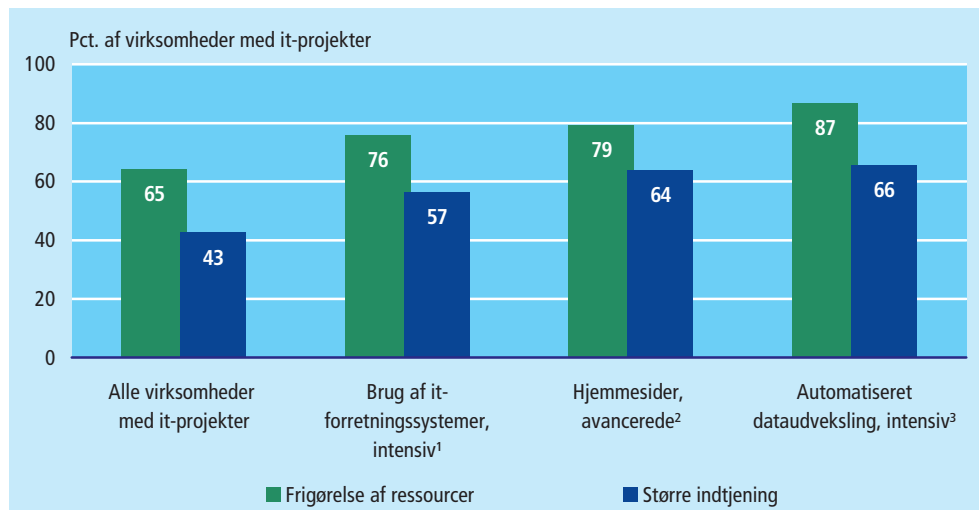
... samt avancerede hjemmesider

Dette gør sig i endnu højere grad gældende for virksomheder med avancerede hjemmesider, dvs. med et stort antal tjenester/faciliteter. Af disse virksomheder har 79 pct. mærket frigørelse af ressourcer og 64 pct. har haft en større indtjening, dvs. et mærkbart højere niveau end alle virksomheder med it-projekter.

Størst effekt hos virksomheder med intensiv automatiseret dataudveksling

Den største effekt på indtjeningen ligger hos virksomheder, som anvender automatiseret dataudveksling med fremmede it-systemer på et bredt antal områder. 87 pct. af disse virksomheder har frigjort ressourcer, og 66 pct. har haft en større indtjening som følge af it-projekter.

Figur 9.6 Sammenhæng mellem indtjening og it i forretningsprocesser i virksomhederne. 2006

Anm.: Figuren omfatter alene virksomheder, der har it-projekter, dvs. har rapporteret, i hvilken grad de har haft effekt af de seneste to års it-projekter (i høj, nogen eller ringe grad/slet ikke). Brug af it i forretningsprocesser er beskrevet nærmere i kapitel 4 om virksomhedernes brug af it.

¹ Brug af it-systemer til understøttelse af mindst fire ud af fem mulige forretningsprocesser.

² Virksomheder med mindst fire ud af fem mulige tjenester/faciliteter på hjemmesiden (ekskl. ordremodtagelse).

³ Virksomheder med automatiseret dataudveksling med fremmede it-systemer på mindst seks ud af syv mulige områder.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Hvordan tolkes effekten?

Vellykkede it-projekter uden effekt?

For mange virksomheder vil målet for et it-projekt i sidste ende være, at det bidrager til indtjeningen. Der kan imidlertid tænkes vellykkede it-projekter, hvor en sådan effekt ikke er umiddelbart synlig. Det kan skyldes, at it-projekterne endnu ikke har givet ressourcemæssige afkast. En anden forklaring kan være konkurrence m.m., som kan betyde, at en virksomhed er nødt til at indføre it blot for at opretholde den eksisterende indtjening.

Virksomheder uden it-projekter

For en del virksomheders vedkommende har it-projekter ikke været relevante inden for de seneste to år, hvorfor en effekt ikke kommer på tale. Det gælder i højere grad de mindre virksomheder, hvor it-anvendelse ofte kan antages at være standardsoftware, der indgår i administrationens daglige drift. Det forhold, at en virksomhed ikke har haft et egentligt it-projekt, udelukker ikke en effektiv anvendelse af it eller anden teknologi.

Oplevet effekt samt årsag og virkning

Der er tale om virksomhedernes oplevede effekt af it-projekter. Resultaterne viser de talmæssige sammenhænge, men de viste faktorer behøver ikke i alle virksomheder at være den egentlige årsag til effekten.

9.4 It-udgifter og it-investeringer i virksomhederne

Vigtigt at skelne mellem det overordnede og det underordnede niveau

Ved opgørelse af it-investeringer er det vigtigt at skelne mellem opgørelser på det overordnede niveau (makro) og på det underordnede niveau (mikro). Som præsenteret i starten af kapitlet offentliggør Nationalregnskabet tal for investering i it-udstyr samt købt og egenudviklet software for hele den danske økonomi, dvs. på makroniveauet.

Mulighed for mere detaljerede opgørelser af it-udgifter og it-investeringer

Undersøgelser på mikroniveau opgør virksomhedernes it-udgifter og it-investeringer på branche- og beskæftigelsesgrupper og giver dermed et mere detaljeret billede af, hvem der investerer, og hvor meget der investeres i it. Begrænsningen i forhold til opgørelser på det overordnede niveau er, at ikke alle brancher og størrelsesgrupper dækkes.

Ny undersøgelse på virksomhedsniveau

Danmarks Statistik offentliggjorde i 2005 en ny undersøgelse, der sætter fokus på virksomhedernes, statens og kommunernes it-udgifter, herunder it-investeringer. I det følgende præsenteres resultaterne fra virksomhederne, mens it-udgifter i den offentlige sektor er beskrevet i afsnit 9.5.

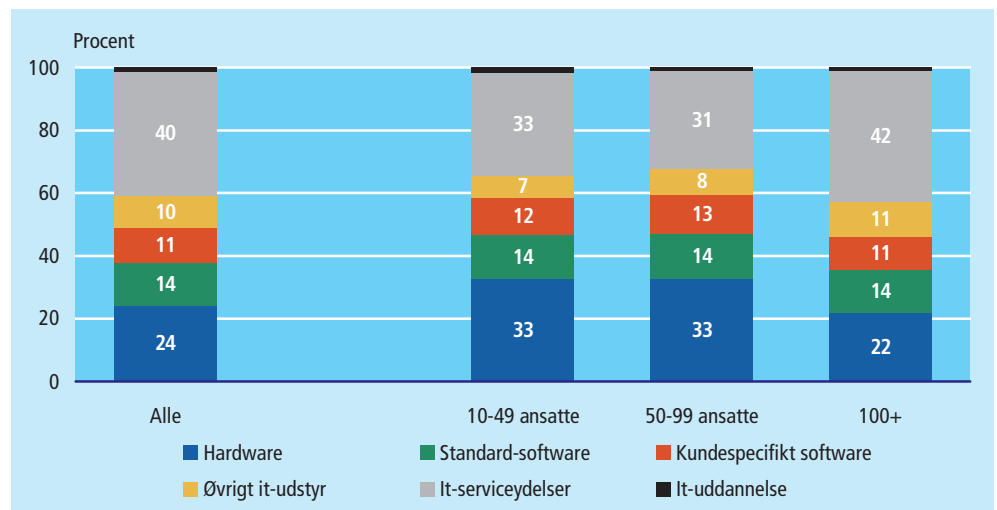
28 mia. kr. i it-udgifter i 2004

Virksomhederne havde sammenlagt it-udgifter for knap 28 mia. kr. i 2004 (bilagstabel 9.2). Brancherne inden for Finansiering og forretningsservice stod for den største andel af de samlede it-udgifter på over 11,4 mia. kr. svarende til 41 pct. Brancherne Transport, post og tele havde også betragtelige it-udgifter på ca. 6,0 mia. kr. eller 21 pct. af de samlede it-udgifter. Bygge og anlæg branchegruppen havde it-udgifter på omkring 400 mio. kr.

It-serviceydelser havde den største andel

40 pct. af alle it-udgifter var knyttet til it-serviceydelser, mens 25 pct. af it-udgifterne gik til software (figur 9.7). Software-udgifterne er fordelt på standard- og kundespecifikt software med henholdsvis 14 pct. og 11 pct. Hardware udgjorde 24 pct. af alle it-udgifter, mens den tilsvarende andel for øvrigt it-udstyr var 10 pct. Kun 1 pct. blev brugt til ekstern it-uddannelse.

Figur 9.7 Fordelingen af it-udgifter efter virksomhedsstørrelse. 2004

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

It-udgifter fordelt på størrelsesgrupper

Ses der på antallet af beskæftigede, havde virksomheder med 10 til 49 ansatte udgifter til hardware på 33 pct. og tilsvarende 33 pct. til it-serviceydelser. Virksomheder med 50-99 ansatte har stort set en tilsvarende udgiftsprofil jf. figuren. For virksomheder med mindst 100 ansatte udgjorde it-serviceydelser derimod langt den største andel af it-udgifterne med 42 pct. Hardware og software udgjorde tilsammen knap halvdelen af alle it-udgifter blandt virksomheder med mindst 100 ansatte (47 pct.).

Hvad forstås ved
it-udgifter og
it-investeringer?

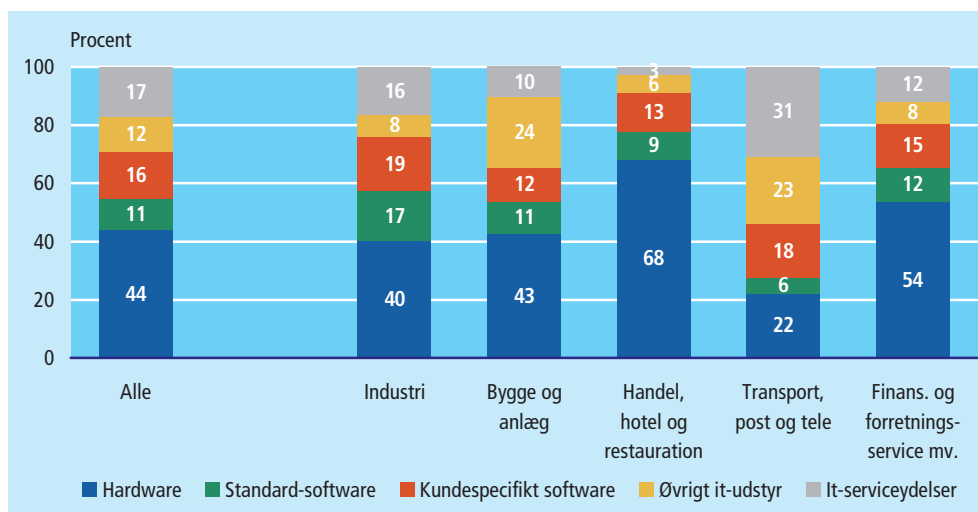
It-udgifter og it-investeringer i virksomhedsundersøgelser:

Ved it-udgifter forstås anskaffelse af hardware, standard- og kundespecifikt software, øvrigt it-udstyr (dvs. telekommunikationsudstyr, audiovisuelt udstyr og andet it-udstyr) samt køb af it-serviceydelser og ekstern it-uddannelse. Ved it-investeringer forstås den andel af it-udgifter, som aktiveres i regnskaberne, dvs. den andel, som betragtes som investering og forventes at ville bibringe en fremtidig nytteværdi.

27 pct. af
it-udgifterne
var investering

Virksomhedernes it-investeringer udgjorde 7,4 mia. kr. i 2004, svarende til 27 pct. af de samlede it-udgifter. Brancherne inden for Finansiering og forretningsservice investerede knap 2,5 mia. kr., efterfulgt af Transport, post og tele med lidt over 2,1 mia. kr. Industri-brancherne investerede knapt 1,6 mia. kr. Handel, hotel og restauration ca. 1,1 mia. kr. og endelig havde branchegruppen Bygge og anlæg ca. 100 mio. kr. i it-investeringer.

Figur 9.8 Fordelingen af it-investeringer i de enkelte brancher. 2004

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

Hardware
har den største
investeringsandel

I figur 9.8 er fordelingen af it-investeringer på de enkelte produkttyper opgjort. 44 pct. af alle it-investeringer i 2004 var i hardware, mens 27 pct. blev investeret i software. Investeringer i standard-software udgjorde 11 pct., mens 16 pct. af it-investeringerne var forbeholdt kundespecifik software. Alle brancher, med undtagelse af Transport, post og tele, havde den største andel af deres it-investeringer i hardware.

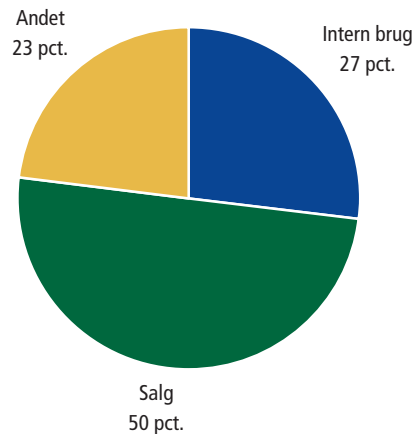
Egenudvikling
af software

Ud over at anskaffe standard- eller kundespecifik software har virksomhederne også mulighed for at egenudvikle software afhængigt af, om de råder over ansatte, der arbejder med udvikling af software.

En fjerdel af
årsværkene gik til
egenudvikling til
internt brug

Figur 9.9 viser fordelingen af årsværk til egenudvikling af software for 2004. Halvdelen af årsværkene blev anvendt til udvikling af software med henblik på eksternt brug. 27 pct. gik til internt brug, mens resten af årsværkene blev anvendt til andet.

Figur 9.9 Fordelingen af årsværk til egenudvikling af software. 2004

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

51 pct. af årsværk i Finansiering og forretningsservice mv. gik til eksternt brug

I branchegrupperne Bygge og anlæg samt Transport, post og tele blev den overvejende del af årsværkene til egenudvikling af software anvendt til internt brug, jf. bilagstabel 9.4. Omvendt blev der i Industri anvendt 60 pct. til eksternt brug, mens den tilsvarende andel for Finansiering og forretningsservice mv. var 51 pct.

Egenudvikling af software fordelt på virksomhedsstørrelse

Andelen af årsværk, der bruges til udvikling til internt brug, var størst for virksomheder med 100 eller flere beskæftigede (31 pct.). M.h.t. udvikling til eksternt brug var det virksomheder med mellem 50 og 99 beskæftigede, der havde den største andel (73 pct.).

Flest it-udgifter pr. ansat i Finansiering og forretningsservice mv.

Virksomhedernes it-udgifter pr. fuldtidsansat lå i alle branchegrupper på ca. 28.000 kr. i 2004 (bilagstabel 9.1). Finansiering og forretningsservice mv. havde de største it-udgifter pr. fuldtidsansat i 2004 med omkring 50.000 kr. i gennemsnit. Virksomheder med mindst 100 ansatte bruger i gennemsnit 38.000 kr. pr. fuldtidsansat til it-udgifter.

9.5 Den offentlige sektors it-udgifter 2005

It-udgifter i staten og kommunerne

I lighed med virksomhederne er undersøgelser af it-udgifter på mikroniveau i den offentlige sektor med til at give et mere detaljeret billede af, hvor udgifterne ligger, og hvordan fordelingen på de enkelte udgiftstyper ser ud.

It-udgifter for i alt 5,6 mia. kr. i 2005

Udvalgte statslige institutioner og alle kommuner er blevet spurgt om deres it-udgifter i 2005. Det er opgjort, at staten og kommunerne havde it-udgifter for ca. 5,6 mia. kr. i 2005, hvilket må forventes at ligge under det faktiske niveau.

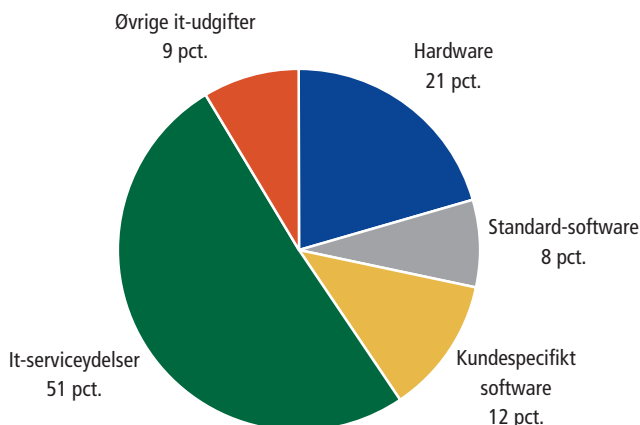
Om kvaliteten af undersøgelsen

Det samlede niveau for it-udgifter i staten og kommunerne skal betragtes som retningsgivende grundet decentral styring af it-udgifter i mange kommuner. Derfor er fokus i opgørelsen først og fremmest på fordelingen mellem de enkelte udgiftstyper. Forbedringer af spørgeskemaet i 2005-undersøgelsen har højnet kvaliteten i forhold til en tilsvarende undersøgelse for året 2003.

Halvdelen af it-udgifterne i staten går til it-serviceydelser

I 2005 havde staten it-udgifter for 2,8 mia. kr., heraf gik lidt under 2,6 mia. kr. til hardware, standard-software og kundespecifikt software samt it-serviceydelser, fordelt med henholdsvis 578 mio. kr., 219 mio. kr., 343 mio. kr. og 1,4 mia. kr. Fordelingen af de samlede it-udgifter er vist i figur 9.10. Det ses, at udgifterne svarer til en andel på 51 pct. for it-serviceydelser, 21 pct. for hardware, 8 pct. for standard-software og 12 pct. for kundespecifik software. Øvrige it-udgifter, dvs. udgifter til telekommunikationsudstyr, audiovisuelt udstyr, andet it-udstyr samt eksternt it-uddannelse, udgjorde 9 pct.

Figur 9.10 Fordelingen af it-udgifter i staten. 2005

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

Procentvis fordeling i kommunerne

I kommunerne blev ca. 2,8 mia. kr. brugt til it-udgifter i 2005, heraf ca. 2,5 mia. kr. til hardware, standard-software og kundespecifik software samt it-serviceydelser (figur 9.11). Disse tal er forbundet med nogen usikkerhed.

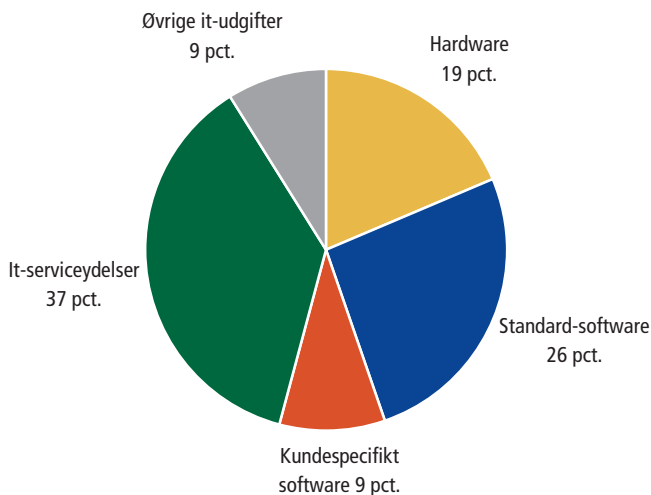
Betragtelig andel går til standard-software i kommunerne

Udgifter til it-serviceydelser i kommunerne udgør en mindre andel af de samlede it-udgifter end i staten. Derimod udgør kommunernes udgifter til standard-software (26 pct.) en væsentligt større andel end statens, mens hardware udgør 19 pct. I bilagstabel 9.5 ses det, at udgifter til standard-software udgør en større andel af it-budgettet hos kommuner med mindre end 15.000 indbyggere end hos kommuner med mindst 15.000 indbyggere. Derimod udgør kundespecifik software en større andel hos de større kommuner (11 pct.) end hos de mindre kommuner (4 pct.).

Egenudvikling af software foregår overvejende i staten

Egenudvikling af software i den offentlige sektor har et begrænset omfang. I de adspurgte statslige institutioner og i kommunerne anvendes mere end 300 årsværk til egenudvikling af software. Det er primært i staten, at egenudviklingen foregår. Statens egenudvikling udgør 90 pct. af samtlige årsværk anvendt på egenudvikling i den offentlige sektor. Kommuner med mindst 15.000 indbyggere tegner sig for hovedparten af de resterende årsværk.

Figur 9.11 Fordelingen af it-udgifter i kommunerne. 2005

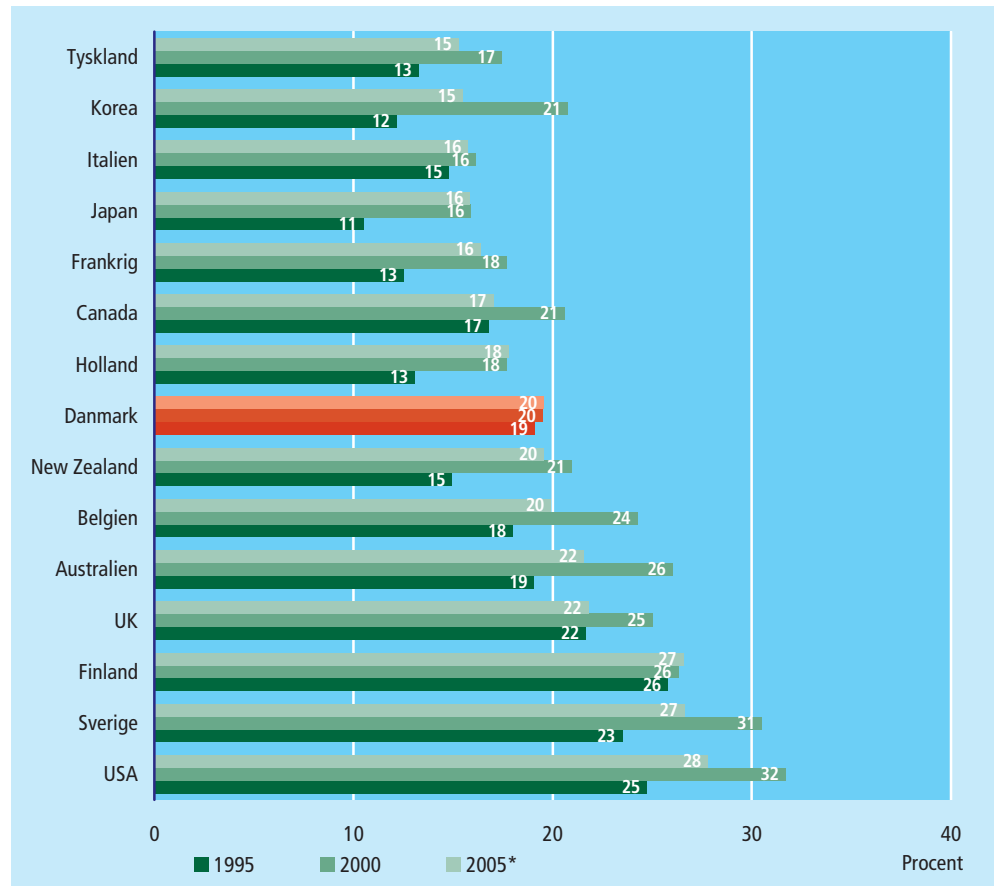
Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

9.6 Internationalt perspektiv

USA i front med it-investeringerne

Både i 2000 og 2005* havde USA den største andel it-investeringer i forhold til de samlede investeringer blandt en række OECD-lande. Danmark ligger i top 10 blandt OECD-landene (figur 9.12). Der er ikke data for 2005 for alle landene, men de nyeste tal for hvert land indgår. Rangordenen i figuren skal derfor tages med et vist forbehold.

Figur 9.12 It-investeringer i pct. af faste bruttoinvesteringer. Top-15, 2005*

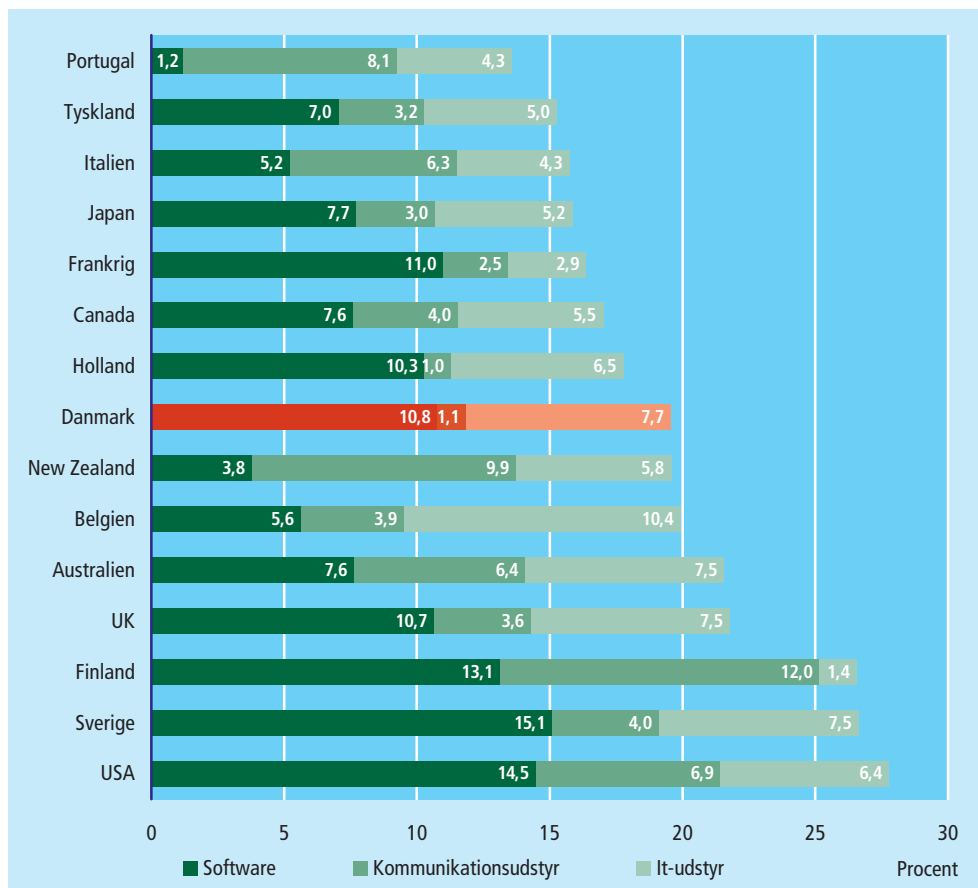
Anm.: 2005* angiver 2005 eller sidst tilgængelige år dvs. 2002 for New Zealand, 2003 for Belgien, Danmark, Finland, Holland, Italien, Sverige og UK, 2004 for Australien, Japan og Korea, 2005 for Canada, Frankrig, Tyskland og USA.

Kilde: OECD, produktivitetsdatabasen, oktober 2006.

Største andele for software i Sverige og i USA

I figur 9.13 er it-investeringerne for 2005* delt op i henholdsvis software, kommunikationsudstyr og it-udstyr. De højeste andele for investering i software var i Sverige og i USA, mens Finland tilsvarende havde den højeste andel for kommunikationsudstyr. Belgien lå med en andel på 10,4 pct. på en 1.plads hvad angår andelen for investering i it-udstyr.

Figur 9.13 Investering i software, kommunikationsudstyr og it udstyr i pct. af faste bruttoinvesteringer. Top-15, 2005*

Anm.: 2005* angiver 2005 eller sidst tilgængelige år dvs. 2002 for New Zealand, 2003 for Belgien, Danmark, Finland, Holland, Italien, Sverige og UK, 2004 for Australien, Japan og Korea, 2005 for Canada, Frankrig, Tyskland og USA. Ingen data for Korea. Software inkluderer både købt og egenudviklet software. It-udstyr er defineret som computer- og kontorudstyr.

Kilde: OECD, produktivitetsdatabasen, oktober 2006.

9.7 Bilagstabeller

Tabel 9.1 Virksomhedernes it-udgifter pr. fuldtidsansat. 2004

	Alle virksomheder	Branche					Antal beskæftigede		
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finansiering og forretnings-service mv.	10-49	50-99	100+
1.000 kr.									
It-udgifter i alt	28,3	19,5	4,5	17,0	48,7	50,1	12,9	17,4	38,0
Hardware	6,8	5,1	1,4	5,8	7,7	11,9	4,2	5,7	8,3
Standard-software	3,9	3,6	0,8	2,1	2,8	7,9	1,8	2,5	5,2
Kundespecifikt software ..	3,1	1,7	0,4	1,7	4,7	6,6	1,6	2,2	4,0
Øvrigt it-udstyr	2,9	1,4	0,6	1,3	11,9	2,7	0,9	1,4	4,2
It-serviceydelser	11,2	7,6	1,3	5,8	21,2	20,1	4,2	5,4	15,8
It-uddannelse	0,4	0,2	0,1	0,2	0,4	0,8	0,2	0,2	0,5

Anm.: Ved Øvrigt it-udstyr forstås telekommunikationsudstyr, audiovisuelt udstyr og andet it-udstyr.

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

Tabel 9.2 Virksomhedernes it-udgifter. 2004

	Alle virksomheder	Branche					Antal beskæftigede		
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finansiering og forretnings-service mv.	10-49	50-99	100+
mio. kr.									
It-udgifter i alt	27 956	6 425	399	3 731	6 000	11 401	3 719	1 988	22 249
Hardware	6 746	1 671	126	1 283	951	2 715	1 219	648	4 879
Standard-software	3 847	1 176	66	466	339	1 800	513	287	3 047
Kundespecifikt software ..	3 052	560	35	374	577	1 505	447	249	2 356
Øvrigt it-udstyr	2 875	457	54	286	1 465	614	263	162	2 451
It-serviceydelser	11 069	2 491	111	1 276	2 615	4 576	1 215	619	9 236
It-uddannelse	367	70	7	46	53	191	63	23	281

Anm.: Ved Øvrigt it-udstyr forstås telekommunikationsudstyr, audiovisuelt udstyr og andet it-udstyr.

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

Tabel 9.3 Virksomhedernes it-investeringer. 2004

	Alle virksomheder	Branche					Antal beskæftigede		
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finansiering og forretnings-service mv.	10-49	50-99	100+
	— mio. kr. —								
It-investeringer i alt	7 447	1 565	111	1 143	2 140	2 489	1 012	600	5 835
Hardware	3 274	633	47	782	477	1 336	645	352	2 278
Standard-software	795	264	12	107	118	295	102	55	638
Kundespecifikt software	1 219	293	13	152	388	373	144	86	989
Øvrigt it-udstyr	903	119	27	72	498	188	74	59	770
It-serviceydelser	1 255	256	11	30	659	298	47	48	1 160

Anm.: Ved Øvrigt it-udstyr forstås telekommunikationsudstyr, audiovisuelt udstyr og andet it-udstyr.

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

Tabel 9.4 Fordelingen af årsværk til egenudvikling af software. 2004

	Alle virksomheder	Branche					Antal beskæftigede		
		Industri	Bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finansiering og forretnings-service mv.	10-49	50-99	100+
	— pct. af årsværk —								
Årsværk i alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Internt brug	27	28	71	35	52	23	16	12	31
Eksternt brug	50	60	12	37	32	51	69	73	43
Andet	23	12	16	27	16	26	15	14	26

Anm.: Ved eksternt brug forstås udvikling af software med henblik på salg af licenser eller indbygning i virksomhedens produkter.

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

Tabel 9.5 Fordelingen af it-udgifter i staten og kommunerne. 2005

	I alt	Stat	Kommuner		
			I alt	Under 15.000 indbyggere	Mindst 15.000 indbyggere
	— pct. —				
Hardware	20	21	19	21	18
Standard-software	17	8	26	32	24
Kundespecifikt software	11	12	9	4	11
It-serviceydelser	44	51	37	38	37
Øvrige it-udgifter	9	9	9	5	10

Anm.: Ved Øvrige it-udgifter forstås udgifter til telekommunikationsudstyr, audiovisuelt udstyr, andet it-udstyr og eksternt it-uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, It-udgifter 2004/2005.

10. Kilder og metoder

- Om kapitlet* Under hver tabel og figur i publikationen henvises til kilden til tallene. I ”Kilder og metoder” beskrives datagrundlaget nærmere for en række af disse kilder. Anvendte begreber og definitioner er til gengæld i vid udstrækning placeret under de enkelte kapitler.
- Danmarks Statistik og Øvrige kilder* Kapitlet er opdelt i to afsnit: Kilder fra Danmarks Statistik og Øvrige kilder. I de tilfælde, hvor de øvrige kilder ikke er beskrevet, henvises til de pågældende dataleverandørers hjemmeside.

Oversigt over kilder i publikationen

Kilder fra Danmarks Statistik

- 10.1 Befolkningens brug af internet. 2006
- 10.2 Befolkningens Uddannelse og Erhverv
- 10.3 Beskæftigelsesindikator på grundlag af ATP-indbetalinger
- 10.4 Danske virksomheders brug af it. 2006
- 10.5 Den offentlige sektors brug af it. 2005
- 10.6 Firmaernes køb og salg
- 10.7 Firmastatistik
- 10.8 Generel firmastatistik
- 10.9 Danske virksomheders It-udgifter. 2004
- 10.10 Den offentlige sektors it-udgifter. 2005
- 10.11 Nationalregnskabet
- 10.12 Produktstatistik for serviceerhverv
- 10.13 Udenrigshandelsstatistik
- 10.14 Varestatistik for industrien
- 10.15 Varige forbrugsgoder

Øvrige kilder

- 10.16 Center for Forskningsanalyse (CFA)
- 10.17 Dansk IT
- 10.18 Antal udstedte pædagogiske pc-kørekort
- 10.19 Udlændingestyrelsens Jobkort-ordning
- 10.20 PBS, 2006
- 10.21 IT- og Telestyrelsen, Teleårbog 2005
- 10.22 IT- og Telestyrelses telestatistik for 1. halvår 2006
- 10.23 OECD
- 10.24 EU

Links til hjemmesider

- Links til hjemmesider* Danmarks Statistiks hjemmeside: www.dst.dk
- Danmarks Statistiks side for it-statistik: www.dst.dk/it, (engelsksprogede publikationer på www.dst.dk/ICT)
- Danmarks Statistiks registre og undersøgelser er også dokumenteret på www.dst.dk/Vejviser/dokumentation/Varedeklarationer
- IT- og Telestyrelsen: www.itst.dk
- Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling: www.videnskabsministeriet.dk

Kilder fra Danmarks Statistik

10.1 Befolkningens brug af internet. 2006

Formål Formålet med undersøgelsen er at følge udviklingen i den danske befolknings adgang til og brug af internettet.

Datagrundlag Undersøgelsen om befolkningens brug af internet er baseret på resultaterne fra ca. 1.000 gennemførte telefoninterview i hver af de 4 måneder januar-april 2006 blandt et repræsentativt udsnit af den danske befolkning i alderen 16-74 år. Stikprøven er dannet ved tilfældig udvælgelse fra Det Centrale Personregister (CPR).

Familiebegrebet omfatter én eller flere personer, der bor i samme bolig, og som er i familie med hinanden (herunder også samlevende par), idet der dog højst kan være ét ægtepar eller samlevende par i familien.

Undersøgelsens population er befolkningen i alderen 16-74 år i Danmark (ekskl. Grønland og Færøerne), således som den er opgjort i CPR. Personer uden registreret bopæl i CPR indgår ikke i undersøgelsen.

Opregning Efter indsamling af data grupperes stikprøven efter køn, alder, civilstand og bruttoindkomst. Inden for hver gruppe opregnes ved at gange med en personvægt. Personvægten er lig forholdet mellem det samlede antal personer i CPR, der tilhører den betragtede gruppe, og antallet af respondenter i gruppen. Anvendelsen af denne metode korrigerer delvis for skævt bortfald i stikprøven.

Befolkningen Når der tales om befolkningen, er der tale om befolkningen i alderen 16-74 år.

Statistisk usikkerhed Undersøgelsen er baseret på månedlige, tilfældigt udvalgte stikprøver, og resultaterne er derfor behæftet med statistisk usikkerhed. Denne usikkerhed afspejler variationer i de indsamlede data i forhold til stikprøvens størrelse. Hvis alle familier/personer i befolkningen var identiske med hensyn til adgang til og brug af internettet, ville en stikprøve af størrelsen 1 i princippet være tilstrækkelig. Jo større forskelle, der er i befolkningens adgang til og brug af internet, jo større en stikprøve er nødvendig for at opnå en lav statistisk usikkerhed på skønnene. Når der udtrækkes en ny tilfældig stikprøve hver måned, kan stikprøverne for hver måned lægges sammen, og den statistiske usikkerhed formindskes.

I oversigtstabellen er den statistiske usikkerhed på udvalgte grupper angivet ved konfidensintervaller på 95 pct.

Oversigtstabel 1. Den statistiske usikkerhed på skøn

	Adgang til internettet fra hjemmet	Hypighed: Mindst en gang om ugen fra hjemmet	Køb via internettet: mindst en gang inden for den sidste måned
	pct.		
I alt	1,2	1,3	1,6
Beskæftigelse			
Studerende	2,8	2,4	4,6
Arbejder	2,2	2,5	2,8
Funktionær	1,6	1,5	3,0
Selvstændig	3,9	4,8	7,2
Uden for erhverv	3,1	3,2	2,7

Andelen med adgang til internet fra hjemmet er estimeret til 83 pct. \pm 1,2 pct. Det betyder med 95 pct. sikkerhed, at den faktiske andel af befolkningen med adgang til internettet i hjemmet ligger mellem 82 pct. og 84 pct.

Det fremgår af oversigtstabelen, at usikkerheden stiger, når adgangen opgøres efter beskæftigelse. Det samme gør sig gældende med de øvrige opdelinger af befolkningen i forskellige grupper.

Henvendelse Thomas Andresen (tal), tlf. 39 17 38 61, tan@dst.dk
Henrik Lynge Hansen (metode), tlf. 39 17 38 71, hlh@dst.dk

10.2 Befolkningens Uddannelse og Erhverv

To registre ligger til grund for beskrivelsen af it-uddannelser.

<i>Fuldførte uddannelser i året</i>	Det integrerede elevregister (INTE), bruges når beskrivelsen angår produktionen af it-uddannelser i et enkelt skoleår. Metoden tager eksempelvis de datamatik-studerende, der fuldførte deres uddannelse i skoleåret 1. oktober - 30. september fra de uddannelsesinstitutioner, hvor de studerende har taget deres uddannelse. På samme måde kan det opgøres hvor mange der er i gang med en uddannelse eller der har afbrudt deres uddannelse.
<i>Højeste fuldførte uddannelse for befolkningen</i>	Registeret "Befolkningens Uddannelse og Erhverv" (BUE) anvendes, når der skal gives en beskrivelse af hele befolkningens it-uddannelse. Det er også dette register, der anvendes til beskrivelse af it-uddannelser i sammenhæng med andre statistikområder som eksempelvis arbejdsmarked.
<i>Højeste uddannelse</i>	En persons højeste uddannelse defineres som den uddannelse, der er placeret på højeste niveau i uddannelsessystemet. Opgørelsen bygger på indsamling af oplysninger fra uddannelsesinstitutionerne om en persons uddannelseskariere pr. 1. oktober. Herudfra dannes en højest fuldført uddannelse.
<i>Data baseret på BUE</i>	Talmaterialet til belysning af it-arbejdsmarkedet er baseret på registeret <i>Befolkningens Uddannelse og Erhverv</i> (BUE). Nedenfor gøres der rede for definitionen af it-stillinger, it-erhvervene og it-uddannelser.

It-stillinger:

Oversigtstabel 2.

Oversigt over it-stillinger

DISKO	Stillingsbeskrivelse	Stillingsbetegnelse
Primære it-stillinger		
1236	Edb-ledelse, eksklusive edb-virksomheder	Datachef, edb-chef
2131	Design, analyse og overordnet planlægning af edb-systemer	Databaseadministrator, edb-konsulent, systemanalytiker
2132	Systemudvikling samt konstruktion/programmering af edb-systemer	Systemprogrammør
2139	Andet edb-arbejde på højeste faglige niveau	Applikationskonsulent
3114	Teknikerarbejde vedrørende elektroniske anlæg mv.	Elektroniktekniker, køletekniker, teletekniker
3121	Programmørarbejde	Edb-assistent, programmør, systemassistent
3122	Edb-operatørarbejde samt planlægning af edb-drift	Edb-driftsassistent, konsoloperatør
3123	Arbejde med industrielle robotprogrammer	
4113	Edb-indtastningsarbejde	Dataassistent, tasteoperatør
7242	Montørarbejde vedrørende elektronik	Edb-montør
7243	Service- og reparationsarbejde vedrørende elektronik	Fjernsynsmekaniker, radiomekaniker
7244	Telefon- og telegrafmekanikerarbejde	Telemekaniker
7245	Kabelmontørarbejde	Ledningsmontør, luftledningsmontør
8170	Industrielt robotoperatørarbejde	
8283	Montering af elektronisk udstyr	Elektronikarbejder, elektrooperatør
Sekundære it-stillinger		
2143	Ingeniørarbejde vedrørende stærkstrøm	Stærkstrømsingeniør
2144	Ingeniørarbejde vedrørende svagstrøm	Svagstrømsingeniør
3113	Teknikerarbejde vedrørende elektriske anlæg mv.	Elektrotekniker, installatortekniker
3119	Teknikerarbejde i øvrigt inden for fysik, kemi, mekanik mv.	Driftstekniker, kvalitetstekniker, produktionstekniker, servicetekniker, teknisk assistent, tidsstudietekniker
3131	Arbejde med lyd, lys og billeder ved fotografering, optagelse, film- og teaterforestillinger mv.	
3132	Betjening af maskiner ved udsendelse af radio- og fjernsynsudsendelser samt ekspedition af samtaler ved anvendelse af trådløs telefoni	Programtekniker, radiooperatør, studietekniker, telegrafist, Tv-assistent
4112	Betjening af teleprinter, telefax og lignende maskiner	Pc-assistent, telexoperatør
4114	Andet indtastningsarbejde på regnemaskine mv.	Faktureringsassistent
7241	Elektromekaniker- og specialelektrikerarbejde	Alarmonter, automatikmekaniker, elektromekaniker, industrielektriker

Grundlag for klassifikation af it-stillinger

Opdelingen af personer efter deres stilling sker efter standardgrupperingen DISCO-88¹. Denne gruppering er den officielle danske udgave af den internationale fagklassifikation ISCO-88². Oplysninger om en persons stilling kommer fra den offentlige og den private lønstatistik. Den offentlige lønstatistik baserer sig på løn- og personalestatistikregisteret for offentlige ansatte. Stillinger i den private sektor kommer fra flere kilder, primært fra den private lønstatistik.

Ingen harmoniseret definition af it-stillinger

Begrebet *it-stilling* er ikke dækket af en internationalt harmoniseret definition. I tabelmaterialets afgrænsning er der taget udgangspunkt i en afgrænsning af it-relaterede stillinger, som stammer fra USA³. Den amerikanske afgrænsning har dog ikke uden videre kunnet omsættes til den danske stillingsklassifikation, dels fordi der ikke i alle tilfælde findes en dansk pendant til de nævnte stillinger, dels fordi der er danske stillingskoder, som helt naturligt bør indgå, men som ikke indgår i den amerikanske afgrænsning. Afgrænsningen er derfor viderebearbejdet og tillempet danske forhold, således at også stillinger, som ikke indgår i den amerikanske definition er inddraget.

¹ Se www.dst.dk -> Vejviser i statistik -> Nomenklaturer -> DISCO-88: Danmarks Statistiks Fagklassifikation.

² Se www.ilo.org

³ Jf. U.S. Department of Commerce: Digital Economy 2000 Appendices, Appendix to Chapter V: The information technology workforce.

Opdeling i hhv. primær og sekundær it-stilling

It-stillingerne er opdelt i to grupper, jf. ovenstående liste, hhv. *Primære it-stillinger*, dvs. stillinger som direkte har it som hovedarbejdsområde, fx datachef, edb-driftsplanlægger, teletekniker, datamatiker, edb-assistent, programmør mv. Den anden gruppe udgøres af *Sekundære it-stillinger*, hvis indhold i et varierende omfang inddrager it som arbejdsområde eller -redskab, herunder fx stærkstrømsingeniør, alarmtekniker, teknisk assistent, Av-assistent, filmtekniker mv.

Almindeligt kontorarbejde ikke inkluderet

Generelt er personer i it-stillinger beskæftiget med udvikling eller vedligeholdelse af it-programmer, -netværk og/eller -udstyr. Den valgte afgrænsning inkluderer ikke almindeligt kontorarbejde - selvom der i udstrakt grad anvendes pc'er og softwareprogrammer inden for tekstbehandling, regneark, databaser mv.

Grundlag for klassifikation af it-brancher t.o.m. 2002

It-erhvervene er grundlæggende defineret i OECD, men er udmøntet i forhold til den europæiske nomenklatur - NACE - og Dansk Branchekode (DB). Data om it-erhvervene til og med 2002 er baseret på DB 1993, hvilket er vist i oversigtstabel 3.

Oversigtstabel 3.

It-erhvervene - NACE, rev. 1/DB93

It-industri:

NACE, rev. 1

3001	Fremstilling af kontormaskiner
3002	Fremstilling af edb-maskiner og andet edb-udstyr
3130	Fremstilling af isolerede ledninger og kabler
3210	Fremstilling af kredsløb og halvlederkomponenter
3220	Fremstilling af telemateriel
3230	Fremstilling af radioer, fjernsyn, højtalere, antenner mv.
3320	Fremstilling af navigationsudstyr, måle- og kontrolapparater
3330	Fremstilling af udstyr til industrielle processtyringsanlæg

It-serviceerhverv:

It-engroshandel

DB 93

514320	Engroshandel med radio og tv
516410	Engroshandel med kontormaskiner, edb-maskiner og -udstyr
516510	Engroshandel med el-installationsmateriel
516520	Engroshandel med elektroniske komponenter

Telekommunikation

NACE, rev. 1

6420	Telekommunikation
------	-------------------

It-konsulentvirksomhed

NACE, rev. 1

7133	Udlejning af edb-maskiner, edb-udstyr og kontormøbler
7210	Konsulentvirksomhed vedr. hardware
7220	Udvikling og konsulentbistand i forbindelse med software
7230	Databehandling
7240	Databaseværter og -formidlere
7250	Reparation og vedligeholdelse af kontormaskiner og edb-udstyr
7260	Anden virksomhed i forbindelse med databehandling

Ændret afgrænsning f.o.m. 2003

Data om it-erhvervene fra 2003 og frem er, som følge af revisionen af den internationale branchenomenklatur, NACE, blevet ændret. Det har givet følgende afgrænsning af it-erhvervene:

Oversigtstabel 4. It-erhvervene - NACE, rev 1.1/DB03

It-industri:

NACE, rev. 1.1

3001	Fremstilling af kontormaskiner
3002	Fremstilling af computere og andet it- udstyr
3130	Fremstilling af isolerede ledninger og kabler
3210	Fremstilling af kredsløb og halvlederkomponenter mv.
3220	Fremstilling af telemateriel
3230	Fremstilling af radioer, fjernsyn, højtalere, antenner mv.
3320	Fremstilling af navigationsudstyr, måle- og kontrolapparater
3330	Fremstilling af udstyr til industrielle processtyringsanlæg

It-serviceerhverv:

It-engroshandel

DB 03

514320	Engroshandel med radio og tv
518410	Engroshandel med computere og it-udstyr
518420	Engroshandel med telekommunikationsudstyr
518600	Engroshandel med elektroniske komponenter
518710	Engroshandel med el-installationsmateriel

Telekommunikation

NACE, rev. 1.1

6420	Telekommunikation
------	-------------------

It-konsulentvirksomhed

NACE, rev. 1.1

7133	Udlejning af computere, it-udstyr og kontormøbler
7210	Konsulentvirksomhed vedr. hardware
7221	Udvikling af standardsoftware
7222	Udvikling af kundespecifikt software og konsulentbistand i forbindelse med software
7230	Databehandling
7240	Databaseværter og -formidlere
7250	Reparation og vedligeholdelse af kontormaskiner og it-udstyr
7260	Anden virksomhed i forbindelse med it-servicevirksomhed

*Grundlag
for klassifikation af
it-uddannelser*

Endelig er it-uddannelserne også opdelt i primære og sekundære it-uddannelser, og hvis ikke andet er anført, så er der i denne publikation anvendt det samlede tal for primære og sekundære it-uddannelser. Uddannelseskoderne bliver løbende revideret i takt med ændringer i udbudte uddannelser.

Oversigtstabel 5. Oversigt over it-uddannelser

AUDD-kode	Primær it-uddannelse		Sekundær it-uddannelse
35 Erhvervsfaglige praktik- og hovedforløb			
3835	Pc-bruger	4979	Kontor, administr. m. it
4996	Informatikassistent	4291	Elektr., komm.-styr.tek.
4010	Edb-assistent	4231	Radio og tv fagtekniker
4995	Edb-assistent 2-årig	4357	Frontline radio/TV-sup.
4260	Datatekniker	4250	Elektronikfagtekniker
4218	IT-supporter	4355	Telesystemtekniker
4458	Mediegrafiker	4243	Stærkstrømsmekaniker
4452	Digital integrator	4312	Elektronikoperatør
4453	Multimedie integrator	4254	Elektrofagtekniker
4454	Multimedie animator	4358	Frontline PC-supporter
		4465	Grafiker, ombryd/databeh.
		4451	Grafisk integrator
		4456	Web-integrator
		4479	Film- og tv-produk.tekn.
		5186	Søværn, kommunik.operatør
40 Korte videregående uddannelser			
5082	Multimediedesigner	5083	Mediekoordinator
4013	Mikroinstruktør	4027	Akm.økon., økonomi/info
4009	Systemprogrammør	5005	Akm.økon., intn.erh.info
5087	Visualizer	5076	Akm.økon., designmanagem.
4014	Datamatiker	5079	Akm.økon., intern.telekom
3750	Datanom	5085	Akm.økon, kommuni/formidl
3747	Datanom u.n.a.	5095	Akm.økon., markedskommuni
3744	Datanom,IT-rådgivning	5096	Akm.økon., grafisk kommun
3748	Datanom,programmering	5816	TV-producer
3745	Datanom,systemteknik	5003	Akm.økon., kommun/reklame
3746	Datanom,systemudvikling	3820	Merkonom, informatik
3752	IT-administrator	3865	Teknomom u.n.a.
5136	Produktionsteknolog	3856	Teknomom uden liniebet.
5132	Installatør	3857	Teknomom, håndværkslinie
5133	IT-/elektronikteknolog	3858	Teknomom, ledelsestekn.
5131	Designteknolog	3859	Teknomom, driftstek/kval
5135	Procesteknolog	3860	Teknomom, driftstek/prod.
5134	Jordbrugsteknolog	3861	Teknomom, kvalitetsstyr.
		3867	Teknomom, miljøstyring
		3862	Teknomom, prod.styring
		3863	Teknomom, prod.teknik
		3864	Teknomom, prod.tekn. edb
		3866	Teknomom, info teknologi
		5034	Installatør, stærkstrøm
		4064	Elektroniktekniker
50 Mellemlange videregående uddannelser			
8624	IT (DIT), diplomudd	5728	Informatik, HD-2.del
5306	Stærkstrøm, tek.ing.	5353	Stærkstrøm, akademiing.
5343	IT,diploming. prof.bach.	5354	Svagstrøm, akademiing.
5341	Datamatik, akademiing.	5352	Elektronik, akademiing.
5349	Information, akademiing.	5338	Elektro, diploming.
5344	IT-datam,dipl.ing pro.ba	5305	Elektro, tek.ing.
		5307	Svagstrøm, tek.ing.
		5334	Stærkstrøm, dipl.ing.pro.ba
		5337	Svagstrøm, dipl.ing.pro.ba
		8560	Stærkstrømstek, diplomudd
		8561	Automation, diplomudd.

Oversigtstabel 5. (fortsat)

AUDD-kode	Primær it-uddannelse	Sekundær it-uddannelse	
60 Bachelor			
6536	Informatik,bach.	6562	Medievidenskab,bach.
6672	Multimedia,bach.	5944	Sprog-IT,spr.bach.
8135	Datalogi,bach.	5946	Eng.-IT,spr.bach.
6050	Medialogi,bach.	5993	Kommunikation,spr.bach.
8261	Datateknik,bach.scient.	5686	Eng/tysk-web markedskomm
7937	Elektronik-IT,civ.bach.	5990	Erhv.spr.-medie,spr.bach
		5701	HA informatik,bach.
		5656	HA datalogi,bach.
		5702	HA kommunikation,bach.
		5685	Økonomi-IT,prof.ba.
65 Lange videregående uddannelser			
8820	Multimed.arts (MMA)	8803	Pædagogisk IT, master
5758	Multimed.arts (MMA)	6739	Kommunikation,c.mag.
6452	Multimedia arts,kand.	8809	Eng.tek.komm.(MTC)
6737	Informatik,c.mag.	5793	Eng.tek.komm.(MTC)
6537	Informatik,c.phil.	6539	Kommunikation,c.phil.
6738	Informatik,overbyggn.	6143	Kommunikation,overbyggn.
6706	Dataling.-italien,c.mag.	6726	Medievidenskab,c.mag.
6708	Dataling.-spansk,c.mag.	6125	Performance-design,overb
8906	It-softwarekonstr, master	5465	Biblio.-information,kand
8907	Softwareudvikling, master	5594	Kommunikat.,c.ling.merc.
8081	Datalogi,c.scient.	5598	Datalingv.,c.ling.merc.
6132	Datalogi(RUC),overbyggn.	5599	Spr.inform.,c.ling.merc.
8166	Datalogi,overbyggn.	6840	Datalingvistik,c.mag
8031	Datalogi,hovedfag	6767	Dataling.-klassisk,c.mag
8005	Datalogi-humanist.,bifag	5756	Tech.managem.(MTM)
6055	Medialogi,kand.	9053	Pædagogikum i datalogi
6121	Adm.data.(RUC),overbyggn.	6114	Tek.-samfv.plan.,c.techn
5798	Informat. tech.(MI),mast	7118	Forv.-dat.,c.scient.adm.
6260	IT,kand.	5362	Elektro,civ.ing.
6261	IT software,kand.	5376	Svagstrøm,civ.ing.
6262	IT des.-komm.-medie,kand	5377	Elektro-fysik,civ.ing.
6263	IT elektro.handel,kand.	5375	Stærkstrøm,civ.ing.
6264	IT tværfagl.inform.,kand	5382	Telekommunikat.,civ.ing.
6265	Internetteknologi,c. IT	5388	Virksomhedssyst.,civ.ing
8211	Multimedia science,kand.		
8830	Multim.science (MMS)		
5759	Multim.science (MMS)		
8835	Comp.med.comm.(MCC)		
5795	Comp.med.comm.(MCC)		
6266	Multimedietekno.,c. IT		
8903	Multimedietek.(MITM),mas		
8904	Design-komm-medie,mas		
5657	Datalogi,c.merc.		
8911	Managem.of tech(MMT),mas		
6065	Information,civ.ing.		
5396	Data,civ.ing.		
8262	Datateknik,c.scient.		
5271	IT,civ.ing.		
8892	Mob.l.com(MIC),master		
9518	Dr.techn.		

Yderligere information Yderligere information vedrørende brancher kan fås på Danmarks Statistiks hjemmeside på <http://www.dst.dk/Vejviser/dokumentation>

10.3 Beskæftigelsesindikator på grundlag af ATP-indbetalinger

Datagrundlag Danmarks Statistik modtager materiale fra ATP-huset to gange i kvartalet hhv. et foreløbigt og et endeligt materiale. Materialet indeholder arbejdsgivernes kvartals-

vide indbetalinger af bidrag til ATP. Det foreløbige materiale modtages 4-5 uger efter kvartalets afslutning og benyttes til en foreløbig beskæftigelsesopgørelse. På dette tidspunkt har ca. 6-8 pct. af arbejdsgiverne med ca. 1-3 pct. af den samlede lønmodtagerbeskæftigelse endnu ikke indbetalt ATP-bidragene. Ca. 15 uger efter kvartalet modtages derfor et nyt udtræk for samme kvartal. Dette materiale benyttes til en endelig opgørelse, idet langt hovedparten af arbejdsgiverne på dette tidspunkt har foretaget indbetaling til ATP.

Forskellene mellem de tre opgørelser af beskæftigelse

Faktaboksen nedenfor redegør mere detaljeret for forskellene mellem de tre opgørelsesmetoder, der ligger til grund for beskæftigelsesstatistikkerne, fra BUE, ATP-statistikken og Generel Firmastatistik.

Beskæftigelsesoplysningerne om It-erhvervene er i denne publikation baseret på tre forskellige statistiske kilder, hhv.:

- Generel firmastatistik
- ATP-beskæftigelsen, og
- Befolkningens Uddannelse og Erhverv.

Når der er forskel på den beskæftigelse, som de tre kilder viser for It-erhvervene, er forklaringen, at de tre nævnte kilder dels anvender en forskellig enhed som grundlag for opgørelsen, og dels dækker It-erhvervene på forskellig måde.

	Enhed	Dækning af grundpopulation	Antal beskæftigede i It-erhvervene 2004
Generel firmastatistik	Firmaet, dvs. den juridiske enhed, identificeret ved CVR-nummer	Alle firmaer med omsætning over et vist minimum	93.056 årsværk
ATP-beskæftigelse	SE-enheden, dvs. det SE-nummer, som ATP-indbetalingerne foretages på	Alle SE-numre, hvorpå der er foretaget ATP-indbetalinger i et bestemt kvartal	90.913 årsværk (gennemsnit af de 4 kvartaler i 2002)
Befolkningens Uddannelse og Erhverv	Personen, dvs. den enkelte person i Danmark, identificeret ved CPR-nummer	Hele befolkningen	101.208 personer

Den generelle firmastatistik belyser strukturen i dansk erhvervsliv, og til det enkelte firma er knyttet oplysninger om dets branche, beskæftigelse, omsætning, værditilvækst mv. Beskæftigelsen henføres til It-erhvervene, hvis firmaets hovedbranche, som er knyttet til det officielle identifikationsnummer, CVR-nummeret, er defineret som en it-branche. Beskæftigelsesomfanget opgøres ved at beregne antal fuldtidsansatte via firmaernes ATP-indbetalinger, og er dermed *et godt mål på den samlede præsterede arbejdsmængde* i en given virksomhed. Til gengæld siger det intet om, hvor mange personer, der reelt har arbejdet i virksomheder i årets løb, eller hvorvidt de var beskæftigede på heltid eller deltid, og omfatter ikke indehavere af personligt ejede firmaer. Ofte vil et firma have én hovedaktivitet, som alle de beskæftigede er involveret i. Men hvis firmaet har flere aktiviteter - fx på arbejdssteder, hvis aktivitet er en anden end hovedaktiviteten - kan der ske en over- eller under- vurdering af beskæftigelsen.

ATP-beskæftigelsen hvis formål er at belyse konjunkturudviklingen i beskæftigelsen inden for forskellige sektorer opgøres kvartalsvist. Også her opgøres antal beskæftigede ved hjælp af ATP indbetalinger. Opgørelsesenheden er SE-nummeret, som anvendes til indbetaling af ATP-beløb, og dermed kan der være en vis variation i den branchemæssige placering af de beskæftigede i forhold til firmastatistikken, ligesom brancheændringer i årets løb har indflydelse på dette.

Befolkningens Uddannelse og Erhverv (BUE) belyser befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet og den enkeltes uddannelsesmæssige status, dvs. den er opgjort på CPR-nummer-niveau. Den branche, som den enkelte person tildeles (hvis personen er i beskæftigelse på opgørelsestidspunktet) er det lokale arbejdssteds branche - ikke firmaets generelle branche - dvs. det arbejdssted, hvor personen arbejdede på opgørelsestidspunktet. Dermed er BUE *mere præcis, når det gælder brancheplaceringen af de beskæftigede*, end en opgørelse, som baseres på firmaets hovedbranche (som den generelle firmastatistik og ATP-beskæftigelsen). Men beskæftigelsesomfanget, dvs. den reelle arbejdsmængde, der præsteres, mindre præcis end den årsværksberegning, der anvendes i firmastatistikken. Det skyldes, at den enkelte persons erhvervmæssige tilknytning kan ændre sig i årets løb, både med hensyn til om den pågældende er i beskæftigelse, hvilken branche vedkommende arbejder inden for, og om den pågældende arbejder på fuld tid eller deltid.

Yderligere information

Yderligere information vedrørende ATP-statistik kan fås fra Nyt'en 'Beskæftigelsesindikator på grundlag af ATP-indbetalinger', fx nr. 2006:368 eller på Danmarks Statistiks hjemmeside på <http://www.dst.dk/Vejviser/dokumentation>, eller ved henvendelse til Jette Persson, tlf. 39 17 30 45, e-post: jep@dst.dk eller Marianne Lundkjær Rasmussen, tlf. 39 17 30 47, e-post: mlr@dst.dk

10.4 Danske virksomheders brug af it. 2006

Datagrundlag Virksomhedernes besvarelser er indsamlet marts-juli 2006 i en spørgeskemabaseret undersøgelse. 4.041 virksomheder indgår i datagrundlaget.

Stikprøvens sammensætning Stikprøven består af firmaer (juridiske enheder) med mindst 10 fuldtidsansatte. Hovedparten af brancherne i de private byerhverv er repræsenteret i populationen⁴.

Oversigtstabel 6. **Antal besvarelser fordelt på branche- og størrelsesgrupper. 2006**

Alle virksomheder	4 041
Branchegruppe (DB03)¹	
Industri (15-37)	1 306
Bygge og anlæg (45)	343
Handel, hotel og restauration (50-55)	1 133
Transport, post og tele (60-64)	377
Finansiering og forretningsservice (65-66, 70-74, 92-93)	882
Antal fuldtidsansatte	
10-19	955
20-49	864
50-99	873
100 og derover	1 349

¹ Standard 9-gruppering. 2-cifrede branchekoder i parentes.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske virksomheders brug af it 2006.

Stikprøvens udvælgelse Der er foretaget en stratificeret tilfældig udvælgelse efter antal fuldtidsansatte og branche. Populationen udgøres af virksomheder i det Erhvervsstatistiske Registersystem, som var aktive på udtrækningstidspunktet. Som tællingsenhed er valgt den juridiske enhed svarende til virksomhedens CVR-nummer.

Den finansielle sektor Virksomheder i den finansielle sektor omfatter brancherne 65-66 (DB03), dvs. først og fremmest *pengeinstitutter*, *realkreditinstitutter* samt *forsikring*. De er medtaget i branchegruppen *finansiering og forretningsservice*, og udgør en mindre udvidelse af branchegruppen *forretningsservice mv*. En del af undersøgelsens spørgsmål er ikke stillet til de finansielle virksomheder. Det drejer sig først og fremmest om spørgsmål med relation til elektronisk handel og ordremodtagelse.

Opregning Alle undersøgelsens resultater er *opregnede*⁵ svarende til en 100 pct. dækning af de undersøgte brancher og størrelsesgrupper. Herved er der bl.a. taget højde for forskelle i antallet af besvarelser fra de enkelte grupper. Et andet formål med opregningen er at kunne give et skøn over antallet af samtlige virksomheder i populationen, der anvender en given teknologi.

Stikprøve-usikkerhed Da undersøgelsen er stikprøvebaseret, er alle tal forbundet med en vis usikkerhed i form af tilfældig variation. Det gælder i særlig grad brancheopgørelser, hvor tallene i højere grad skal betragtes som retningsgivende.

Procentgrundlag Hvis intet andet er nævnt ved tabeller og figurer, er procentgrundlaget alle virksomheder i undersøgelsen.

⁴ Det drejer sig om følgende (DB03, to første cifre): 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 45, 50, 51, 52, 55, 60, 61, 62, 63, 64, 65 (65.12, 65.22) 66 (66.01, 66.03), 70, 71, 72, 73, 74, 92 (92.1, 92.2) og 93.

⁵ Ved opregning forstås, at hver virksomhed der deltager i undersøgelsen er tildelt en vægt, som modsvarer forholdet mellem besvarelser og population i en given gruppe. Hver virksomhed i stikprøven repræsenterer således et antal virksomheder i populationen. De opregnede tal er forbundet med almindelig stikprøveusikkerhed og repræsenterer alene de grupper, der indgår i undersøgelsen (se 'Stikprøvens udvælgelse'). Opregningen er i 2006 foretaget med et regressions-estimat på baggrund af såvel antal virksomheder som beskæftigelse og omsætning.

<i>Reference til tid</i>	De fleste af resultaterne refererer til den aktuelle it-anvendelse umiddelbart inden undersøgelsestidspunktet som var januar 2006. I andre tilfælde refereres til it-anvendelse i det seneste kalenderår, dvs. 2005.
<i>Pc-brugere og internetbrugere</i>	Andelene af pc-brugere/internetbrugere er udregnet i forhold til antal fuldtidsansatte. Det er her antaget, at andelen af pc-brugere blandt fuldtidsansatte svarer til andelen af pc-brugere blandt beskæftigede i alt i virksomheden.
<i>Definitioner</i>	Forklaringer af begreber optræder under de enkelte afsnit.
<i>Yderligere information</i>	Undersøgelsens resultater er tilgængelige på www.dst.dk/it . Læs mere om kilder og metoder på www.dst.dk/varedeklaration/1201 . Yderligere information kan fås ved at kontakte Martin Lundø (metode, tal), tlf. 39 17 38 73, mlu@dst.dk eller Lars Svenningsen (tal), tlf. 39 17 31 17, lks@dst.dk

10.5 Den offentlige sektors brug af it. 2005

<i>Datagrundlag</i>	Resultaterne er indsamlet august 2005 i en spørgeskemabaseret undersøgelse omfattende stat, amter og kommuner. Alle landets kommuner og amter har modtaget spørgeskemaet. Inden for den statslige sektor indgår alle departementer, styrelser og direktorater, samt de største uddannelsesinstitutioner (længerevarende og videregående).
<i>75 pct. har besvaret spørgeskemaet</i>	Den samlede svarprocent for alle tre sektorer er 75 pct. (Oversigtstabel 7.). Svarprocenten er lidt lavere hos kommunerne, hvor 70 pct. har deltaget i undersøgelsen.

Oversigtstabel 7. Svarprocent samt antal besvarelser efter sektor

	I alt	Stat	Amter	Kommuner		
				I alt	Under 15.000 indbyggere	Mindst 15.000 indbyggere
	antal					
Udsendt	385	101	13	271	181	90
Besvaret	288	87	11	190	125	65
	pct.					
Svarprocent	75	86	85	70	69	72

<i>Tal er ikke opregnede</i>	Der er ikke foretaget opregning af besvarelserne til totalniveau. Resultaterne er alene baseret på undersøgelsens besvarelser. Besvarelsernes repræsentativitet er sikret ved at disse udgør en stor andel af populationen.
<i>'Alle myndigheder'</i>	I visse tilfælde er it-anvendelsen udregnet for 'alle myndigheder' som en total af de tre sektorer. Dette tal vil som regel ligge tættere på kommunerne end på staten og amterne. Det skyldes, at kommunernes besvarelser udgør 70 pct. af alle besvarelser.
<i>Referenceperiode</i>	Hvor årstallet ikke er angivet, refererer it-anvendelsen til undersøgelsestidspunktet, august 2005. Undersøgelsen er således foretaget efter eDag 2 (1. februar 2005). eDag2, er betegnelsen for de fælles offentlige aftaler for digitalisering og datoen for deres ikrafttrædelse.
<i>Besvarelser bygger på kvalificerede skøn</i>	I undersøgelsen er der i flere tilfælde spurgt til omfanget af digital forvaltning - fx hvor stor en del af modtagne dokumenter, der ankommer elektronisk. Besvarelserne i disse spørgsmål repræsenterer kvalificerede skøn over niveauet, snarere end eksakte tal.
<i>Definitioner</i>	Forklaringer af begreber optræder under de enkelte afsnit.

Yderligere information Undersøgelsens resultater er tilgængelige på www.dst.dk/it. Læs mere om kilder og metoder på www.dst.dk/varedeklaration/85486. Yderligere information kan fås ved at kontakte Martin Lundø (metode, tal), tlf. 39 17 38 73, mdu@dst.dk eller Lars Svenningsen (tal), tlf. 39 17 31 17, lks@dst.dk

10.6 Firmaernes køb og salg

Datagrundlag Statistikken har til formål at belyse konjunktur- og erhvervsudviklingen i form af tal for køb og salg i de enkelte brancher. Grundlaget for statistikken udgøres af de momsregistrerede virksomheders månedlige, kvartalsvise eller halvårslige indberetninger til ToldSkat i forbindelse med momsbetalingen, suppleret med baggrundsoplysninger fra Det Centrale Erhvervsregister. Statistikken over firmaernes køb og salg er primært en konjunkturstatistik, altså en indikator for den seneste udvikling, men den giver samtidig et totalbillede af aktiviteten i de fleste brancher, undtagen dem som ikke er fuldt momspligtige, fx persontransport og offentlig administration. Salget kan opdeles i indenlandsk salg og eksport, mens købet kan opdeles i indenlandsk køb og import. Begreberne eksport og import er dog ikke helt identiske med dem som benyttes i udenrigshandelsstatistikken, ligesom begreberne køb og salg kun er næsten identiske med begreberne køb og omsætning i regnskabs- og firmastatistikkerne. Populationen udgøres af alle firmaer som har aktive momsregistreringenheder ifølge Skat.

Statistikken var tidligere en kvartalsvis opgørelse under betegnelsen Omsætningsstatistik for byerhverv, men fra januar 2001 er den omlagt til en månedlig statistik under titlen Firmaernes køb og salg.

Yderligere information Yderligere information om statistikken kan fås via Statistiske Efterretninger, serien Generel erhvervsstatistik, Firmaernes køb og salg, fx nr. 2006:18 eller i varedeklarationen på Danmarks Statistiks hjemmeside, www.dst.dk/varedeklaration under Generel erhvervsstatistik.

10.7 Firmastatistik

Datagrundlag Firmastatistikken er en registerbaseret statistik, hvis datagrundlag udgøres af hhv. Omsætningsstatistikken, Erhvervsbeskæftigelsesstatistikken, Den generelle regnskabsstatistik for byerhverv samt Det Erhvervsstatistiske Register. Statistikken kombinerer oplysninger om omsætning, beskæftigelse samt en række regnskabsmæssige variable som fx værditilvækst på firmaniveau, idet statistikken enheder udgøres af det enkelte firma som juridisk enhed betragtet, dvs. det enkelte aktieselskab, anpartselskab, enkeltmandsvirksomhed mv. Firmastatistikken population udgøres af de virksomheder, hvis hovedaktivitet er momspligtig. Endvidere er statistikken afgrænset til alene at omfatte den private sektor. Endelig foretages der i dannelsen af statistikken en udskillelse af virksomheder med særlige ejerforhold, herunder fonde og foreninger mv., idet statistikken primære sigte er decideret erhvervsrettet/markedsrettet aktivitet.

Fuldtidsbeskæftigede Fuldtidsansatte er et beregnet udtryk for den samlede beskæftigelsesmængde. Grundlaget for denne beregning er summen af det enkelte firmas årlige indbetaling til ATP, som divideret med den årlige ATP-indbetaling for en fuldtidsansat udtrykker mængden af beskæftigelse. I dette tal er ikke inkluderet evt. personlige indehavere.

Statistikken er opgjort årligt, ca. 1½ år efter tællingsårets udløb, og er første gang offentliggjort for året 1992, sidste gang for året 1999.

Yderligere information Yderligere information om statistikken kan fås via Statistiske Efterretninger, serien Generel erhvervsstatistik, Firmastatistik 1999, 2001:13, eller i varedeklarationen på Danmarks Statistiks hjemmeside, www.dst.dk/varedeklaration under emnegruppen Generel erhvervsstatistik.

10.8 Generel firmastatistik

<i>Integration af andre erhvervsstatistikker</i>	<p>Statistikken er en integration af tre andre erhvervsstatistikker: <i>regnskabsstatistikken</i>, <i>erhvervsbeskæftigelsesstatistikken</i> og <i>omsætningsstatistikken</i>.</p> <p>I modsætning til den hidtidige firmastatistik, dækker den nye statistik alle brancher og medtager kun de reelt aktive firmaer.</p>
<i>Gør statistikkerne sammenlignelige</i>	<p>Statistikken er en integration af 3 andre erhvervsstatistikker: <i>regnskabsstatistikken</i>, <i>erhvervsbeskæftigelsesstatistikken</i> og <i>omsætningsstatistikken</i>. En direkte sammenstilling af de nævnte statistikker er problematisk, idet de anvender forskellige erhvervsenheder. <i>Firmaet</i> (CVRNR) benyttes i regnskabsstatistikken, <i>arbejdsstederne</i> er enheden i statistikken for erhvervsbeskæftigelse, mens omsætningsstatistikken bygger på <i>momsindbetalingsenheder</i> (SENR). I praksis er det vanskeligt på en konsistent måde at sammenligne oplysningerne på tværs af de nævnte statistikker, men det råder den generelle firmastatistik nu bod på.</p>
<i>Kun reelt aktive firmaer medtages</i>	<p>I de hidtidige erhvervsstatistikker har man medtaget alle firmaer, der var registreret som aktive, også selvom deres aktivitet kun var ubetydelig. I den nye generelle firmastatistik er det besluttet, at kun reelt aktive firmaer indgår. Afgrænsningen af de reelt aktive firmaer er i overensstemmelse med EU's anbefalinger, og resultatet viser, at ud af ca. 500.000 firmaer var 220.000 firmaer helt uden aktivitet eller havde en aktivitet, der må betegnes som værende af hobbymæssig karakter. Det virker umiddelbart voldsomt, at så mange firmaer udelades af statistikken, men det er bl.a. et udtryk for, at mange lader sig momsregistrere, også selvom firmaet aldrig får en omsætning af betydning eller ikke bliver afmeldt, når aktiviteten ophører.</p>
<i>Forskel på ny og gammel firmastatistik</i>	<p>Den nye generelle firmastatistik afløser den firmastatistik der er udkommet gennem en årrække. I 1999 udkom firmastatistikken dog i både den gamle og den nye udgave. Den gamle firmastatistik for 1999 er offentliggjort i <i>Statistiske Efterretninger, Generel erhvervsstatistik 2001:13</i>. Statistikkerne adskiller sig afgørende fra hinanden på følgende punkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • den nye statistik medtager kun de reelt aktive firmaer - den gamle statistik medtager alle firmaer med blot den mindste aktivitet. Firmaer helt uden aktivitet er udeladt i begge statistikker • den nye statistik medtager firmaer i alle brancher - den gamle statistik medtager kun firmaer i momspligtige brancher • den nye statistik medtager firmaer i alle sektorer - den gamle statistik medtager kun firmaer i den private sektor • omsætningen i den nye statistik er opgjort ud fra firmaernes regnskaber - i den gamle statistik er omsætningen opgjort ud fra den momsangivne omsætning. Det giver en forskel, bl.a. fordi omsætningen fra regnskaberne fx opgøres ekskl. skatter og afgifter, mens den momsangivne omsætning er inkl. skatter og afgifter • regnskabsoplysningerne i den nye statistik bygger på de faktiske regnskaber for firmaer af en vis størrelse - i den gamle statistik er oplysningerne for alle firmaer opregnet vha. nøgletal
<i>Yderligere information</i>	<p>Yderligere information om statistikken kan fås via <i>Statistiske Efterretninger</i>, serien <i>Generel erhvervsstatistik, Generel firmastatistik 2004, 2006:16</i>.</p>

10.9 Danske virksomheders it-udgifter. 2004

<i>Dækningsgrad</i>	<p>I forhold til firmastatistikken 2003 for firmaer i brancher med omsætnings- og eksportoplysninger, dækker brancherne og beskæftigelsesgrupperne i undersøgelsen ca. 72 pct. af den samlede omsætning og ca. 76 pct. af alle fuldtidsansatte. Således er ikke alle brancher fra firmastatistikken medtaget, samtidig med, at virksomheder</p>
---------------------	---

med mindre end 10 fuldtidsansatte ikke indgår i undersøgelsen. Totalpopulationen udgør knap 17.000 firmaer i det Erhvervsstatistiske Registersystem med mindst 10 fuldtidsansatte.

Stikprøvens sammensætning og udvælgelse Stikprøven er trukket blandt private firmaer (juridiske enheder) med mindst 10 fuldtidsansatte. Hovedparten af brancherne i de private byerhverv og den finansielle sektor er repræsenteret⁶. Den endelige stikprøve på 3.076 virksomheder er baseret på et gennemsnit af de optimale allokeringer for forskellige it-udgiftstyper. Stikprøven er stratificeret efter beskæftigelsesgruppe og branche. Der er anvendt 2.919 besvarelser, og i oversigtstabel 1 ses besvarelserne fordelt på branche- og beskæftigelsesgrupper.

Oversigtstabel 8. **Antal besvarelser fordelt på branche- og beskæftigelsesgrupper. 2004**

Alle virksomheder	2 919
Branchegruppe (DB03)¹	
Industri (15-37)	1 084
Bygge og anlæg (45)	245
Handel, hotel og restauration (50-55)	604
Transport, post og tele (60-64)	226
Finansiering og forretningsservice mv. (65-74, 92-93)	760
Antal fuldtidsansatte	
10-19	751
20-49	851
50-99	352
100-199	325
200 og derover	640

¹ Standard 9-gruppering. 2-cifrede branchekoder i parentes.

Dataindsamlingsmetode Data er indsamlet via en årlig spørgeskemabaseret undersøgelse af virksomhedernes it-udgifter. Indsamling af data er foretaget i perioden november 2005 til april 2006.

Der er tale om virksomhedernes bedste skøn Oplysningerne er baseret på virksomhedernes **bedste skøn** af deres it-udgifter, og derfor skal resultaterne tages med et vist forbehold. Hvis virksomheden ikke har kunnet adskille software fra hardware, er den blevet bedt om at medtage det under hardware eller udstyr.

Definitioner Forklaringer af begreber optræder så vidt muligt under kapitlet. For uddybende information henvises til Statistiske Efterretninger "It-udgifter 2004/2005".

Referenceperiode Referenceperioden følger den fra Regnskabsstatistikken 2004, dvs. it-udgifter er baseret på det regnskabsår, hvor regnskabsafslutningen ligger mellem 1. maj 2004 og 30. april 2005.

Opregning Resultaterne er opregnede så de svarer til en fuld dækning af de undersøgte brancher og størrelsesgrupper. Hver virksomhed i stikprøven er tildelt en vægt, således at den repræsenterer et antal virksomheder i populationen. Der er foretaget opregning ud fra antal virksomheder, beskæftigelse og omsætning inden for beskæftigelsesgrupper.

Stikprøveusikkerhed Da der er tale om en stikprøve er resultaterne forbundet med en vis usikkerhed i form af tilfældig variation. Nedenstående oversigtstabel viser stikprøveusikkerheden fordelt på de enkelte udgiftstyper angivet ved 95 pct. konfidensintervaller.

⁶ Det drejer sig om følgende (DB03, to første cifre): 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 45, 50, 51, 52, 55, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 92 (92.1, 92.2) og 93.

Oversigtstabel 9. Den statistiske usikkerhed på skøn

		Pct.
	Samlede it-udgifter	5,0
	Hardware	4,4
	Øvrigt it-udstyr	19,0
	Standard-software	3,9
	Kundespecifikt software	5,9
	It-serviceydelser	6,0
	It-uddannelse	4,6
<i>Usikkerheden stiger ved opgørelse på branche- og størrelsesgrupper</i>	De samlede it-udgifter er estimeret til 27.956 mio. kr. ± 5,0 pct. Det betyder, at den faktiske usikkerhed af virksomhedernes it-udgifter med 95 pct. sandsynlighed ligger mellem 26.561 mio. kr. og 29.352 mio. kr. Det fremgår af oversigtstabellen, at usikkerheden stiger, når it-udgifter opgøres for visse undergrupper. Det samme gør sig gældende ved yderligere opsplnitning på brancher og størrelsesgrupper, og opgørelser herfor skal derfor tages med forbehold og kun betragtes som retningsgivende.	
<i>Andre kilder til usikkerhed</i>	Der er dog andre kilder til usikkerhed end stikprøven, bl.a. målefejl hidrørende spørgeskemaet og det forhold, at virksomhederne angiver et bedste skøn.	
<i>Yderligere information</i>	Resultater fra undersøgelsen er tilgængelige på www.dst.dk/it . Yderligere information kan fås ved henvendelse til Henrik Lynge Hansen, tlf. 39 17 38 71, hllh@dst.dk eller Jan Fleischer, tlf. 39 17 31 91, jfl@dst.dk	

10.10 Den offentlige sektors it-udgifter. 2005

<i>Dataindsamlingsmetode</i>	Data er indsamlet via en årlig spørgeskemabaseret undersøgelse af den offentlige sektors it-udgifter. Indsamling af data er foretaget i perioden marts 2006 til juni 2006.
<i>Dækning</i>	Alle landets kommuner og statslige institutioner såsom departementer, styrelser og direktorater samt de største uddannelsesinstitutioner har modtaget skemaet. Amter indgår ikke i undersøgelsen. Bortset fra amterne svarer populationen altså til undersøgelsen Den offentlige sektors brug af it.
<i>Der er tale om bedste skøn</i>	Oplysningerne er baseret på kommunernes og institutionernes bedste skøn af deres it-udgifter, og derfor skal resultaterne tages med et vist forbehold. Hvis kommunen eller institutionen ikke har kunnet adskille software fra hardware, er den blevet bedt om at medtage det under hardware eller udstyr.
<i>Sammenlignelighed med tidligere år</i>	Der er ikke foretaget dataindsamling for kalenderåret 2004. Grundet ændringer af definitioner for standard-software og it-serviceydelser er tal for 2005 ikke direkte sammenlignelig med 2003 (første tællingsår) for disse variable og dermed samlede it-udgifter.
<i>Definitioner</i>	Forklaringer af begreber optræder så vidt muligt under kapitlet. For uddybende information henvises til Statistiske Efterretninger "It-udgifter 2004/2005".
<i>89 pct. indgår i undersøgelsen</i>	Antallet af anvendte besvarelser er opgjort i oversigtstabel 3 for staten og kommunerne. Det ses, at 89 pct. af det mulige antal besvarelser er anvendt i opgørelsen. Der er en lidt større procentvis anvendelse af besvarelser for kommuner med mindst 15.000 indbyggere end for kommuner med under 15.000 indbyggere.

Oversigtstabel 10. Antal anvendte besvarelser efter sektor

	I alt	Stat	Kommuner		
			I alt	Under 15.000 indbyggere	Mindst 15.000 indbyggere
	antal				
Udsendt	372	101	271	180	91
Anvendt	330	97	233	151	82
	pct.				
Svarprocent	89	96	86	84	90

Imputerede tal for manglende kommuner

Der er ikke foretaget opregning af tallene for staten eller kommunerne. For de 38 kommuner, der ikke anvendes besvarelser for, er der foretaget imputering således, at oplysninger herfor er identisk med kommuner med samme karakteristika med hensyn til folketal pr. 1. januar 2006 og geografisk beliggenhed. For de 4 statslige institutioner, der ikke anvendes besvarelser for, er indberetningen for 2003 blevet brugt.

Referenceperiode

Referenceperiode er kalenderåret 2005.

Yderligere information

Resultater fra undersøgelsen er tilgængelige på www.dst.dk/it. Yderligere information kan fås ved henvendelse til Henrik Lynge Hansen, tlf. 39 17 38 71, hlh@dst.dk eller Jan Fleischer, tlf. 39 17 31 91, jfl@dst.dk

10.11 Nationalregnskabet

Publikation med fokus på it og produktivitet

Med temapublikationen Produktivitetsudviklingen i Danmark 1966-2003 sætter Nationalregnskabet tal på vækstfaktorerne i dansk økonomi og baggrunden for den økonomiske vækst gennem de sidste 30-40 år. Publikationen sætter bl.a. tal på, hvor meget de øgede investeringer i it-udstyr, har betydet for væksten i produktiviteten.

Yderligere information

For oplysninger omkring metode herunder den bagvedliggende teori henvises til Produktivitetsudviklingen i Danmark 1966-2003. Yderligere information kan endvidere fås ved henvendelse til Henrik Sejerbo Sørensen, tlf. 39 17 36 62, hss@dst.dk

10.12 Produktstatistik for serviceerhverv

Datagrundlag

Undersøgelsen af branchen it-servicevirksomheds omsætnings og eksportfordeling på produktgrupper og serviceydelser er gennemført som en stikprøvebaseret spørgeskemaundersøgelse, der dækker 484 virksomheder. Stikprøven er udtaget således, at samtlige virksomheder med 10 eller flere fuldtidsansatte er udtaget. Kun virksomheder, der var aktive ved udgangen af 2005, er medtaget i stikprøven. Antal fuldtidsansatte er opgjort på baggrund af antal ansatte omregnet til antal fuldtidsansatte i 4. kvartal 2005. 90 procent af virksomhederne besvarede spørgeskemaet, mens resten havde forkert branchepalcering eller var lukkede. På baggrund af de indkomne skemaer er der opregnet til totalniveauet for virksomhedernes foreløbige omsætning i 2005, som den er opgjort i Det Erhvervsstatistiske Register. Undersøgelsens resultater er derfor behæftet med nogen usikkerhed, og den samlede omsætning og eksport stemmer ikke helt overens med omsætningen i de øvrige afsnit.

Statistikken opgøres årligt og er første gang offentliggjort for året 1995.

Yderligere information

Yderligere information om statistikken kan fås via Statistiske Efterretninger, serien Serviceerhverv, Produktstatistik for serviceerhvervene 2004, 2005:68, eller i varedeklarationen på Danmarks Statistiks hjemmeside, www.dst.dk/varedeklaration under

emnegruppen Serviceerhverv, eller ved henvendelse til Simon Lamech, tlf. 39 17 38 81, sla@dst.dk

10.13 Udenrigshandelstatistik

COMEXT databasen indeholder en opgørelse af de 25 EU-landes udenrigshandelstal på samme detaljeringsgrad som de danske handelstal offentliggøres i Danmark - dvs. på 8-cifret varekode-niveau og for samtlige samhandelspartnere.

De danske handelstal som offentliggøres i Statistikbanken er opgjort efter generalhandelsprincippet, dvs. inkl. varer der ankommer til og forlader toldoplag. De tal der offentliggøres i COMEXT er (for alle lande) opgjort efter specialhandelsprincippet, dvs. ekskl. toldoplag. Herudover indeholder COMEXT oplysninger om reparation samt om varer der ankommer fra et ikke-EU-land og transiterer gennem landet til et andet EU-land.

Baggrund Udenrigshandelstatistikken belyser på detaljeret vareniveau Danmarks vare-samhandel med udlandet (import og eksport). Statistikken er baseret på opgørelsen af samhandelen med de øvrige EU-lande (Intrastat) og samhandelen med ikke-EU-lande (Extrastat).

Datagrundlag Intrastat er baseret på månedlige indberetninger fra danske virksomheder med en samlet årlig vareimport og/eller vareeksport på mere end hhv. 1,5 mio. kr. og 2,5 mio. kr. Der indgår knap 10.000 virksomheder i Intrastat. Extrastat er baseret på toldeklarerationerne (det såkaldte enhedsdokument), der udfyldes ved alle varetransaktioner over Danmarks grænser.

Yderligere information Yderligere information om statistikken kan fås via Statistiske Efterretninger, serien Udenrigshandel, Udenrigshandelstatistikens afgrænsninger og definitioner, eller i varedeklarationen på Danmarks Statistiks hjemmeside, www.dst.dk/varedeklaration under emnegruppen Udenrigshandel.

10.14 Varestatistik for industrien

Datagrundlag Varestatistik for industrien omfatter 4.200 faglige enheder inden for industriel fremstilling og råstofudvinding med mindst 10 beskæftigede. Undtagelsesvis medtages virksomheder med mindre end 10 beskæftigede, hvis sådanne virksomheder har et betydeligt salg af en enkelt vare, ligesom ikke-industrielle virksomheder med en betydende industriel produktion medtages.

Faglig enhed Den statistiske enhed er den faglige enhed, dvs. summen af de af et firmas virksomheder, som udøver samme økonomiske aktivitet.

Kan sammenlignes med udenrigshandelen Respondenternes salg af egne varer klassificeres efter KN (EU's Kombinerede Nomenklatur) plus 2 ekstra cifre, hvilket betyder at udenrigshandelen og industriens vare-salg kan sammenkobles til en forsyningsstatistik for hvert enkelt varenummer.

For de enkelte varer eller varegrupper gives oplysninger om salgets værdi. For de varer eller varegrupper, der er tilstrækkelig homogene til at mængdeoplysninger er af interesse, er salget tillige opgivet i mængder.

Statistikken offentliggøres kvartalsvis.

Yderligere information Yderligere information om statistikken kan fås via Statistiske Efterretninger, serien Statistiks-service, Varestatistik for industri eller i varedeklarationen på Danmarks Statistiks hjemmeside, www.dst.dk/varedeklaration under emnegruppen Industri.

10.15 Varige forbrugsgoder

Datagrundlag Statistikken belyser familiernes beholdning af varige forbrugsgoder m.v. som led i vurdering af familiernes velfærd. Data indsamles via Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser. Disse undersøgelser er stikprøveundersøgelser, hvor et repræsentativt udsnit af personer på 16-74 år interviewes om forskellige emner, herunder beholdningen af varige forbrugsgoder.

Den anvendte metode er computer integreret telefoninterviews (CATI). Omnibusundersøgelsen består af en simpel tilfældig udvalgt stikprøve på ca. 1.500 personer, udvalgt af populationen og bestående af alle personer bosiddende i Danmark i alderen 16-74 år. Referenceperioden er april måned det pågældende år.

Opregning Da der ikke opnås interview med alle de 1.500 personer, tildeles hvert gennemført interview en personvægt der dels korrigerer for skævt bortfald (herunder besiddelse af telefon) og dels sikrer, at hvis man summerer over alle gennemførte interviews, ender man med et antal personer, der svarer til antallet af personer i alderen 16-74 år.

En række variable vedrører imidlertid ikke den enkelte person, men den familie han/hun tilhører. I disse tilfælde tildeles hver respondent, der svarer, en familievægt, der korrigerer for, at familier med forskelligt antal personer på 16 år og derover indgår i stikprøven med varierende sandsynlighed. Summerer man over alle gennemførte interviews, ender man med antallet af familier i Danmark, hvori der indgår personer i alderen 16-74 år.

Familie En familie defineres som én eller flere personer i alderen 16-74 år, der bor i samme bolig og er i familie med hinanden (herunder også samlevende par) samt disses børn, idet der dog kun kan være ét ægtepar eller samlevende par i familien.

Indhold Statistikken viser antallet og andelen af familier, som er i besiddelse af varige forbrugsgoder i april måned. For årene 1995 og frem indgår nedenstående varige goder: Ejerbolig, Sommerhus, Tørretumbler, Vaskemaskine, Opvaskemaskine, Mikrobølgeovn, Videobåndoptager, Videokamera, Cd-afspiller, Mobiltelefon, Telefonsvarer, Telefax, PC/hjemmecomputer, Modem til PC/hjemmecomputer (telefax/telefon), Internet, CD-ROM, dvd-drev og dvd-afspiller. Fra 2000 indsamles også oplysninger om arten af opkobling på internettet (modem, ISDN, ADSL).

Ud over de egentlige undersøgelsesvariable indsamles en række baggrundsvARIABLE om familierne sammensætning, socioøkonomiske forhold, indkomster og hovedlandsdel.

Statistisk usikkerhed Da der er tale om stikprøveundersøgelser er resultaterne naturligvis behæftede med en vis usikkerhed. Denne afhænger af både stikprøvens størrelse og antallet af gennemførte interviews, der varierer fra undersøgelse til undersøgelse. Ved en stikprøve på ca. 1.500 personer og en svarprocent omkring 65, hvad der har været normalt de senere år, skønnes usikkerheden i 95 procent af tilfældene at ligge indenfor +/- 3 procentpoint.

Yderligere information Yderligere information kan fås ved at kontakte Jesper Christensen, tlf.: 39 17 36 45, jch@dst.dk

Øvrige kilder

10.16 Center for Forskningsanalyse (CFA)

*Erhvervslivets
FoU og innovation*

Oplysningerne i statistikken over Erhvervslivets forskning og udvikling er baseret på indberetninger fra private virksomheder om deres forsknings- og udviklingsarbejde samt innovationsaktiviteter. Arbejdet er gennemført i henhold til OECD's retningslinier som beskrevet i Frascati-manualen og Oslo-manualen.

*Yderligere
information*

For yderligere oplysninger om statistikker og publikationer henvises til CFA's hjemmeside: www.cfa.au.dk

10.17 Dansk IT

PC-kørekort

DANSK IT er først og fremmest en interesseorganisation, der arbejder for at samle alle it-professionelle og skabe et grundlag for erfaringsudveksling.

DANSK IT har et omfattende certificeringsprogram for alle, der arbejder med it. Udover PC-kørekort, der mest henvender sig til folk uden it-forudsætninger, har DANSK IT udviklet certificeringsprogrammet PC-erhverv, der er mere målrettet mod at opfylde de behov virksomhederne har for veluddannede medarbejdere med gode it-kundskaber.

*Yderligere
information*

For yderligere oplysninger henvises til Dansk IT eller hjemmesiden: www.dansk-it.dk

10.18 Antal udstedte pædagogiske it-kørekort og junior PC-kørekort

Undervisningsministeriet har stået for udviklingen af de pædagogiske pc-kørekort, også kaldt 'Skole-IT'.

Undervisningsministeriet lancerede Junior PC-kørekortet til grundskolen i 2004.

Formålet med Junior PC-kørekortet er at lære eleverne at betjene it og medier samt at forstå og reflektere over, hvordan de bruges hensigtsmæssigt og tidssvarende.

UNI-C indsamler statistik for hvor mange der tager de forskellige pædagogiske it-kørekort.

*Yderligere
information*

<http://skole-it.emu.dk/> og <http://www.junior-pc-koerekort.dk/>

Yderligere information om antal udstedte kørekort kan fås ved at kontakte UNI-C: www.uni-c.dk

10.19 Udlændingestyrelsens Jobkort-ordning

Jobkort-ordningen

Der er den 1. juli 2002 indført en særlig ordning inden for de beskæftigelsesområder, hvor der er mangel på særlig kvalificeret arbejdskraft som de naturvidenskabelige og teknologiske områder; den såkaldte jobkort-ordning. Det betyder, at udlændinge, som har fået arbejde inden for et af de pågældende beskæftigelsesområder umiddelbart vil kunne få opholds- og arbejdstilladelse. Udlændingestyrelsen vil i disse sager ikke anmode en brancheorganisation om en udtalelse, men umiddelbart meddele tilladelse under forudsætning af, at ansøgeren er i besiddelse af et konkret jobtilbud, hvoraf løn og ansættelsesvilkår fremgår, og at løn- og ansættelsesvilkår er almindelige efter danske forhold. Udlændingen skal kunne forsørge sig selv under opholdet.

*It-specialister
kan få jobkort*

It-specialister, som kan dokumentere minimum tre års it-uddannelse på universitetsniveau, kan få jobkort.

Yderligere information Der kan fås yderligere information ved henvendelse til Udlændingestyrelsen, eller via hjemmesiden www.udlst.dk

10.20 PBS, 2006

Antal betalinger med betalingskort PBS er leverandør af elektronisk betalingsformidling og af systemer til pengeinstitutternes infrastruktur. PBS opgør antallet af betalinger og den tilsvarende omsætning med dankort og kreditkort via internettet på kvartals- og årsbasis.

Yderligere information Udvalgte tal offentliggøres på www.PBS.dk

10.21 IT- og Telestyrelsen, Teleårbog 2005

Indhold IT- og Telestyrelsens teleårbog udarbejdes på baggrund af en skemabaseret indrapportering blandt teleudbydere i Danmark. Teleårbogen indeholder bl.a. oplysninger om hhv. fastnet og mobiltelefoni, herunder antal abonnementer, trafikminutter, SMS/MMS, samt nummerporteringer. Derudover indeholder statistikken informationer om antal bredbåndsforbindelser, herunder fordelt på kapacitet. Endvidere findes der i publikationen oplysninger om den fysiske infrastruktur. Endeligt findes der i teleårbogen oplysning om økonomiske nøgletal, herunder investeringer.

Yderligere information Teleårbogen og anden statistik findes på IT- og Telestyrelsens hjemmeside: www.itst.dk

10.22 IT- og Telestyrelses telestatistik for 1. halvår 2006

Indhold IT- og Telestyrelsens halvårsstatistik udgives to gange om året. Halvårsstatistikken indeholder oplysninger om markedsandele målt i abonnementer og trafik. I modsætning til teleårbogen findes der ikke økonomiske oplysninger i halvårsstatistikken.

Yderligere information Den seneste udgave af halvårsstatistikken findes på følgende link: <http://itst.dk/wimpdoc.asp?page=tema&objno=95024114>

10.23 OECD

OECD og informationsamfundet OECD (Organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling) har sæde i Paris. Organisationen blev oprettet 1961. OECD samler 30 medlemsstater for at diskutere og udvikle økonomisk og social politik. OECD udarbejder og offentliggør jævnligt forskellige publikationer til belysning af informationsamfundet, herunder 'OECD Key ICT Indicators' og 'OECD Communications Outlook'.

Hjemmeside: www.oecd.org

OECD Key ICT Indicators: www.oecd.org/sti/ICTindicators

10.24 EU

EU Kommissionens 11. Implementeringsrapport Siden 1997 har Kommissionen udarbejdet en række rapporter om gennemførelsen af telereguleringen i EU-landene. Implementerings-rapporterne har til formål at overvåge udviklingen på de europæiske tele- eller kommunikationsmarkeder og indeholder data om væsentlige markedsaspekter.

Kommissionens seneste rapport (den 11.) - blev offentliggjort i februar 2006. (http://europa.eu.int/information_society/policy/ecom/implementation_enforcement/annualreports/11threport/index_en.htm)